

ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นางสมจิต บุญคงเสน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF THAI LANGUAGE TEACHING USING INQUIRY STRATEGIES
ON CRITICAL THINKING AND CRITICAL READING ABILITIES
OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS

Mrs. Somjit Bunkongsen

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Thai Language

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถ
ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โดย

นางสมจิต บุญคงเสน

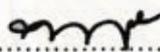
สาขาวิชา

การสอนภาษาไทย

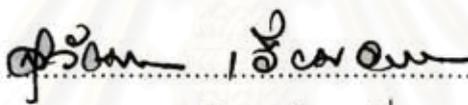
อาจารย์ที่ปรึกษา

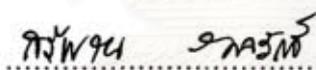
อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์

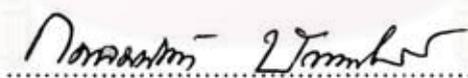
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้นักศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา เขี่ยมอรรถพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลมนัส บัณฑิตยานนท์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมจิต บุญคงเสน: ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (EFFECTS OF THAI LANGUAGE TEACHING USING INQUIRY STRATEGIES ON CRITICAL THINKING AND CRITICAL READING ABILITIES OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS) อ. ที่ปรึกษา: อ. ดร.สร้อยสน ลกลักษ์, 277 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมซึ่งจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 30 คน ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งสองกลุ่มด้วยตนเอง ใช้เวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 20 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ แผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
สาขาวิชา การสอนภาษาไทย
ปีการศึกษา 2549

ลายมือนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4683759027: MAJOR Teaching Thai Language

KEY WORD: INQUIRY STRATEGIES / CRITICAL THINKING ABILITY / CRITICAL READING ABILITY / CRITICAL THINKING TEST / CRITICAL READING TEST

SOMJIT BUNKONGSEN: EFFECTS OF THAI LANGUAGE TEACHING USING INQUIRY STRATEGIES ON CRITICAL THINKING AND CRITICAL READING ABILITIES OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS THESIS ADVISOR: SOISON SAKOLRAK, Ph.D. 277 pp.

The purposes of this research were to study effects of Thai language teaching using inquiry strategies on critical thinking and critical reading abilities and to compare critical thinking and critical reading abilities between the group learning with the inquiry strategies and the group learning with conventional teaching method. The subjects were 60 mathayomsuksa six students of Suphanburi Sports School in Suphanburi. They were divided into two groups. The duration of experiment was ten weeks, two periods per week and twenty periods in total. The instruments for data collecting were critical thinking test and critical reading test. The experimental instruments were lesson plan using inquiry strategies and ordinary lesson plan. The collected data were analyzed by arithmetic means, standard deviation, relation growth score and t-test.

The research findings were summarized as follows:

1. Students learning with the inquiry strategies had critical thinking abilities higher than before experiment at .05 level of significance.
2. Students learning with the inquiry strategies had critical thinking abilities higher than students learning with conventional method at .05 level of significance.
3. Students learning with the inquiry strategies had critical reading abilities higher than before experiment at .05 level of significance.
4. Students learning with the inquiry strategies had critical reading abilities higher than students learning with conventional method at .05 level of significance.

Department Curriculum, Instruction and Educational Technology

Field of study Teaching Thai Language

Academic year 2006

Student's signature.....*Somjit Bunkongsen*

Advisor's signature.....*Ms. Sakolrak*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงของอาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา และกรุณาให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ข้อคิดในการดำเนินชีวิต และการทำงานที่มีประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา เขี่ยมอรรถพรณ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมนัสชท์ บัณฑิตยานนท์ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้หญิงพูนทรัพย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา ที่กรุณามอบทุน การศึกษานับสนุนการวิจัย เพื่อเผยแพร่งานวิจัยด้านภาษาไทย เป็นจำนวนเงินหนึ่งหมื่นบาท ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ และมีความมุ่งมั่นในการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์และ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ รองศาสตราจารย์ไขสิริ ปราโมช ณ อยุธยา รองศาสตราจารย์จิตต์นิภา ศรีไสย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เกตุอรุณสุขศรี และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือ ในการวิจัย กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ อันมีประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองเครื่องมือ และโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่น้องทุกคน ที่ได้ให้ความรัก ความห่วงใย เป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน ขอขอบคุณ ผู้ช่วยอธิการบดีพิทยาศาสตร์ บัญคองเสน และเด็กชายพิชญ์พล บัญคองเสน ที่ให้ความรัก ความอบอุ่นและเป็นกำลังใจให้ประสบความสำเร็จ และขอขอบคุณ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นอย่างดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่.....	
1 บทนำ.....	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. คำถามของการวิจัย.....	10
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
4. สมมติฐานของการวิจัย.....	10
5. ขอบเขตของการวิจัย.....	12
6. คำจำกัดความของการวิจัย.....	12
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ.....	17
1.1 ความเป็นมาและความหมายของกลวิธีสี่สอ.....	17
1.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ.....	19
1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ.....	21
1.4 การเลือกแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ.....	26
1.5 การใช้คำถามในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ.....	29
1.6 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ.....	36
1.7 บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ.....	39
1.8 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียน การสอนด้วยกลวิธีสี่สอ.....	41
2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	43
2.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	44
2.2 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	45

บทที่	หน้า
2.3 พฤติกรรมของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ..	46
2.4 เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	50
3. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	54
3.1 ความสำคัญของการอ่าน.....	54
3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับความคิด.....	55
3.3 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	57
3.4 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	58
3.5 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	69
3.6 องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	60
3.7 การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	63
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
4.1 งานวิจัยในประเทศ.....	69
4.1.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีสืบสอบ.....	79
4.1.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	71
4.1.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	74
4.1.4 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ควบคู่กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	77
4.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	78
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	82
1. การออกแบบการวิจัย.....	82
2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	83
3. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	84
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	88
5. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	104
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	112
1. สรุปผลการวิจัย.....	114
2. อภิปรายผล.....	115
3. ข้อเสนอแนะ.....	123
รายการอ้างอิง.....	125
ภาคผนวก.....	138
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	139
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	140
ภาคผนวก ค แหล่งการเรียนรู้ของเรื่องที่น่าสนใจสร้างแผนการจัดการเรียนการสอน และแบบสอบ.....	150
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณ.....	158
ภาคผนวก จ แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	161
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ.....	193
ภาคผนวก ช แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	196
ภาคผนวก ซ แผนการจัดการเรียนการสอน.....	244
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	277

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงประเภทของคำถามซึ่งสอดคล้องกับระดับขั้นของการคิด และแสดง คำนิยามของคำถามประเภทต่าง ๆ.....	32
ตารางที่ 2	แสดงการสำรวจทักษะตามความคิดเห็นของนักเรียน.....	41
ตารางที่ 3	แสดงความสอดคล้องของขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ กับขั้นตอนกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	53
ตารางที่ 4	แสดงการออกแบบการวิจัย.....	82
ตารางที่ 5	แสดงค่าความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของกลุ่มตัวอย่าง.....	85
ตารางที่ 6	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของกลุ่มตัวอย่าง.....	86
ตารางที่ 7	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถ ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	86
ตารางที่ 8	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของกลุ่มตัวอย่าง.....	87
ตารางที่ 9	แสดงแผนการจัดการเรียนการสอน จำนวนคาบเรียน เนื้อหาสาระ ประเภท และชื่อเรื่องที่น่ามาจัดการเรียนการสอน.....	89
ตารางที่ 10	แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	90
ตารางที่ 11	แสดงประเภทของบทอ่านกับเวลาในการอ่าน.....	93
ตารางที่ 12	แสดงลักษณะของข้อความถามในแบบสอบความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ	96
ตารางที่ 13	แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายของแบบสอบความสามารถ ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบก่อนเรียน.....	98
ตารางที่ 14	แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายของแบบสอบความสามารถ ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบหลังเรียน.....	99
ตารางที่ 15	แสดงการกำหนดแผนผังการสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณแสดงประเภทเนื้อเรื่อง และจำนวนข้อ แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้.....	100

	หน้า
ตารางที่ 16	แสดงลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบก่อนเรียน..... 101
ตารางที่ 17	แสดงลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบหลังเรียน..... 101
ตารางที่ 18	แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายของแบบสอบการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบก่อนเรียน..... 103
ตารางที่ 19	แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายของแบบสอบการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบหลังเรียน..... 104
ตารางที่ 20	แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียน การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ..... 108
ตารางที่ 21	แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับ การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียน การสอนแบบปกติ..... 109
ตารางที่ 22	แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียน การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ..... 110
ตารางที่ 23	แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียน การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัด การเรียนการสอนแบบปกติ..... 111

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สกายบุ๊กส์, 2549: 21) ข้อความในมาตราที่ 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการกระบวนการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน เน้นการฝึกให้นักเรียนใช้ความคิด สติปัญญาในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการสื่อสาร และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม เศรษฐกิจ และข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ การจัดการศึกษาจำเป็นต้องเน้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าเพื่อถ่วงถ่วงข้อมูลต่าง ๆ ที่มีจำนวนมาก

การจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เหล่านี้ ดังปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 9) กำหนดคุณภาพของนักเรียนไว้ประการหนึ่งว่า เมื่อนักเรียนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างเป็นระบบ และในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เกณฑ์การผ่านช่วงชั้น และการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 26) กำหนดให้ นักเรียนผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามที่สถานศึกษากำหนด ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการอ่าน การคิด และการเขียน

นอกจากจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว การจัดการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยยังมีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างมาตรฐานการเรียนรู้ ที่ระบุคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณและอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ในสาระที่ 1 การอ่าน ดังนี้

... 1. สามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และมีประสิทธิภาพ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องี่อ่านอย่างลึกซึ้ง รักและสนใจการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น และใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์ และความรู้จากการอ่าน นำความรู้ความคิดมาใช้ในการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

2. สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ และประเมินค่าเรื่องี่อ่านโดยใช้ประสบการณ์และความรู้จากการอ่านหนังสือที่หลากหลายเป็นพื้นฐานในการพิจารณาเนื้อหา รูปแบบ รวมทั้งคุณค่าทางวรรณคดีและสังคม โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลายเป็นเครื่องมือพัฒนาสมรรถภาพการอ่านและการเรียนรู้...

นอกจากนั้น ปรากฏใน สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ดังนี้

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรม ไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

1. สามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ ประเภท กาพย์ กลอน ร่าย โคลง ฉันท์ ลิลิต บทละคร และวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี และบทความ สามารถใช้หลักการ วิเคราะห์วรรณคดีเบื้องต้น พิจารณาเรื่องี่อ่าน โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของงานประพันธ์แต่ละชนิด เพื่อประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา และคุณค่าทางสังคม และนำไปใช้ในชีวิตรจริง... (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 7-21)

สาระสำคัญที่ระบุไว้ในสาระที่ 1 และสาระที่ 5 ในมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งหมด 5 สาระ มีสาระที่ แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้เกิดแก่นักเรียน คือ สาระที่ 1 และสาระที่ 5 โดยให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรอง มีการลำดับความคิด รวมทั้งกล้าแสดงความคิดเห็น ตลอดจน ใช้กระบวนการคิดเป็นเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาสมรรถภาพการอ่าน การฟัง การพูดและการเขียน ดังที่ วิลคส์ (Wilks, 1995) ได้ทดลองนำวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ มาให้นักเรียนอ่าน หลังจากนั้นนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องี่อ่านแล้วบันทึกจากการทดลองพบว่า นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน การฟัง การพูด การเขียน และการคิด ไปพร้อม ๆ กัน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 23) ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิด ในการเรียนการสอนภาษาไทยว่าครูจะต้องใช้คำพูด และวิธีการต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนคิด ลงมือปฏิบัติ ประเมินปรับปรุง แก้ไข พัฒนางานของตน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่น กิจกรรมการอภิปราย การวิเคราะห์ การวิจารณ์ การค้นคว้า ฯลฯ นอกจากนี้ ครูยังต้องสอดแทรกคุณธรรมในกระบวนการคิดควบคู่ไปด้วย เช่น ความรับผิดชอบ ความอดทน ความเพียรพยายาม และควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา ตัดสินใจ การวางแผนดำเนินชีวิตในอนาคต เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และในการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมเป็นการสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทยในยุคสมัยต่าง ๆ และเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพของภาษาไทย เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน การจัดกิจกรรมจึงควรเน้นให้นักเรียนใช้ทักษะภาษาเพื่อเรียนรู้เนื้อหาสาระด้วยการอ่านอย่างพินิจพิจารณา วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่าวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างมีเหตุผล มีการนำเสนอความเข้าใจ ความซาบซึ้ง ข้อคิดและประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรายงาน ฯลฯ ทั้งนี้จะส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นแนวทางในการผลิตผลงานเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม สอดคล้องกับความคิดเห็นของ จิตต์นิภา ศรีไสย์ (2545: 15) ที่กล่าวว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาษาไทย วรรณลักษณะนิวิจารณ์เล่ม 1 มีเนื้อหาให้จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับกระบวนการคิด คือ ให้นักเรียนใช้ความคิด และแสดงออกทางภาษา ซึ่งถือเป็นเรื่องใหญ่ ตอนหนึ่งทีเดียว มีทั้งวิธีคิด การคิดเพื่อแก้ปัญหา การอธิบาย การพรรณนา เรียงความในโลกของจินตนาการ ทั้งหมดนี้ล้วนแต่เป็นกระบวนการสอนให้รู้จักคิดทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด เพื่อให้เกิดแก่นักเรียน สภาพปัญหาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ในด้านคุณภาพทางการศึกษา ที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 2) พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด ไม่สามารถสร้างวิธีการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีทักษะในการจัดการ และทักษะการดำเนินชีวิต และไม่สามารถเผชิญปัญหาสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ของ ทิพาวดี คลีกระฉาย (2547: 63) พบว่า นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเฉลี่ยต่ำสุด นอกจากนั้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547: 12) ยังกล่าวว่า คนจำนวนมากในยุคปัจจุบัน คิดไม่เป็น เนื่องจากระบบการศึกษาที่ผ่านมา ไม่ได้จัดการเรียนรู้ให้คนคิดเป็น แต่เป็นการสอนให้คนท่องจำ ถึงแม้ว่ายุคปัจจุบัน การศึกษาไทยเข้าสู่ยุคปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ฝึกนักเรียนให้รู้จักคิดมากกว่าท่องจำ กล่าวแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ แต่ทว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ความคิดอย่างคมชัด รอบคอบและตรงประเด็น ความคิดอย่างเป็นธรรมชาติ ความคิดอย่างสร้างสรรค์ยังอยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา

ปัญหาที่ได้กล่าวถึงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิด ให้เกิดแก่นักเรียนได้อย่างชัดเจน ครูจึงควรวางวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิด เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการคิดตามที่หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ ให้เป็นฐานในการเรียนรู้ขั้นสูง และเป็นฐานในการดำเนินชีวิตต่อไป

วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดนี้มีหลากหลายวิธี ในวิชาภาษาไทยสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดได้โดยการสอดแทรกในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน บุคคลที่มีความสามารถในการคิด ต้องเป็นผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่าน และผู้เขียนที่ดี นอกจากนี้ บุคคลที่มีความสามารถในการคิดจะมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า นำความรู้และประสบการณ์มาเป็นพื้นฐานในการคิดได้ทั้งสิ้น ดังปรากฏในหนังสือคู่มือการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 189) กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษา ต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นผู้รับข้อมูลข่าวสาร และมีความสามารถในการคิด สามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการฟัง และการอ่าน มาสู่การฝึกฝนเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดสูงขึ้น

การเรียนวิชาภาษาไทย นักเรียนจะต้องใช้ความคิดในการไตร่ตรองข้อมูล จากการฟัง พูด อ่าน หรือเขียนทั้งสิ้น การคิดที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการฝึกฝนให้เกิดในนักเรียนทุกคน คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะเป็นการคิดที่นำไปสู่การค้นหาคำความจริง ค้นหาทางเลือกใหม่ ๆ ที่ดีและถูกต้องกว่าที่เป็นอยู่ ช่วยเตือนสติไม่หลงเชื่ออะไรง่าย ๆ ส่งเสริมให้ผู้คิดเป็นคนมีความยุติธรรม ประเมินและตัดสินใจต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น ดังที่ ลิปแมน (Lipman, 1988: p.vi อ้างถึงใน ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์: 1) กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาจึงไม่ใช่เพียงแต่พัฒนาผู้เรียนให้รู้เกี่ยวกับวิธีคิดหรือสิ่งที่ตนคิดเท่านั้น แต่ควรให้เด็กคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อจะได้เป็นคนที่มีเหตุผลและมีการตัดสินใจที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สกินเนอร์ (Skinner, 1976: 292) ที่กล่าวว่า การพัฒนา

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นนโยบายหลักทางการศึกษา และสถานศึกษาทั้งหลาย ไม่ว่าจะมีการศึกษาแนวใด จำเป็นต้องเน้นจุดมุ่งหมายในเรื่องนี้ เพราะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นพื้นฐานที่สำคัญของวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอื่น ๆ การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคิด มีปรากฏในหลักสูตรแห่งชาติของสหราชอาณาจักร (Johnson, 2001) กำหนดให้ครูสอนทักษะการคิดให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในช่วง 3 ปีแรก และได้บรรจุแนวทางในการสอนการคิดแก่ครูไว้ในหนังสือคู่มือครูฉบับปรับปรุงใหม่ เพราะนักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล ชัดเจน และมีคุณภาพ ส่งเสริมให้มาตรฐานการศึกษาดีขึ้น

ครูภาษาไทยสามารถพัฒนาทักษะการคิด โดยบูรณาการกับการสอนอ่านได้ เนื่องจากการคิดกับการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกัน จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ดังที่ แอร์โรสมิท (Arrowsmith, 1972: 84) ให้นิยามการอ่านว่าเป็นการคิด ความรู้สึก หรือ มโนภาพที่เกิดขึ้นในใจ จากความเข้าใจในการอ่านที่สมบูรณ์ เกิดขึ้นเมื่อความคิด ความรู้สึก หรือมโนภาพเกิดขึ้นในใจผู้อ่านและจะเป็นความคิด ความรู้สึก หรือมโนภาพที่เกิดขึ้นในใจของผู้เขียน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ เดอชอง (Dechan, 1970: 3) สรุปได้ว่า การอ่านเป็นการทำปฏิกริยาระหว่างการมองเห็นกับองค์ประกอบในการแปลความหมาย ผู้อ่านจะเคลื่อนสายตาจากซ้าย ไปขวา และหยุดทำความเข้าใจคำ แล้วรวบรวมเข้าเป็นหน่วยความคิด ผู้อ่านจะตีความหมายสิ่งที่เขาอ่าน โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิม เพื่อประมวลเข้าเป็นความคิดแล้วสรุปเป็นความเห็นสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2526: 529-532) ที่กล่าวว่า ตามปกติเมื่อเราอ่านสิ่งใด เราย่อมคิดคล้ายตามหรือคัดค้าน แยกแยะข้อมูลและเปรียบเทียบความคิดต่าง ๆ ว่า ส่วนใดเหมาะสมหรือตรงกับความหมายที่แท้จริงของเรื่อง ที่อ่าน สามารถอ่านเรื่องต่าง ๆ ได้เข้าใจ แล้วสรุป รวบรวมความรู้ ความคิด จากสิ่งที่อ่าน มาประสมประสานกับความรู้เดิม ผู้อ่านจะเปรียบเทียบสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ แล้วเลือกรับเฉพาะสิ่งที่รับได้ ความรู้ความคิดที่ประสานกันขึ้นทำให้เข้าใจสิ่งใหม่ ๆ ขึ้น ทำให้ความรู้ความคิดเดิมได้รับ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มพูนขึ้น จากความหมายของการอ่านการคิดที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า การอ่านเป็นการแปลความหมายของอักษรให้เข้าใจ โดยการตีความ ขยายความสิ่งที่อ่านออกมาเป็นความคิด ผู้อ่านต้องใช้ความคิดในการแปลความหมายที่ผู้เขียนได้เขียนไว้ และหากนักเรียนได้รับการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการอ่านของเขาก็ควรจะพัฒนาขึ้นด้วย

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการอ่านมาก โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดความสำคัญของการอ่านไว้ในจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ว่า ต้องการให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 4) และในหลักสูตรการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยได้

กำหนดการอ่านไว้ในสาระการเรียนรู้ที่ 1 ว่า ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการอ่านสร้างองค์ความรู้ และความคิด ไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 17) และในสาระการเรียนรู้ที่ 5 ให้ใช้วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นบทสำหรับฝึกทักษะการอ่าน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ระบุความสำคัญของทักษะการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 12-13) ระบุว่านักเรียนสามารถอ่านอย่างมีวิจรรณญาณและมีประสิทธิภาพ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ วิจรรณ ประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ สามารถเลือกอ่านหนังสือ และสื่อสารสนเทศจากแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตน พัฒนาการเรียน พัฒนาความรู้ และพัฒนาอาชีพ รวมทั้งมีมารยาท และมีนิสัยรักการอ่าน

ทักษะการอ่านมีความสำคัญมาก จึงได้กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน และสามารถใช้กระบวนการอ่านสร้างองค์ความรู้และความคิด นำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงชั้นที่ 4 ผู้เรียนสามารถอ่านอย่างมีวิจรรณญาณ และมีประสิทธิภาพ

การอ่านอย่างมีวิจรรณญาณ นีลา แบนตัน สมิธ (Nila Banton Smith, 1963: 262-263) กล่าวไว้ว่าเป็นการอ่านขั้นสูงสุดของการอ่านอย่างมีความหมาย คือ ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่เห็นตามตัวอักษร เป็นการอ่านด้วยกลวิธีสืบสอบ สามารถประเมินข้อมูลได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น สามารถวิจรรณ โดยใช้ความคิดเห็นของตนเอง ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับผู้เขียน โดยใช้ประสบการณ์ ความจริง หรือเหตุผลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันท์ ประสานสอน (2544: 17) สรุปไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจรรณญาณ เป็นการอ่านในระดับสูงสุดของลำดับขั้นการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่าน อย่างรอบคอบถี่ถ้วน โดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานในการวินิจฉัย ตีความ คิดวิเคราะห์ วิจรรณสิ่งที่ปรากฏในบทอ่านโดยละเอียด เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัย ตัดสินสิ่งที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล ดังความคิดเห็นของ วิลเลียม เค เดอร์ (William K. Durr, 1977: 161) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจรรณญาณ คือ การคิดอย่างมีวิจรรณญาณนั่นเอง (Critical Thinking) จะต่างกันเพียง การอ่านต้องมีสิ่งตีพิมพ์เข้ามาเกี่ยวข้อง การอ่านอย่างมีวิจรรณญาณนี้จะต้องมีความสามารถในการประเมินความคิดของผู้เขียนได้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ลินดา แอล ฟลินน์ (Linda L. Flynn, 1989: 664-666) ที่กล่าวไว้ว่าการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณ เป็นการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เกี่ยวพันกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งครูสามารถจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านควบคู่ไปกับการฝึกทักษะการคิดได้ โดยที่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้ กระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดควบคู่การอ่านไปด้วย มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่าน ฝึกทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล ให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถามและฝึกตอบคำถาม นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ใหม่ที่ได้รับ มาใช้เป็นพื้นฐานในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณควบคู่กับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

ประวัติความเป็นมาของกลวิธีสืบสอบ (Inquiry) ปรากฏในหนังสือจิตวิทยาการสืบสวนสอบสวน (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2521: 45) การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเริ่มต้นในปี ค.ศ.1957 ซึ่งเป็นระยะที่อเมริกากำลังตื่นตัว เนื่องจากรัสเซียสามารถส่งจรวดขึ้นสู่อวกาศได้สำเร็จ สหรัฐอเมริกาจึงพัฒนางานด้านวิชาการ โดยการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิด มีการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์อย่างกว้างขวาง และได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบกันมาตลอด การวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ การวิจัย ของซักแมน (Suchman) ในปี ค.ศ.1961 ได้ตั้งโครงการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ (Inquiry) ที่มหาวิทยาลัย อิลลินอยส์ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีให้นักเรียนตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนค้นพบหลักการและกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง

ในปี พ.ศ.2513 วีรยุทธ วิเชียรโชติ ได้นำกลวิธีสืบสอบ (Inquiry) มาปรับใช้กับนักเรียนไทย เพราะเห็นว่าระบบการศึกษาของประเทศไทยในขณะนั้นเน้นการท่องจำ มากกว่าการใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และแก้ปัญหา ดังนั้น จึงได้จัดตั้งโครงการวิจัยการเรียนแบบสืบสวนสอบสวนขึ้น โดยได้รับทุนจากมูลนิธิเอเชีย ในปี พ.ศ. 2513-2514 และเรียกการจัดการเรียนการสอนที่ปรับมาจากของซักแมนว่า “สืบสวนสอบสวน” (Investigation) ในปี พ.ศ.2515 รัฐบาลไทยได้นำกลวิธีสืบสอบมาใช้ในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยนำกลวิธีสืบสอบมาพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ หลังจากนั้น กลวิธีสืบสอบจึงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

วิลคส์ (Wilks, 1995: 8-9) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง กลยุทธ์ห้องเรียนแบบสืบสอบ (Strategies for Classroom Inquiry) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ค้นหาคำตอบด้วย

ตนเอง ครูมีบทบาทในการแนะนำ ให้คำปรึกษา กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองดังที่ วิลคส์ (Wilks,1995: 3-6) กล่าวไว้ว่า การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ บทบาทของครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ ครูกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ครูกระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังอภิปรายกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยพบเห็นหรือเคยมีประสบการณ์มาแล้ว โดยกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการตั้งคำถามให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิด โดยการแสดงความคิดเห็น ต่อประเด็นในการอภิปรายใน แง่มุมต่าง ๆ กัน นักเรียนมีทักษะการให้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ ทักษะการจำ และการฟังดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการส่งเสริมการจัดการเรียน การรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2542: 35) ที่กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบว่า เป็นการพัฒนาความสามารถในการคิด การเรียนรู้เกิดได้โดยการผ่านกระบวนการแสวงหาคำตอบอย่างมีระบบระเบียบ มีขั้นตอน จากการเลือกสนใจปัญหา ที่ท้าทาย การรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมติฐาน และการสรุปใจความอย่างมีเหตุผล เพื่ออธิบายเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา และสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักการศึกษาที่มีชื่อเสียง ในด้านการคิด คือ ทิศนา ขัมมณี (2547: 141) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบว่า ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบ หรือสรุปด้วยตนเอง โดยที่ครูช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนเป็นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่เรียน จนเกิดคำถามที่จะสืบเสาะหาคำตอบด้วยตนเองได้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบดังกล่าว สรุปได้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ฝึกทักษะในการคิด การตั้งคำถาม การคิดหาคำตอบ การแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตลอดจนการค้นคว้าหาความรู้ การตัดสินใจ จึงนับได้ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ มีส่วนส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้เกิดขึ้นได้ ดังที่บลูม (Bloom, cited in Wilks,1995: 1) กล่าวไว้ว่า การฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดในลำดับขั้นที่สูงขึ้น เช่น คิดวิเคราะห์ คิดให้เหตุผล ประเมินผล เป็นเรื่องที่ยากสำหรับนักเรียน ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดในขั้นต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเปียเจต์ (Piaget, cited in Wilks,1995: 1-2) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดเป็นเรื่องยาก ดังนั้น ครูควรใช้ภาษาแนะนำกระบวนการคิด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสนทนากับครู และนักเรียนได้มีโอกาสสนทนากันเอง อย่างไรก็ตาม การคิดเป็นทักษะที่

พัฒนาได้ และวิธีที่จะพัฒนาทักษะการคิด คือ การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เพราะนักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดจากอภิปราย สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการฝึกทักษะการอ่าน การพูด การฟัง การสนทนาได้ตอบ และการเขียนด้วย นับได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนภาษา ให้สัมพันธ์กันครบทุกทักษะ สอดคล้องกับความคิดเห็นของโรนัลด์ รีด (Ronald Reed, 1992 cited in Wilks, 1995:5-6) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ นักเรียนได้แสดงความคิด โดยผ่านการพูด สนทนา มีการถ่ายโยงความคิด จากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งในระหว่างการอภิปรายร่วมกับเพื่อน นักเรียนได้ตรวจสอบการอ่าน และปรับปรุงการอ่านด้วยตนเองหลังจากอภิปรายกับเพื่อน รวมทั้งสามารถตั้งสมมติฐานได้ แสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยหรือไม่ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่าน การฟัง การพูด และการคิดไปพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับ ความคิดเห็นของเพอร์รอต (Perrott, cited in Wilks, 1995:8-9) ที่กล่าวไว้ว่า นักเรียนได้พูดคุยกันเองมากขึ้น เปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากที่ครูพูดกับนักเรียนหรือนักเรียนพูดกับครูเท่านั้น เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดกับเพื่อนนักเรียนด้วยกันมากขึ้น ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ข้อมูลมาเป็นผู้ฟัง คำถามของครูไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเสมอไป มีได้หลายคำตอบ แต่ละคำตอบอาจถูกต้องในแง่มุมมองต่าง ๆ กัน ทำให้นักเรียนสามารถตั้งคำถามที่มีวิจารณญาณมากขึ้น กระบวนการคิดของนักเรียนได้พัฒนา หลังจากที่นักเรียนอภิปรายในชั้นเรียนเป็นประจำ ระยะเวลาแรกนักเรียนจะโต้เถียงกันด้วยความคิดที่ยังไม่ได้พัฒนา นักเรียนที่ไม่เก่งทางวิชาการจะไม่ให้เหตุผลระหว่างการอภิปราย ต่อมานักเรียนเริ่มให้เหตุผลได้ นักเรียนรู้เนื้อหามากขึ้นและมีความอดทนในการฟังผู้อื่น พูด ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ นักเรียนมีทักษะการคิดที่สูงขึ้น และสามารถอภิปรายได้ รวมทั้งทักษะการฟังดีขึ้น

สรุปได้ว่า กลวิธีสืบสอบ (Inquiry) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนฝึกความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนสามารถตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐาน และเชื่อมโยงข้อมูลได้ รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่าน การฟัง การสนทนา ของนักเรียนได้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจนำกลวิธีสืบสอบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพราะเป็นการฝึกให้นักเรียนตั้งคำถาม รวบรวมข้อมูล สรุปข้อมูล ประเมินข้อมูล และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถคิดและปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning By Doing) เพื่อ

พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. คำถามของการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่าง
 มีวิจารณญาณ และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
 ได้หรือไม่ อย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอที่มีต่อความสามารถใน
 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการทดลอง

3.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอกับนักเรียนที่ได้รับการ
 จัดการเรียนการสอนแบบปกติ

3.3 เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอที่มีต่อความสามารถใน
 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการทดลอง

3.4 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอกับนักเรียนที่ได้รับการ
 จัดการเรียนการสอนแบบปกติ

4. สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอเพื่อนำมา
 กำหนดเป็นสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2536: 60) ได้ศึกษาผลของการใช้กลวิธีสี่สอกับนิสิตปริญญาตรี
 ที่เรียนนิพนธ์ระเบียบวิธีวิจัยทางศึกษาศาสตร์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ
 นิสิตสามารถคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าสูงขึ้น และนิสิตเห็นว่าการจัดการ
 เรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ กระตุ้นให้รู้จักคิด และดีกว่าการบรรยาย

วิลคส์ (Wilks, 1995: 1-111) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์ (Critical & Creative Thinking Strategies for Classroom Inquiry) พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกต่อสิ่งที่อ่าน ทั้งด้านดีและไม่ดี นักเรียนได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูลที่ได้จากการอ่านวรรณกรรม นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด การพูด การฟัง สนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น ฝึกการควบคุมอารมณ์และมารยาทไปพร้อมกันด้วย สามารถพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างสร้างสรรค์ได้

อดัม (Adam, cited in Wilks, 1995: 38) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเป็นระยะเวลา 1 ปี ผลการวิจัยพบว่า ในระยะแรก ๆ ที่ใช้ข้อความสั้น ๆ ให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล นักเรียน 1 ใน 3 ของห้องสามารถสรุปได้ถูกต้อง ต่อมาเมื่อนำวรรณคดีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีความสุขที่ได้เล่าเรื่องที่ครูให้อ่านมา นักเรียนในห้องแสดงความคิดใหม่ ๆ ออกมา นักเรียนสามารถประเมินความคิดเห็นของคนอื่นได้ สามารถอภิปรายความคิดที่ซับซ้อนได้ เช่น ความยุติธรรมในสังคม การให้คุณค่าสิ่งต่าง ๆ นักเรียนมีความเห็นว่า ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นหลังการอภิปราย และแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม

จากผลการวิจัยและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โรงเรียนกีฬามีทั้งหมด จำนวน 11 แห่ง คือ โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น โรงเรียนกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครสวรรค์ โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง โรงเรียนกีฬาจังหวัดชลบุรี โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง โรงเรียนกีฬาจังหวัดยะลา และโรงเรียนกีฬาจังหวัดตรัง

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

5.2.1 **ตัวแปรต้น** คือ การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ และการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

5.2.2 **ตัวแปรตาม** คือ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

6. คำจำกัดความของการวิจัย

6.1 **การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ** หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ จากบทอ่านที่กำหนดด้วยตนเองก่อน แล้วนำมาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน โดยการตั้งประเด็นปัญหาที่ตนสงสัย ตั้งสมมติฐาน รวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน รวมทั้งมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าความรู้ที่ได้รับ ว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร ผู้วิจัยได้นำแนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ 3 แนวทาง มาใช้ในการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ คือ ในระยะแรกที่นักเรียนยังไม่คุ้นเคย ครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามก่อน เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ (4 คาบ) ต่อมาเมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับการตั้งคำถามมากขึ้น ให้นักเรียนช่วยครูตั้งคำถามเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ (6 คาบ) และเมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับการตั้งคำถาม และตอบคำถามรวมทั้งมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเป็นอย่างดีแล้ว จึงนำแนวทางที่นักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม และตอบคำถามด้วยตนเองมาจัดการเรียนการสอนเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ (10 คาบ) ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา คือ ขั้นที่นักเรียนตั้งประเด็นปัญหาโดยการตั้งคำถามหรือคิดวิเคราะห์สถานการณ์ในประเด็นที่นักเรียนสงสัยจากชื่อเรื่อง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ย่าน นักเรียนสำรวจความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ย่าน และเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเรียน ซึ่งนักเรียนสำรวจตนเองว่ารู้อะไรมาบ้างและยังไม่รู้อะไรบ้าง แล้วบันทึกลงในใบบันทึกการสืบสอบ (การเสนอปัญหาตรงกับขั้นนำเข้าสู่บทเรียนของการสอนแบบปกติ)

ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน คือ ขั้นที่นักเรียนอ่านบทอ่านที่ครูกำหนดให้แล้วตั้งสมมติฐาน ตั้งประเด็นคำถาม และคาดเดาคำตอบที่เป็นไปได้จากเรื่องที่ย่าน

ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน คือ ขั้นที่นักเรียนรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาไปความรู้ และอภิปรายในกลุ่ม แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าข้อมูลทั้งหมด แล้วรวบรวมข้อมูลที่สมเหตุสมผล บันทึกลงในใบบันทึกการสืบสอบ

ขั้นที่ 4 การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ คือ ขั้นที่นักเรียน วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่ย่านและสาระการเรียนรู้ที่ได้เรียน แล้วสรุปสาระสำคัญที่ได้เรียนไปแล้วโดยมีการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักการที่ได้เรียนไปแล้ว นักเรียนสามารถบอกเหตุผลในการเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ได้นั้นได้ โดยบันทึกลงในใบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล (การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ตรงกับขั้นสรุปของการสอนแบบปกติ)

6.2 การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่แนะนำไว้ในเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา อธิบาย เพลง หรือเกม เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน
2. ขั้นสอน ครูสอนตามเนื้อหาในบทเรียน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องในบทเรียน ทำแบบฝึกหัดท้ายบท มีการอภิปรายซักถามกันในชั้นเรียน
3. ขั้นสรุป เป็นการสรุปบทเรียนโดยครูหรือนักเรียน หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

6.3 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว สามารถระบุปัญหา คาดคะเนเหตุการณ์ รวบรวมข้อมูล และประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อนำไปสู่คำตอบที่สมเหตุสมผลมากที่สุด ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ วัดได้จากคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของเดรสเซล (Dressel, 1953 cited in Watson, 1964: 10) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้ การเสนอปัญหาร้อยละ 25 การตั้งสมมติฐานร้อยละ 25 การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐานร้อยละ 25 การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ร้อยละ 25

6.4 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาไตร่ตรองเรื่องที่อ่าน โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า เรื่องที่อ่าน สรุปความคิดเห็น เรื่องที่อ่านได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้วัดได้จากคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามหลักการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยของสุนันทามันเศรษฐวิทย์ (2544: 21-23) ซึ่งได้นำวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของบลูม (Bloom: 1956) มาปรับให้เป็นวัตถุประสงค์ของการสอนอ่าน ผู้วิจัยวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวัดวัตถุประสงค์ขั้นสูง (Ultimate Objectives) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ร้อยละ 20 การสังเคราะห์ร้อยละ 40 และการประเมินค่าร้อยละ 40

7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

7.1 เป็นแนวทางแก่ผู้สอนภาษาไทยในการนำกลวิธีสืบสอบมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7.2 เป็นแนวทางแก่ผู้สอนภาษาไทยในการนำกลวิธีสืบสอบมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

7.3 เป็นแนวทางแก่ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในการนำกลวิธีสืบสอบมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอข้อมูล และแนวคิดที่ได้ประมวลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ประเด็น ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

1.1 ความเป็นมาและความหมายของกลวิธีสืบสอบ

1.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

1.4 การเลือกแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

1.5 การใช้คำถามในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

1.6 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

1.7 บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

1.8 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.3 พฤติกรรมของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.4 เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.1 ความสำคัญของการอ่าน

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับความคิด

3.3 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.4 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.5 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.6 องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.7 การวัดผลและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.1.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีสืบสอบ

4.1.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.1.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.1.4 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ควบคู่กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ (Inquiry)

คำว่า อินไควรี (Inquiry) นักการศึกษาไทยเรียกชื่อต่าง ๆ กันออกไป เช่น การสืบสวน สอบสวน ได้แก่ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2521), สมนึก พวงกลิ่น (2530) การคิดสืบค้น ได้แก่ เสริมศรี เสวตามร และสาดี งามศิริ (2521: 75) การสืบเสาะหาความรู้ ณรงค์ฤทธิ์ สังฆะสี (2547), พัชรี แพนลีนฟ้า, (2549) การสืบสอบ ได้แก่ สุวิมล ว่องวานิช (2536), อุทุมพร จามรมาน (2537), พรพิมล ชาญชัยเซาวีวัฒน์ (2544) ซึ่งทุกชื่อมีความหมายในทำนองเดียวกัน เพราะมีหลักการใหญ่ ๆ เหมือนกันคือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการคิด การค้นคว้า สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ คำว่า กลวิธีสืบสอบ ตามนักการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำว่า กลวิธีสืบสอบ (Inquiry Strategies) มาจากคำว่า กลวิธี (Strategies) กับคำว่า สืบสอบ (Inquiry) สาเหตุที่ใช้คำว่า “กลวิธี” เพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนด้วย กลวิธีสืบสอบจากผลงานการวิจัยของนักการศึกษา นักปรัชญา นักคิด นักจิตวิทยา ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ พบว่า ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ จัด กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดทั้งสิ้น เช่น ตั้งประเด็นปัญหา ระบุประเด็นปัญหา อธิบายปัญหา วิเคราะห์กระบวนการ ตั้งสมมติฐาน รวบรวมข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน การ ประเมินข้อมูล การนำไปประยุกต์ใช้ และผู้วิจัยพบว่า ในการจัดการเรียนการสอนจะดำเนินการ ขั้นตอนใดก่อนก็ได้ ไม่มีรูปแบบแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

1.1 ความเป็นมาและความหมายของกลวิธีสืบสอบ

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เริ่มต้นในราวปี ค.ศ.1957 ซึ่งเป็น ระยะเวลาที่สหรัฐอเมริกากำลังตื่นตัว เนื่องจากรัสเซียสามารถส่งจรวดขึ้นสู่อวกาศได้สำเร็จ สหรัฐอเมริกา จึงพัฒนางานด้านวิชาการ โดยการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมี ความสามารถในการคิด มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนด้านคณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์อย่างกว้างขวาง และได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ กันมาตลอด การวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ การวิจัยของซัคแมน (Suchman) ในปี ค.ศ.1961 ได้ตั้ง โครงการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ (Inquiry) ที่มหาวิทยาลัย อิลลินอยส์ โดยเน้นการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีให้นักเรียนตั้งคำถาม เพื่อให้ นักเรียนค้นพบหลักการ และกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ด้วยตนเอง

ในปี พ.ศ.2513 วีรยุทธ วิเชียรโชติ ได้นำกลวิธีสืบสอบ (Inquiry) มาปรับใช้กับนักเรียนไทย เพราะเห็นว่าระบบการศึกษาของประเทศไทยในขณะนั้นเน้นการท่องจำมากกว่าการใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และแก้ปัญหา ดังนั้น จึงจัดตั้งโครงการวิจัยการเรียนแบบสืบสวนสอบสวนขึ้น โดยได้รับทุนจากมูลนิธิเอเชียในปี พ.ศ. 2513-2514 และเรียกการจัดการเรียนรู้ที่ปรับมาจากชัคแมนว่า “การสืบสวนสอบสวน” (investigation) ในปี พ.ศ.2515 รัฐบาลไทยได้นำกลวิธีสืบสอบมาใช้ในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยนำกลวิธีสืบสอบมาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ หลังจากนั้น กลวิธีสืบสอบจึงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2521: 45-46)

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เป็นที่นิยม และยอมรับกันมากกว่ามีประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีนี้ เน้นการกำหนดประเด็นปัญหา การสังเกต การจำแนกสิ่งต่าง ๆ การทำนายหรือการตั้งสมมติฐาน การค้นคว้าอย่างมีความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การทดสอบสมมติฐาน การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ ดังนั้น จึงมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของกลวิธีสืบสอบไว้หลายท่าน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 35) ได้กล่าวถึงกลวิธีสืบสอบว่าเป็นการพัฒนาทักษะการคิด การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยการผ่านกระบวนการแสวงหาคำตอบอย่างมีระบบระเบียบ มีขั้นตอนจากการเลือกสนใจปัญหาที่ท้าทาย การรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมติฐานและการสรุปใจความอย่างมีเหตุผล เพื่ออธิบายเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2544: 34-35) ได้กล่าวถึงกลวิธีสืบสอบไว้ว่า เป็นการเน้นกระบวนการค้นหาและตรวจสอบความรู้ ทำให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ สามารถคิดวิเคราะห์ และมีวิจารณญาณ การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือข้อสงสัยเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะค้นคว้าข้อมูลมาช่วยแก้ปัญหา นักเรียนต้องเรียนรู้โดยใช้ตนเองเป็นหลักในการเรียนรู้เพียงคนเดียว หรือเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในกลุ่มย่อยเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์ กระตุ้นให้คิด แนะนำแนวทาง และช่วยตรวจสอบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นการสัมมนาเชิงวิเคราะห์ กรณีศึกษา การแก้ปัญหา การทดลอง การทำโครงการ และทำงานวิจัย โดยที่ครูเป็นผู้แนะนำดูแล นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2546 : 136) กล่าวถึงกลวิธีสืบสอบไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ด้วยวิธีการฝึกให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยครูตั้งคำถาม กระตุ้นให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผลจนพบความรู้ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง สรุปเป็นหลักการนำไปประยุกต์ใช้

ทิสนา เขมมณี (2547: 141) กล่าวถึง กลวิธีสืบสอบไว้ว่าครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือสรุปด้วยตนเอง โดยที่ครูช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่เรียน จนเกิดคำถามที่จะสืบเสาะหาคำตอบด้วยตนเองได้

วิลคส์ (Wilks, 1995; 8-13) อธิบายการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบไว้ว่า ครูมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ และการตั้งคำถามระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังอภิปรายกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยพบเห็นหรือเคยมีประสบการณ์มาแล้ว ด้วยการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อคิดเห็น ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิด โดยการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นในการอภิปรายในแง่มุมต่าง ๆ กัน นักเรียนมีทักษะการให้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การจำ และการฟังดีขึ้น

แนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า กลวิธีสืบสอบ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ นักเรียนได้ฝึกทักษะในการคิด โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การตั้งคำถาม การแสวงหาคำตอบ การแสวงหาความรู้จากข้อมูล และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้อื่น ได้ฝึกความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การให้เหตุผล นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล ประเมินข้อมูล และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

1.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบ และค้นพบข้อสรุปด้วยตนเอง กระบวนการต่าง ๆ มีทั้ง Passive Inquiry, Combined Inquiry และ Active Inquiry (สุรางค์ สากร, 2547: 1 และอุทุมพร จามรมาน, 2537: 12) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

พรพิมล ชาญชัยวิวัฒน์ (2544: 3 อ้างถึงในรพีพรรณ เอกสุภาพันท์, 2518: 37) ที่กล่าวไว้ว่า การใช้คำถามในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ แบ่งออกเป็น 3 แนวทางเช่นกัน คือ Passive Inquiry, Combined Inquiry และ Active Inquiry จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่จัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ พบว่า ครูจำนวนมากนิยมจัดการเรียนการสอนแนวทางที่ครูเป็นผู้ตั้งคำถาม (Passive Inquiry) ได้แก่ งานวิจัยของ ยุพดี นาคไพระยุทธิ (2521), กมลทิพย์ ติดต่อ (2544), ณรงค์ฤทธิ์ สังขศรี (2547) และพัชรี แพนลีนฟ้า (2549) งานวิจัยที่จัดการเรียนการสอนแนวทางครูและนักเรียนช่วยกันตั้งคำถาม (Combined Inquiry) ได้แก่ งานวิจัยของพรพิมล ชาญชัยวิวัฒน์ (2544) และงานวิจัยที่จัดการเรียนการสอนแนวทางนักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามเป็นส่วนใหญ่ (Active Inquiry) ได้แก่ งานวิจัยของ อุทุมพร จามรมาน (2537) และ วิลคส์ (Wilks, 1995)

สรุปแนวคิดข้างต้น แนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมี 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบที่ครูเป็นผู้ตั้งคำถาม (Passive Inquiry) นักเรียนเป็นฝ่ายตอบเป็นส่วนใหญ่ แต่ครูก็จะพยายามกระตุ้นเตือนให้นักเรียนได้ตั้งคำถามอยู่เสมอ สรุปคือครูจะเป็นผู้ตั้งคำถาม 90 % นักเรียนจะเป็นผู้ตั้งคำถาม 10 % การจัดการเรียนการสอนแนวทางนี้เหมาะสำหรับการเริ่มสอนในระยะเริ่มแรก เพราะนักเรียนในระบบการศึกษาไทย ยังไม่คุ้นเคยกับการเป็นผู้ซักถามครู

แนวทางที่ 2 การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบที่ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งคำถาม (Combined Inquiry) คือครูจะเป็นผู้ตั้งคำถาม 50 % และนักเรียนจะเป็นผู้ตั้งคำถาม 50 % การจัดการเรียนการสอนแนวทางนี้ใช้ในโอกาสที่นักเรียนเริ่มคุ้นกับการซักถามครูมากขึ้น ข้อควรระวังในการส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามคือ ให้นักเรียนคิดก่อนถามครู และหลีกเลี่ยงคำถามคือ ครูพยายามไม่ให้คำตอบ แต่จะส่งเสริมหรือถามต่อ เพื่อให้นักเรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่

แนวทางที่ 3 การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบที่นักเรียนเป็นผู้ถาม (Active Inquiry) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนจะเป็นผู้ตั้งคำถาม และตอบคำตอบด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ครูมีหน้าที่แนะแนว หรือเน้นจุดสำคัญที่นักเรียนมองข้ามไปและไม่ได้อธิบายอย่างเพียงพอ สรุปก็คือ ครูเป็นผู้ตั้งคำถามเพียง 10 % และนักเรียนจะเป็นผู้ตั้งคำถาม 90 % การจัดการเรียนการสอนแนวทางนี้เหมาะสำหรับนักเรียนที่สามารถตั้งคำถาม และหา

คำตอบด้วยตนเองได้ ครูเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียน สนทนากันเองระหว่างนักเรียนด้วยกัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นมากที่สุด

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอมี 3 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 ครูเป็นผู้ตั้งคำถามนักเรียนเป็นผู้ตอบคำถาม แนวทางที่ 2 ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและหาคำตอบ และแนวทางที่ 3 นักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามแล้วค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวทางทั้ง 3 แนวทาง มาจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมี วิจารณ์ญาณ คือ ในระยะแรกที่นักเรียนยังไม่คุ้นเคย ครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามก่อน เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ (4 คาบ) ต่อมาเมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับการตั้งคำถามมากขึ้น ให้นักเรียนช่วยครูตั้งคำถามเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ (6 คาบ) และเมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับการตั้งคำถาม และตอบคำถามรวมทั้งมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอเป็นอย่างดีแล้ว จึงนำแนวทางที่นักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามและตอบคำถามด้วยตนเองมา จัดการเรียนการสอนเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ (10 คาบ) เมื่อทดลองจัดการเรียนการสอนตาม ขั้นตอนดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น คือ นักเรียนสามารถปฏิบัติตาม ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอได้อย่างถูกต้องและอย่างมีความสุข บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นมิตรไมตรีต่อกัน นักเรียนสามารถ ตั้งคำถามและหาคำตอบ ด้วยตนเองได้ นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ส่วนครู มีบทบาทในการกระตุ้นให้ นักเรียนตั้งคำถามและหาคำตอบ

1.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดขั้นสูง ดังแนวการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธี สี่สอของนักการศึกษาทั้งใน และต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2514: 55-60) อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ด้วยกลวิธีสี่สอไว้ดังนี้

1. ขั้น สน คือ ขั้นการสังกับแนวหน้า (Concept) เป็นการเตรียมความพร้อม ให้กับผู้เรียน โดยดึงความรู้และประสบการณ์เดิมให้มาสัมพันธ์กับความรู้ และประสบการณ์ใหม่โดย ใช้คำถามที่เกี่ยวข้องกันอย่างไร

2. ขั้น ส คือ ขั้นสังเกตสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อให้เกิดความคิด รวบยอด โดยใช้ คำถาม อะไร ใคร ที่ไหน อย่างไร

3. ขั้น อ คือ ขั้นการอธิบายปัญหาข้อข้องใจ โดยใช้คำถามประเภท ทำไม เพราะเหตุใด อะไรคือสาเหตุ เหตุใด อะไรเป็นปัจจัย

4. ขั้น ท คือ ขั้นของการทำนายผล โดยใช้คำถาม ถ้า หาก แม่นว่า และลงท้ายด้วยประโยค ใช่ไหม อะไรจะเกิดขึ้น

5. ขั้น ค คือขั้นควบคุมและสร้างสรรค์ทั้งสิ่งแวดล้อมภายนอกและสิ่งแวดล้อมภายใน มักลงท้ายด้วยคำถามว่า ได้อย่างไร ได้หรือไม่

(หมายเหตุ ครูจะเริ่มสอนขั้นตอนใดก่อนก็ได้ แต่ให้ครบทุกขั้นตอน)

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะประกอบไปด้วยคำถาม ได้แก่ เกี่ยวข้องกันอย่างไร อะไร ใคร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เพราะเหตุใด ใช่ไหม ได้อย่างไร ได้หรือไม่

สมนึก พวงกลิ่น (2530: 6) อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของ วีรยุทธ วิเชียรโชติ ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสังกัปแนวหน้า คือขั้นเตรียมความพร้อมด้านการเรียนให้กับนักเรียนโดย การดึงเอาความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะสอนให้มาสัมพันธ์กัน รวมทั้งการปูพื้นความรู้ใหม่ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาสาระใหม่ให้กับนักเรียน และการจูงใจให้พร้อมที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสังเกต คือขั้นที่ครูนำเนื้อเรื่องหรือข้อความมาให้ให้นักเรียนอ่าน ฝึกให้ผู้เรียนได้สังเกต และวิเคราะห์องค์ประกอบของเนื้อเรื่อง เพื่อหาสิ่งกัปหรือความหมาย สรุปรวมของเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบาย คือขั้นที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนหาคำอธิบายหรือหาเหตุผลว่าเหตุใดนักเรียนจึงได้สรุปสังกัปหรือความหมายสรุปรวมของเนื้อเรื่องว่าอย่างนั้น

ขั้นที่ 4 ขั้นทำนาย คือขั้นที่ครูส่งเสริมให้นักเรียนหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล นั่นคือคิดทบทวนว่ามีเหตุผลพอหรือไม่ที่สรุปสังกัปของเนื้อเรื่องว่าเป็นอย่างนั้น เพื่อเป็นการทดสอบดูว่าคำอธิบายในขั้นที่ 3 ถูกต้องมากน้อยเพียงใด

ขั้นที่ 5 ขั้นควบคุมและคิดสร้างสรรค์ คือขั้นที่เมื่อนักเรียนได้สังกัปออกมาแล้ว ครูจะเร้าให้นักเรียนคิดว่าจะนำเอาความรู้ใหม่ (สังกัป) ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางใดได้บ้าง

สรุปได้ว่า สื่อกลางสำหรับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ คือ การถามการตอบตามลำดับขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นสังเกตจนถึงขั้นควบคุมและคิดสร้างสรรค์ คำถามที่ใช้ได้แก่ คำถามประเภทให้สังเกต อธิบาย ทำนาย และคิดสร้างสรรค์ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีลำดับขั้นในการคิด แรก ๆ ของการสอนครูจะเป็นผู้ตั้งคำถามให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยอภิปรายเพื่อหาคำตอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 35) กล่าวถึงขั้นตอนของการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบไว้ดังนี้

1. ครูเตรียมประเด็นปัญหาเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอภิปรายหาคำตอบ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันตกลงในการทำกิจกรรมเพื่อรับข้อมูลจากคำถาม และคำตอบเพื่อใช้ในการแสวงหาคำตอบ
3. ครูเสนอประเด็นปัญหาด้วยเทคนิคที่น่าสนใจ
4. นักเรียนตั้งสมมติฐานไว้ใจ แล้วตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบและรวบรวมข้อมูล
5. นักเรียนตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ด้วยข้อมูลที่มีอยู่
6. นักเรียนสรุปความและอธิบาย

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบไปด้วยการกระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหา นักเรียนตั้งสมมติฐานและรวบรวมข้อมูลทดสอบสมมติฐานแล้วจึงสรุป

ซัคแมน (Suchman, cited in Joyce and Wilks, 1980 อ้างถึงใน เรขา ทองคุ่ม, 2536: 5) อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบไว้ว่า ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเสนอสถานการณ์ปัญหา
2. ขั้นรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา
3. ขั้นรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบหรือพิสูจน์
4. ขั้นสรุปเป็นหลักการเพื่ออธิบายปัญหา
5. ขั้นวิเคราะห์กระบวนการ

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอของซัคแมน เริ่มจากการเสนอปัญหา การรวบรวมข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน อธิบายปัญหา และเพิ่มขึ้นสุดท้ายเป็นการวิเคราะห์ กระบวนการเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

มาร์ตินและคณะ (Martin and others, 1988) อธิบายขั้นตอนของการจัดการเรียน การสอนด้วยกลวิธีสี่สอไว้ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและรวบรวมข้อเท็จจริง
2. ขั้นตั้งปัญหาและตั้งสมมติฐาน
3. ขั้นทดสอบสมมติฐาน
4. ขั้นสรุปวิธีแก้ปัญหา หรือย้อนกลับไปดำเนินการใหม่

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอของมาร์ตินและคณะ จะย้อน กลับไปเริ่มต้นใหม่จากขั้นแรกอีกครั้ง เมื่อนักเรียนไม่สามารถสรุปได้ และทำซ้ำจนกว่าจะได้ข้อสรุป

จาคอบสันและคณะ (Jacobsen and others, 1989) กล่าวถึงขั้นตอนการจัด การเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอไว้ดังนี้

1. ขั้นเสนอปัญหา
2. ขั้นตั้งสมมติฐาน
3. ขั้นรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอของจาคอบสันและคณะ แตกต่างจากมาร์ตินและคณะ โดยที่มาร์ตินและคณะเริ่มจากการสำรวจข้อมูลและรวบรวมข้อมูล ก่อนแล้วจึงตั้งปัญหาและสมมติฐาน ส่วนจาคอบสันและคณะ เริ่มต้นการสอนจากตั้งปัญหาและ สมมติฐานก่อนแล้วจึงรวบรวมข้อมูล และในขั้นสุดท้ายทำการสรุปข้อมูลเหมือนกัน

วิลคส์ (Wilks, 1995: 1-10) อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธี สี่สอไว้ ดังนี้

1. ขั้นเสนอปัญหา
2. ขั้นตั้งสมมติฐาน
3. ขั้นรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน
4. ขั้นนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของวิลคส์ เริ่มต้นจากชั้นเสนอปัญหา เช่นเดียวกับจาคอบและซัคแมน ตั้งสมมติฐานเช่นเดียวกับมาร์ตินและจาคอบ รวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐานเช่นเดียวกับทุกคนที่กล่าวมา แต่ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูลเพื่อนำไปปรับใช้

แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ทั้งหมดที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลำดับขั้นตอนในการฝึกความสามารถในการคิด การตั้งคำถาม การคิดหาคำตอบ การแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตลอดจนการค้นคว้าหาความรู้ การตัดสินใจ ซึ่งนับได้ว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีส่วนส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของวิลคส์ (Wilks, 1995) มาใช้ในการเรียนการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ เพราะว่า วิลคส์ได้นำวรรณคดีและวรรณกรรมมาเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมาแล้ว และผลการทดลองพบว่า สามารถพัฒนาทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยที่ใช้วรรณกรรมเป็นสื่อเช่นกัน ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของวิลคส์ มาใช้ในการสอนภาษาไทย ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา คือ ขั้นที่นักเรียนตั้งประเด็นปัญหาโดยการตั้งคำถามหรือคิดวิเคราะห์ประเด็นที่นักเรียนสงสัยจากชื่อเรื่อง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับเรื่องี่อ่าน นักเรียนสำรวจความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องี่อ่าน และเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเรียน ซึ่งนักเรียนสำรวจตนเองว่ารู้อะไรมาบ้างและยังไม่รู้อะไรบ้าง แล้วบันทึกลงในใบบันทึกการสืบสอบ (การเสนอปัญหาตรงกับขั้นนำเข้าสู่บทเรียนของการสอนแบบปกติ)

ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน คือ ขั้นที่นักเรียนอ่านบทอ่านที่ครูกำหนดให้ แล้วตั้งสมมติฐาน ตั้งประเด็นคำถาม และคาดเดาคำตอบที่เป็นไปได้จากเรื่องี่อ่าน

ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน คือ ขั้นที่นักเรียนรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาไปความรู้ และอภิปรายในกลุ่ม แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์

สังเคราะห์ ประเมินค่าข้อมูลทั้งหมด แล้วรวบรวมข้อมูลที่สมเหตุสมผล บันทึกกลงในใบบันทึกการสืบสอบ

ขั้นที่ 4 การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตจริง คือ ขั้นที่นักเรียนวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่านและสาระการเรียนรู้ที่ได้เรียน แล้วสรุปสาระสำคัญที่ได้เรียนไปแล้วและมีการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักการที่ได้เรียนไปแล้ว นักเรียนสามารถบอกเหตุผลในการเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหา นั้นได้ โดยบันทึกลงในแบบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล (การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ตรงกับขั้นสรุปของการสอนแบบปกติ)

1.4 การเลือกแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

การเลือกแหล่งการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีความจำเป็นและสำคัญมาก ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 28-29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ว่าสามารถนำมาเป็นสื่อกลางในการทำหน้าที่ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนเนื้อหา ประสบการณ์ แนวคิด ทักษะ และเจตคติระหว่างครูกับนักเรียน โดยเน้นบทบาทของนักเรียนที่เป็นผู้กระทำหรือใช้สื่อ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะกระบวนการ และมีความสามารถในการคิดด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้บรรลุมาตรฐานของการเรียนรู้ ดังนั้น จึงมีนักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ได้รวบรวมแนวคิดในการเลือกแหล่งการเรียนรู้เพื่อนำมาจัดการเรียนการสอน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, 28-29) ได้แนะนำแหล่งการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ดังนี้

1. ห้องสมุด เป็นแหล่งการเรียนรู้และเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่นักเรียนจะใช้ศึกษาค้นคว้า ใช้ในการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ รวมทั้งนักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้า จากอินเทอร์เน็ตที่จัดบริการในห้องสมุดด้วย
2. ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้ปกครอง และคนในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาไทยและภูมิปัญญาทางภาษา ภาษาถิ่น เพลงพื้นบ้าน พิธีกรรมต่าง ๆ
3. สื่อที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำแนกตามลักษณะของสื่อที่นำไปใช้มี 5 ประเภท

3.1 สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่ใช้ระบบการพิมพ์ เช่น หนังสือเรียน คู่มือ ฯลฯ

3.2 สื่อวัสดุอุปกรณ์ เป็นสื่อสิ่งของต่าง ๆ เช่น ของจริง หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ฯลฯ

3.3 สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ เป็นสื่อที่นำเสนอด้วยเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ภาพเลื่อน (Slide) แถบเสียง ฯลฯ

3.4 สื่อกิจกรรม เป็นสื่อประเภทวิธีการที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติฝึกทักษะ ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น เกม เพลง บทบาทสมมติ แบบทดสอบ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบใบความรู้ ใบงาน ฯลฯ

3.5 สื่อบริบท เป็นสื่อที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ห้องเรียน ชุมชน สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ

แหล่งการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองประกอบด้วยห้องสมุด มีหนังสือและอินเทอร์เน็ตที่นักเรียนสามารถหาอ่านได้ด้วยตนเอง ทรัพยากรบุคคล คือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ นักเรียนสามารถสอบถามเพื่อหาความรู้ได้เช่นกัน และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง เช่น หนังสือคู่มือ แถบบันทึกภาพ หุ่นจำลอง เป็นต้น

วิลคส์ (Wilks, 1995: 35-37) ได้เสนอแนะการเลือกแหล่งการเรียนรู้เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบไว้ดังนี้

1. บทความจากหนังสือพิมพ์ การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับภาพยนตร์หรือวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับวีดิทัศน์ วีซีดี โดยการเตรียมคำถามที่จะถามให้เหมาะสมดังลักษณะเด่น ๆ ไปตั้งคำถาม เช่น นักเรียนอ่านบทวิจารณ์ภาพยนตร์เกี่ยวกับการเสนอภาพที่ไม่สมควร เช่น ภาพที่รุนแรง ภาพโป๊ หลังจากนั้นครูตั้งคำถามนักเรียนดังตัวอย่าง ใครเป็นผู้ตัดสินว่าอะไรดี อะไรไม่ดี อะไรถูกต้อง อะไรผิด ใช้หลักเกณฑ์อะไรในการตัดสิน

2. วีดีโอเทป ภาพยนตร์ สารคดี โดยการให้นักเรียนได้ดูสื่อ แล้วครูตั้งคำถาม หรือให้ผู้เรียนตั้งคำถาม เช่น นักเรียนดูสารคดีเรื่องจระเข้ เมื่อนักเรียนดูสารคดีเสร็จแล้วครูตั้งคำถามดังตัวอย่าง สัตว์ฆ่าสัตว์ด้วยกันเองแตกต่างจากการล่าเหยื่อของมนุษย์หรือไม่ สถานการณ์ไหนที่ถูกต้องถ้านักเรียนจะฆ่าสัตว์ แล้วถ้าหากมนุษย์ฆ่ากันเองจะเป็น

อย่างไร อาณาเขตหมายถึงอะไร นักเรียนรู้ได้อย่างไรว่าใครจะครอบครอง จะใช้มีอาณาเขตของมันแล้วคนมีอาณาเขตหรือมีสิทธิแค่ไหน อย่างไร

3. เรื่องสั้น เกร็ดประวัติ เรื่องเล่าต่าง ๆ เช่นเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความภูมิใจ ความไม่ยุติธรรมในสังคม และคนที่ชอบล้อเลียนผู้อื่นให้อับอาย เช่น เขาให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้นซึ่งมีนักเรียนคนหนึ่งในห้องเรียนทำผิดระเบียบ นักเรียนคนอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมถูกลงโทษไปด้วย หลังจากนั้นครูจึงให้นักเรียนตั้งคำถามโดยการเขียนมาส่งครู ตัวอย่างการตั้งคำถามของนักเรียนดังนี้ บางคนไม่ได้ทำผิด ทำไมถึงต้องถูกลงโทษ

4. นวนิยาย นวนิยายเป็นสื่อที่เหมาะสมที่สุดที่จะนำมาใช้ในการอภิปราย เช่น เขาให้นักเรียนอ่านเรื่อง Babbit's Book Tuck Everlasting แล้วแบ่งกลุ่มเป็นเรื่อง ๆ พร้อมทั้งคำถามที่จะนำมาอภิปรายกัน ตัวอย่างคำถามในการอภิปราย การลักพาตัวดีหรือไม่ อย่างไร ทำไมเขาไว้ใจคนแปลกหน้า ทำไมคนถึงชอบจำแต่เรื่องอดีตของตนเอง การเรียกค่าไถ่เป็นการแก้ปัญหาทุกอย่างได้จริงไหม

แหล่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของวิลคส์มีรูปแบบหลากหลาย เช่น วิทยุทัศน์ ภาพยนตร์ สารคดี บทความ หนังสือพิมพ์ เรื่องสั้น นวนิยาย การเลือกแหล่งการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนการสอน มาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเลือกสื่อที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบที่จะสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า แหล่งการเรียนรู้มี 3 ลักษณะ ดังนี้

1) แหล่งการเรียนรู้จากทรัพยากรบุคคล คือ บุคคลที่มีความรู้ความชำนาญหรือมีประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้อื่นได้ เช่น ปรากฏณ์ชาวบ้านในด้านการขับเสภา นักเรียนที่ชนะเลิศการแข่งขันสุนทรพจน์ เป็นต้น

2) แหล่งการเรียนรู้ที่ได้จากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ คือ แหล่งการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้จากการอ่าน และครูสามารถนำไปเป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนรู้ได้ เช่น บทความ หนังสือพิมพ์ วารสาร เรื่องสั้น นวนิยาย บทร้อยกรอง เป็นต้น

3) แหล่งการเรียนรู้ที่ได้จากโสตทัศนูปกรณ์ คือ สื่อที่นำเสนอด้วยเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งหก เช่น อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ รูปภาพ หุ่นจำลอง

1.5 การใช้คำถามในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

คำถาม มีความสำคัญและจำเป็นมาก คำถามเป็นเสมือนหนึ่งคลังสินค้าของครู ดังที่ เซนเดอร์ (Sanders, 1966: ix อ้างถึงใน อรจิต ภูแพ, 2529: 1) ได้สำรวจการใช้คำถามของครูพบว่า ครูใช้เวลาร้อยละ 70-80 ในการถามคำถาม และโบซิงก์ (Bossing, 1942: 329) ชี้ให้เห็นว่า คำถามสามารถกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และความคิดของนักเรียนและ คันทันนิ่งแฮม (Roger T. Cunningham, 1971: 83-84) มีความเห็นเช่นเดียวกันแต่เสริมว่าการเข้าใจคำถาม การถามอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้คำถามให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการถาม เป็นสิ่งที่มีค่ามากที่สุด อรจิต ภูแพ (2529: 2) มีความเห็นว่า คำถามเป็นสิ่งแรกที่กระตุ้น ความอยากรู้อยากเห็นและความคิดของผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุดและมีค่ามากที่สุดของคำถาม คือ ช่วยกระตุ้นความคิดและควบคุมการคิดของนักเรียน นอกจากนี้ คำถามมีบทบาทใน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนและการประเมินผลการเรียนการสอน คำถาม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งใน กระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นผู้ตอบให้ใช้ความคิดเพื่อนำไปสู่ การค้นพบความรู้ และตรวจสอบความรู้ของผู้ตอบ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถามและ หาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นความคิดของนักเรียนในเรื่องที่จะเรียน มีนักการศึกษาทั้งในและ ต่างประเทศได้กล่าวถึงความสำคัญของคำถามไว้ ดังนี้

1.5.1 ความสำคัญของการตั้งคำถาม

คำถาม มีความสำคัญสำหรับครูและนักเรียน การตั้งคำถามช่วย กำหนดทิศทางในการคิด ช่วยกระตุ้นความคิดได้ ดังที่นักการศึกษาไทย และนักการศึกษา ต่างประเทศได้กล่าวถึงความสำคัญของคำถาม ดังนี้

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2524: 254) ได้กล่าวถึงความสำคัญในการให้ นักเรียนตั้งคำถามในการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า สิ่งที่สำคัญและมีความสำคัญมากในการ จัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบก็คือ ให้นักเรียนมีโอกาสคิด ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการตั้งคำถาม และตั้งสมมติฐานเพื่อเสาะแสวงหาความรู้ ความเข้าใจกับสิ่งที่เผชิญหน้า

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2527: 70) กล่าวว่าไว้ว่าคำถามช่วยให้ครู ประเมินผลการเรียนรู้ ทบทวนพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์เดิมของนักเรียน ช่วยให้นักเรียน เกิดความสนใจโดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม นำไปสู่ข้อสรุป และฝึกทักษะการฟัง ด้วยเหตุด้วยผล ฝึกให้คิดและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักลำดับขั้นตอนในการคิด

โรเจอร์ ที คันนิงแฮม (Roger T.Cunningham, 1971: 5) กล่าวถึง ความสำคัญของการตั้งคำถามไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่สามารถเกิดขึ้น ได้ในตัวนักเรียน โดยเกิดขึ้นตามประเภทของการใช้คำถาม การถามที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การถามที่นำไปสู่การคิด

เบียน (Bean, 1985: 335) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้นักเรียนตั้ง คำถามในการเรียนการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ว่า นักเรียนที่ฝึกตั้งคำถามจะมีความรู้ ความจำในเนื้อหา มากขึ้น มีความจำที่ดี

วูดวาร์ด (Woodward, 1992: 146-152) กล่าวถึงความสำคัญของการให้ นักเรียนตั้งคำถามสรุปได้ว่า คำถามของนักเรียนจะเป็นตัวนำไปสู่คำตอบ ในการตั้งคำถาม จะต้องรวบรวมความคิด และแสดงความคิดผ่านออกมาทางคำถาม ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของครูที่จะ ได้รับรู้ความคิดความเข้าใจของนักเรียน

สรุปการตั้งคำถามมีความสำคัญ นักเรียนที่สามารถตั้งคำถามด้วยตนเอง จะได้รับประโยชน์จากการตั้งคำถามนั้น ๆ เช่น การฝึกกระบวนการคิด การประมวลความรู้ด้วย ตนเอง มีความรู้และความจำในเนื้อหามากขึ้น ส่วนครูสามารถใช้คำถามในการกำหนดทิศทาง ในการคิด ของนักเรียนและการจัดการเรียนการสอน ใช้คำถามทบทวนพื้นฐานความรู้ และ ประเมินผลการเรียนรู้

1.5.2 ประเภทของคำถาม

ประเภทของคำถามมีความสำคัญมาก ครูสามารถนำคำถามแต่ละประเภทไปใช้ ถามคำถามให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด การใช้คำถามของครูส่งผลต่อพฤติกรรมและ การคิดของนักเรียน ดังที่ ปิยนุช โชติสกุล สุนทรวิภาต (2534: 50-51) ได้ศึกษาประเภทการใช้ คำถามในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ครูใช้ คำถามประเภทความรู้ความจำมากที่สุด (ร้อยละ 52.14) ประมาณ 1 ใน 2 ของคำถามทั้งหมดที่ ครูใช้ รองลงมาคือความคิดสร้างสรรค์ (ร้อยละ 19.52) ความเข้าใจ (ร้อยละ 14.25) การนำไปใช้

(ร้อยละ 8.12) และน้อยที่สุดคือ ถ้ามประเมินค่า(ร้อยละ 5.99) แสดงให้เห็นว่าครูใช้คำถามที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงน้อยมาก การจัดประเภทของคำถามนั้นมีหลายประเภทแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ ดังที่นักการศึกษา ได้จัดประเภทต่าง ๆ ของคำถาม ไว้ดังนี้

ธงชัย ชิวปรีชา (2521: 9) ได้จัดประเภทของคำถาม 5 ประเภท ดังนี้

1. คำถามเพื่อการสังเกต เป็นคำถามที่ผู้ตอบ ต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้ารับรู้สิ่งที่ตนสังเกต ตัวอย่างคำถาม เช่น ขณะนี้ ภายในหลอดคิดยานี้ อะไรเกิดขึ้น

2. คำถามเพื่อการอธิบาย เป็นคำถามที่ผู้ตอบ ต้องนำข้อมูลหรือประจักษ์พยานที่มีอยู่ประกอบกับความรู้เดิมมาอธิบายปัญหา หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น คำถามประเภทนี้มักมีคำว่า อย่างไร ทำไม เพราะเหตุใด ตัวอย่างคำถาม เช่น ทำไมเมื่อเอากะบอกคิดยาลุ่มลงในน้ำร้อนปริมาตรของก๊าซในกระบอกคิดยาลจึงเพิ่มขึ้น

3. คำถามเพื่อการสร้างสมมติฐาน เป็นคำถามที่ผู้ตอบทำนาย หรือคาดการณ์สิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยอาจใช้ความรู้เดิมประมวลเข้ากับข้อมูลต่าง ๆ ที่อาจหาได้ในขณะนั้น คำถามประเภทนี้มักมีคำว่า ถ้า สมมติว่า ทำนาย ตัวอย่างคำถาม เช่น ถ้าเราลดอุณหภูมิลงเรื่อย ๆ นักเรียนคิดว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น

4. คำถามเพื่อออกแบบการทดลองและควบคุมตัวแปร เป็นคำถามที่ผู้ตอบ ต้องใช้ความสามารถด้านการสังเคราะห์ คือ นำความรู้และข้อมูลมาสัมพันธ์กันให้เกิดการทดลองที่สามารถทดสอบสมมติฐานที่ต้องการได้ ตัวอย่างคำถาม เช่น เราจะทดสอบได้อย่างไรว่า ก๊าซที่เหลือในกระบอกนี้เป็นก๊าซอะไร

5. คำถามเพื่อการนำไปใช้ เป็นคำถามที่ผู้ตอบนำความรู้หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปดัดแปลงใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ตัวอย่างคำถาม เช่น เราจะนำความรู้เรื่องการกลั่นลำดับส่วนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2522: 9) ได้จัดประเภทของคำถาม 5 ประเภท ดังนี้

1. คำถามเพื่อการสังเกต
2. คำถามเพื่อการสร้างสมมติฐาน
3. ถ้ามเพื่อการอธิบาย
4. คำถามเพื่อออกแบบการทดลองและควบคุมตัวแปร

5. คำถามเพื่อการนำไปใช้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 82-94) ได้จัดประเภทของคำถามตามแนวคิดของ บลูม และได้แสดงให้เห็นความสอดคล้องของการตั้งคำถามกับระดับขั้นของการคิด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงประเภทของคำถามซึ่งสอดคล้องกับระดับขั้นของการคิด และคำนิยาม ของคำถามประเภทต่าง ๆ

ระดับขั้นของการคิด	ประเภทของคำถาม	คำนิยาม
1. ความจำ	1. ความจำ	คำถามที่มีคำตอบแน่นอน ถามเนื้อหาเกี่ยวกับ ข้อเท็จจริง คำจำกัดความ คำนิยาม คำศัพท์ กฎ ทฤษฎี ถามเกี่ยวกับ ใคร อะไร เมื่อไหร่ ที่ไหน รวมทั้งใช่หรือไม่
2. ความเข้าใจ	2. ความเข้าใจ	คำถามที่ต้องใช้ความรู้ ความจำ มาประกอบเพื่อ อธิบายด้วยคำพูดของตนเอง เป็นคำถามที่สูงกว่า คำถามความจำ
3. การนำไปใช้	3. การนำไปใช้	คำถามที่นำความรู้และความเข้าใจไปใช้แก้ปัญหา ในสถานการณ์ใหม่
4. การวิเคราะห์	4. การวิเคราะห์	คำถามที่ให้จำแนกแยกแยะเรื่องราวต่างๆ ว่า ประกอบด้วยส่วนย่อยอะไรบ้าง โดยอาศัย หลักการ กฎ ทฤษฎี ที่มาของเรื่องราวหรือ เหตุการณ์นั้น
5. การสังเคราะห์	5. การสังเคราะห์	คำถามที่ใช้กระบวนการคิด เพื่อสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลย่อยๆ ขึ้นเป็น หลักการหรือแนวคิดใหม่
6. การประเมินค่า	6. การประเมินค่า	คำถามที่ให้นักเรียนตีคุณค่า โดยใช้ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็นในการกำหนดเกณฑ์ เพื่อประเมินค่าสิ่งเหล่านั้น

อาร์.ที.คันนิงแฮม (R.T.Cunningham, 1971: 86-103) ได้แบ่งลักษณะของ คำถามไว้ 2 ประเภท คือ

1. คำถามประเภทแคบ (Narrow question) เป็นคำถามสืบสอบระดับต่ำ เป็นคำถามที่มีคำตอบแน่นอนอยู่แล้ว ผู้ตอบใช้ความคิดเล็กน้อยก็ระลึกได้ คำถามนี้เป็นพื้นฐานของความคิดระดับสูงขึ้นไป

2. คำถามประเภทกว้าง (Broad question) เป็นคำถามสืบสอบระดับสูง เป็นคำถามที่มีคำตอบได้หลายคำตอบ ผู้ตอบไม่สามารถเดาได้ ต้องค้นคว้าหาข้อมูลมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ผู้ตอบต้องอาศัยความรู้ความจำพื้นฐาน ในการทำนาย ตั้งสมมติฐาน ประเมินค่า หรือแสดงความคิดเห็น คำถามลักษณะนี้สามารถพัฒนาความคิดได้อย่างลึกซึ้ง

กิลล์ฟอร์ด (Guilford in Anderson and Koutnik, 1972: 91-92) จำแนกลักษณะคำถามตามลำดับขั้นของความคิดไว้ 5 ประเภท คือ

1. คำถามประเภทการฝึกสติปัญญาในด้านความจำ (cognitive-memory question) เป็นคำถามในด้านความจำเกี่ยวกับ ความจริง สูตร ข้อความหรือเนื้อหาที่นักเรียนท่องจำ หรือรำลึกถึง ตัวอย่างคำถามประเภทนี้ เช่น ใครค้นพบออกซิเจน

2. คำถามประเภทการฝึกความคิดรวบยอด (convergent-thought question) จะเป็นคำถามที่บังคับให้นักเรียนวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เข้าด้วยกัน รวมทั้งการแก้ปัญหา การสรุปเนื้อหาความรู้ การพรรณนาลำดับขั้นตอนของเทคนิค ความคิดหรือหลักฐาน คำถามที่ถูกสร้างอย่างกะทัดรัดจะนำนักเรียนไปสู่คำตอบที่คาดหวัง ตัวอย่างคำถามฝึกให้คิดอย่างรวบยอดอย่างหลวมๆ ได้แก่ นักเรียนลองสรุปลำดับขั้นตอนที่ตัดสินใจ จะทำการรักษาอวัยวะส่วนนี้

3. คำถามประเภทฝึกให้คิดอย่างแตกฉาน (divergent - thought question) เป็นคำถามที่ให้นักเรียนตีความ ลงความเห็นข้อมูลอย่างอิสระภายในขอบเขตที่กำหนด ตัวอย่าง คำถามฝึกให้คิดอย่างแตกฉาน ได้แก่ ถ้านักเรียนถูกคัดเลือกให้เป็นคนแรกที่จะไปเยี่ยมดาวเทียมจูปีเตอร์ นักเรียนจะนำสิ่งจำเป็นอะไรไปบ้าง

4. คำถามประเภทถามให้คิดประเมินผล (evaluative - thought question) จะเป็นคำถามที่บังคับให้นักเรียนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ตีค่า และเลือก ตัวอย่างคำถามนี้ เช่น อากาศสัปดาห์หน้าจะเป็นอย่างไร

5. คำถามประเภทถามสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำ (routine question) เป็นคำถามที่ครูกำหนดระเบียบแบบแผน หรือสิ่งที่ให้ทำเป็นประจำ ตัวอย่างคำถามประเภทนี้ เช่น นักเรียนอ่านบทที่ 11 หรือยัง

สรุปได้ว่า การจำแนกประเภทคำถาม ของกิลล์ฟอร์ด มีลักษณะใกล้เคียงกับการจำแนกประเภทคำถามของ อาร์.ที.คันทันนิ่งแฮม แต่เป็นคำถามที่ฝึกความคิดขั้นพื้นฐานกับความคิดขั้นสูง และจำแนกลักษณะคำถามตามลำดับขั้นของการคิด โดยแบ่งลักษณะคำถามเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. คำถามประเภทฝึกความคิดขั้นพื้นฐาน ได้แก่ คำถามประเภทการฝึกสติปัญญาในด้านความจำ คำถามประเภทถามสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำ คำถามเหล่านี้เป็นการทบทวนความคิดในด้านความรู้ ความจำ และคำถามทั้งหมดนี้สามารถหาคำตอบได้จากคลังความจำในสมอง

2. คำถามประเภทฝึกการคิดขั้นสูง ได้แก่ คำถามฝึกให้ความคิดรวบยอดถามให้ฝึกคิดอย่างแตกฉาน และถามให้คิดประเมินผล เป็นการถามที่ส่งเสริมให้คิดอย่างมีเหตุผล คำถามเหล่านี้ได้คำตอบจากผลผลิตของความคิด นักเรียนต้องมีความสามารถในประมวลความรู้ในสมอง และเชื่อมโยงข้อเท็จจริงต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประเภทของคำถามดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าครูควรฝึกนักเรียนให้ตั้งคำถามด้วยตนเองได้ เพราะเป็นการส่งเสริมความสามารถในการคิดของนักเรียน การจำแนกประเภทของคำถามแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ คำถามขั้นพื้นฐาน นักเรียนสามารถตอบได้จากความรู้ความจำในคลังสมองของตนเอง คำถามขั้นสูง นักเรียนจะตอบคำถามได้จากการเชื่อมโยงความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ เข้าด้วยกันแล้ว วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน ข้อมูล ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการฝึกตั้งคำถามขั้นสูงจะได้พัฒนาความสามารถในการคิดควบคู่ไปด้วย

1.5.3 การใช้คำถามส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย

การใช้คำถามในการอภิปราย เป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ การอภิปรายเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ของครูและนักเรียน ในระหว่างการอภิปรายมีการตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ ดังนั้น การตั้งคำถามในการอภิปรายจึงสามารถช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังที่นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

ลิปแมน (Lipman, 1986: 36 cited in Wilks, 1995: 52) กล่าวว่าไว้ว่า การอภิปรายที่ดี ต้องมีการวางแผนในการตั้งคำถามที่ดี คำถามที่ดีส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ลักษณะของคำถามที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. เป็นคำถามที่นักเรียนสามารถรวบรวมเนื้อหาให้ได้มากที่สุด
2. เป็นคำถามที่นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นมากขึ้น
3. เป็นคำถามที่นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับความคิดเห็นของคนอื่น
4. เป็นคำถามที่นักเรียนได้รับการกระตุ้นความคิดในเชิงตรรกะ

แจ๊คสัน (Jackson, 1989 cited in Wilks, 1995: 34) ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางการตั้งคำถามอภิปราย ในการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบ ดังนี้

1. เป็นคำถามที่น่าสนใจ ครูและนักเรียนสนใจฟัง
2. เป็นคำถามที่ผู้เข้าร่วมอภิปรายกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมอภิปราย
3. เป็นคำถามที่ทำให้การอภิปรายดำเนินไปอย่างลึกซึ้ง
4. เป็นคำถามที่ทำให้หัวข้อที่อภิปรายน่าสนใจ
5. เป็นคำถามที่ทำทลายความคิดของผู้อภิปราย

วิลคส์ (Wilks, 1995: 19-21 cited in Paul 1993; Lipman, Sharp & Oscouyan 1980) ได้เสนอรูปแบบคำถามมีชื่อว่า Socratic questioning เป็นคำถามที่ผ่านการตรวจสอบโครงสร้างทางความคิดอย่างละเอียดแล้ว คำถามนี้ครูใช้ถามนักเรียนระหว่างการอภิปราย เพื่อให้ นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น

1. ใครมีความเห็นแตกต่างจากคนอื่นบ้างไหม
2. ใครสามารถช่วย Eliana สรุปได้ไหม
3. คุณพูดเช่นนั้นมีความหมายว่าอย่างไร
4. คุณสามารถให้ข้อมูลมากกว่านี้ได้ไหมเพื่อจะได้ตอบคำถามนั้นได้
5. คุณมีเหตุผลอะไรที่พูดเช่นนั้น
6. แชนกับลีกำลังพูดสิ่งเดียวกันหรือเปล่า
7. คำกล่าวสองประโยคนั้นสอดคล้องกับของคุณไหม
8. ใครยังคงสับสนอยู่
9. ใครสามารถสรุปการอภิปรายได้ครอบคลุมมากที่สุด

1.5.4 การใช้คำถามสำหรับนักเรียนที่ไม่ตอบคำถามในการอภิปราย

วิลคส์ (Wilks, 1995: 19-21) ได้แนะนำครูที่จัดการเรียนการสอนด้วย กลวิธีสืบสอบให้ใช้คำถามช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียน การสอน เช่น นักเรียนไม่ตอบคำถามในการอภิปราย ครูควรถามคำถามพื้นฐาน เพื่อช่วยเหลือให้ นักเรียนตอบคำถามได้ เช่นการตอบคำถามจากความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ของตนเอง ดังนี้

1. ถามคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์เพื่อทบทวนความจำ เช่น นักเรียน ชอบเหตุการณ์ไหนเป็นพิเศษ คนอื่นเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร มีใครเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่ หลังจากฟังความคิดเห็นของคนอื่น (Based on Lipman, 1974: 45)
2. ถามคำถามทบทวนเนื้อเรื่อง ครูตั้งคำถามจากเรื่องที่นักเรียนอภิปราย เพื่อทบทวนเนื้อเรื่อง เช่น อะไรที่ทำให้คุณพูดเช่นนั้น คุณรู้ได้อย่างไร คุณมีเหตุผลอะไรที่พูดเช่นนั้น
3. ถามคำถามให้นักเรียนอธิบายความคิดออกมาเป็นคำพูด โดยที่ครู ถามคำถามง่าย ๆ หรือถามคำถามที่นักเรียนชอบ แล้วให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ตนเองคิดบนกระดาษ เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดโดยการเขียน หรือนักเรียนบางคนไม่กล้าพูดแสดงความคิดออกมา แต่สามารถแสดงความคิดโดยการเขียนเป็นคำหรือข้อความสั้น ๆ ได้ ซึ่งจะทำให้ นักเรียน สนุกสนาน เป็นคำถามที่ทำทนาย ได้พัฒนาทักษะการฟัง การคิด การสนทนา
4. ถามคำถามที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทำทนายความคิดของนักเรียน เช่น ถ้าหากความฝันกลายเป็นความจริงจะเป็นอย่างไร

ในการถามคำถามนั้น ครูควรรอคอยคำตอบของนักเรียน ถึงแม้ว่าจะต้องใช้ เวลานานก็ตาม เมื่อนักเรียนตอบครั้งแรกได้แล้วจะเกิดกำลังใจ แล้วกล้าที่จะถามคำถามต่อไป

1.6 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ครูเป็นผู้ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ กระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังอภิปรายกับ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยพบเห็นหรือเคยมีประสบการณ์มาแล้ว โดยการกระตุ้นให้นักเรียน แสดงความคิดเห็นโดยการตั้งคำถาม อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การให้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ มีทักษะการจำ และการฟังดีขึ้น (Wilks, 1995: 8-13)

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2530: 65) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียน การสอนด้วยกลวิธีสี่สอพบว่า เป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนคิด (Catalyst) เป็นผู้ให้การเสริมแรง (Reinforce) เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Action) เป็นผู้แนะนำและกำกับ (Guide and Director) เป็นผู้จัดระเบียบ (Organizer)

ทศนา เขมมณี (2547: 141) อธิบายบทบาทของครูว่าเป็นผู้กระตุ้นความคิดของ นักเรียน ให้นักเรียนลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือสรุปด้วยตนเอง โดยที่ครูช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ในด้านต่าง ๆ ให้นักเรียน เป็นการ จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่เรียน สามารถตั้งคำถาม และสืบเสาะหาคำตอบด้วยตนเองได้

ลิปแมนและคณะ (Lipman and others, 1980: 90-91) กล่าวถึงบทบาทของครู ในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอไว้ ดังนี้

1. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนในด้านการแสดงความคิดเห็นอย่าง มีเหตุผล และความคิดสร้างสรรค์ ให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการสนทนาด้วย กลวิธีสี่สอ
2. ครูหลีกเลี่ยงการปลูกฝังความคิดด้านใดด้านหนึ่งแก่นักเรียน เพราะ เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานความคิดแตกต่างกัน ควรระวังในการเสนอความคิดของครูเพื่อไม่ให้เด็ก สรุปตามแนวคิดของครู
3. ครูควรยอมรับและเห็นความสำคัญ เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น เพราะครูไม่ได้รู้ทุกคำตอบ และคำตอบของครูไม่ได้เป็นความจริงเสมอไป ครูและนักเรียนควร ตระหนักร่วมกันว่าคนเราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การที่ครูยอมรับความคิดเห็นทำให้นักเรียน กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
4. ครูควรสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรภาพต่อกันในห้องเรียน โดยที่ครู ตระหนักเสมอว่าการวิจารณ์ของครู มีผลต่อความคิดของนักเรียน ดังนั้นครูควรเปิดโอกาสให้ นักเรียนได้วิจารณ์ความคิดเห็นของครูได้เพราะเป็นการกระตุ้นการคิดของนักเรียนได้

สลิตเทอร์และชาร์ป (Splitter and Sharp, 1995: 144 อ้างถึงใน พิรุณ ศิริศักดิ์, 2547: 33) ระบุบทบาทและหน้าที่ของครูในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่ สอไว้ดังนี้ 1) การคัดเลือกเนื้อหาสาระและสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะสมต่อการสอนแบบชุมชน แห่งการสืบสอบเชิงปรัชญา ช่างวิย และความสนใจของนักเรียน 2) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้

ในห้องเรียนที่มีระเบียบ ความรู้สึกไว้วางใจ ความยุติธรรม ความปลอดภัยและการยอมรับฟัง และเคารพต่อความคิดเห็นของเพื่อนในห้องเรียน 3) การนำแบบฝึกหัดและกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับนักเรียนได้พิจารณา 4) การถามและสนับสุนนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น มุมมองของตนเอง กล่าวอ้างเหตุผล เพื่อให้สามารถสรุปและประเมินความก้าวหน้าของชุมชนแห่ง การสืบสอบเชิงปรัชญาได้

เพอร์รอต (Perrott cited in Wilks, 1995: 8-9) ได้ระบุบทบาทของครูว่า ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ข้อมูลมาเป็นผู้ฟัง คำถามของครูไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเสมอไป มีได้หลายคำตอบ แต่ละคำตอบอาจถูกต้องในแง่มุมมองต่าง ๆ กัน นักเรียนได้พูดคุยกันเองมากขึ้น ทำลายวงจรการพูดรูปแบบครูพูดกับนักเรียนหรือนักเรียนพูดกับครูเท่านั้น (ครู-นักเรียน-ครู) นักเรียนมีโอกาสพูดกับเพื่อนมากขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถตั้งคำถามที่มีวิจารณ์ญาณมากขึ้น กระบวนการคิดของนักเรียนได้พัฒนา หลังจากนักเรียนได้อภิปรายในชั้นเรียนเป็นประจำ ระยะเวลาแรกนักเรียนจะได้เถียงกันด้วยความคิดที่ยังไม่ได้พัฒนา นักเรียนที่ไม่เก่งทางวิชาการจะไม่ให้เหตุผลระหว่างการอภิปราย ต่อมานักเรียนเริ่มให้เหตุผลได้ นักเรียนรู้เนื้อหามากขึ้นและมีศีลธรรม นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ นักเรียนมีทักษะการคิดที่สูงขึ้นและสามารถอภิปรายได้รวมทั้งทักษะการฟังดีขึ้น

โรนัลด์ รีด (Ronald Reed, 1992 cited in Wilks, 1995: 5-6) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบว่า ครูคือ ผู้อำนวยความสะดวก นักเรียนจะเป็นผู้ตั้งวาระการประชุมในการอภิปราย การพัฒนาทักษะการคิดและการสนทนาจากการที่นักเรียนได้อภิปรายกัน ครูต้องฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบคำถาม และครูตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นจะเห็นได้ว่ากลวิธีสืบสอบ ซึ่งให้นักเรียนได้ร่วมอภิปรายนั้น มีการเชื่อมโยงการอ่าน การพูดการฟัง การสนทนาโต้ตอบ และการเขียนเข้าด้วยกัน นับได้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กันครบทุกทักษะ

วิลคส์ (Wilks, 1995: 32-33) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการเตรียมการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบดังนี้

1. ครูจะต้องเข้าใจเรื่องที่จะสอนเป็นอย่างดี มีสื่อการสอนที่จะไปกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ มีแบบฝึกหัด
2. ครูควรเตรียมคำถามเอาไว้ด้วย ในกรณีที่นักเรียนได้ข้อสรุปเร็ว ครูควรแทรกคำถามที่เตรียมไว้
3. ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้พูดคุยกันในห้องเรียน โดยให้นักเรียนกับนักเรียนได้พูดคุยกันมากที่สุด

4. ครูควรจัดบันทึกในระหว่างการอภิปราย (Keep Notes) และจัดทำแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
5. ครูใช้คำถามหลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนได้พูดออกมา เช่น เวลา นักเรียนถาม ให้นักเรียนใช้ชอล์กเขียนบนกระดานหรือเขียนลงแผ่นใส และถ้านักเรียนตอบได้ก็ให้ตอบไปเลย ถ้านักเรียนตอบไม่ได้ครูอาจต้องช่วยเหลือ
6. ครูควรใช้แหล่งข้อมูลหลากหลายในการสอน เช่น หนังสือพิมพ์ บทความ ภาพยนตร์ วรรณคดี
7. ครูควบคุมดูแลไม่ให้นักเรียนอภิปรายออกนอกประเด็น เช่น เด็กคุยถึงเรื่องอื่นที่ไม่ได้อยู่ในประเด็นสนทนา ให้อภัยยามถึงเข้ามาในประเด็นที่อภิปรายกัน
8. ครูแสดงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องที่เรียนอยู่โดยการเน้นว่าเราจะเรียนเรื่องอะไรให้พูดคำนั้นบ่อย ๆ เป็นการเน้นย้ำคำสำคัญ
9. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ถ้าสมาชิกในห้องมีมากเกินไปให้แบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ เช่น ให้แต่ละกลุ่มทำงานเกี่ยวกับประเด็นที่เรากำลังจะนำมาพูดคุยกัน โดยการเขียนหรือแนะนำให้เด็กออกมารายงานหรืออธิบาย แต่ละกลุ่มทำงานแตกต่างกันไป บางกลุ่มเขียน บางกลุ่มอ่าน ครูเดินดูให้ทั่วถึง กลุ่มนักเรียนที่ให้การสนับสนุนเพื่อน ๆ อาจจะไม่เป็นผู้ฟังที่ดี หรือกลุ่มที่พูดรายงานไม่เก่งอาจจะเป็นผู้ฟังที่ดีได้
10. ครูต้องอดทนรอคำตอบของนักเรียน ครูต้องรอคำตอบจากเด็กที่อาจจะคิดช้าเพราะนักเรียนที่ตอบช้าอาจจะมีคำตอบดี ๆ ก็ได้

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบ ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษา ยอมรับและเห็นความสำคัญในความคิดเห็นของนักเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เป็นมิตร กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ กระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังอภิปรายกับประสบการณ์เดิม กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ตั้งคำถามและตอบคำถาม เพื่อหาคำตอบและข้อสรุปด้วยตนเองรวมทั้งเป็นการฝึกทักษะการให้เหตุผล การคิดวิเคราะห์แก่นักเรียน นอกจากนี้ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการสื่อสาร เช่น การตั้งคำถาม การมีมารยาทใน การฟัง

1.7 บทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ นักเรียนมีบทบาทสำคัญมากที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ และนักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่นักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

ภพ เลาหไพบูลย์ (2537: 126-127) กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนสรุปได้ว่านักเรียนมีบทบาทสำคัญเพราะต้องเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หน้าที่ของนักเรียนควรศึกษาวัสดุอุปกรณ์ เอกสารก่อนที่จะเริ่มต้นกิจกรรมการเรียนรู้ รู้จักสังเกต ร่วมกันตั้งสมมติฐาน ร่วมกันหาแนวทางทดลองและทดสอบสมมติฐาน ช่วยกันขยายความรู้เพิ่มเติม หรือปรับเปลี่ยนความรู้ที่ได้รับ และรายงานผลการค้นคว้า

พรพรรณ พึ่งประยูรพงศ์ (2547: 59) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ สรุปได้ว่า นักเรียนกำหนดปัญหาได้อย่างชัดเจน กำหนดสมมติฐานเพื่อหาทางเลือกในการแก้ปัญหา เลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ ตีความหมายและจำแนกข้อมูลได้ สรุปย่อหรืออธิบายใจความที่ค้นคว้ามาด้วยสำนวนของตนเอง ใช้ตรรกะในการตัดสินใจ ประเมินสิ่งต่างๆโดยใช้เกณฑ์เป็นเครื่องมือ ทำนายผลต่อเนื่องจากการสรุปปัญหาได้ และใช้กระบวนการสืบสอบในการเผชิญกับปัญหาใหม่ได้

พิรุณ ศิริศักดิ์ (2547: 40) สรุปบทบาทของนักเรียนไว้ว่า มีทักษะในการสื่อสารที่ดีสามารถใช้คำถามได้ มีเหตุผล ยุติธรรม และมีจริยธรรมในการแสดงความคิดเห็น

อนิษฐ์ (Anih cited in Lipman. 1993: 365 อ้างถึงใน พิรุณ ศิริศักดิ์: 39) กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนไว้ดังนี้ คือ 1) เป็นผู้ฟังที่ดี คือ ตั้งใจ อดทน และเคารพความคิดเห็นของคนอื่น 2) เป็นผู้สนับสนุนความคิดที่มีเหตุผลของสมาชิกเพื่อนำมาทบทวนปรับปรุงแนวคิดของตนได้ 3) เป็นผู้ที่สามารถนำเสนอความคิดเห็นที่มีเหตุผลและจริยธรรมได้ 4) เป็นผู้ใช้คำถามที่ดี มีหลักเกณฑ์และเหตุผล 5) เป็นผู้อภิปรายที่ดีและอภิปรายได้ตรงประเด็น

วิลคส์ (Wilks, 1995: 11) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบไว้ว่า 4 ประการ ดังนี้

1. สามารถคิดและพูดได้ตรงประเด็น
2. สามารถใช้คำพูดที่เหมาะสม
3. สามารถแสดงความคิดเห็นเรื่องที่ยกมาอภิปราย
4. สามารถฟังด้วยความอดทนและมีสมาธิในการฟัง

แนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าบทบาทของนักเรียน ในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ มี 6 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนรู้จักสังเกต และสำรวจสื่อในการจัดการเรียนการสอน
2. นักเรียนตั้งคำถามได้ตรงประเด็น ตั้งสมมติฐานได้
3. นักเรียนรวบรวมข้อมูล จำแนกข้อมูล และประเมินข้อมูลได้
4. นักเรียนมีคุณธรรม มีจริยธรรม และมีเหตุผล
5. นักเรียนยอมรับความคิดเห็นที่ดี และมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือมาสนับสนุน
6. นักเรียนมีมารยาท และมีความสามารถในการใช้ภาษา เช่น การฟัง

การพูด การอ่าน และการเขียน

1.8 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน ด้วยกลวิธีสืบสอบ

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring Progress) หลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ และมีการอภิปรายในชั้นเรียน ซึ่งวิลคส์ (Wilks, 1995: 55-61) ได้รวบรวมมาจากผลการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของครูและนักวิจัย ดังนี้

1. การใช้แบบสำรวจรายการ (Check Lists)

เป็นการตรวจสอบว่า ในขณะที่นักเรียนอภิปรายได้ใช้กลวิธีสืบสอบหรือไม่ และแสดงให้เห็นว่านักเรียนได้แสดงความคิด มีการให้เหตุผล พัฒนาทักษะการสนทนา และมีเจตคติที่ดีในการอภิปราย ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Wilks, 1995: 55) และแบบสำรวจนี้สามารถนำไปรายงานให้ผู้ปกครองได้ (Wilks, 1995: 57) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการสำรวจทักษะตามความคิดเห็นของนักเรียน

ทักษะ	ความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
ทักษะของการสืบสอบ		
สามารถถามได้ตรงประเด็น.....
สามารถยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ.....
สามารถยอมรับความคิดเห็นที่มีเหตุผล.....
สามารถสาธิตหรือยกตัวอย่างได้ตรงประเด็น.....
สามารถอภิปรายได้อย่างมีเหตุผลและรวดเร็ว.....

ทักษะ	ความคิดเห็น	
	ใช่	ไม่ใช่
ทักษะของการให้เหตุผล สามารถตั้งสมมติฐาน..... สามารถทดสอบสมมติฐาน..... สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างต่อเนื่อง..... สามารถให้เหตุผลได้สม่าเสมอเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง..... สามารถแยกแยะได้ระหว่างคำจำกัดความและตัวอย่าง.....
ทักษะของการสนทนา สามารถขยายความคิดของผู้อื่น..... สามารถถ่ายทอดความคิดของผู้อื่น..... สามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น..... สามารถอภิปรายได้อย่างรวดเร็วและมีเหตุผล..... สามารถฟังอย่างตั้งใจและมีมารยาทในการฟัง..... สามารถยอมรับและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง..... สามารถปฏิบัติงานด้วยความอดทนและมองโลกในแง่ดี.....

2. การตรวจสอบการช่วยเหลือ (Monitoring Contributions)

การตรวจสอบการช่วยเหลือเป็นการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน หลังจากได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ (Wilks, 1995: 57) โดยที่ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ครั้งแรก โดยการเอาใจใส่นักเรียนระหว่างการอภิปราย เช่น การรอคอยคำตอบของนักเรียน ป้อนคำถามเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้นักเรียนตอบได้ รับฟังความคิดเห็นแม้จะไม่ตรงประเด็นในการอภิปราย ซึ่งวิลคส์พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนดีขึ้นในทุกด้าน

3. ใช้แบบประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน (Evaluation of Student Progress)

แมทธิว ลิปแมน (Matthew Lipman, 1980 cited in Wilks, 1995: 58) ได้สร้างแบบประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ซึ่งครูผู้สอนทุกระดับชั้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น

1. นักเรียนแต่ละคนสามารถรู้ข้อแตกต่างระหว่างเหตุผลกับเหตุผลที่ดี

2. นักเรียนตั้งคำถามได้เหมาะสม ในระหว่างการอภิปราย
3. นักเรียนที่ไม่ค่อยพูด ครูพยายามให้นักเรียนได้มีโอกาสพูดแสดงความคิดเห็น
4. นักเรียนแสดงความคิดเห็นตรงไปตรงมาในขณะที่อภิปราย
5. นักเรียนมีเหตุผล และให้เหตุผลในระหว่างการอภิปรายอย่างสม่าเสมอ
6. นักเรียนไม่พูด ไม่แสดงความคิดเห็นระหว่างการอภิปราย
7. นักเรียนไม่มีเหตุผล และไม่ให้เหตุผลในระหว่างการอภิปราย
8. นักเรียนต้องการการเสริมแรง การสนับสนุน จากครูเพื่อเพิ่มเติมความคิดของเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ถ้อยคำปะติดปะต่อสิ่งที่เขากำลังพูดอยู่
9. นักเรียนได้จับบันทึกความคิดที่ดีเอาไว้

4. การบันทึกการสนทนานอกชั้นเรียน (Recording Non-classroom Conversation)

ยูจีนิโอ (Eugenio Echeverria, 1990 cited in Wilks, 1995: 59-60) ได้จัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ พบว่า ความสามารถในการสนทนาของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนรู้จักเลือกใช้คำที่แสดงถึงเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ นักเรียนนำเรื่องที่อภิปรายในชั้นเรียนไปสนทนาต่อนอกห้องเรียนและนำความสามารถในการคิดไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

5. การรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของครู (Teachers' Reflections)

การรายงานการตั้งข้อสังเกตของครู ที่จัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบในโรงเรียนเมลเบอร์น ประเทศออสเตรเลีย (Wilks, 1995: 60) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบว่า เป็นโครงสร้างสำหรับการอภิปรายที่ดี มีการจัดเตรียมเวลาสำหรับการคิด การถามคำถาม การฟังและการพูดในสถานการณ์กลุ่มใหญ่และสถานการณ์กลุ่มเล็ก ครูได้เปลี่ยนวิธีการสอนโดยพูดน้อยลง ฟังมากขึ้น และทำทนายมากขึ้น มีการสนับสนุน และให้กำลังใจนักเรียนเพื่อท้าทายความคิดเห็น เด็กมีส่วนร่วมมากขึ้น แม้แต่คนที่เงียบ ๆ ไม่พูดก็กล้าพูดมากขึ้น นักเรียนเข้าใจศัพท์มากขึ้น ครูช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นใจให้กับนักเรียนมากขึ้น

2. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

คำว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นคำที่มีผู้ใช้ชื่อในภาษาไทยแตกต่างกันออกไป เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์ (2537), สุวีรัตน์ ไชยสุริยา (2543) และ พิรุณ ศิริศักดิ์ (2547) การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ได้แก่

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2522), สุณีย์ รดากร (2525) และวลัย อรุณี (2530) การคิดวิพากษ์วิจารณ์ ได้แก่ จารุวรรณ ภัทรนาวิน (2532) การคิดเชิงวิพากษ์ ได้แก่ วรภรณ์ สืบสภาร (2545) และ เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547) เป็นต้น

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรูปแบบการคิดที่ต้องอาศัย กระบวนการทางสมองในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา การตีความ การประเมินค่าข้อมูลที่รับเข้าไป เพื่อสรุปให้ได้ว่ามีความน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

2.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

นักการศึกษา นักจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดหลายท่าน ได้ให้ความหมาย การคิดอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างกันออกไปตามแนวคิดของแต่ละบุคคล จากการพิจารณาคำนิยามของแต่ละท่านมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามที่นักการศึกษา นักจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการคิด ได้ให้นิยามไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

เพ็ญพิสุทธิ์ เนคมานุรักษ์ (2537: 22) ได้ให้ความหมายว่าการคิดอย่างมี วิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลหรือ สถานการณ์ที่ปรากฏ โดยใช้ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของตนเองในการสำรวจ หลักฐานอย่างรอบคอบ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายการคิดอย่างมี วิจารณญาณไว้ว่า หมายถึง ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้อง

เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547: 12) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ไว้ว่าเป็นความตั้งใจที่จะพิจารณาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยไม่เห็นคล้อยตาม ข้ออ้างที่น่าเสนอ แต่ตั้งคำถามท้าทาย หรือโต้แย้งข้ออ้างนั้น เพื่อเปิดแนวความคิดออกสู่ทาง ต่าง ๆ ที่แตกต่าง นำไปสู่การแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลมากกว่าข้ออ้างเดิม

ทิสนา แชมมณี (2547: 114) ได้อธิบายความหมายการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ว่าเป็นความคิดที่รอบคอบสมเหตุสมผล ผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณากลับกรอง ไตร่ตรอง ทั้งทางด้านคุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของ สิ่งนั้นมาแล้ว

เดรสเซล (Dressel, 1953 cited in Watson, 1964: 10) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ เป็นกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลหรือสภาพการณ์ที่ปรากฏ โดยใช้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์เดิมของตนในการสำรวจข้อมูลอย่างรอบคอบ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล

วัตสันและเกลเซอร์ (Watson & Glaser, 1964: 10) ได้ให้ความหมายการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณว่า เป็นรูปแบบการคิดที่ประกอบด้วย ทศนคติ ความรู้ และทักษะ โดยที่ทศนคติ หมายถึง ทศนคติที่มีต่อการแสวงหาความรู้ และยอมรับการแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนสิ่งที่อ้างว่าเป็นจริง แล้วใช้ความรู้ด้านการอนุมานสรุปใจความสำคัญ โดยตัดสินจากข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ตลอดจนทักษะในการใช้ทศนคติและความรู้ ดังกล่าวมาประเมินผลความถูกต้อง

รัสเซล (Russell, 1965 อ้างถึงใน เพ็ญพิสุทธิ เนคมานุรักษ์, 2537: 134) ให้ความหมายการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณว่า เป็นกิจกรรมที่จำเป็นในการแก้ปัญหาเมื่อต้องการตรวจสอบสมมติฐาน

สรุปความหมายของการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ ได้ว่าเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ก่อนการตัดสินใจ โดยอาศัยความคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีหลักฐานน่าเชื่อถือมาสนับสนุน เพื่อนำไปสู่การประเมินการสรุป และการตัดสินใจที่ดีที่สุด

2.2 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า การคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ เป็นความสามารถทางสมองอย่างหนึ่งซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีความสำคัญยิ่งในปัจจุบัน จากข้อมูลที่ปรากฏพบว่ามีผู้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณไว้หลายแนวทางในที่นี้ขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณของนักจิตวิทยา นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 27-28) ได้อธิบายไว้ว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ เป็นความสามารถในการกำหนดปัญหาให้ชัดเจน เข้าใจคำ ข้อความหรือแนวคิด รวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตหรือสอบถามความคิดเห็นของคนอื่น สามารถตั้งสมมติฐาน สามารถจัดระบบข้อมูลด้วยเหตุผล สรุปอ้างอิง และประเมินการสรุปอ้างอิงอย่างมีเหตุผล

ทิสนา แชมมณี (2546: 114-115) ได้ให้นิยาม ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ ไว้ว่าเป็นความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการคิด ระบุประเด็นในการคิด ประมวลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินข้อมูลทั้งด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นทั้งทางกว้าง ทางลึก และทางไกล ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนและสมเหตุสมผล

วัตสันและเกลเซอร์ (Watson and Glaser, 1964: 112) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ เป็นการใช้ปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีการประเมินสถานการณ์เชื่อมโยงเหตุการณ์ มีการตีความ สรุปความ โดยอาศัยความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนในการสำรวจหลักฐานอย่างละเอียดถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การสรุป และการตัดสินใจที่สมเหตุสมผล

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินิยามไว้ นั้น ตรงกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของ มาร์ตินและคณะ (Martin and others, 1988) คือ มีการสำรวจข้อมูล ตั้งประเด็นปัญหา ตั้งสมมติฐาน ทดสอบสมมติฐาน สรุปอย่างมีเหตุผล และความหมายของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณในทัศนะของทิสนา แชมมณีตรงกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของซักแมน (Suchman อ้างถึงใน เรขา ทองคุ่ม, 2536: 5) คือ เสนอประเด็นปัญหา รวบรวมข้อมูล สรุปเป็นหลักการ และวิเคราะห์กระบวนการ จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณได้ ดังนั้นความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณโดยสรุปหมายถึง ความสามารถในการใช้สติปัญญาในการคิด พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ สามารถระบุประเด็นปัญหา รวบรวมข้อมูล ตั้งสมมติฐาน ทดสอบสมมติฐาน เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูลได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล

2.3 พฤติกรรมของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณที่มีนักการศึกษา นักจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญได้อธิบายไว้หลายท่าน ผู้วิจัยขอนำเสนอโดยสรุป ดังนี้

เดรสเซลและเมฮิว (Dressel and Mayhew, 1954 อ้างถึงใน วนิตา ปานโต, 2543: 9) ได้อธิบายลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ ดังนี้

1. สามารถบ่งชี้ประเด็นปัญหา
2. สามารถยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น
3. สามารถประเมินหลักฐานหรือข้อมูล โดยพิจารณาจาก
 - 3.1 รู้ลักษณะประจำของบางสิ่งบางอย่างสำนวนบางอย่าง
 - 3.2 รู้จักองค์ประกอบที่ใช้ความรู้ลึกหรือความลำเอียงในการนำเสนอ
 - 3.3 จำแนกข้อมูลที่จริงและไม่จริงได้
 - 3.4 รู้ความเพียงพอของข้อมูล
 - 3.5 รู้จักพิจารณาตัดสินว่าข้อเท็จจริงใดสนับสนุนข้อสรุป
 - 3.6 จำแนกหลักฐานที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
 - 3.7 ตรวจสอบความสอดคล้องหรือความคงที่ของหลักฐานได้
4. สามารถลงสรุปได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผลสมควร

ต่อมาเครสเซลและเมฮิว ได้สรุปลักษณะความสามารถที่สำคัญสำหรับการคิดอย่างมีวิจารณญาณในรายงานเรื่อง The Cooperative Study of Evaluation (Watson and Glaser, 1964: 10) ดังนี้

1. การนิยามปัญหา หมายถึง ความสามารถในการนิยามปัญหาและตระหนักถึงความมีอยู่ของปัญหา
2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หมายถึงเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล พิจารณาความพอเพียงของข้อมูลและจัดระบบข้อมูล
3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น หมายถึง การระบุสันนิษฐาน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อสันนิษฐานในการอ้างเหตุผล
4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน
5. การลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล หมายถึง การพิจารณาความสมเหตุสมผลของการคิดหาเหตุผลและประเมินข้อสรุปโดยอาศัยเกณฑ์การประยุกต์ใช้

รูสเซล (Russel, 1956 Beyer, 1985: 297-303 อ้างถึงใน ยุวรินทร์ ธนัถัญญา, 2546: 38-39) ได้กล่าวสรุปลักษณะของผู้ที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. สามารถจำแนกข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้กับข้อความที่อ้างตามความพอใจ
2. สามารถตัดสินความเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

3. สามารถตัดสินความถูกต้องของข้อความ
4. สามารถจำแนกสารสนเทศ คำกล่าวอ้างหรือเหตุผลที่สัมพันธ์กับประเด็นปัญหาได้
5. สามารถค้นหาความลำเอียงได้
6. สามารถบอกข้อตกลงเบื้องต้นที่แฝงอยู่ได้
7. สามารถบอกข้อโต้แย้งที่เป็นปัญหาและคลุมเครือ
8. สามารถบอกเหตุผลที่ไม่เป็นไปตามหลักตรรกวิทยาหรือผลหลักการให้เหตุผล
9. สามารถจำแนกข้ออ้างที่เป็นเหตุผลและข้ออ้างที่ไม่เป็นเหตุผล
10. สามารถตัดสินความหนักแน่นของการอ้างเหตุผล

เอนนิส (Ennis, 1962 cited in Beyer, 1985 อ้างถึงใน ยุวรินทร์ ธนิกัญญา, 2546: 39) ได้กล่าวสรุปลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. พิจารณาและเข้าใจความหมายของข้อความ
2. พิจารณาและตัดสินให้เหตุผลนั้นว่ามีความคลุมเครือหรือไม่
3. พิจารณาและตัดสินข้อความว่าขัดแย้งซึ่งกันและกันหรือไม่
4. พิจารณาและตัดสินข้อความว่าสรุปตามข้อมูลที่สนับสนุนหรือไม่
5. พิจารณาและตัดสินข้อความว่าเป็นลักษณะเฉพาะหรือไม่
6. พิจารณาและตัดสินข้อความว่ามีการนำหลักการไปประยุกต์ใช้หรือไม่
7. พิจารณาและตัดสินข้อความที่ได้จากการสังเกตนั้นว่าเชื่อถือได้หรือไม่
8. พิจารณาและตัดสินว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะสรุปแบบอุปนัยได้หรือไม่
9. พิจารณาและตัดสินว่ากำหนดปัญหาแล้วหรือไม่
10. พิจารณาข้อความว่าเป็นข้อตกลงเบื้องต้นหรือไม่
11. พิจารณาความพอเพียงของคำนิยาม
12. พิจารณาข้อความที่กระทำโดยผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นที่ยอมรับหรือไม่

วัตสันและเกลเซอร์ (Watson and Glaser, 1964: 11) ได้กล่าวสรุปลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังนี้

1. จำแนกระดับความน่าจะเป็นของข้อสรุปที่คาดคะเนจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

2. จำแนกได้ว่าข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้นที่ต้องยอมรับก่อนโต้แย้งหรืออธิบายข้อความอื่น
3. จำแนกได้ว่าข้อสรุปใดเป็นผลจากความสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่กำหนดให้
4. จำแนกได้ว่าข้อสรุปใดเป็นลักษณะหรือคุณสมบัติทั่วไปที่ได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้
5. จำแนกได้ว่าอาการเหตุผลใดหนักแน่นน่าเชื่อถือหรือไม่หนักแน่นเมื่อพิจารณาความสำคัญและความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา

ควอลล์มอลซ์ (Quellmalz, 1985: 29-32 อ้างถึงใน วรรณภา บุญฉิม, 2541: 15)

สรุปลักษณะของผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

1. สามารถนิยามปัญหา ประกอบด้วยการกำหนดคำถามการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัญหาและการนิยามคำ
2. สามารถระบุข้อมูล เนื้อหา และกระบวนการที่จำเป็นในการแก้ปัญหา
3. สามารถนำข้อมูลมาประกอบใช้ในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย การคิดหาเหตุผลเชิงอนุมานและการหาเหตุผลเชิงอุปมาน
4. สามารถประเมินผลสำเร็จของคำตอบ

แนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปพฤติกรรมของบุคคลที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ ดังนี้

1. สามารถกำหนดประเด็นปัญหา โดยตั้งประเด็นปัญหาที่ตนสงสัยได้
2. สามารถรวบรวมข้อมูล โดยการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้
3. สามารถกำหนดสมมติฐาน โดยการกำหนดสมมติฐานจากทางเลือกหลากหลายได้
4. สามารถทดสอบสมมติฐาน โดยพิจารณาว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้มีเหตุผล และข้อมูลเพียงพอที่จะเป็นไปได้หรือไม่
5. สามารถประเมินข้อมูล โดยการพิจารณา วิเคราะห์ สังเคราะห์และตัดสินข้อมูลว่า ข้อมูลมีเหตุผลหนักแน่น และน่าเชื่อถือหรือไม่ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร

2.4 เครื่องมือในการวัดผลและประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การพิจารณาในการวัดและประเมินผลด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของมนุษย์เป็นเรื่องที่ยากและละเอียดอ่อน ดังนั้น จึงต้องจัดให้อยู่ในขอบเขตและสอดคล้องกับแนวคิด นิยาม รากฐานและรายการความสามารถที่ก่อให้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาหลักฐานข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ ความสามารถใช้ตรรกวิทยา ความสามารถในการประเมิน และความสามารถในการตัดสินใจ ตลอดจนความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลน่าจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของแบบสอบความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (วณิดา ปานโต, 2543:11) จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้มีผู้สร้างแบบสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณขึ้นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้รวบรวมนำเสนอ สรุปได้ดังนี้

1. แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของวัตสันและเกลเซอร์ (Watson-Glaser Critical Thinking) (Watson and Glaser, 1964 อ้างถึงใน เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์, 2537: 44-46)

วัตสันและเกลเซอร์ (Watson and Glaser) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ได้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับเกี่ยวกับมโนทัศน์ และแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาผลงาน และแนวคิดของผู้มีชื่อเสียงในด้านนี้ โดยเฉพาะผลงานของ Dressel และ Mayhew โดยใช้หลักการและเหตุผลสรุปเป็นแนวคิดได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบด้วย เจตคติ ความรู้ และทักษะ ดังนี้

1. เจตคติ (attitude) หมายถึง ความสนใจในการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการพิจารณาปัญหา มีนิสัยในการสืบค้นข้อมูลมาสนับสนุนสิ่งที่อ้างว่าเป็นจริง
2. ความรู้ (knowledge) หมายถึง ความสามารถในการอนุมาน (inference) การสรุปใจความสำคัญ (abstraction) และการสรุปความเหมือน (generalization) โดยพิจารณาจากหลักฐานและการใช้หลักตรรกศาสตร์
3. ทักษะ (skill) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้และเจตคติไปประยุกต์ใช้พิจารณาตัดสินปัญหา สถานการณ์ ข้อความหรือข้อสรุปต่างๆ ได้

ในปี ค.ศ. 1980 วัตสันและเกลเซอร์ (Watson and Glaser) ได้ปรับปรุงแบบสอบขึ้นใหม่โดยใช้ชื่อว่า แบบสอบ Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal แบบสอบนี้มี 2 รูปแบบ คือ A และ B ซึ่งแบบสอบทั้งสองรูปแบบนี้ ประกอบด้วยแบบสอบย่อย 5 ฉบับ ข้อสอบจำนวน 80 ข้อ ให้เวลาในการทำ 50 นาที โดยวัดความสามารถในแต่ละด้าน ได้แก่

1. ความสามารถในการอุปนัย (inductive) 2. ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น

(assumption identification) 3. ความสามารถในการนิรนัย (deductive) 4. ความสามารถในการสรุปโดยใช้หลักการตรรกศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล (conclusion-logically-following-beyond-a-reasonable-doubt) และ 5. ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง (argument evaluation)

2. แบบสอบกระบวนการคิดทางสติปัญญาระดับสูงของโรสส์ (Ross Test of Higher Cognition Process) (John & Catherine, 1979 อ้างถึงใน ดารุณี บุญวิก, 2543: 16)

จอร์นและแคทเธอรีน (John and Catherine, 1979) เป็นผู้สร้างแบบสอบนี้ขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1979 แบบสอบนี้ใช้วัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนตั้งแต่เกรด 4 จนถึงเกรด 6 โดยวัดความสามารถของนักเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งสร้างขึ้นตามจุดมุ่งหมายของ Bloom (Bloom's Taxonomy of Education Objectives, 1971) แบบทดสอบมีจำนวน 105 ข้อ โดยมุ่งวัดความสามารถด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1. ด้านการอุปมาอุปไมย (Analogies) 2. ด้านการอ้างเหตุผลแบบนิรนัย (Deductive Reason) 3. ด้านการอ้างที่อ้างผิด (Missing Premises) 4. ด้านความสัมพันธ์นามธรรม (Abstract Relation) 5. การจัดลำดับ (Sequential Synthesis) 6. ด้านยุทธวิธีการตั้งคำถาม (Questioning Strategies) 7. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง (Analysis of Relevant and Irrelevant Information) 8. ด้านการวิเคราะห์การอ้างเหตุผล (Analysis of Attributes)

ในแต่ละด้านของแบบสอบ จะวัดได้ดังนี้ ด้านที่ 1, 3 และ 7 วัดความสามารถด้านการวิเคราะห์ ด้านที่ 4, 5 และ 8 วัดความสามารถด้านการสังเคราะห์ ส่วนด้านที่ 2 และ 6 วัดความสามารถด้านการประเมิน

3. แบบสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของคอลลอน (Cornell Critical Thinking Test) (Ennis, Millman & Tomko, 1985 อ้างถึงใน วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, 2539: 33)

แบบสอบ Cornell Critical Thinking Test สร้างขึ้นโดยเอ็นนิส มิลแทนและทอมโก (Ennis, Millman and Tomko) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1961 และได้พัฒนามาเป็นลำดับ ปี ค.ศ. 1985 ได้สร้างแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณขึ้น 2 ฉบับ เพื่อวัดกลุ่มบุคคลต่างระดับกัน ดังนี้

1. แบบสอบ Cornell Critical Thinking Test Level X เป็นแบบสอบที่ใช้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับ 4 ถึง ระดับ 12 เป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 71 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบสอบ 50 นาที วัดความสามารถ 4 ด้าน คือ 1. ด้านความสามารถในการอุปนัย (Inductive) 2. ด้านความสามารถในการนิรนัย (Deductive) 3. ด้านความน่าเชื่อถือของข้อมูล

และการสังเกต (Credibility of Source and Observation) 4. ด้านความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption Identification)

2. แบบสอบ Cornell Critical Thinking Test Level Z เป็นแบบวัดที่ใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีปัญญาเลิศ และกลุ่มนักศึกษาระดับวิทยาลัยจนถึงวัยผู้ใหญ่ แบบสอบนี้เป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก มี 52 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบสอบ 50 นาที ซึ่งวัดความสามารถ 7 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความสามารถในการอุปนัย (Inductive) 2. ด้านความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล (Credibility of Source) 3. ด้านการพยากรณ์และการวางแผน การทดลอง (Prediction and Experimental Planning) 4. ด้านการอ้างอิงเหตุผลผิดหลักตรรกะ (Fallacies) 5. ด้านความสามารถในการนิรนัย (Deductive) 6. ด้านการให้คำจำกัดความ (Definition) 7. ด้านการระบุข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption Identification)

4. แบบสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของเดรสเซล (Dressel, 1953 cited in Watson, 1964: 10) อ้างถึงใน วนิดา ปานโต, 2543: 6) มีกระบวนการวัดดังนี้

1. การเสนอปัญหา หมายถึง ความสามารถในการกำหนดประเด็นปัญหาข้อสงสัย ประเด็นหลักที่ควรพิจารณา จากสถานการณ์ที่กำหนดให้

2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การหาหลักฐาน การพิจารณาความเพียงพอของข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น ตัดสินว่าข้อความหรือสัญลักษณ์ที่กำหนดให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับบริบททั้งหมดหรือไม่

3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาแยกแยะข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วบอกได้ว่าข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้นข้อความใดไม่ใช่ข้อตกลงเบื้องต้น

4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน หมายถึง ความสามารถในการคาดคะเนว่าผลของการวิจัยจะออกมาในรูปใดหรือการเดา การทายเหตุของปัญหาและผลที่ได้ โดยคิดถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และเลือกสมมติฐานที่เป็นไปได้มากที่สุด

5. การสรุปอย่างสมเหตุสมผล หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความที่เป็นเหตุเป็นผลกัน โดยใช้หลักตรรกศาสตร์ในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และพิจารณาตัดสินความสมเหตุสมผลของการคิดหาเหตุผล ทั้งในด้านอุปนัยและนิรนัย

จากการศึกษาแบบสอบถามความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่าการสร้างแบบสอบถามความสามารถในการคิด มีหลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัด แต่ถ้าพิจารณาถึงรูปแบบ และแนวทางทั้งในอดีตและปัจจุบันพอที่จะจำแนกได้เป็น 2 แนวทางสำคัญ ดังนี้

1. แบบสอบถามความสามารถในการคิดที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ คือ แบบสอบถามมาตรฐานที่ใช้สำหรับวัดความสามารถในการคิดซึ่งมีผู้สร้างไว้แล้ว เช่น Cornell Critical Thinking Test Level X

2. แบบสอบถามความสามารถในการคิดที่สร้างขึ้นใช้เอง ซึ่งผู้ใช้สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการวัด และจุดเน้นที่ต้องการในการวัดครั้งนั้น โดยการศึกษาแนวทางจากที่มีผู้เชี่ยวชาญสร้างไว้ แล้วนำมาปรับเปลี่ยนให้ตรงกับเป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการวัด ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของเดรสเซล (Dressel) เพราะเป็นแบบสอบถามที่มีมาตรฐาน ใช้สำหรับวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบวัดที่มีความเชื่อมั่นสูง และมีผู้นิยมใช้จำนวนมาก (วนิดา ปานโต, 2543) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า แบบสอบถามนี้มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของวิลคส์ (Wilks, 1995) ซึ่งจะส่งผลให้แบบสอบถามนี้วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ครอบคลุมทั้งหมด ดังแสดงในตาราง ที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความสอดคล้องของขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับขั้นตอนกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของ วิลคส์ (Wilks, 1955)	ขั้นตอนกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเดรสเซล (Dressel, 1953 cited in Watson, 1964: 10)
1. การเสนอปัญหา	1. การเสนอปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน	2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
3. การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน	3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น
4. การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้	4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน
	5. การสรุปอย่างสมเหตุสมผล

จากตารางข้างบนแสดงให้เห็นความสอดคล้องของขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับขั้นตอนกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อธิบายได้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา สอดคล้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน สอดคล้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ขั้นที่ 4 การกำหนดและเลือกสมมติฐาน

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูล และทดสอบสมมติฐาน สอดคล้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ขั้นที่ 2 การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และขั้นที่ 4 การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น

การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ขั้นที่ 4 การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ สอดคล้องกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ขั้นที่ 5 การสรุปอย่างสมเหตุสมผล

3. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3.1 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จ ผู้ใดมีความสามารถในการอ่านหนังสือเป็นพิเศษ มักจะมีโอกาสได้รับความเจริญก้าวหน้าในอาชีพและในชีวิตมากกว่าคนที่อ่านหนังสือน้อยหรืออ่านได้ช้า โลกเราในปัจจุบันเป็นโลกของการอ่าน กิจกรรมทุกอย่างทุกประเภท และทุกแห่งทั้งในสถาบันการศึกษาและสถานอาชีพ ย่อมมีการอ่านเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเป็นอย่างมาก (วีระชัย มีชอบธรรม และคณะ, 2536: 98) นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2534: 47) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านหนังสือมาก ทำให้เกิดความรู้ ความคิด ได้รับรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เขียนนำมาประมวลเสนอไว้ในหนังสือนั้น ๆ จึงนับได้ว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535: 31) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งต่อชีวิตของคนเรา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่ความรู้ทั้งปวง ทำให้ได้รับรู้ข่าวสาร ช่วยเสริมสร้างความคิดและประสบการณ์ และช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินต่าง ๆ ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

ศิริพร ลิ้มตระกูล (2537: 6) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดได้ด้วยตัวเองในขณะที่อ่านสามารถวินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ สามารถนำความรู้ความคิดที่ได้จากการอ่านไปปฏิบัติได้ด้วย

สร้อยสน สกลรักษ์ (2542: 178) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า ทักษะการอ่าน มีส่วนสำคัญต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีมากมายในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร และมีส่วนสำคัญต่อการเรียนสรรพวิชาต่าง ๆ ในห้องเรียนและในชีวิตการทำงานอีกด้วย

ก่อ สวัสดิพิบูลย์ (2547: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า ใครอ่านมากคนนั้นได้รับทรัพย์ทางปัญญา มาก ยิ่งได้อ่านหนังสือที่มีคุณภาพสูงเป็นประจำคุณสมบัติทางปัญญาที่ได้รับก็ดีขึ้นตามไปด้วย

สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อมนุษย์ เพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความคิดและความเพลิดเพลิน ผู้ที่อ่านมากมักจะได้รับความเจริญก้าวหน้าในอาชีพและชีวิตมากกว่าผู้ที่อ่านน้อย ผู้ที่อ่านมากย่อมเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้มากขึ้น ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการคิด

การอ่าน เป็นกระบวนการของการแปลความหมายของตัวอักษรสัญลักษณ์ต่าง ๆ จากความคิดออกมาเป็นคำพูด ดังที่ศิริพร ลิ้มตระกูล (2537: 5) และกองทัพ เคลือบพณิชกุล (2540: 88) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้าไปในขณะที่อ่าน โดยผู้อ่านใช้ประสาทสัมผัสทางตา รับภาพ ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์อื่นใด ผ่านกระบวนการทางความคิด เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องราวนั้นแล้วตีความหมายออกมาอย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน แล้วยังสามารถสรุปความหมาย แนวความคิดตามขั้นตอน โดยใช้สมรรถภาพของการอ่านตามลำดับ จนสามารถนำความหมายมาประยุกต์ใช้วิจารณ์หรือประเมินคุณค่างานเขียนได้โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน ผู้อ่าน

ที่ดีนั้นจะต้องเข้าใจข้อความที่ตนอ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังที่ นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในการอ่านได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการคิดไว้แตกต่างกันไป ดังนี้

สิทธิ พิณีภูวดล (2539: 7) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการอ่านและการคิดว่าการอ่านช่วยให้คนเราเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คนที่มีปัญหาก็สามารถใช้ความรู้จากการอ่านมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนี้การอ่านยังช่วยส่งเสริมความคิดอย่างมีเหตุผล และตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ณภัทร เทพพรธนะ (2542: 159) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการอ่านและการคิดว่าการอ่านข้อความประเภทที่แสดงทัศนะ เช่น บทความ บทวิจารณ์ การวิจัย ฯลฯ เป็นการอ่านแนวความคิดของผู้อื่น ดังนั้นผู้อ่านจึงสามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางความคิดของตนเองและอาจนำมาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต แต่ทั้งนี้ผู้อ่านจะต้องมีวิจารณญาณในการเลือกนำความคิดที่ได้จากการอ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ และคณะ (2542: 48) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการอ่านและการคิดไว้ว่า ความคิดของคนจะเจริญงอกงามได้โดยอาศัยการกระตุ้นเตือนให้ใฝ่คิด การที่ได้มองเห็นอะไรรอบด้านจะช่วยให้ทรรศนะของเรากว้างขวางขึ้น ช่วยให้การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ มีความบกพร่องน้อยลงดังนั้นการที่ได้อ่านความคิดของคนหลาย ๆ คน ที่พูดในเรื่องเดียวกัน แต่มีประสบการณ์ต่างกัน จะสร้างแนวความคิดให้แก่ผู้อ่านได้กว้างขวางและถูกต้อง หนังสือประเภทที่แสดงความคิด ได้แก่ บทความ บทวิจารณ์ บทสรุปของบทวิจัยหรือบางครั้งแสดงออกในแง่เชิงศิลปะ เช่น แสดงออกมาเป็นโครงเรื่องในรูปนวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร ฯลฯ การอ่านความคิดเห็นที่ปรากฏในรูปแอบแฝงเช่นนี้ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้แต่งซึ่งอาจผิดพลาดได้ง่ายจำเป็นต้องศึกษาให้ละเอียดและรอบคอบ ดังนั้นจะต้องจำไว้ว่า ความคิดที่ดีต้องมีเหตุผลและมีความรู้เป็นพื้นฐาน

ศรีรัตน์ เรืองกลิ่นจันทร์ (2544: 9) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการอ่านและการคิดว่าการอ่านเพื่อให้เกิดความคิดเป็น การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผู้เขียนเขียนขึ้น เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือเสนอผลของการค้นคว้าทดลอง ผลการวิจัยต่าง ๆ จะช่วยให้ความคิดเห็นของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น บางครั้งนำแนวความคิดหรือผลการวิจัยเหล่านั้นมาสร้างฐานะของตนได้ รู้จักพิจารณาหาเหตุผลในเรื่องนั้นเป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกด้วย

สรุปได้ว่า การอ่านกับการคิดมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง เมื่อผู้อ่านลงมืออ่าน ต้องใช้ความคิดพิจารณาสิ่งที่อ่าน ในขณะที่เดียวกันผู้อ่านก็ได้รับความคิดจากสิ่งที่อ่าน และการอ่าน จะเกิดประโยชน์สูงสุดเมื่อผู้อ่านใช้ความคิดพิจารณาสิ่งที่อ่าน

3.3 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านเป็นกระบวนการรับสารที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ซึ่ง การรับสารของมนุษย์นี้เกี่ยวข้องกับความคิด ดังที่ ศิริพร ลิ้มตระกูล (2534: 5) กล่าวว่า การรับ สารสมองของผู้อ่านจะต้องคิดตามผู้เขียนหรือตีความข้อความที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา นอกจากนี้ ลูว์ อี เบอริมิสเตอร์ (Lou E. Bermeister, 1974: 147-148) และมาร์ธา ดัลแมน และคณะ (Martha Dallman and others, 1984: 408-411 อ้างถึงใน วนิดา ย่องหาญ, 2538, 24-28) ได้ แบ่งความสามารถในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ คือ การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านตีความ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านลำดับขั้นสูงสุดของ การอ่าน สำหรับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องพิจารณาไตร่ตรองให้ รอบคอบ ตัดสินคุณค่า ความถูกต้องความเป็นจริงของสิ่งที่อ่าน นอกจากนี้ยังต้องทำความเข้าใจกับความคิดและวัตถุประสงค์ของผู้เขียน โดยอาศัยความรู้ ความคิดและประสบการณ์เดิม ของผู้อ่านในการตัดสินและประเมินเรื่องที่อ่าน ได้มีผู้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมี วิจารณญาณไว้หลายท่านดังนี้

สุนันท์ ประสานสอน (2544: 19) ได้ให้ความหมายว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูงของการอ่านอย่างมีความหมาย ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาคิดหาเหตุผล และนำ ความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ของตนมาใช้ในการไตร่ตรองวิเคราะห์ วิจารณ์ โดยละเอียดเกี่ยวกับ สิ่งที่อ่าน เพื่อหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผล ซึ่งนำไปสู่การตัดสินและประเมินค่าข้อเขียนนั้น ๆ ได้ตาม ความจริงหรือสมเหตุสมผล

บันลือ พุกกะวัน (2545: 76) กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการ อ่านที่ผู้อ่านใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการพิจารณาตัดสินใจ โดยการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้ จากการอ่านไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

นิลา แบนตัน สมิธ (Nila Banton Smit, 1963) ได้กล่าวถึงการอ่านอย่างมี วิจารณญาณไว้ว่าเป็นการอ่านขั้นสูงสุดของการอ่านอย่างมีความหมาย คือ ผู้อ่านต้องมีความ เข้าใจบทอ่าน เป็นการอ่านด้วยการสืบสอบ สามารถประเมิน หรือตัดสินว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือ

เป็นความลำเอียงของผู้แต่ง และวิจารณ์ได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับผู้แต่ง ใช้ประสบการณ์ เหตุผลหรือความจริงเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน

วิลเลียม เค เดอร์ (William K. Durr, 1977: 161) กล่าวว่า การอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ คือการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณนั่นเอง (Critical Thinking) จะต่างกันเพียง การอ่าน ต้องมีสิ่งตีพิมพ์เข้ามาเกี่ยวข้อง การอ่านในลักษณะนี้จะต้องใช้ความสามารถในการตัดสิน เกี่ยวกับความคิดของผู้เขียน แทนที่จะเป็นเพียงการเข้าใจความคิดนั้น ๆ เพียงอย่างเดียว

จากแนวคิดที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการอ่าน ขั้นสูงของการอ่านอย่างมีความหมาย ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการพิจารณาวิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วน แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้

3.4 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่ได้อ่าน ดังที่ อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ (2542: 48) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณมีความสำคัญ เพราะช่วยให้รับสารได้ถูกต้อง ผู้อ่านสามารถ แยกแยะส่วนต่างๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ฝึกให้ผู้รับสารมี กระบวนการคิดที่ลึกซึ้ง และสร้างสรรค์ รู้จักใช้วิจารณ์ญาณไตร่ตรอง ไม่เป็นคนหลงเชื่อง่าย หรือตกเป็นเหยื่อคำโฆษณาที่เกินจริงมีทักษะในการแยกแยะ และหาแนวทางแก้ไขอย่างมี ประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้รอบคอบและมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้มีความรู้ที่กว้างขวางและเป็น แนวทางให้รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ ไว้ดังนี้

ปาริชาติ ชนม์ทวี (2546: 14) สรุปความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งกับนักเรียนในการเรียนหนังสือที่จะช่วยให้ไม่หลงเชื่อสิ่งใด โดยง่าย ช่วยพัฒนาความคิดให้แตกฉาน ผู้อ่านจะต้องมีความคิดพิจารณาสิ่งที่อ่าน รู้จักใช้ สติปัญญาไตร่ตรองวินิจฉัยเรื่องที่อ่านอย่างรอบคอบเพื่อนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้ผู้อ่านพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น คือ รู้จักวิเคราะห์ ไตร่ตรอง และมีวิจารณ์ญาณในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

ลินดา แอล ฟลินน์ (Linda L. Flynn, 1989: 664–666 อ้างถึงใน สุวรรรัตน์ ไชยสุริยา, 2543: 19) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นเป้าหมายหลักของครูสอนภาษาทุกคน โดยเฉพาะครูที่สอนทักษะการอ่าน เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างสำหรับนักเรียน ช่วยให้นักเรียนรู้จักพิจารณาไตร่ตรอง วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าสิ่งที่อ่านทำให้ผู้อ่านรู้จักตัดสินใจพิจารณาด้วยเหตุด้วยผล ไม่หลงกลเชื่อคนง่าย สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

3.5 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักอ่านที่ดีหรือประสบความสำเร็จในการอ่าน คือผู้ที่มีทักษะในการอ่านและมีความสามารถในการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านระดับสูงสุดของความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการอ่านจึงครอบคลุมพฤติกรรมตั้งแต่เริ่มต้นคือ ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร การแปลความ การตีความ จนถึงพฤติกรรมการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ ดังมีนักการศึกษาให้ความหมายของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

วนิดา ย่องหาญ (2538: 20) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับภาษาในด้านเสียงศัพท์ โครงสร้าง ประสพการณ์เดิมหรือพื้นความรู้ รวมทั้งความคิดของผู้อ่าน ความสามารถในการสรุป ตีความ หรือวิเคราะห์บทอ่าน โดยผู้อ่านจะนำองค์ประกอบเหล่านี้มาสัมพันธ์กันเพื่อทำความเข้าใจความหมายของบทอ่านและวัตถุประสงค์ของผู้เขียนได้ถูกต้อง

สุนันท์ ประสานสอน (2544: 21) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบเพื่อวินิจฉัยและให้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลเชื่อถือได้ โดยต้องมีความสามารถในการอ่านขั้นต้นเป็นพื้นฐาน คือความเข้าใจจุดมุ่งหมาย ความคิดเห็นของผู้เขียน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เป็นบันไดสู่ความสามารถในการอ่านขั้นสูงหรือขั้นอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

บันลือ พฤษะวัน (2543: 76-78) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณว่า เป็นการอ่านระดับสูงสุดของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งผู้อ่านต้องให้พหูสูตในการตรวจสอบ ตัดสินใจ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านว่า เป็นเรื่องจริงหรือความคิดเห็น ควรเชื่อหรือไม่เป็นประโยชน์หรือโทษ

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงสุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดระดับสูง ผู้อ่านสามารถ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ และสามารถนำความรู้ความคิดที่ได้รับ จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3.6 องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ

องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณ เป็นการแสดงให้เห็นว่าในการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ดังที่นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญในการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณได้จำแนกไว้ ดังนี้

พอล แมคกี (Paul Mckee, 1966: 382-384 อ้างถึงใน สุวีรัตน์ ไชยสุริยา, 2543: 20) จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณไว้ดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (distinguishing fact and opinion)
2. การล่วงรู้ว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ (recognizing propaganda)
3. การสรุปเรื่องราวที่อ่านได้ (concluding)
4. การวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านได้ (analyzing)
5. การทำนายผลที่จะเกิดขึ้นได้ (anticipating outcome)
6. การรู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (recognizing the author's purpose)
7. การตัดสินใจเรื่องที่อ่านโดยพิจารณาถึงภูมิหลังของผู้เขียน (judging the story by analyzing from the author's background)
8. การจับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (getting the author's main point)

เฮเลน โรบินสัน (Helen Robinson, อ้างถึงใน ศิริพร ลิ้มตระกูล, 2534: 33) ได้สรุปองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจาร์ณญาณไว้ดังนี้

1. การแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น (distinguishing fact and opinion)

2. การเข้าใจความคิดของผู้เขียน(recognizing the author's purpose)
3. การตีความหมายเกี่ยวกับภาพหรือสัญลักษณ์ (interpreting pictures and symbols)
4. การประเมินค่าความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล (evaluating credibility of information)
5. การแสดงปฏิกิริยาต่อน้ำเสียงหรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน (reacting to mood or impression from the reading passage)
6. การทำนายสิ่งที่จะอ่านล่วงหน้าได้ (anticipating outcomes)
7. การสรุปความตามหลักฐานที่ได้ (concluding from the evidence)
8. การตัดสินอย่างมีเหตุผล และสรุปได้ (judging reasonably and drawing conclusion)
9. การเปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้ (comparing contrasting)
10. การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่องและเหตุผล (perceiving relationship among time, places, sequence cause and effect)
11. การรู้ข้อคิดเห็นหรืออคติของผู้เขียน (recognizing the author's ideas or bias)
12. การรู้ถึงน้ำเสียงของเรื่อง (recognizing tone)

จอร์จ ดี สเปนซ์ และ เอเวอลีน บี สเปนซ์ (George D.Spache and Evelyn B. Spache, 1969: 96 อ้างถึงใน สุวีริศน์ ไชยสุริยา, 2543: 20-21) ได้จำแนกองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล (investing sources) ได้แก่การสำรวจประเมิน และรวบรวมความคิดเห็นของผู้เขียนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ว่าเรื่องใดเป็นข้อเท็จจริง และเรื่องใดเป็นการแสดงความคิดเห็น
2. การตระหนักถึงจุดมุ่งหมายของผู้เขียน (recognizing author's purpose) ได้แก่ การรู้ถึงจุดมุ่งหมาย อคติ พื้นฐานประสบการณ์ ความคิดเห็นของผู้เขียน ตลอดจนความเชื่อถือได้

3. การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น (distinguishing opinion and facet) รู้ว่าข้อมูลใดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ข้อมูลใดสรุปไม่ถูกต้องและข้อความใดที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นจริง

4. การอนุมาน (making inferences) ได้แก่ ความสามารถในการตีความเรื่องที่อ่านรู้ว่าผู้แต่งแสดงความคิดเห็นไปในแนวใด สังเกตได้จากการใช้คำและน้ำเสียงของเรื่อง

5. การสร้างเกณฑ์ในการตัดสิน (forming judgments) ได้แก่ การตัดสินได้ว่า จุดมุ่งหมายในการเขียนและความเชื่อของผู้เขียนเป็นอย่างไร สามารถสรุปความจากข้อเท็จจริง จากการตีความ ไม่ตัดสินข้อมูลถ้าข้อมูลไม่เพียงพอ ไม่ตัดสินข้อมูลด้วยอารมณ์

6. การลวงรู้ถึงกลอุบายในการโฆษณาชวนเชื่อ (detecting ropaganda devices) ได้แก่ การลวงรู้ถึงวิธีการที่ชักจูงให้ผู้อ่านหลงเชื่อหรือมีความเห็นคล้อยตามเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้อ่านใช้ภาษาที่แฝงด้วยอารมณ์ และการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด

สุรรัตน์ ไชยสุรียา (2543: 24) ได้กล่าวสรุปองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. การเข้าใจจุดมุ่งหมาย ทศนคติของผู้เขียน และน้ำเสียงของเรื่อง
2. การแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น
3. การระบุเทคนิคการเขียน
4. การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล
5. การสรุปอิงความ

จากแนวคิดต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบสำคัญ ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการอ่าน ได้แก่ การวิเคราะห์ ตีความ สรุปและตัดสินเรื่องราวที่อ่านได้
2. องค์ประกอบด้านการคิด ได้แก่ การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้ รู้ว่าเป็นโฆษณาชวนเชื่อ และทำนายผลที่จะเกิดขึ้นได้
3. องค์ประกอบด้านผู้เขียน ได้แก่ การรู้จุดมุ่งหมาย ความคิดสำคัญ และภูมิหลังของผู้เขียน
4. องค์ประกอบด้านข้อมูล ได้แก่ การสืบหาแหล่งที่มาของข้อมูล การประเมินค่าความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

3.7 การวัดผลและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนและครูได้รู้ผลของการจัดการเรียนการสอนว่ามีประสิทธิภาพ หรือบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด มีนักการศึกษาให้แนวคิดในการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

จรรยา บุญปลั่ง (2539: 91-92) ได้สรุปขั้นตอนการวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลโดยทั่ว ๆ ไปว่าควรประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่น ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ จะต้องกำหนดว่าประกอบด้วยความสามารถใดบ้าง เช่น การจับใจความสำคัญ การแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น การประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการที่จะวัดคุณลักษณะนั้น ๆ โดยการกำหนดเครื่องมือที่จะวัด หรือแบบทดสอบ เช่น กำหนดว่าจะใช้แบบทดสอบชนิดใด เพื่อจะใช้วัดคุณลักษณะที่ต้องการได้ครอบคลุม

ขั้นที่ 3 กำหนดมาตรการและเกณฑ์ของคะแนนที่ได้จากการวัดคุณลักษณะ เช่น ข้อสอบที่ถูกควรจะได้คะแนนเท่าใดและเทคนิคทั่วไปที่ใช้วัดทักษะการอ่านซึ่งรวมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ด้วยนั้น ก็คือการให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่ยกมา และวัดความเข้าใจของนักเรียนโดยการถามประเด็นที่สำคัญ ๆ ในเรื่อง และให้นักเรียนเลือกคำตอบจากตัวเลือกหลาย ๆ ตัวเพื่อทดสอบดูว่านักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องนั้นเพียงใด โดยหลักในการเลือกข้อความเพื่อนำมาทำแบบทดสอบ มีดังนี้

1. ความยาว เนื่องจากว่าแบบทดสอบนั้นจะมีข้อความต่าง ๆ หลายประเภท ฉะนั้นแต่ละเรื่องควรเป็นเรื่องสั้นๆ ประมาณ 100-250 คำโดยให้มีใจความเพียงพอสำหรับตั้งคำถามได้ 6-8 ข้อ

2. เนื้อเรื่อง ควรเป็นเรื่องหลายชนิดรวมกัน เช่น ชีวประวัติ นวนิยาย และบทความ เนื้อเรื่องที่ยกมาควรเป็นเรื่องที่มีความสมบูรณ์ในตัว ไม่ต้องอ่านเพิ่มเติมจากที่อื่นอีก และเนื้อเรื่องต้องไม่เป็นเรื่องที่รู้กันโดยทั่วไป ซึ่งนักเรียนสามารถจะตอบคำถามได้โดยไม่ต้องอ่านเนื้อเรื่องเลย

3. ภาษาที่ใช้ ถ้าเนื้อเรื่องประกอบด้วยคำศัพท์หรือโครงสร้างที่ยุ่งยากจนเกินไปผู้ออกแบบทดสอบควรดัดแปลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้สอบและควรตั้งคำถามอย่างชัดเจน

กล่าวโดยสรุปการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีเกณฑ์แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัด เช่น การวัดประเมินผลด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติงานของนักเรียน ซึ่งในการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้งมีทั้งความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ซึ่งในการวัดและประเมินผลในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถประเมินโดยเน้นในส่วนที่ต้องการได้

สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรหม (2539: 347) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ควรวัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษา หลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ ทักษะคติ การใช้เหตุผล เป็นต้น

อัจฉรา วงศ์โสธร (2539: 88) กล่าวถึงเกณฑ์การกำหนดความสามารถทางการอ่านไว้ ดังนี้

1. ความสามารถในการเรียงเรียงความ การอ่านแล้วเข้าใจความได้ สามารถเรียงเรียงถ้อยคำใหม่ให้ได้ใจความคงเดิม
2. ความสามารถในการอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด และโยงความสัมพันธ์ของรายละเอียดนั้นๆ
3. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ เช่น การระบุใจความสำคัญของเรื่อง ที่อ่าน การแปลความ การสรุปความ ฯลฯ
4. ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเรื่องสุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษา ซึ่งผู้อ่านสามารถใช้ความรู้ด้านศัพท์ ไวยากรณ์ ความเข้าใจสิ่งที่อ่านและความรู้เกี่ยวกับรูปแบบลีลา ภาษาที่ใช้บทอ่านเป็นตัวกระตุ้น วิเคราะห์ประเมินและสรุปได้ว่า สารที่อ่านนั้นเป็นสารประเภทใด ลีลาภาษาเป็นอย่างไร เจตนาหรือทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่เป็นอย่างไร เป็นต้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 21-23) ได้นำ Bloom's Taxonomy มาเป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 6 ชั้น คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า แต่ละชั้นมีลำดับขั้นการคิดที่แตกต่าง

กัน ชั้นที่ 1-3 เป็นการคิดเบื้องต้น เป็นจุดมุ่งหมายเบื้องต้นของพฤติกรรมการอ่าน ชั้น 4-6 เป็นการคิดขั้นสูงของพฤติกรรมการอ่าน ซึ่งผู้อ่านต้องมีพื้นฐาน 3 ชั้นต้นมาก่อนแล้วเป็นอย่างดี ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวมีดังนี้

1. วัดความจำ คือ อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง บอกคำจำกัดความต่าง ๆ
2. วัดความเข้าใจ คือ จับใจความสำคัญ สรุปสาระสำคัญของเรื่อง เข้าใจจุดมุ่งหมายความคิดเห็นของผู้เขียน
3. วัดการนำไปใช้ คือ ประยุกต์ใช้ความรู้จากการอ่านกับเหตุการณ์ใหม่ การแก้ปัญหาการยกตัวอย่าง หรือการนำตัวอย่างหลักการนั้นๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. วัดการวิเคราะห์ คือ บอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การวิเคราะห์โวหารในการเขียน การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน
5. วัดการสังเคราะห์ คือ สรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆ เป็นมโนทัศน์ คำนวณสุภาษิต ตลอดจนคาดคะเนหรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดตามมาจากเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้นบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่
6. วัดการประเมินว่า คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้านข้อคิด คุณค่าวรรณคดีของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของบุคคลหรือตัวละคร ตลอดจนจนการประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อเขียนนั้นๆ

ทั้งนี้ในการวัดผลการอ่านเมื่อต้องการเน้นความสามารถในการอ่านระดับใดก็ให้กำหนดน้ำหนักการวัดการอ่านในระดับสูงให้มากกว่าระดับต้น

เดวิด พี แฮริส (David P. Harris, 1969: 120 อ้างถึงในสุนันท์ ประสานสอน, 2544: 29) กล่าวถึงเกณฑ์การทดสอบความสามารถในการอ่านว่า ควรให้ครอบคลุมความสามารถในการอ่าน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภาษาและสัญลักษณ์ (Language and Graphic Symbols) ความสามารถในด้านนี้ คือ ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏในบทอ่าน รู้จักเดาความหมายของคำจากบริบท เข้าใจระบบคำ และโครงสร้างประโยค เข้าใจข้อความยาว ๆ และเข้าใจสัญลักษณ์ทางภาษา เช่น เครื่องหมายต่าง ๆ การย่อหน้า เป็นต้น

2. ด้านความคิด (Ideas) ความสามารถในด้านนี้ คือ สามารถระบุจุดประสงค์ของผู้เขียนความคิดสำคัญของข้อความที่อ่าน สามารถเข้าใจความคิดย่อยที่มาสลับสับเปลี่ยน สามารถสรุปและอนุมานจากสิ่งที่อ่านได้

3. ด้านอารมณ์และลีลาของเนื้อหาที่อ่าน (Tone and Style) ความสามารถในด้านนี้ คือ สามารถบอกวิธีและแนวการเขียนผู้เขียน

บลูม (Bloom: 1972) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้านปัญญา คือ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่

1.1 ความรู้ หมายถึงความสามารถในการจำเนื้อหาความรู้ และระลึกได้เมื่อต้องการนำมาใช้ สิ่งที่จำได้ เช่น ความรู้เฉพาะเจาะจง ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ และความรู้เกี่ยวกับหลักการ

1.2 ความเข้าใจ หมายถึงการเข้าใจเนื้อหาสาระ ไม่ได้จำเพียงอย่างเดียว สามารถแสดงพฤติกรรมความเข้าใจในรูปแบบของการแปลความหมาย ดีความ หรือสรุปความสำคัญได้

1.3 การนำไปใช้ หมายถึงการนำหลักการ เนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ในรูปแบบใหม่และในสถานการณ์ใหม่

1.4 การวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการแยกเนื้อหาให้เป็นส่วนย่อยเพื่อค้นหาองค์ประกอบ โครงสร้าง หรือความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยนั้น ซึ่งนักเรียนจะสามารถวิเคราะห์ได้ก็ต่อเมื่อเข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียนมาแล้ว

1.5 การสังเคราะห์ หมายถึงความสามารถที่จะนำองค์ประกอบย่อย ๆ เข้ามารวมกันเพื่อให้เป็นภาพที่สมบูรณ์เกิดความชัดเจนในสิ่งเหล่านั้น

1.6 การประเมินค่า หมายถึงความสามารถในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยที่ผู้ตัดสินกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาเอง หรือเกณฑ์ที่ผู้อื่นทำขึ้น

พุทธิพิสัยเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านปัญญา ซึ่งจะเรียงลำดับจากขั้นพื้นฐาน คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ไปสู่การพัฒนาขั้นสูงสุด คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งนักเรียนจำเป็นจะต้องมีความรู้ในขั้นพื้นฐานมาก่อนที่จะพัฒนาถึงขั้นสูงสุด

2. จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์เกี่ยวกับด้านความรู้สึก จิตใจ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในเหล่านี้จะเกิดขึ้นตามลำดับขั้น ดังนี้

2.1 การรับ คือ การที่นักเรียนได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม เช่น การยอมรับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมในสังคม

2.2 การตอบสนอง คือ การมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมที่รับเข้ามาด้วยความเต็มใจ เช่น การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องที่ครูบรรยาย

2.3 การเห็นคุณค่า คือ การยอมรับและสามารถนำค่านิยมนั้นไปปฏิบัติ เช่น ศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

2.4 การจัดรวบรวม คือ การพิจารณาและรวบรวมค่านิยมให้เข้าเป็นระบบ เช่น การจัดโครงสร้างทางวัฒนธรรม

2.5 การพิจารณาคคุณค่าคุณลักษณะจากค่านิยม คือ การพิจารณาค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดที่ปรากฏในแต่ละบุคคล เช่น การสร้างค่านิยมด้านวัฒนธรรม

จิตพิสัยเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้สึกนึกคิด เจตคติและค่านิยม ซึ่งประกอบไปด้วย การรับและมีปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งแวดล้อม มีการจัดรวบรวมและเห็นคุณค่า ค่านิยมนั้น ๆ

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับทักษะการเคลื่อนไหว และการใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย มีการพัฒนาทักษะ ดังนี้

3.1 สามารถเลียนแบบ โดยการทำตามตัวอย่างที่ครูให้ หรือดูแบบจากของจริง เช่น สามารถวาดภาพได้เหมือนกับตัวอย่างที่ครูกำหนด

3.2 สามารถทำตามคำบอก โดยการทำตามคำสั่งของครูโดยไม่มีตัวอย่างให้เห็น เช่น สามารถวาดภาพตามที่ครูบอกได้

3.3 สามารถทำอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยที่นักเรียนอาศัยความรู้เดิมมาดัดแปลงใหม่ เช่น สามารถออกแบบภาพได้

3.4 สามารถทำได้ถูกต้องหลายรูปแบบ โดยการทำเรื่องที่คล้าย ๆ กันและแยกรูปแบบได้ถูกต้อง เช่น สามารถวาดรูปสิ่งมีชีวิตได้หลายประเภท

3.5 สามารถทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยเกิดจากความรู้ความชำนาญและเสร็จในเวลารวดเร็ว เช่น วาดภาพได้รวดเร็วและถูกวิธี

ทักษะพิสัยเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ความคล่องแคล่วว่องไวในการปฏิบัติงาน เช่น การวาดภาพ การทำตามคำสั่ง การอ่านออกเสียง ซึ่งนักเรียนจะต้องปฏิบัติในขณะที่อ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูควรสังเกตและจดบันทึกเพื่อจะได้ประเมินผลนักเรียนได้ถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

สรุปได้ว่า ในการวัดและประเมินผล การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น สามารถสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียน การสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน สำหรับความยากง่ายของแบบสอบขึ้นอยู่กับระดับชั้นของนักเรียนที่ต้องการวัด และพฤติกรรมที่ต้องการวัด จากการศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้น สามารถสร้างแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยกำหนดเครื่องมือที่จะวัด จากการศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมากำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด อัตราส่วนที่ต้องการวัด ระดับชั้นของนักเรียนที่จะวัด เกณฑ์การให้คะแนน เพื่อให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด ดังที่ ผู้วิจัยศึกษาการสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 21-23) เป็นแบบสอบที่ใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 ข้อ 60 คะแนน ให้เวลาในการทำ 90 นาที แบบสอบนี้ประกอบด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์ ความสามารถในการสังเคราะห์ และความสามารถการประเมินค่า ดังนี้

1.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ คือบอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การวิเคราะห์โวหารในการเขียน การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน (วัดความสามารถในการวิเคราะห์ ร้อยละ 20)

1.2 ความสามารถในการสังเคราะห์ คือสรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นมโนทัศน์ คติ สำนวนสุภาษิต ตลอดจนคาดคะเนหรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดตามมาจากเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้นบนพื้นฐานข้อมูลที่มีอยู่ (วัดความสามารถในการสังเคราะห์ ร้อยละ 40)

1.3 ความสามารถในการประเมิน คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เกี่ยวกับข้อคิด คุณค่าทัศนคติของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของบุคคลหรือตัวละคร ตลอดจนการประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อเขียนนั้น ๆ (วัดความสามารถในการประเมินค่า ร้อยละ 40)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.1.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีสืบสอบ

ขวัญใจ โจรณี (2529) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์คำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบ มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์คำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบในหนังสือเรียนวิชาฟิสิกส์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า หนังสือเรียนวิชาฟิสิกส์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เล่ม 1 ถึง เล่ม 6 มีคำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบครบทุกประเภท ยกเว้น เล่ม 6 ซึ่งไม่มีคำถามให้ออกแบบการทดลองและควบคุมตัวแปร และหนังสือเรียนทุกเล่มมีคำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบระดับต่ำ มากกว่าคำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบระดับสูง คำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบระดับต่ำ หมายถึง คำถามให้สังเกตและคำถามให้อธิบาย คำถามส่งเสริมความคิดสืบสอบระดับสูง หมายถึง คำถามให้สร้างสมมติฐาน คำถามให้ออกแบบการทดลอง และควบคุมตัวแปร คำถามให้นำไปใช้

เรขา ทองคุ้ม (2536) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบและเงื่อนไขของกระบวนการเรียนการสอนแบบสืบสอบ ในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร : การศึกษาพหุกรณี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพของรูปแบบของกระบวนการเรียนการสอนแบบสืบสอบที่ปรากฏมี 4 รูปแบบ จาก 6 รูปแบบที่กำหนดไว้ โดยที่ 2 รูปแบบเน้นบทบาทของครู และ อีก 2 รูปแบบเน้นบทบาทของครูกับนักเรียนร่วมกัน ส่วนอีก 2 รูปแบบเน้นบทบาทของนักเรียนนั้นไม่ปรากฏ 2) เงื่อนไขของกระบวนการเรียนการสอนแบบ สืบสอบที่ปรากฏมีทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านโรงเรียน ได้แก่ ความพร้อมในการจัดอุปกรณ์การทดลอง และการจัดกิจกรรมพิเศษ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ของโรงเรียน ด้านครู ได้แก่ การที่ครูมีแนวคิดที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าได้ปฏิบัติการทดลองและได้คิดเพื่อตอบคำถามด้วยตนเอง การที่ครูมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเนื้อหาวิทยาศาสตร์ หลักสูตรและการสอนวิทยาศาสตร์ การวางแผนการสอนอย่างชัดเจน และเตรียมอุปกรณ์ทดลองให้นักเรียนใช้อย่างเพียงพอ ด้านนักเรียน ได้แก่ ความตั้งใจของนักเรียนที่จะศึกษาต่อในสาขาที่เรียนวิทยาศาสตร์ 3) ความสามารถทางการสืบสอบของนักเรียนมีความหลากหลาย ค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในช่วงร้อยละ 69.64 ถึง 81.81 โดยที่นักเรียนในชั้นเรียนที่มีการเรียนการสอนแบบสืบสอบที่เน้นบทบาทนักเรียนมีความสามารถทางการสืบสอบโดยเฉลี่ยสูงสุด

สุวิมล ว่องวาณิช (2536) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนและการวัด ประเมินผลการเรียนการสอนแบบสืบสอบวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา โดยการเปรียบเทียบ ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบสืบสอบจากการวิจัยระยะที่ 1 และระยะที่ 2 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่า สูงขึ้น และนิสิตเห็นว่าการสอนแบบสืบสอบกระตุ้นให้รู้จักคิด

กมลทิพย์ ติตตอ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการวัดกระบวนการสืบสอบ ที่มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีความสามารถในการคิดเชิง เหตุผลและการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กชกร รุ่งหัวใจ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนแบบ สืบสวนสอบสวนที่มีต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการประยุกต์ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ช่วงชั้นที่ 3) ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทาง ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสวนสอบสวนสูง กว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พิรุณ ศิริศักดิ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการ สืบสอบเชิงปรัชญาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนแห่งการสืบสอบเชิงปรัชญา มีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 80 และสูงกว่ากลุ่ม เปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พัชรี แพนล้นฟ้า (2549) ได้ทำการวิจัย การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเรื่องหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนภูมิในทัศน์ กับ การสอนแบบซินดิเคทโดยใช้การศึกษากรณีตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีวินัยในตนเองของนักเรียน ที่เรียนโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคนิคการ

สร้างแผนภูมิโมทัศน์การสอนแบบซินดิเคทโดยใช้เทคนิคศึกษาคณិត์ตัวอย่าง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีสืบสอบดังกล่าว พบว่า

1. การนำกลวิธีสืบสอบไปจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษาพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดวิเคราะห์ การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนสูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิด

2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ พบว่าการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นบทบาทของครูมากที่สุด รองลงมาเน้นบทบาทของครูกับนักเรียนร่วมกัน และเน้นบทบาทของนักเรียนมีน้อยที่สุด แต่ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นบทบาทนักเรียน ทำให้มีการใช้คำถามส่งเสริมความคิดสืบสอบระดับสูง ได้แก่ คำถามให้สร้างสมมติฐาน คำถามให้ออกแบบการทดลอง และควบคุมตัวแปร คำถามให้นำไปใช้

3. หนังสือเรียนวิชาฟิสิกส์ทุกเล่มมีคำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบระดับต่ำมากกว่าคำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบระดับสูง คำถามที่ส่งเสริมความคิดแบบสืบสอบระดับต่ำ หมายถึง คำถามให้สังเกตและคำถามให้อธิบาย คำถามส่งเสริมความคิดสืบสอบระดับสูง หมายถึง คำถามให้สร้างสมมติฐาน คำถามให้ออกแบบการทดลอง และควบคุมตัวแปร คำถามให้นำไปใช้

4.1.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

นิพล นาสมบูรณ์ (2535) วิจัยเรื่อง ผลของการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2544) วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณในวิชาชีวศาสตร์: การทดลองในวิชาปฐมนิเทศนักศึกษา พบว่ารูปแบบการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้คิดวิจารณ์ญาณด้วยตนเองก่อน แล้วแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนในกลุ่มย่อย หลังจากนั้นต้องรายงานผลให้กลุ่มใหญ่อภิปรายซักถาม ได้ตอบจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความคิดวิจารณ์ญาณได้อย่างมาก ซึ่งแสดงว่าครูสามารถสร้างความคิดวิจารณ์ญาณในตัวนักเรียนได้ ถ้าได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบบ่อยครั้ง และจากการทบทวนรูปแบบการสอนรวมทั้งประเมินจากข้อคิด และข้อเสนอแนะของนักเรียนแล้วคิดว่าการสอนคิดวิจารณ์ญาณให้กับนักเรียนในสาขาสังคมศาสตร์ น่าจะประกอบไปด้วย การสอน 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การจัดให้นักเรียนได้มีการคิดคนเดียวก่อน ซึ่งอาจจะทำโดยตั้งคำถามให้อ่านเอกสารแล้วตอบคำถาม ดูภาพยนตร์ วิดีโอ ให้เห็นสภาพจริง แล้วทำความเข้าใจตอบคำถามในลักษณะให้คิด ซึ่งจะพัฒนาการคิดวิเคราะห์ (Analysis) ได้มาก

ขั้นที่ 2 การจัดให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่มย่อย โดยมีคำถามกรณีศึกษาที่ผู้เรียนจะต้องนำความคิดของตนเองมาแลกเปลี่ยนกัน สอนในกลุ่มย่อยซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้คิดรอบคอบ (Comprehension) และประเมิน (Evaluation) ได้มากขึ้น

ขั้นที่ 3 การจัดให้นักเรียนได้สรุปประเด็นของกลุ่มย่อยมาเสนอในกลุ่มใหญ่โดยให้นักเรียนเตรียมจัดลำดับ ความคิดและข้อเสนอจากกลุ่มย่อยอย่างเป็นระบบมานำเสนอในกลุ่มใหญ่แล้วให้กลุ่มใหญ่ซักถาม อภิปราย ซึ่งจะพัฒนาได้ทุกด้านโดยเฉพาะด้านการสังเคราะห์ (Synthesis) และการประยุกต์ใช้ (Application) โดยที่ในทุกขั้นตอนจะต้องมีข้อกำหนดให้นักเรียนต้องเขียนเป็นรายงานอยู่เสมอและให้มากที่สุดเพื่อจะได้รู้และทดสอบว่าตัวเองคิดอะไรวิเคราะห์และมีวิจารณ์ญาณแค่ไหน เพราะงานเขียนจะทำให้เห็นความคิดวิจารณ์ญาณที่เป็นรูปธรรมเพียงพอซึ่งในการสอนครูต้องกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจน และมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับเป้าหมาย และที่สำคัญที่สุดคือ ครูต้องพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณขึ้นในตัวเองให้มากด้วยเพื่อวางแผนและประเมินผลได้อย่างเหมาะสมจากการสำรวจทัศนคติแสดงว่ากิจกรรมการคิดวิจารณ์ญาณมีส่วนช่วยในการกระตุ้นให้เกิดการคิดวิจารณ์ญาณในกลุ่มทดลอง นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงระดับ ความมั่นใจในตัวเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมจากการสำรวจทัศนคติพบว่า นักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกในการพัฒนาการคิดวิจารณ์ญาณทั้ง 2 กลุ่ม

อรุณี ไทยบัณฑิตย์ (2545) วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุวรินทร์ ธนัญญา (2546) วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการคิด ความสามารถในการประมวลผลอย่างอัตโนมัติ และความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ ความสามารถด้าน การเปรียบเทียบปริมาณ ความสามารถในการคิดไกล ความสามารถในการค้นหาตัวอักษรแบบซับซ้อน ความสามารถในการคิดลึกซึ้ง ความสามารถด้านภาษา ความสามารถในการคิดคล่อง ความสามารถด้านการลงสรุป ความสามารถในการคิดถูกทาง และความสามารถในการจับคู่ ตัวเลขกับสัญลักษณ์ ความสามารถด้านการประเมินผล ความสามารถด้านการรวบรวมข้อมูลและความสามารถด้านการตั้งสมมติฐาน

กัสมมา สิทธิกุล (2547) วิจัยเรื่อง ผลการฝึกคิดแบบหมวกหกใบที่มีต่อการคิด วิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมีการคิดอย่างมี วิจารณญาณสูงขึ้น หลังจากได้รับการฝึกคิดแบบหมวกหกใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกคิดแบบหมวกหกใบ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นอย่างไม่ มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) นักเรียนที่ได้รับการฝึกคิดแบบหมวกหกใบ มีการคิด วิจารณญาณสูงกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกคิดแบบหมวกหกใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรินทร์ มีชนะ (2547) วิจัยเรื่อง การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับมาก 2) นักศึกษา แต่ละระดับชั้น และแต่ละแผนกวิชา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างกัน

ประภาวดี วชิรพุทธิ (2548) วิจัยเรื่อง การศึกษาพัฒนาการความสามารถในการ คิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ที่มีแบบการเรียนต่าง ลักษณะกัน เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 มีแบบการเรียนเป็นแบบร่วมมือมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง คิดเป็นร้อยละ 57.1, 28.9 และ 11.7 ตามลำดับ ส่วนแบบการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วม พบในจำนวนที่น้อยมาก คือร้อยละ 1.1, 0.7 และ 0.5 ตามลำดับ

2) ระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งพบด้วยว่านักเรียนหญิงมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบร่วมมือมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบแข่งขัน

สรุปการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณพบว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ครูนำมาใช้กับนักเรียน สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้ เช่น การฝึกคิดแบบหมวก 6 ใบ ของ กัสมา สิทธิกุล (2549) การจัดการเรียนการสอนโดยหลักโยนิโสมนสิการ ของ อรุณี ไทยบัณฑิตย์ (2545) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่าการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้สูงขึ้นมีลำดับขั้นตอนการฝึกโดยเริ่มจากฝึกพัฒนาการคิดรายบุคคลก่อน ซึ่งมีหลายวิธี เช่น อ่านบทอ่าน หลังจากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย แล้วจึงสรุปประเด็นร่วมกันจากการอภิปรายในกลุ่มย่อยนำเสนอออกกลุ่มใหญ่ (นำเสนอหน้าชั้นเรียน) เพื่อให้คนอื่น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นได้ ของ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2544) สอดคล้องกับงานวิจัยของประภาวดี วชิรพุทธี (2548) ที่ค้นพบว่า นักเรียนที่มีการเรียนแบบร่วมมือจะมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

4.1.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

สมนึก พวงกลิน (2530) วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสมรรถภาพการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบสืบสวนกับสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีสมรรถภาพการอ่านเร็วสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยาพร สจิมทอง (2536) วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่อ่านโดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์กับการอ่านโดยใช้วิธี SQ3R ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยในของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์ และกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธี SQ3R แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สวลี ชนะपालพันธ์ (2536) วิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมที่ชนะการประกวด พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่อ่านโดยใช้แบบฝึกสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยไม่ใช้แบบฝึกและผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มที่เรียนโดยแยกตามเพศ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่กลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกไม่แตกต่างกัน

ศุภวรรณ เล็กวิไล (2539) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนอย่างมี วิจารณญาณ ด้วยกลวิธีการเรียนภาษาโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการสอน ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รูปแบบการสอนเน้นด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักการเรียนรู้ แบบร่วมมือ โดยให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย มีเป้าหมายการทำงานร่วมกันมีการ ช่วยเหลือส่งเสริม และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งได้นำกลวิธีการเรียนภาษา ได้แก่ กลวิธี ทางปัญญา กลวิธีการจำ กลวิธีเมตาคอนนิติป กลวิธีการทดแทน กลวิธีจิตพิสัย และกลวิธีทาง สังคม มาประกอบในกระบวนการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิด ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครอบคลุมในด้านการเข้าใจจุดมุ่งหมาย และ ความคิดของผู้เขียน การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น การวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่าน การ พิจารณาเทคนิคการโฆษณา และการวินิจฉัยตัดสินสิ่งที่อ่าน สำหรับเอกสารประกอบรูปแบบ การสอนมี 2 ฉบับ ได้แก่ เอกสารคำแนะนำการใช้รูปแบบการสอนที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูใน การนำรูปแบบการสอน ไปใช้และแผนการสอน จำนวน 8 แผน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 3) รูปแบบ การสอนกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อความสามารถในการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลอง 4) นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการร่วมมือในการ เรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 5) นักเรียนกลุ่มทดลองมี ความเห็นว่า การเรียนแบบร่วมมือให้ประโยชน์มาก และนักเรียนส่วนใหญ่ชอบ และนำกลวิธี การเรียนภาษาไปใช้มากในด้านการจับใจความ นิ่งสมาธิ และการทำแผนภูมิสรุป

วัฒนาวี ทวีวรดิลล (2539) วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทาง การเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยใช้โปรแกรมบำบัด

พัฒนา มุ่งเน้นกระบวนการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม ร้อยละ 75 ขึ้นไปมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 3) นักเรียนและผู้ปกครองมีความเห็นว่าการโปรแกรมน่าสนใจ และมีประโยชน์มาก

พวงเพ็ญ สว่างใจ (2539) วิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพภายในมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือมีค่า 86.33/85.52 และนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีสัมฤทธิ์ผลในการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การอภิปรายแบบ symposium ในขณะที่นักเรียนมีความสามารถเบื้องต้นอยู่ในระดับสูง ซึ่งเรียนโดยใช้การอภิปรายแบบ symposium มีสัมฤทธิ์ผลในการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

จรรยา บุญปลั่ง (2541) วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า คะแนนหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการเรียนต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนเห็นว่าการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนน่าสนใจและพอใจ

ลัดดา ไชว์พันธ์ (2542) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปานกลางและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครูอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

สุนันท์ ประสานสอน (2544) วิจัยเรื่อง ผลการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนทดลองสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง

ร้อยละ 15.71 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปาริชาติ ชนม์ทวี (2546) วิจัยเรื่อง การใช้วรรณกรรมวัยรุ่นที่ตรงกับ ความสนใจของนักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มสูง กลาง และต่ำ ที่เรียนโดยใช้วรรณกรรมวัยรุ่นที่ตรงกับความสนใจมีพัฒนาการในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตพิสัยและทักษะพิสัยของนักเรียนกลุ่มสูง กลาง และต่ำอยู่ในระดับดี 3) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปผลดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถพัฒนาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลวิธีในการจัดการเรียนการสอนของครู เช่น ใช้กลวิธีสืบสอบ ใช้กลวิธีที่นำการคิดระดับสูง ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้การอภิปรายกลุ่มสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ดีกว่าการให้เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของผู้วิจัยซึ่งกำหนดให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปราย

2. สามารถใช้วรรณกรรมมาพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของผู้วิจัยที่ได้นำวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ มาเป็นสื่อการสอน

4.1.4 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณควบคู่กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

วนิดา ย่องหาญ (2537) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้กลุ่มอภิปรายและการฝึกอ่าน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยระหว่างกลุ่มอภิปราย และกลุ่มที่ใช้การฝึกอ่าน SQ3R แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้การฝึกอ่าน SQ3R มีคะแนนความสามารถในการอ่าน

สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กลุ่มอภิปรายและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างกลุ่มอภิปราย และกลุ่มใช้การฝึกอ่านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวีรัตน์ ไชยสุริยา (2543) วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในเกณฑ์ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำโดยได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 42.51 2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำโดยได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละเท่ากับ 47.48 3) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สรุปการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณพบว่า วิธีในการจัดการเรียนการสอนของครูมีผลต่อความสามารถในการคิดและอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน เช่น การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ3R สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดและอ่านให้สูงขึ้นกว่าการอภิปราย การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิทยาศาสตร์สามารถพัฒนาการคิดและการอ่านให้สูงขึ้นกว่า การสอนแบบปกติ เป็นต้น ดังนั้นครูควรตระหนักไว้ว่าการเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอน มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน

นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยเช่นกัน

4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สเตริบ (Sterib, 1992 อ้างถึงใน ฝ่องลักษณะ จิตต์การุญ, 2547: 128) วิจัยเรื่อง “History and Analysis of Critical Thinking (Problem – Solving, Reflective Thinking)” เพื่อตรวจสอบความเป็นมาของคำว่า critical thinking และคำที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจเอกสารของปี ค.ศ. 1910 ถึง 1992 พบว่า การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับ Critical Thinking เริ่มจากงานของ John Dewey ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1910 ถึง 1939 โดยเขาใช้คำว่า “reflective thinking” และ “inquiry” และ

บนฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ต่อมาในปี ค.ศ. 1940 ถึง 1961 Edward M. Glaser, David H. Russell และ B. Ohtanel Smith ได้ขยายความหมายของคำ critical thinking ไปถึงการตรวจสอบถ้อยคำด้วย และจากงานของ Robert H. Ennis, Karl O. Budmen, R.R. Allen และ Robert K. Rott, และ Edward D'Angelo จากปี ค.ศ. 1962 ถึง 1979 คำว่า "critical thinking" มีความหมายแคบเข้าโดยตัดการแก้ปัญหาและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ออกไป แต่นำการประเมินถ้อยคำเข้ามาแทน ต่อมาจากการสนับสนุนของ Robert H. Ennis, John E. McPeck, Harvey Siegel และ Richard W. Paul ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 ถึงปี ค.ศ. 2003 ความหมายของคำว่า "critical thinking" มีความหมายกว้างขึ้น รวมไปถึงการแก้ปัญหาด้วย ซึ่งบทสรุปของงานวิจัยเรื่องนี้ คือความหมายของ critical thinking และ problem solving มีความเหลื่อมล้ำกันอยู่ ซึ่งควรจะใช้ในความหมายของทั้ง 2 คำนี้ต่อไปเพียงแต่น่าจะหาคำใหม่ซึ่งสามารถอธิบายได้ถึงความสัมพันธ์ระหว่าง 2 คำนี้

ซอล (Sol cited in Wilks, 1995: 52) ได้จัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบโดยให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมเรื่อง The session หลังจากนั้นให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน พบว่า นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีความกระตือรือร้นมากขึ้น และนักเรียนให้เหตุผลว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบดี เพราะนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย นักเรียนสามารถคิดได้ด้วยตนเอง สามารถมองเห็นภาพที่ตนเองไม่เข้าใจจากความคิดเห็นของคนอื่น สามารถมีส่วนร่วมสนทนากับคนอื่นได้ สามารถเปลี่ยนความคิดได้หลังจากฟังความคิดเห็นของคนอื่น

คริสติน แพร็อต (Christine Perrott, 1988 cited in Wilks, 1995: 8) ได้วิจัยวิเคราะห์การสนทนา ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย มีทั้งคนที่รู้ประเด็นเรื่องที่สนทนาเป็นอย่างดี หรือบางคนไม่รู้ประเด็นเรื่องที่สนทนามาก่อนเลย แต่สามารถเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นได้ เนื้อหาในการสนทนาอาจเปลี่ยนไปจากเดิม หลังจากที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น คำตอบอาจมีหลายคำตอบ นักเรียนรู้จักกติกา และมารยาทในการสนทนากับบุคคลอื่น ได้ฝึกการใช้ภาษาในการถาม พูดคุย และแสดงความคิดเห็นออกมาได้ โดยเรียบเรียงเป็นภาษาพูด นักเรียนได้พูดคุยกันเองมากขึ้น นักเรียนมีโอกาสพูดกับเพื่อนมากขึ้น ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ข้อมูลมาเป็นผู้ฟัง ไม่ต้องมีการตั้งหัวข้อเนื้อหาที่จะเรียน คำถามของครูไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเสมอไป มีได้หลายคำตอบ แต่ละคำตอบอาจถูกต้องในแง่มุมต่าง ๆ กัน ทำให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถามที่มีวิจรณ์ญาณมากขึ้น

อดัม (Adam cited in Wilks, 1995: 38) ได้จัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เป็นระยะเวลา 1 ปี ในระยะแรก ๆ เขาใช้ ข้อความสั้น ๆ ให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล นักเรียน 1ใน3 ของห้องที่สามารถสรุปได้ถูกต้อง ต่อมาเขาใช้วรรณคดี มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน และพบว่านักเรียนมีความสุขที่ได้เล่าเรื่องที่ครูให้อ่านมา นักเรียนในห้องแสดงความคิด ใหม่ ๆ ออกมา นักเรียนสามารถประเมินความคิดเห็นของคนอื่นได้ สามารถอภิปรายความคิดที่ ชับซ้อนได้ เช่น ความยุติธรรมในสังคม การให้คุณค่าสิ่งต่าง ๆ นักเรียนมีความเห็นที่ได้รับ ความรู้เพิ่มขึ้นจากการอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม

ประวัติ (Prawat, 1996, อ้างถึงในทศนา แคมมณี และปัทมศิริ ธีรานุรักษ์, 2544: 198) วิจัยเรื่อง “The Value of Ideas : The Immersion Approach to the Development of Thinking” ได้อ้างถึงการทดสอบจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า มีนักศึกษาอเมริกันระดับปริญญาตรีจำนวนน้อยมากที่สามารถทำข้อสอบที่ต้องใช้การคิดที่ซับซ้อนได้ ซึ่งแสดงให้เห็นความ จำเป็นที่ต้องเร่งจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาทักษะการคิดที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการ ดำรงชีวิต

สรุปการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธี สืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบ ผู้เรียนกล้าแสดง ความคิดอย่างเปิดเผย สามารถประเมินความคิดเห็นของคนอื่นได้ สามารถอภิปรายความคิดที่ ชับซ้อนได้ ตลอดจนช่วยส่งเสริมการพัฒนาทัศนคติในการวิเคราะห์ที่จำเป็นสำหรับการพิจารณา เซึ่งเหตุผล และมีส่วนช่วยให้มีปทัสถานในการให้เหตุผลที่เหมาะสมกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตใน ลักษณะที่เปิดกว้าง และสามารถพัฒนาทักษะการคิดที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในการดำรงชีวิตได้ อีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่า คำว่า Critical thinking เริ่มจากงานของ John Dewey ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1910 ถึง 1939 โดยเขาใช้คำว่า reflective thinking และ inquiry ซึ่งมีความหมาย ว่าการแก้ปัญหา ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งมีการประเมินสิ่งต่าง ๆ ด้วย

สรุปข้อมูลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ แสดงให้เห็น ว่าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณใช้กลวิธีสืบสอบพัฒนาได้ เช่น งานวิจัยของคริส ติน แพร็รอต (Christine Perrott, 1988 cited in Wilks, 1995: 8), อดัม (Adam cited in Wilks, 1995: 38) และพิรุณ ศิริศักดิ์ (2547) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณใช้กลวิธีสืบสอบ

พัฒนาได้เช่นกัน เช่น งานวิจัยของสมนึก พวงกลิ่น (2530), ซอล (Sol cited in Wilks, 1995: 52) นอกจากนี้พบว่า ยังไม่มีงานวิจัยที่ใช้กลวิธีสืบสอบพัฒนาความสามารถ ในการคิดอย่างมี วิจารณญาณในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และยังไม่ม้งานวิจัยที่ใช้กลวิธี สืบสอบพัฒนา ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณควบคู่กับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำกลวิธีสืบสอบมาสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น ม.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การออกแบบการวิจัย
2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การออกแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยมี การออกแบบการวิจัย แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การออกแบบงานวิจัย

กลุ่ม	การวัดก่อนทดลอง	ตัวแปรจัดกระทำ	การวัดหลังการทดลอง
C	A ₁ , B ₁		A ₂ , B ₂
E	A ₁ , B ₁	X	A ₂ , B ₂

C แทน กลุ่มควบคุม

E แทน กลุ่มทดลอง

X	แทน	การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ
A ₁	แทน	การวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนการทดลอง
A ₂	แทน	การวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการทดลอง
B ₁	แทน	การวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนการทดลอง
B ₂	แทน	การวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังการทดลอง

2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัย ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับหลักการพื้นฐาน และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการอ่าน กระบวนการคิด รวมทั้งศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม.4-ม.6 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การสร้างแผนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน

2.3 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักการ และวิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกีฬา สังกัดสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โรงเรียนกีฬามีทั้งหมด จำนวน 11 แห่ง คือ โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น โรงเรียนกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครสวรรค์ โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง โรงเรียนกีฬาจังหวัดชลบุรี โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง โรงเรียนกีฬาจังหวัดยะลา และโรงเรียนกีฬาจังหวัดตรัง

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 60 คน ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 การเลือกโรงเรียนผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงเรียนที่เลือกเป็นตัวแทนประชากรที่ดี เนื่องจากมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

3.2.1.1 โรงเรียนแห่งนี้เปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

3.2.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการวิจัย ให้ความสำคัญหรืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลในการวิจัย โดยการจัดห้องโสตให้เป็นห้องเรียน จัดเวลาเรียน 2 ชั่วโมง/ครั้ง ตลอดระยะเวลาที่ทดลองสอน และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างมากจากคณะอาจารย์ทุกท่าน และนักเรียนทุกคน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเป็นผู้สอนที่โรงเรียนแห่งนี้ โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในด้านการจัดการเรียนการสอนใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เช่นเดียวกับโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ แต่มีการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการฝึกกีฬา นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 629 คน

3.2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

3.2.2.1 ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของนักเรียนจำนวน 2 ห้อง มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของแต่ละห้อง

3.2.2.2 เลือกนักเรียนจำนวน 2 ห้อง ที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) เลือกคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ใกล้เคียงกัน แล้วนำมาทดสอบหาค่าความแปรปรวน (F-test) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ผลการทดสอบแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	F
ห้องเรียนที่ 1	30	61.68	0.24*
ห้องเรียนที่ 2	30	63.68	

*p<.05

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ค่าความแปรปรวนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างนักเรียนของห้องเรียนที่ 1 และนักเรียนของห้องเรียนที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีค่า F ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า F ที่ได้จากราง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองห้องมีค่าความแปรปรวนของคะแนนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2.3 นำค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างนักเรียนของห้องที่ 1 และนักเรียนของห้องเรียนที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างมาทดสอบหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยทดสอบค่าที (t-test) ผลการทดสอบแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	t
ห้องเรียนที่ 1	30	61.68	0.23
ห้องเรียนที่ 2	30	63.68	

*p<.05

ตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างนักเรียนของห้องเรียนที่ 1 และนักเรียนของห้องเรียนที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีค่า t ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า t ที่ได้จากรายงาน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งสองห้องมีค่าเฉลี่ยของคะแนนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้ง 2 ห้อง ทำแบบทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบก่อนเรียน แล้วนำค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของทั้ง 2 ห้อง มาทดสอบหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการทดสอบค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ผลการทดสอบแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิด
อย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	s	t
ห้องเรียนที่ 1	30	20.08	2.60	0.38*
ห้องเรียนที่ 2	30	20.12	2.62	

*p<.05

ตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนห้องที่ 1 และนักเรียนห้องที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีค่า t ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่า

กว่าค่า t ที่ได้จากตาราง ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งสองห้องมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้ง 2 ห้อง ทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบก่อนเรียน แล้วนำค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของทั้ง 2 ห้อง มาทดสอบหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการทดสอบค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ผลการทดสอบแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	s	t
ห้องเรียนที่ 1	30	34.33	4.45	0.45*
ห้องเรียนที่ 2	30	34.45	4.52	

* $p < .05$

ตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนห้องที่ 1 และนักเรียนห้องที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีค่า t ที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่าค่า t ที่ได้จากตาราง ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งสองห้องมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2.4 กำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ห้องเรียนที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ และห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

4.1.1 แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ

4.1.2 แผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

4.2.1 แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้สอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง (pre-test and post-test)

4.2.2 แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ใช้สอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง (pre-test and post-test)

รายละเอียดของการสร้างเครื่องมือในการวิจัยมี ดังนี้

4.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สอ และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

4.1.2 ศึกษาหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่าน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกบทอ่านที่เหมาะสมกับระดับความสนใจในการอ่านของนักเรียน และกำหนดเนื้อหาบทอ่านตามที่กำหนดไว้ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ระบุไว้ว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ ประเภท กาพย์ กลอน ร่าย โคลง ฉันท์ บทละคร และวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี และบทความ สามารถวิจารณ์และพิจารณาเรื่องที่อ่าน โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของงานประพันธ์แต่ละชนิด เพื่อประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ เนื้อหา และคุณค่าทางสังคม และนำไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 2) สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ทัศนาศาสตร์และลัทธิ (2537: 66-67) ที่พบว่าเนื้อหาบทอ่านที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ความสนใจในการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี จิตวิทยาวัยรุ่น ความรู้รอบตัว ประเพณีและวัฒนธรรม ปรัชญา นันทนาการ และศิลปะ

4.1.3 เลือกประเภทของเนื้อเรื่อง เพื่อนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงแผนการจัดการเรียนการสอน จำนวนคาบเรียน เนื้อหาสาระ ประเภทและชื่อเรื่องที่นำมาจัดการเรียนการสอน

แผนการจัดการเรียนการสอน	คาบเรียน	เนื้อหาสาระ	ประเภทบทอ่าน	ชื่อเรื่อง
1	1-2	แผนปฐมนิเทศ	การเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	กลวิธีการอ่านแบบสืบสอบ
2	3-4	ความรู้เบื้องต้นในการอ่านสารคดี	บทความ	เด็กติดเกมวัยรุ่น ติดเน็ต
3	5-6	การอ่านและพิจารณาประเมินค่าบทความ	บทความ	สิ้นนามิ
4	7-8	การอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว	สารคดีท่องเที่ยว	เที่ยวสุพรรณบุรี
5	9-10	ความรู้เบื้องต้นในการอ่านเรื่องสั้น	เรื่องสั้น	ชนิก
6	11-12	ความรู้เบื้องต้นในการอ่านเรื่องสั้น (ต่อ)	เรื่องสั้น	ชนิก
7	13-14	การอ่านและพิจารณาประเมินค่าเรื่องสั้น	เรื่องสั้น	คนบาปในงานบุญ
8	15-16	ความรู้เบื้องต้นในการอ่านนวนิยาย	นวนิยาย	ช่างสำรวจ (ตอนความสง่างามของไอ้เสือ)

แผนการจัดการ เรียนการสอน	คาบ เรียน	เนื้อหาสาระ	ประเภท บทอ่าน	ชื่อเรื่อง
9	17-18	การอ่านและพิจารณาประเมินค่า นวนิยาย	นวนิยาย	ช่างสำราญ(ตอน พระโศขะ,ที่ชอนลับ)
10	19-20	ความรู้เบื้องต้นเรื่องโวหารภาพพจน์	บทร้อยกรอง	แม่น้ำรำลึก(ตอนวัย เยาว์, ลานดิน, วัดป่า)
11	21-22	การอ่านและพิจารณาประเมินค่า บทร้อยกรอง	บทร้อยกรอง	วันเกิด

(ดูรายละเอียดแหล่งที่มาในภาคผนวกหน้า 151-153)

4.1.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบสำหรับกลุ่มทดลองจำนวน 10 แผน และจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติสำหรับกลุ่มควบคุมจำนวน 10 แผน โดยแต่ละแผนใช้เวลาในการสอน 2 คาบ 120 นาที สอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวมทั้งหมด 10 สัปดาห์ รายละเอียดของขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนการสอน แสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา</p> <p>ครูตั้งประเด็นปัญหาในหัวข้อที่เรียนโดยใช้คำถามนำ จากนั้นนักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยการสนทนาซักถามความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และให้นักเรียนได้สำรวจตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเรียน ให้นักเรียนสำรวจตนเองว่ารู้อะไรมาบ้างและยังไม่รู้อะไรบ้าง</p>	<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนาอธิบาย เพลง หรือเกม เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>ครูสอนตามเนื้อหาในบทเรียน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องในบทเรียน ทำแบบฝึกหัดทำยบท มีการอภิปรายซักถามกันในชั้นเรียน</p>

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน</p> <p>ขั้นนี้ นักเรียนทุกคนอ่านเนื้อเรื่องที่ครูกำหนดให้ แล้วสรุปเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน และบอกเหตุผลประกอบว่า ทำไมนักเรียนจึงแสดงความคิดเห็นเช่นนั้น ครูกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามในประเด็นที่นักเรียนสงสัยลงในใบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล</p> <p>ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน</p> <p>นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายในกลุ่ม โดยนำคำถามและข้อมูลที่บันทึกไว้รายบุคคลมาประกอบการอภิปรายเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการระดมความคิดพิจารณาหาข้อมูลที่สมเหตุสมผลและน่าเชื่อถือมากที่สุด แล้วหาข้อสรุปซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของบทอ่าน รวบรวมข้อมูลทั้งหมด เลขากลุ่มจดบันทึกความคิดเห็นของกลุ่ม</p> <p>ขั้นที่ 4 การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้</p> <p>นักเรียนสามารถ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่านและสาระการเรียนรู้ที่ได้เรียนไปแล้วสรุปสาระสำคัญที่ได้เรียนไปแล้วและมีการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักการที่ได้เรียนไปแล้ว นักเรียนสามารถบอกเหตุผลในการเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ โดยบันทึกลงในแบบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>เป็นการสรุปบทเรียนโดยครูหรือนักเรียน หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป</p>

4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วนำมาปรับปรุง

4.1.6 นำแผนการจัดการเรียนการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน(ดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 137) พิจารณาความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ควรปรับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเป็นข้อ ๆ มีลำดับขั้นตอนให้ชัดเจน

2) ปรับการตั้งคำถามขึ้นเสนอบัญหา ในใบบันทึกการสืบสอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เบื้องต้นในการอ่านสารคดี ให้ชัดเจนและมีความหมายกว้างขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน

4.1.7 นำแผนการจัดการเรียนการสอนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมที่ได้ปรับปรุงแล้ว จำนวน 1 แผน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง ผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนการสอนพบว่า กิจกรรมยังไม่เหมาะสมกับเวลา เพราะว่าบทอ่านที่นำมาให้นักเรียนอ่านมีเนื้อหามาก นักเรียนจึงใช้เวลาในการอ่านนาน

4.1.8 นำผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนการสอนมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการจัดการเรียนการสอน และปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนการสอน โดยการคัดเลือกบทอ่านสั้น ๆ และเนื้อเรื่องแสดงความคิดเห็นได้หลากหลาย บทอ่านทุกเรื่องที่จะนำไปให้นักเรียนอ่าน ให้นำไปให้นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นม.6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างทดลองอ่านก่อน เพื่อจะได้กำหนดเวลาในการอ่านให้เหมาะสม รายละเอียดแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงประเภทของบทอ่านกับเวลาในการอ่าน

ลำดับ ที่	ประเภทบทอ่าน	ชื่อเรื่อง	เวลาในการอ่าน โดยเฉลี่ย(นาที)
1	การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธี สืบสอบ	ความเรียบง่าย	3-5
2	การตั้งคำถามด้วยกลวิธี สืบสอบ	ความเรียบง่าย	3-5
3	บทความ	เด็กติดเกมวัยรุ่นเน็ต	3-5
4	บทความ	สึนามิ	6-8
5	สารคดีท่องเที่ยว	เที่ยวสุพรรณบุรี	6-8
6	เรื่องสั้น	ชนัก	6-8
7	เรื่องสั้น	คนบาปในงานบุญ	6-8
8	นวนิยาย	ช่างสำรวจ (ตอนความสง่างามของไอ้เสือ)	3-5
9	นวนิยาย	ช่างสำรวจ (ตอนพระโศกะ,ที่ซ่อนลับ)	3-5
10	บทร้อยกรอง	แม่น้ำรำลึก (ตอนวัยเยาว์, ลานดิน, วัดป่า)	3-5
11	บทร้อยกรอง	วันเกิด	3-5

(ดูรายละเอียดแหล่งที่มาในภาคผนวกหน้า 151-153)

4.1.9 นำแผนการจัดการเรียนการสอนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ครั้งนี้

4.1.10 บันทึกผลการจัดการเรียนการสอนเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียน
การสอนในแต่ละคาบ เพื่อนำมาอภิปรายผลในบทที่ 5

4.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.1 แบบสอบถามความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยสร้างแบบ
สอบถามความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำหลักการและวิธีการดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2.1.2 สร้างแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของเดรสเซล (Dressel, 1953 cited in Watson, 1964: 10) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. การเสนอปัญหา หมายถึง ความสามารถในการกำหนดประเด็นปัญหา ข้อเสนอ ประเด็นหลักที่ควรพิจารณา จากสถานการณ์ที่กำหนดให้

2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การหาหลักฐาน การพิจารณาความเพียงพอของข้อมูลการจากระบบข้อมูล การจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น ตัดสินว่าข้อความหรือสัญลักษณ์ที่กำหนดให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับบริบททั้งหมดหรือไม่

3. การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้น หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาแยกแยะข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วบอกได้ว่าข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้นข้อความใดไม่ใช่ข้อตกลงเบื้องต้น

4. การกำหนดและเลือกสมมติฐาน หมายถึง ความสามารถในการคาดคะเนว่าผลของการวิจัยจะออกมาในรูปใดหรือการเดา การทายเหตุของปัญหาและผลที่ได้โดยคิดถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและเลือกสมมติฐานที่เป็นไปได้มากที่สุด

5. การสรุปอย่างสมเหตุสมผล หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความที่เป็นเหตุเป็นผลกัน โดยใช้หลักตรรกศาสตร์ในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และพิจารณาตัดสินความสมเหตุสมผลของการคิดหาเหตุผล ทั้งในด้านอุปนัยและนิรนัย

แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการวัด และจุดเน้นที่ต้องการในการวัด โดยการศึกษาแนวทางจากแบบสอบของเดรสเซลดังที่กล่าวมา เพราะเป็นแบบสอบที่มีมาตรฐาน ใช้สำหรับสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบสอบที่มีความเชื่อมั่นสูง และมีผู้นิยมใช้จำนวนมาก (วนิดา ปานโต, 2543) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าแบบสอบนี้มีความสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของวิลคส์

(Wilks, 1995) ซึ่งจะส่งผลให้แบบสอบนี้วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ครอบคลุมทั้งหมด แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการปรับมาจากของเดรสเซล 5 ชั้น ให้เหลือ 4 ชั้น โดย 4 ชั้น สอดคล้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเดรสเซล ดังนี้

1. การเสนอปัญหา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อความหรือ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาแล้วบอกประเด็นหลักที่ควรพิจารณา (สอดคล้องกับชั้นที่ 1 การเสนอปัญหาของเดรสเซล)
2. การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การคาดเดาคำตอบในสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวกับความสามารถ ในการคิดถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อระบุทางเลือกที่เป็นไปได้ (สอดคล้องกับชั้นที่ 4 การกำหนดและเลือกสมมติฐานของเดรสเซล)
3. การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน หมายถึง การเชื่อมโยงพิเคราะห์หาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางว่าข้อสรุปใดน่าจะเป็นไปได้มากที่สุดจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ (สอดคล้องกับชั้นที่ 2 การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และชั้นที่ 4 การตระหนักในข้อตกลงเบื้องต้นของเดรสเซล)
4. การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ หมายถึง ความสามารถ ในการประเมินน้ำหนักข้อมูลเพื่อตัดสินใจว่าเข้าประเด็นกับเรื่องหรือไม่ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ควรหรือไม่ควร (สอดคล้องกับชั้นที่ 5 การสรุปอย่างสมเหตุสมผลของเดรสเซล)

แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และแบบสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยทั้งสองฉบับมี ลักษณะเป็นคู่ขนาน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ (Multiple-Choice) 5 ตัวเลือก เนื้อหาของแบบสอบผู้วิจัยได้คัดเลือก และตัดตอนเนื้อเรื่องมาจากวรรณกรรมเยาวชน วรรณกรรมปัจจุบัน นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ โดยเลือกเนื้อหาที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำหนดสถานการณ์ ทั้งหมด 10 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 4 ข้อ มีจำนวน 40 ข้อ มีคะแนนเต็ม 40 คะแนน ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 60 นาที แบ่งเป็น การเสนอปัญหา จำนวน 10 ข้อ การตั้งสมมติฐาน จำนวน 10 ข้อ การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน จำนวน 10 ข้อ และการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ จำนวน 10 ข้อ รายละเอียดของลักษณะข้อความจำแนกตามองค์ประกอบ แสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ลักษณะของข้อคำถาม	ลำดับข้อสอบ	รวมจำนวนข้อ
การเสนอปัญหา	1, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29, 33, 37	10
การตั้งสมมติฐาน	2, 6, 10, 14, 18, 22, 26, 30, 34, 38	10
การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน	3, 7, 11, 15, 19, 23, 27, 31, 35, 39	10
การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้	4, 8, 12, 16, 20, 24, 28, 32, 36, 40	10
รวม	40	40

(ดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 161-192)

4.2.1.3 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

ตอบถูก	1	คะแนน
ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ	0	คะแนน

4.2.1.4 นำแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความถูกต้องในการใช้ภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.2.1.5 นำแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจ (ดูรายนามผู้ทรงคุณวุฒิภาคผนวก ก

หน้า 139) ตรวจสอบพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องมาตรฐานการเรียนรู้ และ พฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความถูกต้องของการใช้ภาษา โดยมีเกณฑ์การพิจารณาเลือก ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบและแบบสอบ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ อย่างน้อย 5 ปี

4.2.1.6 นำแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่าน และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

4.2.1.7 นำแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง เนื่องจาก นักเรียนของสถานศึกษาแห่งนี้ มีได้รับการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการฝึกกีฬา เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1.8 นำแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ทดลองใช้ในข้อ 4.1.1.7 มาตรวจให้คะแนน แล้วพิจารณาเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ค่าความยากง่าย (degree of difficulty) ระหว่าง.20-.80 และค่าอำนาจจำแนก (power of discrimination) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ด้วยโปรแกรม EVANA 401 (ภคินันท์ ทองคำ, 2544) คำนวณค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ผลการวิเคราะห์ดังนี้

4.2.1.8.1 แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับก่อนเรียน มีค่าความเที่ยงของทั้งฉบับ เท่ากับ .77 ค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .19 - .81 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .15 - .82 เมื่อพิจารณาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามที่เกณฑ์กำหนด พบว่า มีข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตาม เกณฑ์ จำนวน 45 ข้อ และข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย หรือค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่าเกณฑ์ที่ กำหนด จำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยจึงปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า ความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ให้เหลือจำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าความยากง่าย รายข้ออยู่ระหว่าง .23 - .75 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25 - .78 ดังแสดงตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายของแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับก่อนเรียน

แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับก่อนเรียน			
ค่าอำนาจจำแนก	จำนวนข้อสอบ	ค่าความยากง่าย	จำนวนข้อสอบ
.81 ขึ้นไป	-	.81 ขึ้นไป	-
.61-.80	9	.61-.80	7
.41-.60	19	.41-.60	20
.20-.40	12	.20-.40	13
.00-.19	-	.00-.19	-

(ดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 159)

4.2.8.1.2 แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับหลังเรียน มีค่าความเที่ยงของทั้งฉบับ เท่ากับ .78 ค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .18 - .81 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .16-.83 เมื่อพิจารณาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามที่เกณฑ์กำหนด พบว่า มีข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ จำนวน 45 ข้อ และข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย หรือค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยจึงปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ให้เหลือจำนวน 40 ข้อ โดยมีค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง 23-.77 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 25-.78 ดังแสดงตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายของแบบสอบความสามารถในการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ ฉบับหลังเรียน

แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับหลังเรียน			
ค่าอำนาจจำแนก	จำนวนข้อสอบ	ค่าความยากง่าย	จำนวนข้อสอบ
.81 ขึ้นไป	-	.81 ขึ้นไป	-
.61-.80	9	.61-.80	8
.41-.60	19	.41-.60	20
.20-.40	12	.20-.40	12
.00-.19	-	.00-.19	-

(ดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 160)

4.2.1.9 นำแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้งสองฉบับไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

4.2.2 แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.2.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำหลักการและวิธีการดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.2.2.2 สร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามตามหลักการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทยของสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 21-23) ซึ่งได้นำวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของบลูม (Bloom: 1956) มาปรับให้เป็นวัตถุประสงค์ของการสอนอ่าน ผู้วิจัยวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวัดวัตถุประสงค์ขั้นสูง (Ultimate Objectives) ประกอบด้วย การวิเคราะห์หรือยละ 20 การสังเคราะห์หรือยละ 40 และการประเมินค่าหรือยละ 40 ดังนี้

1. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการวัดคุณลักษณะย่อยจากเรื่องที่อ่าน
2. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการวัดคุณสมบัติรวมของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ผ่านไปแล้ว นอกจากนั้นยังเป็นการสรุปแนวคิดเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น ๆ หรือสำนวนไทย และคำพังเพย
3. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นการวัดคุณค่า เหตุผล ข้อเท็จจริง และการทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น

แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และแบบสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยทั้งสองฉบับมีลักษณะเป็นคู่ขนาน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ (Multiple-Choice) 4 ตัวเลือก เนื้อหาของแบบสอบผู้วิจัยได้คัดเลือก และตัดตอนเนื้อเรื่องมาจากวรรณกรรมเยาวชน วรรณกรรมปัจจุบัน นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ โดยเลือกเนื้อหาที่สามารถวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 60 ข้อ มีคะแนนเต็ม 60 คะแนน ให้อ่านแบบทดสอบ 90 นาที แบ่งเป็น โดยวัดการวิเคราะห์ จำนวน 12 ข้อ วัดการสังเคราะห์ จำนวน 24 ข้อ วัดการประเมินค่า 24 ข้อ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 15 และตารางที่ 16 และตารางที่ 17

ตารางที่ 15 แสดงการกำหนดแผนผังการสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณแสดงประเภทเนื้อเรื่อง และจำนวนข้อ แบ่งตามวัตถุประสงค์ของ
 การเรียนรู้

ระดับของ การอ่าน	บันเทิงคดี			สารคดี		รวม
	บทร้อยกรอง	เรื่องสั้น	นวนิยาย	สารคดี ประเภท ท่องเที่ยว	สารคดี ประเภท บทความ	
การวิเคราะห์	2	3	2	2	3	12
การสังเคราะห์	4	5	5	5	5	24
การประเมินค่า	4	5	5	5	5	24
รวม	10	13	12	12	13	60

(ดูรายละเอียดแหล่งที่มาในภาคผนวกหน้า 156-157)

ตารางที่ 16 แสดงลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณ ฉบับก่อนเรียน

ลักษณะของข้อคำถาม	ลำดับข้อสอบ	รวมจำนวนข้อ
การวิเคราะห์	1, 6, 12, 18, 22, 31 35, 39, 40, 48, 50, 51	12
การสังเคราะห์	2, 4, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 24, 29, 32, 33, 36, 41, 43, 44, 45, 52, 53, 59, 60	24
การประเมินค่า	3, 5, 8, 11, 17, 21, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 34 37, 38, 42, 46, 47, 49, 54, 55, 56, 57, 58	24
รวม	60	60

(ดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 197-219)

ตารางที่ 17 แสดงลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณ ฉบับหลังเรียน

ลักษณะของข้อคำถาม	ลำดับข้อสอบ	รวมจำนวนข้อ
การวิเคราะห์	5, 13, 16, 18, 24, 31 32, 39, 43, 47, 49, 52	12
การสังเคราะห์	1, 2, 8, 9, 14, 15, 19, 20, 25, 26, 28, 29 33, 35, 37, 40, 44, 48, 50, 53, 54, 58, 59, 60	24
การประเมินค่า	3, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 17, 21, 22, 23, 27, 30, 34, 36, 38, 41, 42, 45, 46, 51, 55, 56, 57	24
รวม	60	60

(ดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 220 - 243)

4.2.2.3 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

ตอบถูก	1	คะแนน
ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ	0	คะแนน

4.2.2.4 นำแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความถูกต้องในการใช้ภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4.2.2.5 นำแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจ (ดูรายนามผู้ทรงคุณวุฒิภาคผนวก ก หน้า 137) ตรวจพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องมาตรฐานการเรียนรู้ และพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความถูกต้องของการใช้ภาษา โดยมีเกณฑ์การพิจารณาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ และแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทยและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อย่างน้อย 5 ปี

4.2.2.6 นำแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่าน และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

4.2.2.7 นำแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้อย่างน้อย 6 โรงเรียนที่ฟ้าจังหวัดอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง เนื่องจากนักเรียนของโรงเรียนแห่งนี้ ได้รับการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการฝึกกีฬาเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง

4.2.2.8 นำแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ทดลองใช้ในข้อ 1.4.2.7 มาตรวจให้คะแนน แล้วพิจารณาเลือกข้อสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ

มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ค่าความยากง่าย (degree of difficulty) ระหว่าง .20-.80 และ ค่าอำนาจจำแนก (power of discrimination) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ด้วยโปรแกรม EVANA 401 (ภคินันท์ ทองคำ, 2544) คำนวณค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอริช - ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.2.2.8.1 แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียน มีค่าความเที่ยงของทั้งฉบับ เท่ากับ .83 ค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .19-.83 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .15-.84 เมื่อพิจารณาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ตามที่เกณฑ์กำหนด พบว่า มีข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ จำนวน 65 ข้อ และข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย หรือค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยจึงปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความ ยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ให้เหลือจำนวน 60 ข้อ โดยมีค่าความยากง่ายรายข้อ อยู่ระหว่าง .25-.78 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25-.75 แสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากง่ายของแบบสอบการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ฉบับก่อนเรียน

ค่าอำนาจจำแนก	จำนวนข้อสอบ	ค่าความยากง่าย	จำนวนข้อสอบ
.81 ขึ้นไป	-	.81 ขึ้นไป	-
.61-.80	19	.61-.80	7
.41-.60	23	.41-.60	25
.20-.40	18	.20-.40	31
.00-.19	-	.00-.19	-

(ดูรายละเอียดในภาคผนวกหน้า 194)

4.2.2.8.2 แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ ฉบับหลังเรียน มีค่าความเที่ยงของทั้งฉบับ เท่ากับ .82 ค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .19-.82 ค่า อำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .17-.84 เมื่อพิจารณาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

ตามที่เกณฑ์กำหนด พบว่า มีข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์จำนวน 65 ข้อ และข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย หรือค่าอำนาจจำแนก ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจำนวน 5 ข้อ ผู้วิจัยจึงปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ให้เหลือจำนวน 60 ข้อ โดยมีค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .25-.79 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25-.78 แสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่ายของแบบสอบการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณ ฉบับหลังเรียน

ค่าอำนาจจำแนก	จำนวนข้อสอบ	ค่าความยากง่าย	จำนวนข้อสอบ
.81 ขึ้นไป	-	.81 ขึ้นไป	-
.61-.80	20	.61-.80	5
.41-.60	24	.41-.60	27
.20-.40	16	.20-.40	28
.00-.19	-	.00-.19	-

(ดูรายละเอียดแหล่งที่มาในภาคผนวกหน้า 195)

4.2.2.9 นำแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

5. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอผู้อำนวยการโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด สถาบัน การพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อขอความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบและการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

5.2 วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนเรียน (Pre-test) โดยให้ทำแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 40 ข้อ เวลา 60 นาที และให้ทำแบบสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ เวลา 90 นาที

5.3 ปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล ระยะเวลาที่ทดลองจัดการเรียนการสอน และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ปฐมนิเทศให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบด้วยตนเองโดยใช้เวลาในการปฐมนิเทศจำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ครั้งที่ 2 เรื่องการตั้งคำถามที่ส่งเสริมการคิดระดับสูง

5.4 จัดการเรียนการสอนนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน ๗ ละ 2 คาบต่อสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์

5.5 วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังเรียน (post-test) โดยให้ทำแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 40 ข้อ เวลา 60 นาที และให้ทำแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ เวลา 90 นาที

5.6 นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package For the Social Science: SPSS for Window Version 13) โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1.1 คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แล้วเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤติ (t-test) เพื่อดูความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

6.1.2 คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของทั้ง 2 กลุ่ม โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤติ (t-test)

6.2 วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.2.1 คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แล้วเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤติ (t-test) เพื่อดูความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

6.2.2 คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของทั้ง 2 กลุ่ม โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤติ (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เพื่อให้ทราบว่
ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติหรือไม่ จึงได้ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test แบบ Independent Group ทดสอบ
ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังปรากฏผลในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)
และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียน
การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

กลุ่มทดลอง	ค่ามัชฌิมเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อัตราส่วนวิกฤต
(n=30)	(\bar{X})	(s)	(t-test)
ก่อนการทดลอง	20.08	2.60	2.38*
หลังการทดลอง	26.90	3.07	

*p<.05

ตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ
มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 จากการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อน
การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ปรากฏว่าได้คะแนนเฉลี่ย 20.08 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 2.60 เมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเป็นเวลา 10
สัปดาห์ (20 ชั่วโมง) ปรากฏว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 26.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
3.07 เมื่อกำหนดค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ก่อน
และหลังการทดลองได้เท่ากับ 2.38 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 58) ที่ระดับความมี
นัยสำคัญ .05 (t = 1.286)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ เพื่อให้ทราบว่าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test แบบ Independent Group ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังปรากฏผลในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนที่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	ค่ามัธยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อัตราส่วนวิกฤต
(n=30)	(\bar{X})	(s)	(t-test)
กลุ่มทดลอง	26.60	3.46	3.41*
กลุ่มควบคุม	24.20	3.34	

*p<.05

ตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 จากการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนทั้งสองกลุ่มหลังการจัดการเรียนการสอนเป็นเวลา 10 สัปดาห์ (20 ชั่วโมง) ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบได้ 26.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.46 และคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ 24.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.34 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ของทั้งสองกลุ่มได้ 3.41 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 58) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (t = 2.00)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อน
และหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เพื่อให้ทราบว่า
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติหรือไม่ จึงได้ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test แบบ Independent Group ทดสอบ
ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังปรากฏผลในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)
และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธี
สืบสอบ

กลุ่มทดลอง	ค่ามัชฌิมเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อัตราส่วนวิกฤต
(n=30)	(\bar{X})	(s)	(t-test)
ก่อนการทดลอง	34.33	4.45	4.42*
หลังการทดลอง	42.17	5.72	

*p<.05

ตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ
มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 จากการทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและ
หลังการเรียนด้วยกลวิธีสืบสอบ ปรากฏว่าได้คะแนนเฉลี่ย 34.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
4.45 เมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเป็นเวลา 10 สัปดาห์ (20 ชั่วโมง)
ปรากฏว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 42.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.72 เมื่อคำนวณค่า
อัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ก่อนและหลังการทดลองได้
เท่ากับ 4.42 ซึ่งมากกว่า ค่า t จากตาราง (df = 58) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (t = 2.820)

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนสอนแบบปกติ

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ เพื่อให้ทราบว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test แบบ Independent Group ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ดังปรากฏผลในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

กลุ่ม	ค่ามัธยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	อัตราส่วนวิกฤต
(n=30)	(\bar{X})	(s)	(t-test)
กลุ่มทดลอง	42.17	5.72	3.02*
กลุ่มควบคุม	38.57	6.16	

*p<.05

ตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 จากการทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนทั้งสองกลุ่มหลังการจัดการเรียนการสอนเป็นเวลา 10 สัปดาห์ (20 ชั่วโมง) ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบได้ 42.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.72 และคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ได้ 38.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.16 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ของทั้งสองกลุ่มได้ 3.02 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 58) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (t = 2.344)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสี่สออบ ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สออบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการทดลอง
2. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สออบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ
3. ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สออบที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการทดลอง
4. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่สออบกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัด สถานบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โรงเรียนกีฬาที่มีทั้งหมด จำนวน 11 แห่ง คือ โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น โรงเรียนกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ โรงเรียนกีฬาจังหวัดนครสวรรค์ โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง โรงเรียนกีฬาจังหวัดชลบุรี โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง โรงเรียนกีฬาจังหวัดยะลา และโรงเรียนกีฬาจังหวัดตรัง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 2 ห้อง ผู้วิจัยเลือกนักเรียน จำนวน 2 ห้อง ที่มีคะแนนวิชาภาษาไทย ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ใกล้เคียงกัน ห้องละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 60 คน จากนั้นทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบสอบความสามารถในการ

คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วนำคะแนนมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) จากนั้นนำคะแนนมาทดสอบค่าที (t-test) พบว่าคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากนั้นทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแล้วนำคะแนนมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) จากนั้นนำคะแนนมาทดสอบค่าที (t-test) พบว่าคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กลวิธีสืบสอบ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ จำนวน 10 แผน และแผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 10 แผน รวมทั้งสิ้น 20 แผน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1) แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีลักษณะเป็นคู่ขนาน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 5 ตัวเลือก ครอบคลุมพฤติกรรมกรคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การเสนอปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การรวบรวมข้อมูล และทดสอบสมมุติฐาน การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ จำนวน 40 ข้อ ฉบับก่อนเรียน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .77 ค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .23-.75 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .02-.78 ฉบับหลังเรียนมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .78 ค่าความยากง่ายรายข้อ อยู่ระหว่าง .23-.77 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25-.78

2.2) แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีลักษณะเป็นคู่ขนาน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ครอบคลุมพฤติกรรมกรอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และด้านการประเมินค่า จำนวน 60 ข้อ ฉบับก่อนเรียนมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .83 ค่า

ความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .25-.78 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25-.75 ฉบับหลังเรียนมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .82 ค่าความยากง่ายรายข้อ อยู่ระหว่าง .25-.79 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25-.78

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบ และกลุ่มควบคุมจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ก่อนจัดการเรียนการสอนได้ปฐมนิเทศนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการทดลอง จากนั้นจึงดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอน ใช้เวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 20 คาบ เมื่อจัดการเรียนการสอนครบตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากนั้นนำคะแนนของนักเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาหาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และคำนวณหาค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ และนำมาหาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และคำนวณหาค่าที (t-test) ของคะแนนทดสอบหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ และการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของทั้งสองกลุ่ม

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบ ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่านักเรียนนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบ ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ด้านความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 และข้อ 2 สอดคล้องกับงานวิจัย ของสุวิมล ว่องวานิช (2536: 60) ที่พบว่า หลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ นิสิตมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าสูงขึ้น นิสิตที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกระตุ้นให้รู้จักคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ ติดต่อ (2544: 92) ที่พบว่า หลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ นักเรียนชั้น ป.6 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลและการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของกชกร รุ่งหัวใจ (2547: บทคัดย่อ) ที่พบว่าหลังการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ นักเรียนชั้น ม.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนทดลอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรุณ ศิริศักดิ์ (2547: 66 - 67) ที่พบว่า หลังการทดลองนักเรียนชั้น ม.5 ที่เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยกลวิธีสืบสอบ มีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 80 และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีผลทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งอาจเป็นไปด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. การนำกลวิธีสืบสอบมาใช้สอนภาษาไทย ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณควบคู่ไปด้วย เนื่องจากกลวิธีสืบสอบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดในขณะที่ทำกิจกรรมการอ่านแต่ละขั้นตอนด้วยตนเอง ตั้งแต่การอ่านชื่อเรื่องแล้วตั้งคำถาม การตั้งสมมติฐานจากบทอ่าน การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน การนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้รับจากการอ่านมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ผู้เรียนค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง ตลอดจนนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตจริง ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวีริรัตน์ ไชยสุริยา (2543: 61) ที่พบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เพราะนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงมาช่วยเสริมในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โจเซฟีน ราเบิร์น และบิลลี แวน ชูย์เวอร์ (Josephine Raburn and Billye Van Schuyver, 1984: 1 อ้างถึงใน สุวีริรัตน์ ไชยสุริยา, 2543: 61) ที่พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในทางบวกและความสามารถในการอ่านเป็นตัวทำนายความสามารถในการคิด ซึ่งตรงกับงานวิจัยของกองการศึกษาด้านการอ่าน กระทรวงศึกษาของมลรัฐนิวยอร์ก (the Bureau of Reading Education of the New York State Education Department, 1974: 1 อ้างถึงใน สุวีริรัตน์ ไชยสุริยา, 2543: 61) ที่สรุปว่าความเข้าใจในการอ่านสัมพันธ์กับกระบวนการคิด และสอดคล้องกับคำกล่าวของ อเซลรอด เจอร์รี่ (Axelrod Jerry, 1974: 1 อ้างถึงใน สุวีริรัตน์ ไชยสุริยา, 2543: 61) ที่ว่า การอ่านคือการคิดอย่างหนึ่ง คนที่กำลังอ่านคือคนที่กำลังคิด ขณะที่คนเราไม่ได้คิดเขาก็ไม่สามารถอ่านให้เข้าใจได้ นั่นคือการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์ต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ วิลเลียม เค เดอร์ (William K. Durr, 1977: 161 อ้างถึงใน สุวีริรัตน์ ไชยสุริยา, 2543: 19) กล่าวว่ "การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั่นเอง (Critical Thinking) จะต่างกันเพียงการอ่านต้องมีสิ่งตีพิมพ์เข้ามาเกี่ยวข้อง การอ่านในลักษณะนี้จะต้องใช้ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิดของผู้เขียน แทนที่จะเป็นเพียงการเข้าใจความคิดนั้น ๆ เพียงอย่างเดียว"

2. การตั้งคำถามในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและการอ่านจากการตั้งคำถาม โดยการตั้งคำถามจากชื่อเรื่องว่าผู้เรียนต้องการรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับชื่อเรื่อง เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด เจ้าความสนใจของผู้เรียน ทำให้นักเรียนมองเห็นขอบเขตของเรื่องที่จะอ่าน มีจุดมุ่งหมายในการอ่าน และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ส่งผลให้ทำความเข้าใจบทอ่านได้ดียิ่งขึ้นดังความคิดเห็นของโบสซิงก์ (Bossing, 1942: 329) และความคิดเห็นของ โรเจอร์ ที คันนิงแฮม (Roger T. Cunningham in Weigand edter, 1971: 83 อ้างถึงใน ปิยนุช โชติสกุล, 2534: 8) กล่าวว่า คำถามเป็นเครื่องเร้าความอยากรู้อยากเห็นและความคิดของนักเรียน ช่วยกระตุ้นและชี้นำความคิดของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ริกส์ (Riggs, 1981 อ้างถึงใน วิมล กระต่ายทอง, 2543: 63) ที่กล่าวไว้ว่า การอ่านโดยการตั้งคำถาม เป็นกลวิธีที่มีประสิทธิภาพมาก เนื่องจากการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย ช่วยให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ฝึกการคิดการแก้ปัญหา ช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น และการตั้งคำถามก่อนอ่านเป็นทักษะสำคัญของการอ่าน เพราะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่สัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน กระตุ้นให้ผู้อ่านได้พัฒนาการคิด มีวัตถุประสงค์ในการอ่าน และสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและมีความต้องการที่จะอ่านเรื่องนั้นมากยิ่งขึ้น

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในด้านการตั้งคำถาม การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูล และทดสอบสมมติฐาน และการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ โดยที่ครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ส่งผลทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิด ดังที่ ประทีป เมธาคุณวุฒิ (2544: 34-35) กล่าวถึง กลวิธีสืบสอบว่าเป็นการเน้นกระบวนการค้นหาและตรวจสอบความรู้ ทำให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ สามารถคิดวิเคราะห์ และมีวิจารณญาณ การเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบต้องการให้นักเรียน เรียนรู้โดยใช้ปัญหา หรือข้อสงสัยเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะค้นคว้าข้อมูลมาช่วยแก้ปัญหา นักเรียนต้องเรียนรู้โดยใช้ตนเองเป็นหลักในการเรียนรู้เพียงคนเดียวหรือเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในกลุ่มย่อย เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมขั้นตอนการสอนแต่ให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับความคิดเห็นของ วิลคส์ (Wilks, 1995: 8-13) ที่กล่าวว่าบทบาทในการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบ บทบาทของครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยใคร่รู้ ครูกระตุ้นให้นักเรียน ตั้งคำถาม เปิดโอกาสให้

ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังอภิปรายกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยพบเห็นหรือเคยมีประสบการณ์มาแล้ว ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การให้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ ทักษะการจำและการฟังที่ดีขึ้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของ โรนัลด์ รีด (Ronald Reed, 1992 cited in Wilks, 1995: 5-6) กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสี่ข้อว่า ครูคือ ผู้อำนวยความสะดวก นักเรียนจะเป็นผู้ตั้งวาระการประชุมในการอภิปราย การพัฒนาทักษะการคิดและการสนทนาจากการที่นักเรียนได้อภิปรายกัน ครูต้องฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบคำถาม และครูตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีการเชื่อมโยงการอ่าน การพูดการฟัง การสนทนาโต้ตอบ และการเขียนเข้าด้วยกัน นับได้ว่าเป็นการสอนภาษาให้สัมพันธ์กันครบทุกทักษะ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เพอร์รอต (Perrott cited in Wilks, 1995: 8-9) กล่าวว่า บทบาทของครูและนักเรียนว่า ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ข้อมูลมาเป็นผู้ฟัง คำถามของครูไม่จำเป็นต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเสมอไป มีได้หลายคำตอบ แต่ละคำตอบอาจถูกต้องในแง่มุมต่าง ๆ กัน นักเรียนได้พูดคุยกันเองมากขึ้น ทำลายวงจรการพูดรูปแบบ ครูพูดกับนักเรียน หรือนักเรียนพูดเท่านั้น เปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสพูดกับเพื่อนมากขึ้น ให้นักเรียนเกิดการตั้งคำถามที่มีวิจรรย์ญาณมากขึ้น กระบวนการคิดของนักเรียนได้พัฒนาหลังจากให้นักเรียนอภิปรายในชั้นเรียนเป็นประจำ ระยะเวลาแรกนักเรียนจะได้เพียงกันด้วยความคิดที่ยังไม่ได้พัฒนา นักเรียนที่ไม่เก่งทางวิชาการจะไม่ให้เหตุผลระหว่างการอภิปราย ต่อมานักเรียนเริ่มให้เหตุผลได้ นักเรียนรู้เนื้อหามากขึ้นและมีศีลธรรม นักเรียนสามารถวิเคราะห์ได้ นักเรียนมีทักษะการคิดที่สูงขึ้นและสามารถอภิปรายได้รวมทั้งทักษะการฟังที่ดีขึ้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ลิปแมนและคณะ (Lipman and others, 1980: 90-91) กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสี่ข้อไว้ดังนี้ 1) ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนในด้านการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และความคิดสร้างสรรค์ ให้นักเรียน เห็นคุณค่าและความสำคัญของการสนทนาด้วยกลวิธีสี่ข้อ 2) ครูหลีกเลี่ยงการปลูกฝังความคิดด้านใดด้านหนึ่งแก่นักเรียน เพราะเด็กแต่ละคนมีพื้นฐานความคิดแตกต่างกัน ควรระวังในการเสนอความคิดของครูเพื่อไม่ให้เด็กสรุปตามแนวคิดของครู 3) ครูควรยอมรับและเห็นความสำคัญเมื่อนักเรียน แสดงความคิดเห็นเพราะครูไม่ได้รู้ทุกคำตอบ และคำตอบของครูไม่ได้เป็นความจริงเสมอไป ครูและนักเรียนควรตระหนักร่วมกันว่าคนเราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต การที่ครูยอมรับความคิดเห็นทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ 4) ครูควรสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรภาพต่อกันในห้องเรียน โดยที่ครูตระหนักเสมอว่าการวิจรรย์ของครู มีผลต่อความคิดของนักเรียน ดังนั้นครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วิจรรย์ความคิดเห็นของครูได้ เพราะเป็นการกระตุ้นความคิดของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา เขมมณี (2547: 141) กล่าวว่า

บทบาทของครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถาม เกิดความคิด และลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือสรุปด้วยตนเอง โดยที่ครูช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เป็นการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ในเรื่องที่เรียน จนเกิดคำถามที่จะสืบเสาะหาคำตอบด้วยตนเองได้

4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบได้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ปรากฏ มีการตั้งประเด็นคำถาม และเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินข้อมูลได้อย่างถูกต้องหรือสมเหตุสมผล ดังที่ เดรสเซล (Dressel, 1953 cited in Watson, 1964: 10) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นความสามารถในการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลหรือสภาพการณ์ที่ปรากฏ โดยใช้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์เดิมของตนในการสำรวจข้อมูลอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แชมมณี (2547: 114-115) ที่กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นความสามารถในการกำหนดเป้าหมายในการคิด ระบุประเด็นในการคิด ประมวลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินข้อมูลทั้งด้านข้อเท็จจริงและความคิดเห็นทั้งทางกว้าง ทางลึก และทางไกล ได้อย่างถูกต้องชัดเจนและสมเหตุสมผล และผ่านการพิจารณากลับกรอง ไตร่ตรอง ทั้งทางด้านคุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นมาแล้ว และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547: 12) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความตั้งใจที่จะพิจารณาตัดสินเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยไม่เห็นคล้อยตามข้ออ้างที่น่าเสนอ แต่ตั้งคำถามท้าทาย หรือโต้แย้งข้ออ้างนั้น เพื่อเปิดแนวความคิดออกสู่ทาง ต่าง ๆ ที่แตกต่าง ซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลมากกว่าข้ออ้างเดิมเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเริ่มจาก นักเรียนตั้งประเด็นปัญหาโดยการตั้งคำถามที่นักเรียนสงสัยจาก ชื่อเรื่อง นักเรียนอ่านบทอ่านแล้วตั้งสมมุติฐาน รวบรวมข้อมูลจากบทอ่านจากประสบการณ์เดิม และจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม ค้นหาข้อมูลหลักฐานเพิ่มเติมจากใบความรู้ เพื่อที่นักเรียนจะได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าข้อมูลได้ถูกต้อง นักเรียนมีการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับว่าสามารถนำไปปรับใช้ การที่นักเรียนได้ฝึกความคิดเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกัน ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น ดังที่ วัตสันและเกลเซอร์ (Watson and Glaser, 1964: 112) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการใช้ปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรอง

อย่างรอบคอบ มีเหตุผล มีการประเมินสถานการณ์เชื่อมโยงเหตุการณ์ มีการตีความ สรุปความ โดยอาศัย ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนในการสำรวจหลักฐานอย่างละเอียดถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การสรุป และการตัดสินใจที่สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 27-28) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ เป็นความสามารถในการกำหนดปัญหาให้ชัดเจน เข้าใจคำ ข้อความหรือแนวคิด รวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตหรือสอบถามความคิดเห็นของคนอื่น สามารถตั้งสมมติฐาน สามารถจัดระบบข้อมูลด้วยเหตุผล สรุปอ้างอิงและประเมินการสรุปอ้างอิงอย่างมีเหตุผล

2. ด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 และ ข้อ 3 สอดคล้องกับผลการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบของ สมนึก พวงกลิน (2530: 68-71) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยนี้ทำให้เกิดข้อค้นพบหลายประการ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณสูงขึ้น

1. การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการพิจารณาตัดสินใจ โดยการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง ดังที่ บันลือ พฤษะวัน (2543: 76) กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการพิจารณาตัดสินใจ โดยการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิลา แบนตัน สมิธ (Nila Banton Smit, 1963: อ้างถึงใน สุนันท์ ประสานสอน, 2544: 18) ที่กล่าวไว้ว่า การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณเป็นการอ่านขั้นสูงสุดของการอ่านอย่างมีความหมาย คือ ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่เห็นตามตัวอักษร เป็นการอ่านด้วยการสืบสอบ สามารถประเมิน หรือตัดสินใจว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นความลำเอียงของผู้แต่ง และจะต้องสามารถวิจรรย์ โดยใช้ความเห็นส่วนตัว ที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับผู้เขียน โดยใช้ประสบการณ์ ความจริงหรือ เหตุผลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

การอ่านด้วยกลวิธีสืบสอบ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยเริ่มจาก ผู้เรียนตั้งประเด็นปัญหาโดยการตั้งคำถามที่นักเรียนสงสัยจากชื่อเรื่อง นักเรียนอ่านบทอ่าน แล้วตั้งสมมติฐาน แล้วรวบรวมข้อมูลจากบทอ่านจากประสบการณ์เดิมและจากการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม ค้นหาข้อมูลหลักฐานเพิ่มเติมจากใบความรู้ เพื่อที่นักเรียนจะได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าข้อมูลได้ถูกต้อง นักเรียนมีการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ การที่นักเรียนได้ฝึกการคิดเป็นระยะเวลาต่อเนื่องกัน ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น ดังที่ลินดา แอลฟลินน์ (Linda L. Flynn, 1989: 664 - 666 อ้างถึงใน สุริรัตน์ ไชยสุริยา, 2543: 19) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นเป้าหมายหลักของครูสอนภาษาทุกคน โดยเฉพาะครูที่สอนทักษะการอ่าน เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน สอดคล้องกับความคิดเห็นของสุนันท์ ประสานสอน (2544: 21) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบเพื่อวินิจฉัยและให้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลเชื่อถือได้ โดยต้องมีความสามารถในการอ่านขั้นต้นเป็นพื้นฐาน คือความเข้าใจจุดมุ่งหมาย ความคิดเห็นของผู้เขียน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เป็นบันไดสู่ความสามารถในการอ่านขั้นสูงหรือขั้นอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

2. การนำกลวิธีสืบสอบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทย ทำให้นักเรียนได้ฝึกความสามารถในการคิดและการใช้ภาษาอย่างสัมพันธ์กัน ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การดู และสามารถฝึกความสามารถในการคิดควบคู่ไปด้วย เนื่องจากขั้นตอนการสอนอ่านด้วยกลวิธีสืบสอบ ได้เน้นให้นักเรียน อ่านเนื้อเรื่อง บันทึกข้อมูล หรือความรู้ที่ได้ และมีการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น คุณภาพประกอบเนื้อเรื่องแล้วแสดงความคิดเห็น ทำให้ได้ฝึกความสามารถในการคิดและการใช้ภาษาอย่างสัมพันธ์กัน ดังที่ เปียเจต์ (Piaget cited in Wilks, 1995: 1-2) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดเป็นทักษะที่พัฒนาได้ และวิธีที่จะพัฒนาความสามารถในการคิด คือ การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ เพราะนักเรียนได้พัฒนาทักษะการฟัง การอ่าน การพูด การเขียนและการคิด จากการอภิปรายสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน นับได้ว่า เป็นการสอนภาษาให้สัมพันธ์กันครบทุกทักษะ

3. ขั้นตอนการสอนอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีสืบสอบ มีการกำหนดขั้นตอนชัดเจน คือ (1) นักเรียนฝึกตั้งคำถาม และอ่านบทอ่านด้วยตนเองก่อน (2) ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มย่อย (3) หลังจากนั้นตัวแทนในกลุ่มย่อยได้

เสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียนเพื่อให้กลุ่มอื่น ๆ ได้ซักถาม ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2544) ที่ค้นพบว่ารูปแบบการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้ได้คิดด้วยตนเองก่อน แล้วแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนในกลุ่มย่อย หลังจากนั้นต้องรายงานผลให้กลุ่มใหญ่อภิปรายซักถาม ได้ตอบจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความคิดวิจรรย์ญาณได้อย่างมาก ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การจัดให้นักเรียนได้มีการคิดคนเดียวก่อน ซึ่งอาจจะทำโดยตั้งคำถามให้อ่านเอกสารแล้วตอบคำถาม ดูภาพยนตร์ วิดีโอ ให้เห็นสภาพจริง แล้วทำความเข้าใจตอบ คำถามในลักษณะให้คิด ซึ่งจะพัฒนาการคิดวิเคราะห์ (Analysis) ได้มาก ขั้นที่ 2 การจัดให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่มย่อย โดยมีคำถามกรณีศึกษาที่นักเรียนจะต้องนำความคิดของตัวเองมาแลกเปลี่ยนกันสอนในกลุ่มย่อยซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้คิดรอบคอบ (Comprehension) และประเมิน (Evaluation) ได้มากขึ้น ขั้นที่ 3 การจัดให้นักเรียนได้สรุปประเด็นของกลุ่มย่อยมาเสนอในกลุ่มใหญ่โดยให้นักเรียนเตรียมจัดลำดับ ความคิดและข้อเสนอจากกลุ่มย่อยอย่างเป็นระบบมานำเสนอในกลุ่มใหญ่แล้วให้กลุ่มใหญ่ซักถาม อภิปราย ซึ่งจะพัฒนาได้ทุกด้านโดยเฉพาะด้านการสังเคราะห์ (Synthesis) และการประยุกต์ใช้ (Application) โดยที่ในทุกขั้นตอนจะต้องมีข้อกำหนดให้นักเรียนต้องเขียนเป็นรายงานอยู่เสมอและให้มากที่สุดเพื่อจะได้รู้และทดสอบว่าตัวเองคิดอะไร วิเคราะห์ และมีวิจารณญาณแค่ไหน

อย่างไรก็ตามเมื่อผู้วิจัยได้ทดลองสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนทั้งสองห้องเรียบร้อยแล้ว ต่อมาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูในโรงเรียนกีฬาสหวิทยาลัยสุพรรณบุรีได้สอนนักเรียนกลุ่มเดิมต่ออีก โดยใช้แผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติที่แนะนำไว้ในเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 ผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่เคยได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ กล้าแสดงความคิดเห็นสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามได้รวดเร็ว สามารถสรุปเรื่องทีอ่านได้ตรงประเด็น และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ท4302) สูงกว่าห้องที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบ แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทักษะในการเรียนด้วยกลวิธีสืบสอบและนำมาใช้อย่างอัตโนมัติ แม้ว่าครูจะไม่ได้จัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบก็ตาม ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของเบียน (Bean, 1985: 335) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้นักเรียนตั้งคำถามในการเรียนการจัดการเรียนการสอน ไว้ว่า นักเรียนที่ฝึกตั้งคำถามจะมีความรู้ความจำในเนื้อหา มากขึ้น มีความจำที่ดี ซึ่งหากผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

อย่างต่อเนื่องจะยิ่งทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

3.1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบ ควรเริ่มต้นจากการใช้คำถามชนิดครูเป็นผู้ถามนำ (Passive Inquiry) เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบก่อน แล้วจึงค่อยใช้คำถามชนิดครูและนักเรียนช่วยกันตั้งคำถาม (Combined Inquiry) เมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับการตั้งคำถามดีแล้ว จึงใช้แนวคำถามที่นักเรียนตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตนเอง (Active Inquiry) การใช้แนวคำถามเป็นลำดับขั้นตอน จะส่งเสริมให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นกันเอง มีความอบอุ่น เสริมสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน คุ้นเคยกันมากขึ้นตามลำดับ จะทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายร่วมกับเพื่อนได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ในการพัฒนาทักษะการคิดและอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้สูงขึ้น

3.1.2 การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ หลังจากปฐมนิเทศแล้วควร การสอนนักเรียนให้ตั้งคำถามตามลำดับขั้นของการคิด เพราะจะทำให้นักเรียนสามารถตั้งคำถามในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น คำถามประเภทความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า เป็นต้น

3.1.3 การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ครูควรแนะนำให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นของการจัดการเรียนการสอน คือ การตั้งประเด็นปัญหา การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดตามลำดับขั้นและอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ถ้าหากนักเรียนไม่ได้ทำตามขั้นตอนที่ครูกำหนด เช่น อ่านบทอ่านก่อนที่ครูจะให้อ่าน นักเรียนจะไม่ได้ฝึกความสามารถในการคิดเพื่อค้นหาคำตอบ

3.1.4 การจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ ควรยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมกับความสนใจในการอภิปรายเพื่อหาคำตอบของนักเรียน จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

3.1.5 ครูควรเสริมสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นกันเอง เพื่อให้นักเรียนกล้าแสดงออกในการตั้งคำถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และควรติดตามดูแลพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน และควรทำกิจกรรมต่อเนื่องทั้งปี เพื่อให้นักเรียนเกิดความคงทนในการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

3.2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

3.2.1 ควรนำกลวิธีสืบสอบมาใช้สอนภาษาไทย ในทักษะด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน ทักษะการดู เพื่อหาว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีสืบสอบนี้จะช่วยพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ให้สูงขึ้นหรือไม่

3.2.2 ควรนำกลวิธีสืบสอบเปรียบเทียบกับวิธีสอนอื่น ๆ ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 เช่น เปรียบเทียบกลวิธีสืบสอบกับกลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง การเรียนรู้แบบร่วมมือ วิธี S3QR เป็นต้น

3.2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรตามที่เป็นผลของการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบกับความสามารถในการคิดประเภทอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดไตร่ตรอง ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

3.2.4 ควรศึกษาผลการใช้กลวิธีสืบสอบที่มีต่อพัฒนาการคิดและการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กชกร รุ่งหัวไผ่. 2547. ผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวนที่มีต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการประยุกต์ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ช่วงชั้นที่ 3). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

กมลทิพย์ ติตต้อ. 2544. ผลของการฝึกกระบวนการสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์. 2547. หลายเรื่อง. กรุงเทพมหานคร: พี.วาทีน พับลิเคชั่น.

กองทัพ เคลือบพนิชกุล. 2542. การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

กัสม่า สิทธิกุล. 2547. ผลการฝึกคิดแบบหมวกหกใบที่มีต่อการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. 2534. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 081 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น : ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2547. การคิดเชิงวิพากษ์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: บริษัทซัสเซสมีเดียจำกัด.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2539. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ.2540 - 2544). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อรรถพลการพิมพ์.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544. สำนักงาน. รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ด้านทักษะความคิดระดับสูง. กรุงเทพฯ: ศูนย์แห่งชาติ เพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จรรยา บุญปลั่ง. 2541. การพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จริยาพร สจิมทอง. 2536. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์กับอ่านโดยใช้วิธี SQ3R ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช. 2527. “เทคนิคการใช้คำถาม” ในเอกสารการสอน ชุดวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 308 – 318.
- จิตต์นิภา ศรีไสย์. 2545. หนังสือชุดปฏิรูปการศึกษา แนวทางใหม่สำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณภัทร เทพพรธนะ. 2541. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- ณรงค์ฤทธิ์ สังฆะศรี. 2547. การศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนแบบบูรณาการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ดารุณี บุญวิก. 2543. การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. 2526. “การพัฒนาสภาพในการอ่าน” ในเอกสารการสอน ชุดวิชาภาษาไทย หน่วยที่ 9-15. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล. 2544. การอ่านให้เก่ง. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระดาศษา.
- ทิพาวดี คลี่ขจาย. 2547. การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิตินา เขมณี. 2547. ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา เขมณี. 2546. รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา เขมณี และคณะ. 2544. วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์จำกัด.
- ทิตินา เขมณี และคณะ. 2541. การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน: การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี, 45-72. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นิพล นาสมบูรณ์. 2535. ผลของการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นุชน้อย สติธอังกูร. ภาษาไทย 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พฤกษ์วัน. 2545. แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- บันลือ พฤกษ์วัน. 2534. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. 2544. การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ภาควิชาอุดมศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประภาวดี วชิรพุทธิ. 2548. การศึกษาค้นคว้าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ที่มีแบบเรียนต่างลักษณะกัน เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปรีชา นิพนธ์พิทยา. 2524. การประถมศึกษากับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: อีรพงษ์การพิมพ์.
- ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. 2544. ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนแบบชุมชนแห่งการสืบสอบเชิงปรัชญาที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ ชนม์ทวี. 2546. การใช้วรรณกรรมวัยรุ่นที่ตรงกับความสนใจของนักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสะอาดแถมวิทยา จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยนุช โชติสกุล สุนทรวิภาต. 2534. การศึกษาประเภทของคำถาม และกลวิธีการใช้คำถามในการสอนวิชาภาษาไทยของครูชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผ่องลักษณะ จิตต์การุญ. 2547. การสืบสอบลักษณะการคิดวิจารณ์ตามหลักโยนิโสมนสิการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพรรณ พึ่งประยูรพงศ์. 2547. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบสอบ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพิมล ชาญชัยชาววิวัฒน์. 2544. ผลการสอนแบบสืบสอบชนิดที่ครูและนักเรียนช่วยกันถามกับชนิดที่ครูเป็นผู้ถาม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และทัศนคติทางวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พวงเพ็ญ สว่างใจ. 2539. การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการอ่านเรื่องสั้นอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พะยอม ต้นมณี. 2524. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการสอนด้วยตำราเรียนวิชาจิตวิทยาการศึกษาในรูปแบบเชิงปัญหากับรูปแบบที่ใช้กันอยู่ทั่วไป. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พัชรี แพนลีนฟ้า. 2549. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเรื่องหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนภูมิโน้ตส์กับการสอนแบบซินดิเคทโดยใช้เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ. 2542. ภาษาไทย 3. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีการ เทคนิค การสอน 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ป เมเนจเม้นท์จำกัด.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2530. ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีสอน คุณภาพของกลวิธีสอน เวลาที่ใช้ในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พิรุณ ศิริศักดิ์. 2547. ผลของการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการสืบสอบเชิงปรัชญาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรการสอน และเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์. 2537. การพัฒนารูปแบบพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2544. การพัฒนาการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณในวิชาชีวเคมี การทดลองในวิชาปฐมนิเทศการศึกษา. คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัญญา ไม้สา. 2539. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบสืบสอบ ที่มีระดับการสืบสอบต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภคนันท์ ทองคำ. 2544. โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบEVANA401. (โปรแกรมคอมพิวเตอร์) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภพ เลหาไพบูลย์. 2537. แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ยุพดี นาคพีระยุทธ. 2522. การสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุวารินทร์ ธนัญญา. 2546. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางความคิด ความสามารถในการประมวลผลอย่างอัตโนมัติ และความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาครุระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชภัฏจันทรเกษม,มหาวิทยาลัย. <http://www.googlel.co.th/Chandra.ac.th>. การสืบสอบ.

สุรางค์ สากร (พฤศจิกายน 2547)

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

เรขา ทองคุ้ม. 2523. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา ระหว่างการสอนโดยเน้นการใช้คำถามประเภทแคบกับการสอนโดยเน้นการใช้คำถามประเภทกว้าง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539. เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.

ลัดดา ไชวพันธ์. 2542. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการวิทยาศาสตร์กับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วนิดา ปานโต. 2543. การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีการตรวจให้คะแนนและจำนวนข้อของแบบทดสอบต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต เอกวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วนิดา ย่องหาญ. 2537. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทย และ การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้กลุ่มอภิปรายและการฝึกอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรรณภา บุญฉิม. 2541. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถด้านเหตุผลกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัชรินทร์ มีชนะ. 2547. การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วัฒนาพร กระจับทุกข์. 2542. แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แอล ที เพลส.
- วัฒนาวี ทวีวรดิถ. 2539. การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถ ในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล. 2536. ปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการแก้ปัญหา ด้าน บริหารงาน ของพยาบาลหัวหน้าเวรป่วยและเวรตึก โรงพยาบาลของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมล กระต่ายทอง. 2543. การเปรียบเทียบความสามารถในการสรุปความ ในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ใช้กลวิธีการสรุปองความแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วิไลพร สุตันไชยนนท์. 2546. ปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่นำเสนอบนเว็บ และการสนับสนุน การเรียน ในการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาทันตแพทย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วีรยุทธ วิเชียรชาติ. 2521. จิตวิทยาการเรียนรู้การสอนแบบสืบสวนสอบสวน. กรุงเทพมหานคร: อำนวยการพิมพ์.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. 2544. การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริพร ลิมตระการ. 2537. การอ่านภาษาไทย. ในเอกสารการสอน ชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1-7 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. 2546. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. 2545. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศุภวรรณ เล็กვიไล. 2539. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยกลวิธีการเรียนภาษาโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. 2522. แนวการสอนแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.(อัดสำเนา)
- สมพร มั่นตะสูตร แพ่งพิพัฒน์. 2534. การอ่านทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- สมนึก พวงกลิ่น. 2530. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสมรรถภาพการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบสวน สอบสวนกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สร้อยสน สกลรักษ์. 2542. เอกสารประกอบการสอน 2704627 วรรณกรรมไทยปัจจุบันสำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษา. ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวลี ชนะपालพันธ์. 2536. การใช้วรรณกรรมที่ชนะการประกวดพัฒนาการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชำนาญสามัคคี จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิทธิ พิณีภูวดล. 2539. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท021 การอ่านและพิจารณา วรรณกรรม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรอย. 2538. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันท์ ประสานสอน. 2544. ผลของการใช้กลวิธีนำการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2544. การประเมินผลภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุมิตรา อังวัฒนากุล. 2535. จิตวิทยาการอ่าน ในเอกสารการสอน ชุดวิชาภาษาไทย 5 - การอ่านหน่วยที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2546. 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

- สุวิมล ว่องวาณิช. 2536. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล
ผลการเรียนการสอนแนวสืบสอบวิเคราะห์แบบวิธีวิจัยทางศึกษาศาสตร์. ภาควิชา
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวีรัตน์ ไชยสุริยา. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานของคณะกรรมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร.
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศรี เสวตามร และสาธิต งามศรี. 2521. วิเคราะห์วิธีการสอบแบบ Inquiry. วารสารครุศาสตร์
ปีที่ 8 ฉบับพิเศษ. (กรกฎาคม-สิงหาคม 2521) : 68 -79.
- อรจิต ภูแพ. 2529. คำถามและการใช้คำถาม. ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: ฟันนี้พับลิชชิง.
- อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ. 2542. การอ่าน. ใน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น.
 กรุงเทพมหานคร: เวิร์ดเวฟเอดดูเคชั่น.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. 2539. การทดสอบและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารุณี ไทยบัณฑิตย์. 2545. การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การฝึกแบบโยนิโสมนสิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุทุมพร จามรมาน. 2537. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนสืบสอบในวิชา
412644 Ability Testing. โครงการส่งเสริมการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ภาควิชา
 การศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำไพ ชูเฉลิมพร. 2528. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตั้งคำถามตามแนวคิดแบบ
สืบสอบกับพฤติกรรมด้านจิตพิสัยทางวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Bean, T.W. 1985. Classroom Question Strategies Direction for applied research. In A.C. Graesser and J.B. Black (Eds.), The Psychology of Question. Hillsdale, NJ: Erlbaum. 35-01: 335
- Bloom, B.S. 1972. Taxonomy of education objective handbook 1 : Cognitive domain : 17 th edition New York: David Mackay.
- Bossing, Nelson L. 1942. Progressive Methods of Teaching in Secondary Schools. Boston: Houghton Mifflin.
- Cunningham, R.T. 1971. Developing Question – Asking Skill. Developing Teaching Competencies. Edited by Jame E . Weigand. Eaglewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Dechant, Emerald. 1982. Improving the teaching of reading. 3 rd ed. Englewood Cliffs: prentice-Hall.
- Dressel, P.L., Schmidt, J. 1953. Some modification of the multiple choice item, Education and Psychological measurement. 13: 574-595.
- Durr, William K. 1997. Reading Instruction, Dimensions and Issues. Michigan: Houghton Mifflin Company.
- Ennis, R.H. 1985. A Logical Basic For Measuring Critical Thinking skills. Educational Leadership 43 (October): 45-48.
- Jacobsen, D., Etten, P. and Kauchak, D. 1989 Methods for Teaching A Skill Approach. 3 rd ed. Ohio: Merrill Publishing Company.
- Johnson, S. (2000). Impact No.8 Teaching Thinking Skills. Published by the Philosophy of Education Society of Great Britain.
- Joyce, B. and Weil, M. 1980. Models of Teaching. New Jersey: Prentice-Hall.
- Lipmann, M. 1988. Critical Thinking-What can it be ? Education Leadership 46, 1(September): 38-43
- Lipmann, M.; Sharp, A.M. ; and Oscanyan, F.s. 1980. Philosophy In The Classroom. Philadelphia: Temple University Press.
- Martin, R.E. and Others. 1988. An Introduction of Teaching : A Question of Commitment. Massachusetts: Allyn and Bacon.

- McCarthy, Christine L. 1992. Probabilistic Reasoning and Teaching Critical Thinking.
 Doctoral dissertation, The Ohio State University. Dissertation Abstracts
 International 53 - 05: 1442A
- Quellmalz, E.S. 1985. Needed: Better methods for testing higher order thinking skills.
Educational Leadership 43 (October): 29-34
- Palaniappan, A.K., (2004). Effective teaching in relation to students 'creative perception
 and academic achievement . PhD Faculty of educational. University of Malaya
 Kuala Lumpur, Malaysia
- pache, George D. and Spache, Evelyn B. 1969. Reading in Elementary School. Boston:
 Allyn and Buco.
- Russel, D.M. 1965. Children's Thinking. NY: Ginn and Company.
- Skinner, Ballou S. Cognitive Development : Pre-re quisite Thinking. The Clearing
 House. 49(March 1976): 292-299.
- Smith, Nlia Benton. 1963. Reading Instruction for Today's Children. New Yourk:
 prentice-Hall nc. P.262-263.
- Streib, James Thomas. 1992. History and Analysis of Critical Thinking (Problem –
 Solving, Reflective Thinking). Doctoral dissertation, Memphis State University,
 1992. Dissertation Abstracts Internaltion 53 - 12: 4247A.
- Splitter, L., and Shap, A.M. 1995. Teaching For Better Thinking : The Classroom
 Community of inquiry. Melbourne: ACER.
- Suchman, J. Richard. 1966. Developing Inquiry. Chicago: Science Research Associates.
- Suchman, J. Richard. (1962, June). The Elementary School Training Program in
 scientific Inquiry. Social Education. 26(1): 60-65.
- Watson, G., and Glaser, E.M. 1964. Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal
 Manual. New York: Harcourt Brace and World.
- Watson, G., and Glaser, E.M. 1964. Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal
 Manual : From Ym amd Zm. New York: Harcourt Brace and World
- Wilks. S. 1995. Critical and Creative Think : Strategies for Classroom Inquiry . Eleanor
 Curtain Publishing. Australia.
- Woodward, C. 1992. Raising and Answering Question in primary science : Some
 Considerations. Evaluation and Research in Education. 6(December) : 146-152.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาแบบวัดความสามารถในการคิด
อย่างมีวิจารณญาณและแผนการจัดการเรียนรู้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์
หัวหน้าภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ธัญสมร คเชนทร์เดชา
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ (อาจารย์ 3 ระดับ 9)
สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
3. อาจารย์วันิดา ปานโพธิ์
ประธานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
โรงเรียนบ้านชีวิทยา จังหวัดลพบุรี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาแบบวัดความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณและแผนการจัดการเรียนรู้

1. รองศาสตราจารย์ไชยสิริ ปราโมช ณ อยุธยา
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์จิตต์นิภา ศรีไสย
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เกิดอรุณสุขศรี
อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

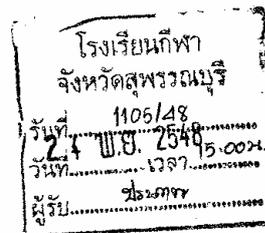
หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2700.0603)/1134

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

8 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสมจิต บุญคงเสน นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี การศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการสอนภาษาไทย ด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ใน การนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแผนการสอนแบบสืบสอบ แผนการสอนแบบปกติ และแบบวัดทักษะ การคิดและอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสมจิต บุญคงเสน ได้ทำการเก็บข้อมูล วิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2218-2680

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ โทร.82680

ที่ ศธ.0512.6(2770.0603)/1136

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เตชะคุปต์

ด้วย นางสาวสมจิต บุญกึ่งแสน นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอบคมมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรุตม์ สุทธีจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ โทร.82680

ที่ ศธ.0512.6(2770.0603)/1137

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ไฉศิริ ปราโมช ณ อยุธยา

ด้วย นางสาวสมจิต บุญคงเสน นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกสรรค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอบคมมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ โทร.82680

ที่ ศธ.0512.6(2770.0603)/1139

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสารธัญญาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และรองคณบดี

ด้วย นางสมจิต บุญคงเสน นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ รองศาสตราจารย์จิตต์นิกา ศรีไสย เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ รองศาสตราจารย์จิตต์นิกา ศรีไสย เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.นงุทธ์ สุททธิจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2700.0603)/1140

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

8 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เกิดอรุณสุขศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวจิต บุญคงเสน นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกกรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ต่อไป ขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศษ 0512.6(2700.0603)/1141

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

8 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์รัฐสมุทร คชนทร์เดชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสมจิต บุญคงเสน นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ต่อไป ขอบอกคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นฤฤทธิ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2218-2680

ที่ ศษ 0512.6(2700.0603)/1583

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

30 ธันวาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชีวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสมจิต บุญคงเสน นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ ในการนี้จึงขอเชิญ อาจารย์วันดา ปานโต เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ อาจารย์วันดา ปานโต เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรุตม์ สุทธิจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2218-2425

ที่ ศธ 0512.6(2700.0603)/1135

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

8 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนกีฬาจังหวัดอ่างทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวสมจิต บุญกงแสน นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี การศึกษา สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการสอนภาษาไทย ด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” โดยมี อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ใน การนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ คือ แผนการสอนแบบสืบสอบ แผนการสอนแบบปกติ แบบวัด ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแบบวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวสมจิต บุญกงแสน ได้ทดลองใช้ เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอบคมมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยหลักสูตรและการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2218-2680

ภาคผนวก ค

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนการสอนและแบบสอบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนการสอน

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	เด็อนวาด พิมวนา. 2546. <u>ช่างสำราญ</u> . พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สามัญชน.	นวนิยาย
2.	สกุลไทย. 2549. บรรณกร กลิ่นขจร. ชนิก. แหล่งที่มา: http://www.sakulthai.com/ruengson/2675.asp [20 กุมภาพันธ์ 2549]	เรื่องสั้น
3.	สกุลไทย. 2549. วันเสาร์ เชิงศรี. คนบาปในงานบุญ. แหล่งที่มา: http://www.sakulthai.com/ruengson/2689.asp [15 มีนาคม 2549]	เรื่องสั้น
4.	ชมจันทร์. 2548. เที้ยวสุพรรณบุรี. <u>New Life 80</u> (มกราคม-เมษายน 2547): 13-18.	สารคดี ท่องเที่ยว
5.	ผู้จัดการออนไลน์. 2548. เที้ยวสุพรรณบุรีตามรอยวรรณคดีขุนช้างขุนแผน. แหล่งที่มา: http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9470000017073 [2548 ตุลาคม 17]	สารคดี ท่องเที่ยว
6.	กองบรรณาธิการ. 2548. ชมปลาที่บึงฉวาก. <u>อัปเดต</u> 211: 65-68	สารคดี ท่องเที่ยว
7.	คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. 2520. <u>มนุษย์และสิ่งแวดล้อม</u> . กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ.	บทความ
8.	จักรพันธ์ กังวาล. 2548. ตามรอยหายนหลังคลื่นสีนามิถล่มฝั่ง. <u>นิตยสารสารคดี</u> 239 (มกราคม 2548): 141-147.	บทความ
9.	จุมพล เหมะศรีรินทร์. 2548. คลื่นวิปริต ธรณีวิปลา. <u>อัปเดต</u> 209 (กุมภาพันธ์ 2548): 37-53.	บทความ
10.	นาโน. 2548. เด็กติดเกมส์วัยรุ่นติดเน็ต. <u>ใกล้หมอ</u> 11 (พฤศจิกายน 2548): 44.	บทความ
11.	นิสากร ปานประสงค์. 2548. ทรรศนะนักวิชาการไทยกับการรับมือแผ่นดินไหว. <u>อัปเดต</u> 209 (กุมภาพันธ์ 2548): 62-66.	บทความ

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแผนการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
12.	วีระศักดิ์ จันทร์ส่องแสง. 2548. สีนามิ สุมาตรา หอบเศร้านามิโลก ซัดโศกมาใส่คน. <u>นิตยสารสารคดี</u> 239 (มกราคม 2548): 137-140.	บทความ
13.	ศิลา โคมฉาย. 2548. เหนือโลก. <u>มติชนสุดสัปดาห์</u> 1286 (8 เมษายน 2548): 46.	บทความ
14.	สุธิดา อัญญาโพธิ์. 2548. สิ่งที่เป็นไปหลังคลื่นสีนามิ. <u>นิตยสารสารคดี</u> 239 (มกราคม 2548): 55-61	บทความ
15.	เรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์. 2547. <u>แม่น้ำรำลึก</u> . พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สายส่งศึกษิต.	ร้อยกรอง

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างใบความรู้
ประกอบแผนการจัดการเรียนการสอนเรื่องต่างๆดังนี้

ใบความรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

ใบความรู้ ความรู้เบื้องต้นในการอ่านสารคดี

ใบความรู้ การอ่านและพิจารณาประเมินค่าบทความ

ใบความรู้ การอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีที่เกี่ยวข้อง

ใบความรู้ ความรู้เบื้องต้นในการอ่านเรื่องสั้น

ใบความรู้ การอ่านและพิจารณาประเมินค่าเรื่องสั้น

ใบความรู้ ความรู้เบื้องต้นในการอ่านนวนิยาย

ใบความรู้ การอ่านและพิจารณาประเมินค่านวนิยาย

ใบความรู้ ความรู้เบื้องต้นเรื่องโวหารภาพพจน์

ใบความรู้ การอ่านและพิจารณาประเมินค่าบทร้อยกรอง

ลำดับ	แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างใบความรู้
1.	สายทิพย์ นุกุลกิจ. 2534. <u>วรรณกรรมไทยปัจจุบัน</u> . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
2.	สายทิพย์ นุกุลกิจ. 2539. <u>วรรณกรรมปัจจุบัน</u> . กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรีนติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
3.	สร้อยสน สกลรักษ์. 2542. <u>เอกสารประกอบการสอนวรรณกรรมไทยปัจจุบันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา</u> . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
4.	Wilks, S. 1995. <u>Critical and Creative Think: Strategies for Classroom Inquiry</u> . Eleanor Curtain Publishing, Australia.

**แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบก่อนเรียน**

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	ชาติ กอบจิตติ. 2526. <u>คำพิพากษา</u> . พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นหมาก: 222.	เรื่องสั้น
2.	ไพรวรินทร์ ขาวงาม. 2548. <u>ม้าก้านกล้วย</u> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แพรวสำนักพิมพ์: 69-70.	เรื่องสั้น
3.	ธีรภาพ โลหิตกุล. 2537. <u>สายน้ำและความทรงจำ</u> . กรุงเทพฯ: มติชน.	สารคดีเชิง วัฒนธรรม
4.	กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ รัฐบุรุษผู้เป็นแบบฉบับในการใช้ภาษาไทย <u>สกุลไทย</u> . (30 กรกฎาคม 2545): 48	บทความ
5.	พรเทพ ศิริวนารังสรรค์. หึงนับวันยิ่งโหดฆ่าเพราะรักแฟนมรณะรายวัน <u>เดลินิวส์</u> . (28 กรกฎาคม 2548): 3.	บทความ
6.	กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. <u>วรรณลักษณะวิจารณ์เล่ม 2</u> . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา: 243.	ร้อยกรอง
7.	พุทธทาส.คอม. 2548. 183 หัวข้อธรรมในคำกลอนท่านพุทธทาส. แหล่งที่มา: http://www.pantip.com/~buddhadasa [15 กรกฎาคม 2548]	ร้อยกรอง

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบก่อนเรียน (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
8.	ชัย ราชวัตร. 2548. การ์ตูนผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน <u>ไทยรัฐ</u> . แหล่งที่มา: http://www.thairath.co.th/showcartoon.php?cat=264 [30 มีนาคม 2548]	การ์ตูน
9.	ชัย ราชวัตร.2548. การ์ตูนผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน <u>ไทยรัฐ</u> . แหล่งที่มา: http://www.thairath.co.th/showcartoon.php?cat=264 [28 กันยายน 2548]	การ์ตูน

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบหลังเรียน

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	พุทธทาสภิกขุ. 2538. อาหารของดวงใจ <u>ชุมนุมเรื่องสั้นพุทธทาสภิกขุ</u> . พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.	เรื่องสั้น
2.	วินทร์ เลียววาริน. 2542. <u>สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน</u> . กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า: 119.	เรื่องสั้น
3.	ภูพาน ภูมิพงค์ ชูวงศ์. 2548. ตะลึง! คนไทยฆ่าตัวตาย ชั่วโม่งละ 1 คน พระพะยอมเทศน์เสียชาติเกิดเตือนสติทุกปัญหาที่มีทางออก <u>เดลินิวส์</u> . (14 พฤศจิกายน 2548)	บทความ
4.	ไม่แข็ง เกเร-เกเรียน ช้าช้า!! ฟันคุณภาพการศึกษา?. <u>เดลินิวส์</u> . (11 ตุลาคม 2548): 1	บทความ
5.	นางพางา ลิ้มสุวรรณ. 2548. ธรรมชาติจิตใจของวัยรุ่น...แตกต่างจาก วัยเด็ก. แหล่งที่มา: http://www.thaimental.com/article Htdocs/teen_0001.html [20 ตุลาคม 2548]	บทความ
6.	กระทรวงวัฒนธรรม. 2547. 29 กรกฎาคม วันภาษาไทยแห่งชาติ. แหล่งที่มา: http://www.peseenam.com/webboard/ 01521.html [29 กรกฎาคม 2548]	บทความ
7.	กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. <u>วรรณลักษณะวิจารณ์ เล่ม 2</u> . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา: 243.	ร้อยกรอง

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบหลังเรียน (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
8.	พุทธทาส.คอม. 2548. 183 หัวข้อธรรมในคำกลอนท่านพุทธทาส. แหล่งที่มา: http://www.pantip.com/~buddhadasa [8 มกราคม 2548]	ร้อยกรอง
9.	ชัย ราชวัตร. 2548. การ์ตูนผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน ไทยรัฐ. แหล่งที่มา: http://www.thairath.co.th/showcartoon.php? cat=264 [10 มีนาคม 2548]	การ์ตูน
10.	ชัย ราชวัตร. 2548. การ์ตูนผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน ไทยรัฐ. แหล่งที่มา: http://www.thairath.co.th/showcartoon.php? cat=264 [12 มีนาคม 2548]	การ์ตูน

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบก่อนเรียน

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	เดือนวาด พิมวนา. 2546. <u>ข้างลำราญ</u> . พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สามัญชน.	นวนิยาย
2.	สรจักร ศิริบริรักษ์. 2539. <u>ผีหัวขาด</u> . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.	เรื่องสั้น
3.	ผู้จัดการออนไลน์. 2548. <u>เที่ยวสุพรรณบุรีตามรอยวรรณคดีขุนช้าง</u> ขุนแผนแหล่งที่มา: http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews. aspx?NewsID=9470000017073 [17 ตุลาคม 2548]	สารคดี ท่องเที่ยว
4.	กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2548. <u>ความเครียดของวัยรุ่น</u> แหล่งที่มา: http://province.moph.go.th/songkhla/health edu/edu/right.html [17 ตุลาคม 2548]	บทความ
5.	กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ,สำนักงาน. 2548. <u>ผักผลไม้ช่วย</u> บำรุงสมองได้ดี. แหล่งที่มา: webmaster@healthsquare.org . [8 ตุลาคม 2548]	บทความ

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบก่อนเรียน (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
6.	กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ,สำนักงาน. 2548. คิดอย่างไร ไม่ให้เป็นทุกข์?. <u>ชีวจิต</u> . แหล่งที่มา: webmaster@healthsquare.org . [14 ตุลาคม 2548]	บทความ
7.	นำชัย ชีววิวรรณ. 2545. โคลนนิ่งมหัศจรรย์วิทยาหรือมายาเทคโนโลยี. <u>Update</u> . 176: 47.	บทความ
8.	มูลนิธิสุขภาพไทย. 2548. ตีมนำรักษาโรค แหล่งที่มา: http://www.health.businessinter.com/ody [2548 ตุลาคม 10]	บทความ
9.	บะหมี่สำเร็จรูป กินมากทำไตพัง. 10 ตุลาคม 2548. <u>ไทยรัฐ</u> : 1.	บทความ
10.	โยนบาปพ่อแม่ครูบิดรุ่น ม.6 เครียดฆ่าตัว. 14 ตุลาคม 2548. <u>ไทยรัฐ</u> : 1.	บทความ
11.	เรวัตร์ พันธุ์พิพัฒน์. 2547. <u>แม่น้ำรำลึก</u> . พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สายส่งศีกษิต.	ร้อยกรอง
12.	สุระปะนิย์ นาคทรรพ. 2534. <u>ศึกษาภาษิตและร้อยกรอง</u> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.	ร้อยกรอง
13.	ศึกษาธิการ,กระทรวง. 2540. <u>วรรณลักษณะวิจารณ์เล่ม 2</u> . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.	ร้อยกรอง

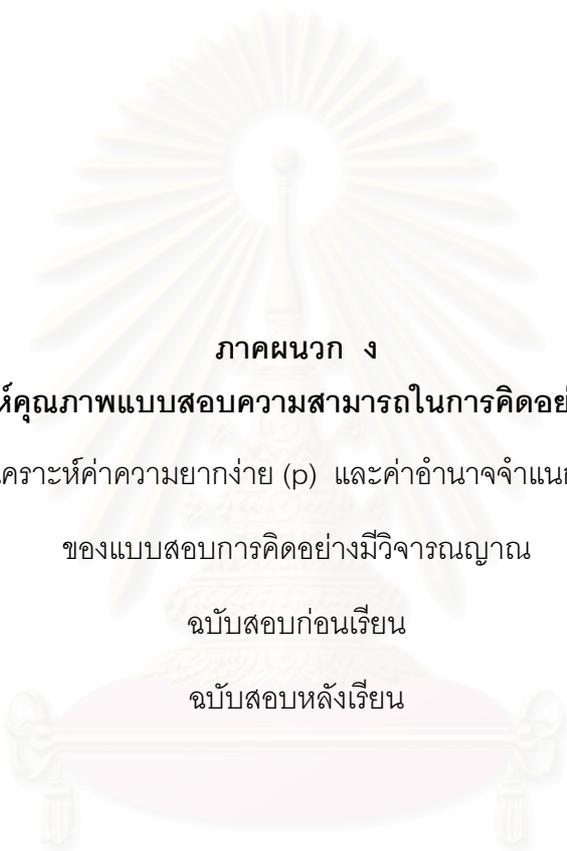
แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบหลังเรียน

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
1.	บินหลา สันกาลาคีรี. 2548. <u>เจ้าหญิง</u> . พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.	เรื่องสั้น
2.	นิรมล เมธีสุวกุล. 2539. <u>หัวใจดอกไม้</u> . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.	เรื่องสั้น
3.	1.5 ล้านคนติดเกมส์คอมฯ กอล์ฟปังย้ายอดีต. 22 ตุลาคม 2548 <u>ไทยรัฐ</u> : 1.	บทความ
4.	แจ้งจริงกีฬาไทย. 24 ตุลาคม 2548. <u>ไทยรัฐ</u> : 1.	บทความ
5.	ทักษิณ ชินวัตร. 25 ตุลาคม 2548. <u>ยูเนสโกยกย่องพุทธทาส</u> . <u>ไทยรัฐ</u> : 1.	บทความ

แหล่งการเรียนรู้ที่นำมาสร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบหลังเรียน

ลำดับ	แหล่งที่มา	ประเภท
6.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. ดื่มน้ำรักษาโรค. แหล่งที่มา: http://www.health.businessinter.com/oody [17 ตุลาคม 2548]	บทความ
7.	กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2548. ความเครียดของวัยรุ่น แหล่งที่มา: http://province.moph.go.th/songkhla/health_educ/edu/right.html [20 ตุลาคม 2548]	บทความ
8.	สุวพันธ์. 2547. คิดอย่างไรไม่ให้เป็นทукซ์? แหล่งที่มา: webmaster@healthsquare.org [17 ตุลาคม 2548]	บทความ
9.	กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. <u>วรรณคดีวิจารณ์เล่ม 2</u> . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.	ร้อยกรอง
10.	ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2534. <u>ศึกษาภาษิตและร้อยกรอง</u> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.	ร้อยกรอง
11.	เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. 2523. <u>เพียงความเคลื่อนไหว</u> . กรุงเทพฯ: เจ้าพระยา.	ร้อยกรอง
12.	พุทธทาส.คอม. 2548. 183 หัวข้อธรรมในคำกลอนท่านพุทธทาส. แหล่งที่มา: http://www.pantip.com/~buddhadasa . [15 กรกฎาคม 2548]	ร้อยกรอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

ของแบบสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ฉบับสอบก่อนเรียน

ฉบับสอบหลังเรียน

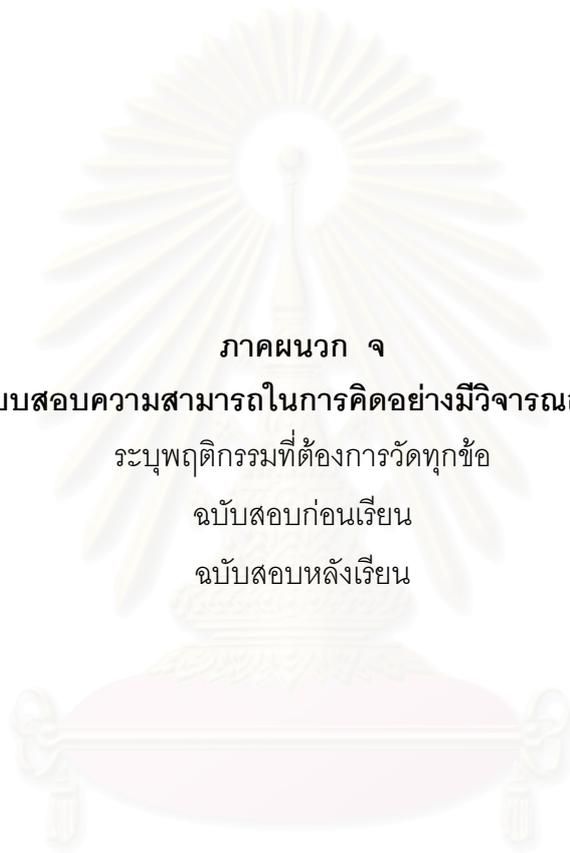
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 ฉบับสอบก่อนเรียน เป็นรายข้อ
 (ค่าความเที่ยงของแบบสอบทั้งฉบับ KR 20 = .77)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	.38	.25	21	.66	.61
2	.54	.42	22	.55	.50
3	.38	.25	23	.33	.33
4	.46	.42	24	.46	.75
5	.67	.50	25	.29	.62
6	.29	.25	26	.54	.58
7	.60	.42	27	.50	.63
8	.75	.33	28	.71	.58
9	.50	.45	29	.50	.46
10	.71	.42	30	.38	.25
11	.29	.42	31	.75	.74
12	.67	.33	32	.67	.33
13	.46	.75	33	.50	.50
14	.67	.50	34	.42	.62
15	.50	.42	35	.46	.44
16	.25	.33	36	.29	.25
17	.38	.55	37	.58	.54
18	.58	.33	38	.58	.33
19	.29	.42	39	.46	.78
20	.23	.33	40	.50	.46

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบหลังเรียน เป็นรายข้อ
(ค่าความเที่ยงของแบบสอบทั้งฉบับ KR 20 = .78)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	.29	.28	21	.68	.65
2	.60	.42	22	.55	.59
3	.77	.39	23	.33	.33
4	.50	.45	24	.48	.78
5	.71	.42	25	.29	.62
6	.29	.42	26	.54	.58
7	.67	.33	27	.55	.65
8	.46	.75	28	.71	.58
9	.67	.50	29	.50	.46
10	.50	.42	30	.38	.25
11	.25	.33	31	.77	.78
12	.38	.55	32	.67	.33
13	.58	.33	33	.50	.50
14	.29	.42	34	.43	.63
15	.23	.33	35	.48	.46
16	.39	.27	36	.29	.25
17	.55	.43	37	.58	.54
18	.38	.22	38	.58	.33
19	.46	.42	39	.46	.78
20	.67	.50	40	.50	.46

ภาคผนวก จ

แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดทุกข้อ

ฉบับสอบก่อนเรียน

ฉบับสอบหลังเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง

- แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบสอบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ชนิดสถานการณ์จำนวน 10 สถานการณ์ในแต่ละสถานการณ์จะออกข้อสอบสถานการณ์ละ 4 ข้อ รวมทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที ดังนี้
 - การเสนอปัญหา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อความหรือสถานการณ์ต่างๆที่เป็นปัญหาแล้วบอกประเด็นหลักที่ควรพิจารณา
 - การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การคาดเดาคำตอบในสถานการณ์ที่กำหนดให้ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความที่เกี่ยวกับความสามารถ ในการคิดถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อระบุทางเลือกที่เป็นไปได้
 - การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน หมายถึง การเชื่อมโยงพิจารณาหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางว่าข้อสรุปใดน่าจะเป็นไปได้มากที่สุดจากสถานการณ์ที่กำหนดให้
 - การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ หมายถึง ความสามารถในการประเมินน้ำหนักข้อมูลเพื่อตัดสินใจว่าเข้าประเด็นกับเรื่องหรือ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ควรหรือไม่ควร
- ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือข้อเท็จจริงมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว โดยกาเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวเลือกที่ต้องการ ดังตัวอย่าง

ข้อ 1. ก ข ค ง จ

	X			
--	---	--	--	--
- ให้นักเรียนทำแบบสอบให้ครบทุกข้อ

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1-4

คนเหนือโลก โลกวัตถุ ที่สิ่งของ ทรัพย์สินเงินทอง ความสะดวกสบาย ไม่อาจ
 กล้ากราย เข้าบังการชีวิต โลกเชิงนามธรรม เช่น ค่านิยม ความเชื่อ ความยอมรับนับถือ
 ความรัก ความซึ้ง ความอยาก...ไม่สามารถโน้มน้าว สั่นไหว ยวนยั่ว มีอิทธิพลชักจูงจิตใจ
 ให้เคลิ้มหลง ปล่อยวาง เหนือสุขและทุกข์ หนึ่งอยู่ในความสงบเรียบง่าย ชีวิตเหนือโลกช่าง
 ยิ่งใหญ่

1. ประเด็นสำคัญของสถานการณ์คืออะไร (การเสนอปัญหา)
 - ก. ความสุขของคนอยู่ที่ใจ
 - ข. วัตถุสิ่งของไม่สำคัญเท่าจิตใจ
 - ค. จิตที่สดีใสอยู่ในกายที่สมบูรณ์
 - ง. จิตใจที่ยิ่งใหญ่หาไม่ได้ในโลกนี้
 - จ. ชีวิตของคนเปลี่ยนไปตามกาลเวลา

2. สมมุติฐานของสถานการณ์คือข้อใด (การตั้งสมมุติฐาน)
 - ก. ตราบใดที่อาศัยอยู่ในโลกต้องพบทั้งสุขและทุกข์
 - ข. ชีวิตที่วุ่นวายเกิดจากตัวเราเองและบุคคลรอบข้าง
 - ค. คนเหนือโลกคือคนที่ไม่เกี่ยวข้องกับใคร
 - ง. คนที่สามารถควบคุมจิตใจได้ทำให้พบความสุข
 - จ. คนที่มีจิตใจเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวเป็นคนที่อยู่เหนือโลก

3. เงื่อนไขใดที่กำหนดเพิ่มเติมแล้วทำให้การสรุปสมเหตุสมผลมากที่สุด (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน)
 - ก. คนเหนือโลก พบเห็นได้ในสังคมไทยและทั่วไป
 - ข. คนเหนือโลก พบเห็นได้ในที่มีได้ตัดสินคุณค่าคนด้วยเงินตรา
 - ค. คนเหนือโลก เชื่อว่าเงินมิใช่คือคำตอบ-ของทุกสิ่งทุกอย่าง
 - ง. คนเหนือโลก สนใจสาระของชีวิตมากกว่าความฉาบฉวย
 - จ. คนเหนือโลก เข้าใจต่อโลกและชีวิต มียึดถือยึดติดเป็นใหญ่

4. พฤติกรรมของบุคคลในข้อใดน่าจะเป็นคนเหนือโลก (การประเมินข้อมูล)
- ก. ดวงดาวไปตักบาตรตอนเช้าทุกวัน
 - ข. ดวงใจฝึกซ้อมกีฬาเพื่อจะให้ชนะดวงพร
 - ค. เต็มดวงจัดรายการเพลงปลอบใจผู้ประสบภัย “สิ้นนามิ”
 - ง. คู่ดีเป็นหมอรักษาคนไข้มีฐานะร่ำรวยเพราะมีรายได้จำนวนมาก
 - จ. ดวงเดือนปลูกผักขายมีรายได้เหลือเก็บบ้างแต่พอใจในอาชีพของตน

จากข้อความให้นักเรียนตอบคำถามข้อ 5 - 8

ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ มีความสนใจห่วงใย ในปัญหาการใช้ภาษาไทยของสื่อโทรทัศน์มาก เพราะเป็นสื่อที่เข้ากับประชาชนได้อย่างกว้างขวาง และการดูโทรทัศน์เป็นกิจกรรมหลักอย่างหนึ่งในชีวิตของคนสมัยปัจจุบัน โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชมเป็นอันมาก ท่านได้แสดงความคิดเห็นไว้ในปาฐกถาพิเศษของท่าน เรื่อง “ความสำคัญของภาษาไทยในรายการโทรทัศน์” เป็นต้นว่า

“เพราะฉะนั้น ภาษาไทยที่ใช้ในรายการโทรทัศน์ เพื่อสื่อความรู้ ความเข้าใจ จึงเป็นเรื่องสำคัญมาก ผู้ผลิตรายการจะต้องมีความสำนึกและรับผิดชอบต่อการสื่อความหมาย โดยการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย และเหมาะสม...”

5. ปัญหาของสถานการณ์คือข้อใด (การเสนอปัญหา)
- ก. การใช้ภาษาไทยในรายการโทรทัศน์ไม่เหมาะสม
 - ข. การใช้ภาษาไทยในรายการโทรทัศน์ไม่ระมัดระวัง
 - ค. ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ใช้ภาษาไทยสื่อความหมายไม่ถูกต้อง
 - ง. ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ไม่มีความรับผิดชอบต่อการใช้ภาษาไทย
 - จ. ผู้ชมรายการโทรทัศน์เชื่อว่าการใช้ภาษาของรายการโทรทัศน์ถูกต้อง

6. ข้อความที่กล่าวมาบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนมากที่สุด (การตั้งสมมติฐาน)
- ประชาชนทุกคน
 - คนในยุคปัจจุบัน
 - ผู้ชมรายการโทรทัศน์
 - ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์
 - ฯลฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
7. ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากอะไร (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)
- รายการโทรทัศน์ดี ๆ มีให้ชมน้อย
 - ผู้ชมรายการไม่รู้ว่ามีการใช้ภาษาไทยผิดๆ
 - โทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้ชมได้ทั่วถึง
 - ฯลฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มีความห่วงใยภาษาไทย
 - ฯลฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มีความห่วงใยประชาชน
8. เงื่อนไขในข้อใดสอดคล้องกับสถานการณ์มากที่สุด (การนำความรู้ไปปรับใช้)
- ผู้ชมควรมีวิจารณญาณในการชมโทรทัศน์
 - ผู้ชมควรเลือกชมรายการที่ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง
 - ผู้ผลิตรายการควรเห็นความสำคัญของภาษาไทย
 - ผู้ผลิตรายการควรมีการตรวจสอบความถูกต้องภาษาไทย
 - ควรมีหน่วยงานตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษาไทย

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ แล้วตอบคำถาม 9 - 12

ข้าพเจ้าตะลึงกับตัวเลขการสำรวจล่าสุดที่ว่า ปัจจุบันจำนวนเต่าที่ขึ้นมาวางไข่ลดปริมาณลงเหลือไม่ถึง ๑๐ เปอร์เซนต์ของเมื่อสี่สิบปีก่อน พุด่างๆ ว่าสมัยก่อนมีเต่ามากเป็นหลักพัน เดียวนี้หลักร้อยยังไม่ค่อยจะถึง ที่หาดไม้ขาวในปี ๒๕๓๔ มีเต่ามาเพื่อวางไข่ ๑๔ ตัว และเต่าอื่นๆ อีกไม่ถึง ๑๐ ตัว ก็นับว่าตีนักหนาแล้ว ในภาวะที่มีรีสอร์ทขนาดใหญ่ล้อมหาดเก่าแก่นี้ไว้ และในขณะที่น้ำทิ้งจากสนามบิณูเกิดที่ห่างไปไม่กี่กิโล กำลังทำให้หาดไม้ขาวนับวันจะหม่นคล้ำลงไปเรื่อย ๆ

9. ประเด็นปัญหาที่สำคัญคือข้อใด (การเสนอปัญหา)
- แม่น้ำสกปรกมากขึ้น
 - เต่ามะเฟืองวางไข่ลดลง
 - เต่ามะเฟืองจำนวนลดลง
 - มีการทิ้งน้ำเน่าเสียลงแม่น้ำ
 - มีการสร้างรีสอร์ตจำนวนมาก
10. เหตุการณ์ดังกล่าวควรจะเกิดขึ้นที่ใด (การตั้งสมมติฐาน)
- ภาคตะวันตก
 - ภาคตะวันออก
 - ภาคกลางตอนล่าง
 - ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย
 - ภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน
11. ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากอะไร (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)
- มีการทิ้งขยะลงทะเลจำนวนมาก
 - มีการสร้างโรงแรมและรีสอร์ต
 - มีการสร้างโรงงานและทิ้งน้ำเสียลงทะเล
 - มีการสร้างรีสอร์ตและทิ้งน้ำเสียลงทะเล
 - มีการขายของริมชายหาดและจำนวนผู้คนพลุกพล่าน
12. ข้อความที่กล่าวว่า “หาดไม้ขาวนับวันจะหม่นคล้ำไปเรื่อยๆ”
ควรจะหมายถึงอะไร (การนำความรู้ไปปรับใช้)
- น้ำทะเลสกปรกมากขึ้น
 - จำนวนเต่ามะเฟืองลดลง
 - หาดไม้ขาวสกปรกมากขึ้น
 - จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง
 - อากาศที่หาดไม้ขาวเป็นพิษ

จากสถานการณ์ ให้นักเรียนตอบคำถามข้อ 13 - 16

“สังคมเรากำลังเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่ไปอย่างช้าๆแต่เป็นการพลิกตาลปัตรอย่างรวดเร็ว ผู้เฒ่าผู้แก่ถูกลดบทบาทลง จนเหลือเพียงภาระในบ้านพักคนชรา พ่อและแม่ต้องทำงานตลอดเวลา เพียงเพื่อจะได้บักจิ้มมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ฉันคงไม่ได้มองโลกในแง่มุมที่มันเลวร้ายมากเกินไป แต่เรากำลังเข้าสู่ยุคสมัยของความเปลี่ยนแปลง เมื่อเด็กติดเกม วัยรุ่นติดเน็ต พ่อแม่ติดงาน ญาติผู้ใหญ่ไม่มี หน่ออ่อนของความคิดจะเติบโตได้อย่างไร ฉันเพียงแค่ว่า กระจุกเต็อน ในสิ่งที่เห็น บ้านไหนเป็นแบบนี้รีบกลับตัวยังไม่สาย ไม่ว่าหน่วยใหญ่ระดับชาติ ระดับประเทศจะอ่อนแอเพียงใด แต่หากหน่วยที่เล็กที่สุด คือ ครอบครัวเข้มแข็ง อริฐก่อนเล็กๆที่แกร่งและแข็งแรงย่อมสร้างสังคมสมบูรณ์ได้ในอนาคต ชวนลูกของคุณออกจากหน้าจอ หาเวลาให้เขาบ้าง เติมความอบอุ่นในใจเขา หน้าที่ของพ่อและแม่ไม่ได้มีเพียงแค่หา เงินเท่านั้น”

13. ปัญหาของสถานการณ์คือข้อใด

(การเสนอปัญหา)

- ก. เด็กติดเกม วัยรุ่นติดเน็ต
- ข. พ่อแม่ไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูก
- ค. ไม่มีญาติผู้ใหญ่เลี้ยงดูลูก
- ง. ปู่ย่าตายายไม่มีใครเลี้ยงดู
- จ. สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

14. สมมุติฐานของสถานการณ์คือข้อใด

(การตั้งสมมุติฐาน)

- ก. สังคมปัจจุบันเสื่อมโทรมลง
- ข. ปู่ย่าตายายช่วยเลี้ยงดูลูกหลานได้
- ค. พ่อแม่ควรหันมาดูแลลูกทั้งใจและกาย
- ง. พ่อแม่ควรรับภาระในการเลี้ยงดูลูกเพิ่มขึ้น
- จ. ในสมัยก่อนปู่ย่าตายายได้รับการดูแลอย่างดี

15. ปัญหาเรื่องทีกล่าวนมา สถาบันใดมีความสำคัญมากที่สุด

(การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)

- ก. สถาบันศาสนา
- ข. สถาบันการศึกษา
- ค. สถาบันครอบครัว
- ง. สถาบันพระมหากษัตริย์
- จ. สถาบันเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

16. สถานการณ์ต่อไปนี้ พฤติกรรมของบุคคลใด

ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

(การนำความรู้ไปปรับใช้)

- ก. น้องแบมใช้อินเทอร์เน็ตส่งอีเมลถึงเพื่อนทุกวัน
- ข. บุเรงนองชอบขโมยของเพื่อนเพราะที่บ้านฐานะยากจน
- ค. บันเทิงชอบชกต่อยเพื่อนอย่างรุนแรงเลียนแบบเกมส์
- ง. น้องเบนซ์ใช้อินเทอร์เน็ตค้นหาเคล็ดลับความงามเป็นประจำ
- จ. บุชบาโดดเรียนเพราะเรียนไม่รู้เรื่องเนื่องจากป่วยมาหลายวัน

จากสถานการณ์ให้นักเรียนตอบคำถามข้อ 17 - 20

เมื่อก่อนฉันชอบอ่านคำคมนักปราชญ์ ที่กหักเอาว่าตัวเองก็มีความหลักแหลมไม่แพ้กันเป็นไปได้ที่บังเอิญอ่านเจอบางสิ่งบางอย่างที่ถูกใจฉันเหลือเกิน จนต้องยึดถือเป็นคติประจำตัว จำได้อยู่อันหนึ่ง “หากคุณอยากเป็นคนดีแสดงว่าคุณไม่ใช่คนดี อ่านแล้วตบเข้าตัวเองขาดใหญ่ ชีวะมันช่างถูกกระตุกดำใจจริงๆ คนที่อยากเป็นคนดีแสดงว่ายังไม่ใช่คนดี เพราะฉะนั้นฉันต้องไม่อยากเป็นคนดี แต่ต้องประพาดิตนให้คนอื่นประจักษ์ว่าฉันเป็นคนดี คิดแล้วอดขำไม่ได้

17. ประเด็นปัญหาที่สำคัญคือข้อใด

(การเสนอปัญหา)

- ก. ฉันคิดว่าฉันฉลาด
- ข. ฉันคิดว่าอยากเป็นคนดี
- ค. ฉันคิดว่าคนดีต้องทำดี
- ง. ฉันชอบอ่านคำคมนักปราชญ์
- จ. ฉันคิดว่าคนดีต้องทำดีให้คนเห็น

18. สมมุติฐานของปัญหานี้คืออะไร (การตั้งสมมุติฐาน)
- ใครอยากเป็นคนดีก็เป็นได้
 - อนาคตผมจะเป็นคนดีแน่นอน
 - การเป็นคนดี ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี
 - การเป็นคนดี ต้องอ่านคำคมของนักปราชญ์มากๆ
 - ผมอ่านคำคมของนักปราชญ์มากทำให้ฉลาด
19. เงื่อนไขใดที่กำหนดเพิ่มเติมแล้วทำให้การสรุปสมเหตุสมผลมากที่สุด (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน)
- คนดีมีน้อยในยุคปัจจุบัน
 - คนดีคือคนที่มีใจเมตตากรุณา
 - คนดีคือคนที่มีคนยอมรับนับถือ
 - คนดีคือคนที่คิดดี พูดดี ทำดี
 - คนดีขึ้นอยู่กับกรอบมโนธรรม
20. ตัวละครในวรรณคดีเรื่องใดมีลักษณะของคนดี (การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)
- โจโฉ จากเรื่องสามก๊ก
 - ชูชก จากเรื่องพระเวสสันดร
 - พระราม จากเรื่องรามเกียรติ์
 - ซีเป่ลื้อย จากเรื่องพระอภัยมณี
 - ขุนช้าง จากเรื่องขุนช้างขุนแผน

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 21 - 24

“คนเป็นอันมากที่เกิดมาแล้ว ย่อมแก่และเจ็บตายไปเปล่าหาได้ทำชีวิตของตนให้เป็นประโยชน์สักเท่าใดไม่ ยิ่งผู้ที่บริบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ มักมัวเมาในหมู่มสตรี บำรุงบำเรออันเข้าใจว่าเป็นความสุข ยิ่งทำให้ชีวิตเปล่าจากประโยชน์”

21. ปัญหาของข้อความนี้ คือข้อใด (การเสนอปัญหา)
- การเกิด แก่ เจ็บ ตาย
 - ความมัวเมาในหมู่สตรี
 - ความมัวเมาในความสุข
 - การทำตนให้มีประโยชน์
 - ความมัวเมาในทรัพย์สมบัติ
22. สิ่งใดเป็นต้นเหตุสำคัญของข้อความนี้ (การตั้งสมมติฐาน)
- ผู้หญิง
 - ความสุข
 - ความมัวเมา
 - ทรัพย์สมบัติ
 - การเจ็บตายไปเปล่า
23. ข้อความนี้กล่าวในทำนองใด (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)
- ต่อว่า
 - ตักเตือน
 - แนะนำ
 - ตำหนิ
 - สั่งสอน
24. ข้อความนี้ต้องการเตือนสติใครเป็นสำคัญ (การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)
- คนโง่
 - คนแก่
 - คนขี้เกียจ
 - คนรำรวย
 - คนมัวเมา

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25 - 28

ยี่มเด็กคือยี่มโลก	บรรเทาโศกด้วยยี่มฝัน
ฝันเด็กตั้งตะวัน	สาดแสงงามยามอรุณ
เราย่อมจะมีหวัง	ว่าโลกยังคงอบอุ่น
เมื่อยี่มละไมละมุน	ยังสาดส่องจากผองเยาว์
แต่โลกของเรานี้	ก็มากมีเรื่องน่าเศร้า
มากเด็กของพวกเขา	ยังรวดร้าวในสังคม
สังคมแม้รุ่งเรือง	เพื่อสวัสดิสุขสม
แต่เสียงแห่งทุกข์ตรม	ยังระงมเป็นเพลงยาว
สังคมยังโหดร้าย	หากเด็กตายเพราะอดข้าว
สังคมยังขึ้นคาว	หากเด็กเราต้องขอทาน..."

25. ประเด็นปัญหาที่สำคัญคืออะไร (การเสนอปัญหา)

- ก. เด็กในสังคมถูกทอดทิ้ง
- ข. เด็กส่วนใหญ่อดอยาก
- ค. เด็กเป็นปัญหาของสังคม
- ง. เด็กส่วนใหญ่มีอาชีพขอทาน
- จ. เด็กไม่สามารถช่วยเหลือสังคมได้

26. ความหวังของข้อความต้องการอะไร (การตั้งสมมติฐาน)

- ก. การให้เห็นความสำคัญของเด็ก
- ข. การให้ความช่วยเหลือเด็กขอทาน
- ค. การให้คนในสังคมช่วยกันดูแลเด็ก
- ง. การให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก
- จ. การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

27. ข้อใดเป็นข้อมูลที่กำหนดเพิ่มเติม

เพื่อให้การสรุปสมเหตุสมผลมากขึ้น (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)

ก. หากเด็กยังยิ้มใส	โลกย่อมได้รอยยิ้มสวย
ผู้ใหญ่ก็ยิ้มด้วย	เพราะเด็กช่วยเชื่อมสัมพันธ์
ข. หากเด็กยังโศกเศร้า	โลกของเราฤาสดได้
ช่วยคิดเถิดเพื่อนไทย	เข้าดวงใจให้เด็กยิ้ม
ค. ไยเด็กน่าสงสาร	นั่งขอทานอยู่ริมถนน
นี่หรือสังคมคน	สังคมที่มีเมตตา
ง. เมตตาค่าสูงล้ำ	หวังเด็กพ้นอนาถา
แต่คนต้อนเด็กมา	ซ่อนเมตตาไว้แห่งใด
จ. หากสังคมยังว่าเหว่	หากเด็กเร่ร้างไร้บ้าน
สังคมยังทรมาณ	หากเด็กยังถูกทารุณกรรม

28. กรณีใดเป็นข้อสรุปที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด

(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)

- ก. อนาคตจำนวนเด็กขอทานจะเพิ่มมากขึ้น
- ข. ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีประเทศจะเจริญ
- ค. ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีก็จะมีขอทาน
- ง. สังคมในด้านวัตถุเจริญแต่จิตใจคนกลับแย่ลง
- จ. โลกปัจจุบันเศร้าสลดเพราะเด็กไม่ได้รับความรัก

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 29 - 32

“แม่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตั้งใจนัก	เรียวแรงรักแม่ใช้เพื่อไฝฝืน
อีกสาวไหมด้วยมือซื่อสัตย์นั้น	ทั้งทอมันละเมียดละไมใช้เวลา
สี่วิญญาณผ่านมือสู่เส้นไหม	ถักเส้นใยแต่ละเส้นเป็นเนื้อผ้า
ตีนที่ ใช้กระตุกก็คือชีวา	มือที่คว่ำกระสวยวาดคือชีวิต
ผ้าขาวม้าฝืนไหมแม่ให้ลูก	รักพันผูกทุกใยไหมวิจิตร
ใยไหมโยงใจแม่เนรมิต	ไหมอุทิศ แม่ก็ทอ ต่อตำนาน...”

29. ประเด็นสำคัญของข้อความคืออะไร (การเสนอปัญหา)
- ความสวยงามของผ้าไหมไทย
 - ความรักความผูกพันที่แม่มีต่อลูก
 - การสืบสานตำนานการทอไหมไทย
 - การประกอบอาชีพสำคัญของคนไทย
 - ความรักความผูกพันของการทอเส้นไหมกับชีวิตคน
30. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองข้างต้นแล้วระบุสาเหตุที่ทอผ้าไหม (การตั้งสมมติฐาน)
- เป็นอาชีพที่สุจริต
 - มีชื่อเสียงเกียรติยศ
 - มีรายได้จำนวนมาก
 - รักและภูมิใจในอาชีพ
 - ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
31. ประเด็นใดไม่ได้กล่าวถึงในข้อความดังกล่าว (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)
- การทอผ้าไหม
 - การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม
 - ความงดงามของผ้าไหม
 - ความตั้งใจในการทำงาน
 - ความสวยงามของกักระตุก
32. บทร้อยกรองข้างต้น ควรตั้งชื่อเรื่องดังกล่าว ว่าอย่างไร (การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)
- สืบสานไหมไทย
 - ไหมแท้ที่แม่ทอ
 - ใยไหมใยรักแม่ลูก
 - ถักทอใยไหมใยรัก
 - ไหมแท้แม่สืบสาน

36. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ที่จะนำละครเรื่องแดจังกึม มาสร้างให้นักการเมืองดู (การนำความรู้ที่ได้รับนำไปปรับใช้)
- เห็นด้วย เพราะสะท้อนปัญหาการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยของนักการเมือง
 - เห็นด้วย เพราะเป็นการแก้ปัญหาให้นักการเมืองคอร์รัปชัน
 - ไม่เห็นด้วย เพราะเสื่อมเสียชื่อเสียงของนักการเมือง
 - ไม่เห็นด้วย เพราะนักการเมืองส่วนใหญ่เป็นคนดี
 - ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง

ให้นักเรียนดูรูปภาพ แล้วตอบคำถามข้อที่ 37 – 40

37. จากภาพ ข้อใดมิใช่ปัญหาที่รัฐบาลกำลังประสบ (การเสนอปัญหา)
- การท่องเที่ยวของไทยตกต่ำ
 - รัฐบาลใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
 - รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ทัน
 - มีคนเสียชีวิตเพราะนโยบายของรัฐบาล
 - รัฐบาลไม่สามารถสร้างภาพว่าไม่มีปัญหา
38. จากรูป ปัญหาใดที่นักเรียนคิดว่ารัฐบาลสามารถแก้ปัญหาได้ง่ายที่สุด (การตั้งสมมติฐาน)
- ประชานิยม
 - อาชญากรรม
 - ศีลธรรมเสื่อม
 - ฟื้นฟูการท่องเที่ยว
 - ปัญหาเศรษฐกิจ

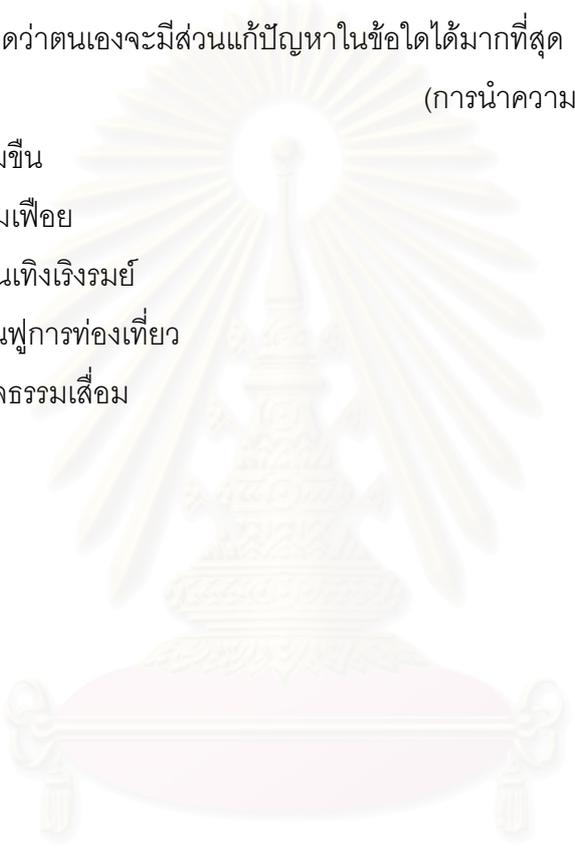
39. ศพเพิ่มเร็ว..ปิดไม่ทันมีผลอย่างไรต่อรัฐบาล (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)

- ก. ประชาชนหมดความศรัทธาที่มีต่อรัฐบาล
- ข. ต่างประเทศลดความเชื่อถือ
- ค. ปริมาณนักท่องเที่ยวตายเพิ่มขึ้น
- ง. ประเทศไทยเกิดภาวะเงินเฟ้อ
- จ. ประเทศไทยมีหนี้สินจำนวนมาก

40. นักเรียนคิดว่าตนเองจะมีส่วนแก้ปัญหาในข้อใดได้มากที่สุด

(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)

- ก. ชำมชื่น
- ข. ฟุ่มเฟือย
- ค. บันเทิงเชิงรมย์
- ง. ฟันฟูการท่องเที่ยว
- จ. ศิลธรรมเสื่อม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับสอบหลังเรียน

คำชี้แจง

- แบบสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นแบบสอบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ชนิดสถานการณ์จำนวน 10 สถานการณ์ในแต่ละสถานการณ์จะออกข้อสอบสถานการณ์ละ 4 ข้อ รวมทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที ดังนี้
 - การเสนอปัญหา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อความหรือสถานการณ์ต่างๆที่เป็นปัญหาแล้วบอกประเด็นหลักที่ควรพิจารณา
 - การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การคาดเดาคำตอบในสถานการณ์ที่กำหนดให้ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความที่เกี่ยวกับความสามารถ ในการคิดถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อระบุทางเลือกที่เป็นไปได้
 - การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน หมายถึง การเชื่อมโยงพิจารณาหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางว่าข้อสรุปใดน่าจะเป็นไปได้มากที่สุดจากสถานการณ์ที่กำหนดให้
 - การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ หมายถึง ความสามารถในการประเมินน้ำหนักข้อมูลเพื่อตัดสินใจว่าเข้าประเด็นกับเรื่องหรือ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ควรหรือไม่ควร
- ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดหรือข้อเท็จจริงมากที่สุดเพียงตัวเดียว โดยกาเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวเลือกที่ต้องการ ดังตัวอย่าง

ข้อ 1. ก ข ค ง จ

	X			
--	---	--	--	--

- ให้นักเรียนทำแบบสอบให้ครบทุกข้อ

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1 - 4

“ขอให้ทุกคนมีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน และให้รู้ว่าชีวิตคนเราต้องพบแน่ทั้งเรื่องดี เรื่องเสีย ผิดหวัง สมหวัง แพ้- ชนะ ต้องตั้งตัวรับให้ได้ อย่าจิตใจเปราะบาง ใจเสาะ ต้องใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหาชีวิต ทุกปัญหามีทางออก ไม่ใช่ปล่อยให้ชีวิตถูกกัด มีคนรัก ก็ถูกคนรักกัดจนกลัดกลุ้ม หัดสลัดบ้าง บอกตัวเองว่าชีวิตไม่ได้เกิดมาเพื่อทุกข์ ขอให้รู้จักคำว่า ชีวิตไม่เที่ยง ความรักความชอบไม่จีรังยั่งยืน”

1. ประเด็นสำคัญของสถานการณ์คืออะไร (การเสนอปัญหา)
 - ก. ชีวิตคนเรามีทั้งสุขและทุกข์
 - ข. ชีวิตคนไม่เที่ยงแท้แน่นอน
 - ค. การใช้วิจารณญาณแก้ปัญหา
 - ง. ปัญหาทุกปัญหามีทางแก้ไข
 - จ. ความรักความชอบไม่จีรังยั่งยืน

2. สมมุติฐานของสถานการณ์คือข้อใด (การตั้งสมมุติฐาน)
 - ก. ตราบใดที่อาศัยอยู่ในโลก ต้องพบทั้งสุขและทุกข์
 - ข. ปัญหาทุกปัญหา สามารถหาแนวทางแก้ไขได้
 - ค. คนที่เข้มแข็งชีวิตจะพบกับความสุขสมหวัง
 - ง. คนที่พบกับความผิดหวัง สามารถทำตัวให้เข้มแข็งได้
 - จ. ชีวิตคนเราไม่เที่ยงแท้แน่นอน พบทั้งความสุขความทุกข์ตลอดไป

3. เงื่อนไขใดที่กำหนดเพิ่มเติมแล้วทำให้การสรุปสมเหตุสมผลมากที่สุด (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน)
 - ก. เด็กสมัยนี้มีแต่ชีวิต แต่ไม่มีความคิด
 - ข. คนต้องรู้จักชีวิต ว่าต้องพบทั้งสุขและทุกข์
 - ค. การศึกษาปัจจุบันเน้นที่วิชาการ วิชาชีพ แต่ไม่เน้นเรื่องวิชาชีวิต
 - ง. เด็กสมัยนี้เก่งเรื่องวิชาชีพ แต่อ่อนด้อยวิจารณญาณในการใคร่ครวญเรื่องต่างๆ
 - จ. คนต้องรู้วิชาชีวิต ที่ต้องมีทั้งผิดหวัง สมหวัง มีทั้งได้ ทั้งเสีย ทั้งบวก ทั้งลบ มีแพ้ มีชนะ

4. พฤติกรรมของบุคคลในข้อใดควรจะเป็นคนมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา
(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)
- ชิงอรรถะเลาะกับเพื่อนแล้วไปทำบุญตักบาตร
 - เฝ้าชมพระอาทิตย์นรณแรงจึงไปซื้อยามารับประทาน
 - ต้อยตุงเกิดอุบัติเหตุจากการเล่นกีฬาจึงเลิกเล่นกีฬา
 - ติดตามอ้วนมากจึงไปซื้อยาลดความอ้วนมารับประทาน
 - รักชาติอยากเป็นครูจึงเลือกเรียนต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากข้อความให้นักเรียนตอบคำถามข้อ 5 - 8

"เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบประโยค นับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สามคือความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานี้ก็ไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้ สำหรับคำใหม่ที่ตั้งขึ้นมีความจำเป็นในทางวิชาการไม่น้อย แต่บางคำที่ง่าย ๆ ก็ควรมี ควรจะใช้คำเก่าๆ ที่เรามีอยู่แล้ว ไม่ควรจะมาตั้งศัพท์ใหม่ให้ยุ่งยาก..."

5. ปัญหาของสถานการณ์คือข้อใด (การเสนอปัญหา)
- การรักษาภาษาไทยให้ถูกต้อง
 - การใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้อง
 - การใช้ภาษาไทยไม่ระมัดระวัง
 - การใช้ภาษาไทยสื่อความหมายไม่ถูกต้อง
 - การไม่มีความรับผิดชอบต่อการใช้ภาษาไทย
6. เงื่อนไขในข้อใดสอดคล้องกับสถานการณ์มากที่สุด (การตั้งสมมติฐาน)
- เราควรใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง
 - เราควรส่งเสริมและอนุรักษ์ภาษาไทย
 - เราควรเห็นความสำคัญของภาษาไทย
 - เราควรตรวจสอบความถูกต้องของภาษาไทย
 - เราควรรณรงค์เรื่องการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง

7. ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจากอะไร (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)

- ก. คนไทยออกเสียงภาษาไทยไม่ถูกต้อง
- ข. การเรียงลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง
- ค. คนไทยไม่เห็นคุณค่าของภาษาไทย
- ง. คนไทยบัญญัติคำศัพท์ใหม่ๆจำนวนมาก
- จ. มีคำใช้ในภาษาไทยมากเกินไปจนความจำเป็น

8. ข้อความที่กล่าวมาบุคคลใดควรปฏิบัติตามคำแนะนำมากที่สุด

(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)

- ก. ผู้นำประเทศ
- ข. ประชาชนทุกคน
- ค. ราชบัณฑิตยสถาน
- ง. นักเขียนและนักพูด
- จ. ผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทย

จากสถานการณ์ให้นักเรียนตอบคำถามข้อ 9 - 12

ความสำราญทางกายหรือฝ่ายโลกนั้น ต้อง"ดื่ม" หรือ ต้อง"กิน" อยู่เสมอ จึงจะสำราญแต่ที่แท้มันเป็นเพียงการระงับหรือกลบเกลื่อน ความหิว ไร่ทุกชั่วครวที่หิวเท่านั้น ส่วนความสำราญฝ่ายใจหรือฝ่ายธรรมนั้น ไม่ต้องดื่ม ไม่ต้องกิน ก็สำราญอยู่เอง เพราะมันไม่มีความหิว ไม่ต้องดื่มกิน เพื่อแก้หิว...

การแสวงหาอาหารทางฝ่ายกาย ง่ายหรือตื่นและเป็นต้นเหตุแห่งสงคราม การแสวงหาอาหารของดวงใจยากและลึกและเป็นต้นเหตุของสันติภาพดังกล่าวมาแล้ว แต่มนุษย์ในโลกนี้ ส่วนมากปล่อยตนไปตามสัญชาตญาณหรือธรรมดาฝ่ายต่ำมากเกินไปเท่าที่เราเห็นกันจึงมีแต่ ผู้ถือลัทธิวัตถุนิยม ยิ่งนานเข้าเท่าใด วิธีการแสวงหาอาหารของดวงใจก็ยิ่งลบลบเลือน หายไปจาก ความทรงจำและความเอาใจใส่ของมนุษย์มากขึ้นเพียงนั้น ในที่สุดก็ไม่มียะไรเหลืออยู่ในมโนสมองของมนุษย์ นอกจากความเห็นแก่ตัว และนั่นคือ สมัยที่ไฟประลัยกัลป์จะล้างโลก

9. ประเด็นปัญหาที่สำคัญคือข้อใด (การเสนอปัญหา)

- ก. ไฟประลัยกัลป์จะล้างโลก
- ข. คนส่วนมากแสวงหาอาหารกาย
- ค. อาหารใจหาได้ง่ายแต่ปฏิบัติยาก
- ง. อาหารใจสำคัญกว่าอาหารกาย
- จ. อาหารกายเป็นต้นเหตุของสงคราม

10. สมมุติฐานของปัญหานี้คืออะไร (การตั้งสมมุติฐาน)

- ก. ถ้าใจเป็นสุขกายก็เป็นสุข
- ข. ถ้ากายเป็นสุขใจก็เป็นสุข
- ค. ถ้าคนนิยมแต่อาหารกายโลกจะมีแต่สงคราม
- ง. ถ้าคนนิยมแต่อาหารใจโลกจะมีแต่ความสงบ
- จ. ถ้าคนนิยมอาหารกายและอาหารใจเท่าๆกันโลกจะเกิดสันติสุข

11. เงื่อนไขใดที่กำหนดเพิ่มเติมแล้วทำให้การสรุปสมเหตุสมผลมากที่สุด

(การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน)

- ก. ความสำราญกาย ในทางโลก กล่าวว่ "ใจอยู่ในกาย"
ความสำราญใจในทางธรรม กล่าวว่ "กายอยู่ในใจ"
- ข. การแสวงหาอาหาร ทางฝ่ายกาย ง่ายหรือด้น
การแสวงหาอาหาร ของดวงใจ ยาก และ ลึก
- ค. การแสวงหาความสำราญ ทางฝ่ายกาย เป็นต้นเหตุแห่งสงคราม
การแสดงควมสำราญ ฝ่ายจิต เป็นต้นเหตุ แห่งสันติภาพ
- ง. กายอยู่ในใจ คือแล้วแต่ใจ ใจมีอำนาจเด็ดขาด
และคุณภาพสูงสุด อยู่ทุกๆประการ และทุกๆเวลา
ควรแสวงหาอาหาร ให้ดวงใจดีกว่า
- จ. ความเจริญงอกงาม ของดวงใจ นั้น ยังไปได้ไกล
จนถึง พระนิพพาน ส่วนความเจริญทางกายนั้น
ไม่มีทางไปอีกต่อไป สูงสุดอยู่ได้เพียงแค่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส

12. ตัวละครในวรรณคดีเรื่องใดมีลักษณะของผู้ที่แสวงหาอาหารใจมากที่สุด

(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)

- ก. เล่าปี่ จากเรื่องสามก๊ก
- ข. พระราม จากเรื่องรามเกียรติ์
- ค. พระเวสสันดร จากเรื่องพระเวสสันดร
- ง. พระอภัยมณี จากเรื่องพระอภัยมณี
- จ. ชุนแผน จากเรื่องขุนช้างขุนแผน

อ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13- 16

“การที่จะทำอะไรลงไปนั้น ก็ควรคิดให้รอบคอบถึงผลเสียที่จะตกอยู่กับตัวเราเอง และครอบครัว ต้องรู้จักฝึกเก็บกันความรู้สึก ทุกอย่างอยู่ที่ใจ ต้องเอาชนะใจตัวเองให้ได้ ชนะใจผู้ที่ทำร้ายจิตใจเรา รู้จักการให้อภัย เป็นสุดยอดของความสุข แล้วก็จะไม่เกิดเหตุการณ์ที่น่าเศร้า”

13. ประเด็นสำคัญของสถานการณ์คืออะไร

(การเสนอปัญหา)

- ก. การเกิดเหตุการณ์ที่น่าเศร้าเพราะไม่คิด
- ข. การที่จะทำอะไรให้คิดถึงครอบครัวก่อน
- ค. การคิดไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนลงมือทำอะไร
- ง. การที่จะทำอะไรให้คิดถึงผลได้ผลเสียต่อตนเอง
- จ. การคิดก่อนลงมือทำอะไรจะทำให้ชนะใจตนเองและผู้อื่น

14. สถานการณ์ดังกล่าวตรงกับข้อใดมากที่สุด

(การตั้งสมมติฐาน)

- ก. ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์
- ข. เอาใจเขามาใส่ใจเรา
- ค. จิตเป็นนายกายเป็นบ่าว
- ง. รู้ไว้ใช้ว่าใส่ป่าแบกหาม
- จ. รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง

15. ข้อความข้างต้นที่นักเรียนอ่าน สรุปได้ว่าอย่างไร

(การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)

- ก. การให้อภัยเป็นสิ่งสำคัญที่สุด
- ข. การเอาใจคนอื่นสำคัญที่สุด
- ค. การเอาใจตนเองสำคัญที่สุด
- ง. การเก็บความรู้สึกเป็นสิ่งสำคัญที่สุด
- จ. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด

16. ข้อความนี้กล่าวในทำนองใด

(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)

- ก. ต่อว่า
- ข. แนะนำ
- ค. ตำหนิ
- ง. สั่งสอน
- จ. ตักเตือน

อ่านบทสนทนาต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 17 - 20

“ความสุขที่แท้จริงคือความสุขทางใจเท่านั้น เสียงพอลลอยแทรกความคิด
ผมเข้ามามันเกิดจากการเสียดสี ไม่มีความอยาก...”

“ในโลกนี้มีด้วยหรือ?”

“นี่แน่ะ พ่อจะพาแกไปดูอะไรบางอย่าง ขับรถตรงไป พ่อชี้มือไปเบื้องหน้า
ผมขับรถเก่งราคาสิบล้านไปตามที่พ่อบอก เมื่อถึงสี่แยก ผมขับรถฝ่าไฟแดง
อย่างไม่หวั่น แต่ผ่านไปไม่ได้ไม่ไกลนัก ตำรวจจราจรนายหนึ่งก็โบกมือให้ผมจอดรถ
“ขอใบขับขี่ด้วยครับ” นายตำรวจกล่าว

“ผมยื่นใบขับขี่ให้เขา คุณตำรวจจัดการเขียนใบปรับเลย”

นายตำรวจวัยสี่สิบมองหน้าผมเหมือนไม่เคยเจอคนแบบนี้มาก่อนเขามองดูใบขับขี่และ
รถคันใหม่เยี่ยมสลับกับหน้าผมอยู่ครู่หนึ่งอย่างลังเล ก่อนโบกมือให้ผมไปได้

“ทำไมเขาไม่ปรับแก?” พ่อถาม

“เขาคงกลัวแจ็กพ็อตไปจับเอารถคนใหญ่คนโตเข้านะซี รถแบบนี้ไม่ใช่ใคร ๆ
ก็มีกันได้”

“น่าสมเพช”

“ใคร? เขาหรือผม?”

“น่าสมเพชสังคมเรา มันชักเลอะเทอะเจริญลงไปทุกวัน เปรยก่อนบอกทางต่อ

17. ประเด็นปัญหาที่สำคัญคืออะไร (การเสนอปัญหา)
- ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม
 - การเลือกปฏิบัติต่อคนบางกลุ่ม
 - การทุจริตต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - การเห็นคุณค่าวัตถุสำคัญกว่าจิตใจ
 - การเห็นเงินสำคัญกว่าหน้าที่การงาน
18. นักเรียนคิดว่าเรื่องดังกล่าว ถ้าตำรวจเขียนใบปรับจะเกิดอะไรขึ้น (การตั้งสมมติฐาน)
- ผู้ถูกปรับขับรถช้าลง
 - ผู้ถูกปรับทะเลาะกับตำรวจ
 - ผู้ถูกปรับต้องไปเสียค่าปรับที่โรงพัก
 - ผู้ถูกปรับขับรถระมัดระวังมากขึ้น
 - ผู้ถูกปรับต้องเสียเงินค่าปรับ 200 บาท
19. จากข้อความ สังคมเสื่อมลงเพราะเหตุใด (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)
- คนไม่ซื่อสัตย์
 - คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น
 - คนไม่ช่วยกันพัฒนา
 - คนคอร์รัปชันมากขึ้น
 - คนถูกเอารัดเอาเปรียบ
20. ปัญหาเรื่องที่ถูกกล่าวมา สะท้อนให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติหน้าที่ขาดคุณธรรมในข้อใดมากที่สุด (การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)
- ความซื่อสัตย์
 - ความรับผิดชอบ
 - ความกตัญญูรู้คุณ
 - ความจงรักภักดี
 - ความเมตตากรุณา

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 21 – 24

“จริงหรือที่ที่ว่ารักเราจ้กร้าว รสสัมผัสอ่อนละมุนที่คุ้นเคย เราเคยร่วมใจฝันว่าวันหนึ่ง ฟ้าสีทอง ดอกไม้บาน ธารพระจันทร์ ฉนั้นเฝ้ารอคอยวันที่ฝันไว้ แต่นี้สร้อยสายสวาทมาขาดตอน เมื่อเธอสิ้นเสนหามาสนอง แผลรักร้ายบ่อนท้าวเนื้อหัวใจ	นึกแล้วหนาวเหน็บนักแก้วรักเอ๋ย ใยจึงเผยแพร่สร้างจิตจางกัน เราจะถึงวันที่งามเหมือนความฝัน และรักอันคงค่าสภาพ รอด้วยรักด้วยใจไม่ถ่างถอน เธอกลักรอนลงด้วยมือเธอหรือไร รักที่ปองมอดหมดความสดใส จะต้องปวดร้าวไปถึงไหนกัน...”
--	--

21. ประเด็นปัญหาที่สำคัญคืออะไร (การเสนอปัญหา)
- คนผิดหวังจากความรัก
 - คนไม่เห็นคุณค่าความรัก
 - คนไขว่คว้าหาความรัก
 - คนถูกคนรักหลอกหลวง
 - คนเรียกร้องความรักคืน
22. ความหวังของข้อความต้องการอะไร (การตั้งสมมติฐาน)
- การให้ความช่วยเหลือคนอกหัก
 - การตัดพ้อต่อว่าคนรักที่หลอกหลวง
 - การให้เห็นความสำคัญของความรัก
 - การให้คนในสังคมเห็นคุณค่าความรัก
 - การให้ความรักความจริงใจกับคนที่เรารัก
23. กรณีใดเป็นข้อสรุปที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)
- ความรักเหมือนยาขม
 - ความรักคือยาวิเศษ
 - ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์
 - ความรักคือความเข้าใจ
 - ความรักคือการให้อภัย

24. ข้อใดเป็นข้อมูลที่กำหนดเพิ่มเติม เพื่อให้การสรุปเรื่องคนอกหัก
สมเหตุสมผลมากขึ้น (การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)
ก. ดอกรักบานในหัวใจใครทั้งโลก
และอาจเป็นเช่นนี้ชั่วชีวิต	แต่ดอกโคกบานในหัวใจฉัน
เมื่อรักอันแจ่มกระจ่างกลับร้างไกล
ข. เมื่อดวงใจได้เฉลยเอ่ยคำรัก
ไม่เปลี่ยนแปรใจแท้แม้ใจดล	ใจก็มักมั่นคงไซ้ไรไม่เหิน
ทรชนเล่ห์ลวงหลอกลวงใจ
ค. ใจเพียงหนึ่งตั้งดื้อถือรักเถิด
ใจยังฝังหยั่งรักล้ำประจำใจ	แม้รักเกิดก่อทุกข์ไร้สุขใจ
ไฉนว่าใจ ใจหนอใจ ไยมั่นคง
ง. ฉันทอกหักตามระเบียบเรียบร้อยแล้ว
ธงปราศัยชักปราดขึ้นพาดบัง	เหลือแต่แววสังเวชซากเศษหวัง
ความจริงจึ่งทั้งสิ้นจึ่งชินชา
จ. เกรงเหลือเกินเกรงฝันจะพลันดับ
คิดถึงเธอทุกวันฝันทุกคราว	เลื่อนไปกับทิวาในหน้าหนาว
อยากจะทำว่าพันก็หวั่นใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 25 - 28

“ฟุ้งฝันไม่สายน้ำยาให้หยุด หยุดปรุงแต่งสร้างตามความนิยม จงหยุดชมชื่นใจในใจเถิด สมมติจากหัวใจไปทุกตอน	หยุดเสียที่เกิดมนุษย์หยุดสะสม สร้างสังคมไซโคกรอกโลกจึ่งร้อน ทุกสิ่งเกิดก่อไว้ในใจก่อน ใจจึ่งซ่อนทุกสิ่งจริงลวงไว้”
---	---

25. ประเด็นสำคัญของบทร้อยกรองคืออะไร (การเสนอปัญหา)
ก. ใจของคนไม่เคยได้หยุดพักผ่อน	
ข. ใจของคนพยายามจะหาทางออก	
ค. ใจของคนคิดแต่แสวงหาผลประโยชน์	
ง. ใจของคนมีความสำคัญมากกว่าร่างกาย	
จ. ใจของคนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิต	

26. สมมุติฐานของสถานการณ์คือข้อใด (การตั้งสมมุติฐาน)
- ถ้าใจเป็นสุขกายก็เป็นสุข
 - ถ้าใจร้อนรนกายก็ร้อนรนด้วย
 - ถ้าใจรู้จักพอคนก็มีความสุข
 - ถ้ามีร่างกายแข็งแรงใจก็เข้มแข็ง
 - ถ้ามีร่างกายสมบูรณ์ใจก็สมบูรณ์

27. ข้อใดเป็นข้อมูลที่กำหนดเพิ่มเติม เพื่อให้การสรุปสมเหตุสมผลมากขึ้น (การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน)

ก. เลิกความคิดขั้นแข็งปรุงแต่งจิต

เลิกชีวิตวุ่นวายในทุกที่

เลิกเด็กร้อนดินรนคนไยดี

ไม่ต้องมีปรารถนาในอารมณ์

ข. สงสารใจเจ้าเอ๋ยไม่เคยนิ่ง

วนและวิ่งคืบและวันหวั่นและไหว

เหมือนถูกกายกำบังกักขังใจ

ใจจึงได้ดินรนทุกหนทาง

ค. กลางคืนคอยเป็นควันอัดอั้นไว้

ครั้นกลางวันก็เป็นไฟไปทุกอย่าง

ร่างกายถูกผูกพันสรรพางค์

เป็นสื่อกลางแก่ใจรับใช้การ

ง. เพราะเมาจัด ด้วยวัตถุนิยม

เกิดระทม ทุกข์ร้าย กว่าตายโหง

ตายทั้งเป็น เหมือนว่าเล่น ทุกชั่วโงง

ยิ่งกว่าตาย ไส้โลง ซึ่งครั้งเดียว

จ. สิ้นदानจิต ชอบเวียน เปลี่ยนเสมอ

มันเฝ้าเพื่อ หาใหม่ ใฝ่กระสัน

จะเปลี่ยนรส, เปลี่ยนที่, เปลี่ยนสิ่งอัน

แหวดล้อมมัน, เปลี่ยนเวลา เปลี่ยนอารมณ์

28. การปฏิบัติของบุคคลในข้อใด สอดคล้องกับบทกลอนดังกล่าวมากที่สุด

(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)

- ก. จุฑามาศเรียนดีเพราะนั่งสมาธิเป็นประจำ
- ข. นันทิภาเล่นกีฬาเก่งเพราะเชื่อฟังผู้ฝึกสอน
- ค. บุญหัสชอบเรียนภาษาไทยจึงเข้าเรียนทุกครั้ง
- ง. สุวาริรักแม่มากจึงขยันเรียนและขยันฝึกซ้อมกีฬา
- จ. ลิขิตอยากเป็นนายแบบจึงออกกำลังกายทุกวัน

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 29 - 32

มิใช่ใคร จะฟัง ซึ่งพระเจ้า	แต่พวกเรา ชาวพุทธ- ศาสนา
ผู้เชื่อฟัง โอวาท พระศาสดา	ฟังธรรมมา คือฟัง ซึ่งตัวเอง
ประกอบกรรม นำมา ซึ่งโศคนผล	ตั้งแต่ต้น จนปลาย ได้เหมาะเหม็ง
ทั้งทางโลก ทางธรรม ก็ยำเกรง	ถือเลบง สร้างตัว อยู่ทั่วกัน
อิตตahi อิตตโน นาโถ แปล	ว่า “ตัวฟัง ตัว” แน่, ถ้าบิดผัน
เป็นอื่นไป วนเวียน หาเหียรครัน	ฟังเขานั้น ไม่ “หนึ่ง” เหมือนฟังตัว

29. ประเด็นสำคัญของบทร้อยกรองนี้ คือข้อใด

(การเสนอปัญหา)

- ก. การฟังตัวเอง
- ข. การฟังพุทธเจ้า
- ค. การฟังพระธรรม
- ง. การฟังพระสงฆ์
- จ. การฟังบิดามารดา

30. สมมุติฐานของบทร้อยกรองดังกล่าวคือข้อใด

(การตั้งสมมุติฐาน)

- ก. คนที่ฟังธรรมคือคนที่ฟังตนเอง
- ข. คนที่ฟังพระเจ้าคือคนที่ฟังตนเอง
- ค. คนที่ฟังตนเองจะเป็นที่ฟังของคนอื่น
- ง. คนที่ฟังตนเองได้รับการยอมรับจากคนอื่น
- จ. คนที่ฟังตนเองเป็นจะมีคนให้ความช่วยเหลือ

31. เงื่อนไขในข้อใดสอดคล้องกับบทร้อยกรองมากที่สุด

(การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน)

- ก. การฟังบุคคลอื่นฟังได้แล้วแต่กรณี
- ข. เราไม่ควรฟังใครเลยนอกจากตนเอง
- ค. เราไม่ควรฟังใครเลยนอกจากพ่อแม่
- ง. เราไม่ควรฟังใครเลยนอกจากศาสดา
- จ. เราควรฟังบุคคลอื่นเมื่อจำเป็นเท่านั้น

32. บุคคลที่ปฏิบัติตามบทกลอนดังกล่าวจะได้รับผลในข้อใด

(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)

- ก. มีคนเคารพนับถือ
- ข. มีชื่อเสียงเกียรติยศ
- ค. มีคนยกย่องเชิดชู
- ง. มีคนรักใคร่เฟื่อง
- จ. มีมิตรสหายจำนวนมาก

ให้นักเรียนดูรูปภาพ แล้วตอบคำถาม ข้อที่ 33 - 36

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ปีที่ 50 ฉบับที่ 15043 วันอังคารที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2542

33. ประเด็นปัญหาของการ์ตูนคือข้อใด (การเสนอปัญหา)
- โทรศัพท์มือถือ 2 วัตต์ เป็นอันตราย
 - บริษัทโทรศัพท์มือถือเอาเปรียบลูกค้า
 - บริษัทโทรศัพท์มือถือโฆษณาเกินจริง
 - ธุรกิจโทรศัพท์มือถือแข่งขันกันขาย
 - ธุรกิจโทรศัพท์มือถือแย่งลูกค้ากัน
34. นักเรียนคิดว่า ถ้ามีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการใช้โทรศัพท์มือถือ สมมุติฐานในข้อใด ไม่น่าจะเป็นไปได้ (การตั้งสมมุติฐาน)
- ค่าใช้จ่ายโทรศัพท์ถูกลง
 - มีผู้ซื้อโทรศัพท์มากขึ้น
 - ผู้ใช้โทรศัพท์ ไม่ได้รับอันตรายจากคลื่นโทรศัพท์
 - ผู้ใช้โทรศัพท์มีโอกาสเลือกกระบบโทรศัพท์ได้หลากหลายขึ้น
 - ผู้ขายโทรศัพท์มือถือแข่งขันกันโฆษณามากขึ้น
35. เงื่อนไขในข้อใดสอดคล้องกับข้อความในรูปภาพมากที่สุด (การรวบรวมข้อมูลและการทดสอบสมมุติฐาน)
- โทรศัพท์มือถือมีให้เลือกจำนวนมาก
 - โทรศัพท์มือถือมีให้เลือกหลายรูปแบบ
 - เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน
 - โทรศัพท์มือถือทุกระบบเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
 - ใช้โทรศัพท์มือถือหากไม่รอบคอบระมัดระวังมีแต่เสียเงินเพิ่มขึ้น
36. จากบทสนทนาในรูปภาพ ธุรกิจโทรศัพท์มือถือควรมีคุณธรรมต่อลูกค้าในข้อใดมากที่สุด (การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)
- ความซื่อสัตย์รับผิดชอบ
 - ความกตัญญูรู้คุณ
 - ความไม่เห็นแก่ตัว
 - ความเสียสละ
 - ความเมตตากรุณา

ให้นักเรียนดูรูปภาพ แล้วตอบคำถามข้อที่ 37 - 40

37. จากรูปภาพ ข้อใดมิใช่ข้อกล่าวหาที่นายกกำลังประสพอยู่ (การเสนอปัญหา)
- ไม่รักครอบครัว
 - ไม่รักประชาชน
 - ไม่รักประเทศชาติ
 - เอาเปรียบสังคม
 - หลีกเลี่ยงการเสียภาษี
38. จากรูป ข้อกล่าวหาใดเป็นที่มาของปัญหาและข้อกล่าวหาที่นายกรัฐมนตรีประสพอยู่ (การตั้งสมมติฐาน)
- ขายหุ้นจนร่ำรวย
 - ขอหาชุกหุ้น 2
 - ขอหาเลี่ยงภาษี
 - ขาดคุณธรรมจริยธรรม
 - ไม่รักชาติ

39. จากรูปภาพ สมมุติฐานในข้อใด กล่าวถึงนายกรัฐมนตรีไม่ถูกต้อง

(การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมุติฐาน)

- ก. จำรายเงินแต่ไม่มีความสุข
- ข. จำรายเงินแต่ไม่มีคุณธรรม
- ค. ขายหุ้นในราคาที่แพงเกินจริง
- ง. ขายหุ้นแต่ไม่เสียภาษี
- จ. เอาเปรียบคนอื่น

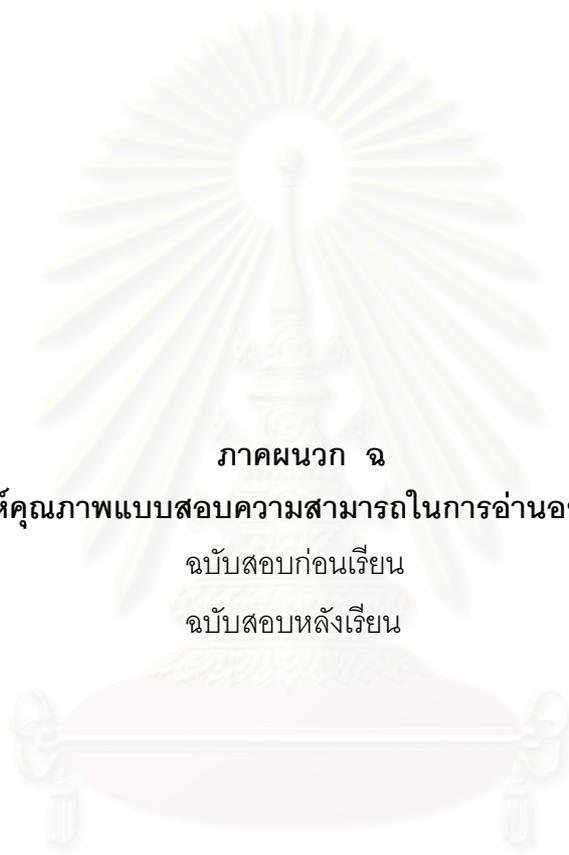
40. นักเรียนคิดว่านายกรัฐมนตรี ควรปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะไม่เกิดปัญหา

หรือข้อกล่าวหาดังปรากฏในรูป

(การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้)

- ก. แกล้งชาวต่างชาติให้ชัดเจน
- ข. บริจาคเงินช่วยเหลือคนจน
- ค. เสียภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
- ง. ขายหุ้นอย่างโปร่งใสและเป็นไปตามกฎหมาย
- จ. บริจาคเงินช่วยเหลือประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ฉบับสอบก่อนเรียน

ฉบับสอบหลังเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ฉบับสอบก่อนเรียน เป็นรายชื่อ
(ค่าความเที่ยงของแบบสอบทั้งฉบับ KR 20 =.83)

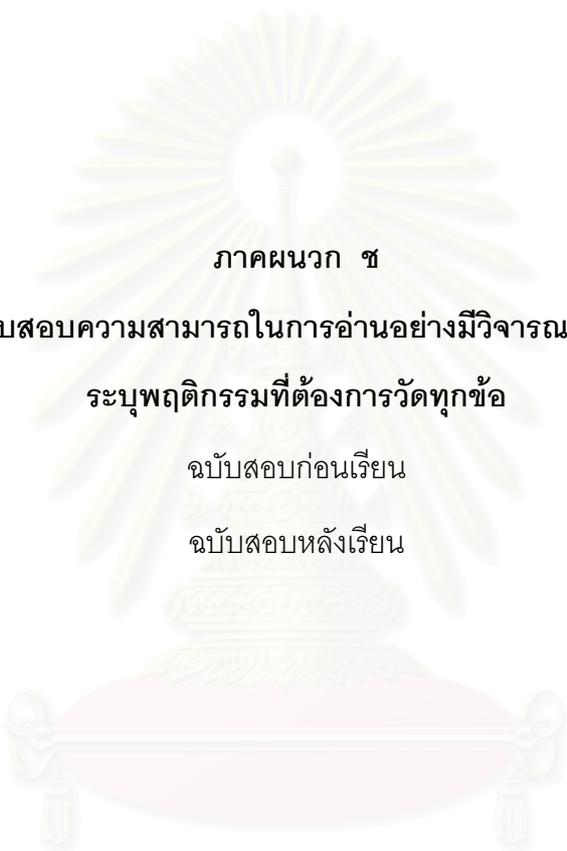
ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	.78	.50	31	.54	.42
2	.33	.33	32	.63	.25
3	.42	.67	33	.38	.50
4	.75	.33	34	.63	.42
5	.54	.25	35	.67	.50
6	.67	.50	36	.29	.25
7	.38	.50	37	.50	.33
8	.25	.33	38	.33	.33
9	.71	.58	39	.42	.50
10	.33	.50	40	.71	.25
11	.46	.25	41	.63	.25
12	.38	.50	42	.63	.25
13	.42	.33	43	.46	.42
14	.33	.33	44	.67	.33
15	.54	.42	45	.67	.33
16	.63	.75	46	.71	.25
17	.46	.25	47	.75	.50
18	.71	.58	48	.25	.33
19	.33	.33	49	.50	.33
20	.46	.25	50	.46	.25
21	.50	.50	51	.44	.38
22	.38	.41	52	.50	.63
23	.46	.25	53	.41	.69
24	.33	.33	54	.50	.50
25	.63	.58	55	.53	.56
26	.71	.25	56	.47	.44
27	.79	.42	57	.38	.25
28	.58	.33	58	.38	.50
29	.46	.25	59	.34	.44
30	.38	.25	60	.38	.50

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ฉบับสอบหลังเรียน เป็นรายข้อ

(ค่าความเที่ยงของแบบสอบทั้งฉบับ KR 20 = .82)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	.63	.42	31	.75	.50
2	.67	.50	32	.46	.25
3	.50	.50	33	.38	.41
4	.75	.50	34	.79	.42
5	.54	.42	35	.58	.33
6	.71	.58	36	.38	.25
7	.33	.33	37	.63	.25
8	.63	.58	38	.71	.25
9	.50	.33	39	.63	.25
10	.29	.25	40	.38	.50
11	.67	.33	41	.38	.50
12	.25	.33	42	.63	.38
13	.50	.33	43	.54	.42
14	.46	.25	44	.46	.25
15	.42	.50	45	.45	.45
16	.42	.50	46	.42	.67
17	.67	.33	47	.46	.25
18	.71	.25	48	.25	.33
19	.25	.33	49	.71	.58
20	.54	.25	50	.42	.33
21	.75	.33	51	.33	.33
22	.67	.50	52	.38	.50
23	.68	.78	53	.71	.58
24	.33	.33	54	.50	.63
25	.46	.25	55	.50	.50
26	.50	.44	56	.53	.56
27	.34	.38	57	.33	.50
28	.44	.44	58	.46	.25
29	.47	.55	59	.38	.50
30	.71	.33	60	.41	.69

ภาคผนวก ช

แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดทุกข้อ

ฉบับสอบก่อนเรียน

ฉบับสอบหลังเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ฉบับสอบก่อนเรียน)

**แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

คำอธิบาย

โปรดอ่านคำอธิบายก่อนลงมือทำแบบสอบ

1. เขียนชื่อ สกุล เลขที่ลงบนหัวกระดาษคำตอบให้เรียบร้อย
2. แบบสอบนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ 60 คะแนน
ใช้เวลาในการทำแบบสอบ 1.30 ชั่วโมง
3. ห้ามทำเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบสอบ
4. เปิดแบบสอบเมื่อได้รับอนุญาต
5. ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย X บนตัวอักษรที่อยู่หน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยให้เขียนในกระดาษคำตอบที่แจกให้ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือก ให้ขีดฆ่า ตัวอย่าง เช่น หากต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ข เป็นข้อ ง ให้ขีดฆ่าที่ข้อ ข แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ที่ข้อ ง ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		X

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 5

“วัยรุ่นต้องประสบกับความเครียด โดยมี 2 สาเหตุ กล่าวคือ สาเหตุภายในและสาเหตุภายนอก ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสาเหตุภายในที่เกิดทั้งทางร่างกายและจิตใจ วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลง ทางด้านร่างกายมากทางด้านสรีระ มีความต้องการทางเพศสูงขึ้น ทางด้านจิตใจของวัยรุ่น ยังไม่มีวุฒิภาวะที่จะเป็นผู้ใหญ่ออย่างเต็มตัว ทำให้วัยรุ่นปรับตัวได้ยาก สับสนในตนเอง ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นจากสาเหตุภายนอก ที่พบได้มากคือ ปัญหาจากทางครอบครัวของวัยรุ่น ความขัดแย้งการทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว ปัญหาเรื่องความหวัง ความคาดหวังของพ่อแม่หรือผู้ปกครองของวัยรุ่นที่มีความต้องการที่ไม่ตรงกับความต้องการของวัยรุ่น จึงเกิดความขัดแย้งกัน เช่น การคบเพื่อนอย่างอิสระ การแต่งกายอย่างอิสระ เป็นต้น ปัญหาทางด้านการเรียน ที่ไม่เป็นดังหวังของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองของวัยรุ่น พ่อแม่ ต้องการให้วัยรุ่นสนใจการเรียน วัยรุ่นต่อต้านและหันมาให้ความสนใจการคบเพื่อน เข้าสังคมมากขึ้น ปัญหาของ การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย วัยรุ่นยุคนี้ใช้จ่ายเกินตัว พ่อแม่ผู้ปกครองต้องรับภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าว จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกับตัววัยรุ่นและเป็นปัญหาความเครียดกับจิตใจวัยรุ่นเสมอมา”

1. ผู้เขียนบทความนี้มีจุดประสงค์อย่างไร (การวิเคราะห์)
 - ก. เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจวัยรุ่น
 - ข. เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาของวัยรุ่น
 - ค. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่น
 - ง. เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของวัยรุ่น
2. ข้อความดังกล่าว ควรตั้งชื่อเรื่องอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุด (การสังเคราะห์)
 - ก. วัยรุ่นวัยอลเวง
 - ข. การปรับตัวของวัยรุ่น
 - ค. สารพันปัญหาของวัยรุ่น
 - ง. ความเครียดของวัยรุ่น

3. เรื่องดังกล่าวให้ประโยชน์สูงสุดในด้านใดแก่ผู้อ่าน (การประเมินค่า)
- ทำให้เข้าใจอารมณ์ของวัยรุ่น
 - ทำให้เข้าใจความต้องการของวัยรุ่น
 - ทำให้เห็นใจผู้ปกครองที่เลี้ยงดูวัยรุ่น
 - ทำให้เห็นใจวัยรุ่นที่ต้องปรับตัวมาก
4. บุคคลใดน่าจะเป็นคนกล่าวข้อความข้างต้นนี้มากที่สุด (การสังเคราะห์)
- นักปกครอง
 - นักจิตวิทยา
 - นักวิทยาศาสตร์
 - นักสังคมสงเคราะห์
5. ปัญหาใดของวัยรุ่นที่กล่าวมาข้างต้น แก้ไขยากที่สุด (การประเมินค่า)
- ปัญหาคบเพื่อนต่างเพศ
 - ปัญหาการแต่งกายอิสระ
 - ปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัว
 - ปัญหาการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6 - 8

“ผักและผลไม้ให้สารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นโรคอะไรก็ตาม ต้องหันกลับสู่ธรรมชาติพึ่งผัก ผลไม้กันเป็นแถวๆ โดยเฉพาะผักจะให้สารอาหารที่ด้าน ความชรา ความเสื่อมอย่างได้ผลยิ่ง เป็นพืชผักสีเขียวเข้ม สีส้ม สีเหลือง ซึ่งเป็นแหล่งของ เบต้าแคโรทีน ป้องกันโรคได้ และยังสร้างภูมิคุ้มกันให้กับร่างกายอีก ผลไม้ที่มีรสเปรี้ยว ให้พลังงานต่ำ แต่มีวิตามินสูง เพิ่มความสดชื่น เช่น ส้ม มะม่วง ฝรั่ง ชมพู ถ้าเลือกเป็น ผลไม้ตามฤดูกาล ปลูกในท้องถิ่น ลดการใช้ยาฆ่าแมลง สารเร่งต่างๆ แล้วยิ่งปลอดภัยต่อ ร่างกายโดยเฉพาะเนื้อเยื่อสมอง ดังนั้นการเลือกจึงควรเลือกผักที่มีสีเขียวเข้ม สีเหลือง สีส้ม ทุกชนิด ยกเว้นผักที่มีคาร์โบไฮเดรตมาก เช่น ข้าวโพด ฟักทอง แครอท และหลีกเลี่ยงผลไม้ ที่มีรสหวาน ผลไม้ดอง แอ้ม อบแห้ง เชื่อมหรือคั้นผสมน้ำตาล”

6. ข้อใดคือจุดประสงค์สำคัญของผู้เขียนข้อความนี้ (การวิเคราะห์)
- ให้ความรู้เรื่องการเลือกรับประทานผัก ผลไม้
 - รณรงค์ให้รับประทานผัก ผลไม้
 - สร้างจิตสำนึกที่ดีในการเลือกซื้อผัก ผลไม้
 - ให้ตระหนักถึงประโยชน์ของผัก ผลไม้
7. ข้อความนี้ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุด (การสังเคราะห์)
- กินอย่างไรไม่ให้ชรา
 - สวยสมวัยผัก ผลไม้ช่วยได้ดี
 - ผัก ผลไม้ช่วยบำรุงสมองได้ดี
 - ประโยชน์ของผักและผลไม้
8. ข้อเสนอแนะของผู้เขียนมีประโยชน์อย่างไร (การประเมินค่า)
- บอกวิธีเลือกซื้อผักและผลไม้
 - บอกวิธีเลือกรับประทานผักและผลไม้
 - บอกเคล็ดลับการดูแลรักษาผักและผลไม้
 - บอกประโยชน์และข้อควรหลีกเลี่ยงในการรับประทานผักและผลไม้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9 - 11

นายอิฐบูรณ์ อ้นวงษา บรรณาธิการวารสารฉลาดซื้อ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค เปิดเผยเมื่อวานนี้ (13 ต.ค.48) ว่า การบริโภคบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปมากกว่า 1 ซองต่อวัน โดยใช้เครื่องปรุง ทั้งซองจะทำให้ผู้บริโภคได้รับโซเดียมมากเกินไป เพราะแต่ละวันจะได้รับปริมาณโซเดียม จากเครื่องปรุงต่างๆ เช่น ซีอิ๊ว น้ำปลา ซอส เกล็ดสูงอยู่แล้ว ที่ผ่านมาเคยมีการวิจัยถึงปริมาณการบริโภคบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปของคนไทย ในปี 2548 พบว่า มีมากถึง 120,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 9,500 ล้านบาท หากจะเทียบกับซองบะหมี่มาตรฐานที่บรรจุซองละ 60 กรัม หมายความว่า คนไทยบริโภคบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปถึง 2,000 ล้านซองต่อปี โดยปัจจัยสนับสนุนให้คนไทยบริโภคบะหมี่สำเร็จรูปจำนวนมาก น่าจะเป็นเพราะสินค้านี้มีหลายรส หลายระดับราคาให้เลือก ปรุงได้สะดวกรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเป็นอาหารแก้ขัดในยามขาดเงินและเป็นอาหารสุดนิยมที่คนไทยซื้อเพื่อบริโภค รวมถึงบริโภคในยามเกิดภัยพิบัติด้วย (มีต่อหน้าต่อไป)

นอกจากนี้ หากร่างกายได้รับโซเดียมมากเกินไป จะมีผลต่อระบบการทำงานของไต ไตต้องทำงานหนักเพื่อที่จะขับโซเดียมส่วนเกินออกไปหรือคนที่ เป็นโรคไตอยู่แล้ว ก็เกิด ปัญหาการคั่งค้างของโซเดียมอยู่ในร่างกาย ทำให้เกิดปัญหาความดันโลหิตสูง ทางที่ดีไม่ควร กินบะหมี่สำเร็จรูปเกินวันละ 1 ซอง และควรดื่มให้สุก อย่ารับประทานแบบเปล่า เพราะ บะหมี่จะไปพองตัวในกระเพาะทำให้เกิดอาการจุกแน่น

(จากหนังสือพิมพ์ 'ไทยรัฐ' โดย สกู๊ฟข่าวหน้า 1)

9. ถ้าปฏิบัติตามที่นายอิฐบูรณ์เสนอแนะ ผลที่ตามมาจะเป็นเช่นใด (การสังเคราะห์)
- ผู้บริโภคจะไม่ใช่โรคไต
 - ผู้บริโภคน่าจะเป็นโรคกระเพาะ
 - ผู้บริโภคน่าจะซื้อได้ง่ายและรวดเร็ว
 - ผู้บริโภคน่าจะประหยัดเงิน ประหยัดเวลา
10. ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุด (การสังเคราะห์)
- ภัยเงียบของบะหมี่สำเร็จรูป
 - ชีวิตจะสดใส ถ้าห่างไกลจากบะหมี่สำเร็จรูป
 - ร่างกายรับโซเดียมมากเกินไป ทำไตพัง
 - บะหมี่สำเร็จรูปกินได้ แต่ใส่เครื่องปรุงน้อย
11. การเสนอข้อมูลดังกล่าว เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)
- เชื่อถือได้ เพราะเป็นเรื่องที่ให้ประโยชน์แก่ผู้บริโภค
 - เชื่อถือได้ เพราะผู้ให้ข้อมูลมีความรู้ในด้านโภชนาการ
 - เชื่อถือไม่ได้ เพราะยังไม่มีรายงานการวิจัย
 - เชื่อถือไม่ได้ เพราะเป็นความคิดเห็นส่วนตัว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12 - 15

โคลนนิ่งมนุษย์ : เพื่ออะไร

การโคลน แบ่งตามวัตถุประสงค์ออกได้เป็นสองอย่างคือ การโคลนเพื่อสืบพันธุ์ (reproductive cloning) และ การโคลนเพื่อบำบัดโรค (therapeutic cloning)

สำหรับการโคลนเพื่อประโยชน์ด้านการสืบพันธุ์นั้น อาจจะมีประโยชน์คือ เพื่อเป็นการช่วยผู้ที่มีความผิดปกติของเซลล์สุจิ จนไม่สามารถมีลูกได้ตามธรรมชาติ ในลักษณะที่แม้แต่เทคโนโลยีขั้นสูงอย่าง เช่น การทำเด็กหลอดแก้ว (IVF), กิฟต์, ชิฟต์ หรืออิกซีก็ไม่สามารถช่วยได้ เป็นต้น

นอกจากประโยชน์ในกรณีข้างต้น ตามทฤษฎีแล้ว การโคลนยังเปิดโอกาส ให้เรื่องที่เป็นไปไม่ได้ก่อนหน้านี้...มีโอกาสดังเกิดขึ้นได้อีกด้วย เช่น การให้กำเนิด บุตร สำหรับคู่รักร่วมเพศอย่าง “คู่อเลสเบียน” หรือการสร้างมนุษย์โคลนของตนเอง ในแบบเดียวกับที่มีกล่าวไว้ในนิยายวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

การโคลนเพื่อประโยชน์ด้านการสืบพันธุ์นั้นยังเป็นข้อถกเถียงกันมากทั้งในแง่ของ ปัญหาด้านเทคนิค และที่สำคัญก็คือปัญหาด้านจริยธรรม กล่าวคือ สำหรับความรู้ เกี่ยวกับ เรื่องการโคลนมนุษย์ที่เรามีอยู่ในปัจจุบันนั้น กระบวนการดังกล่าวยังมีความ เสี่ยงอันตรายต่อทั้งแม่และลูกสูงมากและอาจถือได้ว่า เป็นการกระทำที่ผิดจริยธรรม

สำหรับประโยชน์อีกข้อหนึ่งของการโคลนคือ การโคลนเพื่อประโยชน์ด้านการบำบัด รักษาโรคนั้น ตั้งอยู่บนแนวคิดที่ว่า หากเราใช้เซลล์ของผู้ป่วยเองมาใช้ในการ สร้างเซลล์ หรืออวัยวะใหม่เพื่อรักษาโรค ก็น่าจะเป็นประโยชน์ได้มาก เนื่องจากจะช่วยตัดปัญหา เรื่องการปฏิเสธเซลล์หรืออวัยวะของร่างกายผู้ป่วยไปได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12. ผู้เขียนใช้กลวิธีใดในการนำเสนอ (การวิเคราะห์)
- ก. การพรรณนา
 - ข. การอธิบาย
 - ค. การยกตัวอย่าง
 - ง. การอ้างข้อเท็จจริง
13. การป้องกันการทำโคลนนิ่งควรทำอย่างไร (การสังเคราะห์)
- ก. รณรงค์ต่อต้านการทำโคลนนิ่ง
 - ข. ให้ความรู้เรื่องการทำโคลนนิ่ง
 - ค. เชิญชวนหน่วยงานที่ไม่เห็นด้วยคัดค้าน
 - ง. แสดงให้เห็นผลดีและผลเสียของการทำโคลนนิ่ง
14. นักเรียนได้ประโยชน์อะไรจากการอ่านบทความนี้ (การสังเคราะห์)
- ก. ทราบวิธีการโคลนนิ่ง
 - ข. เห็นคุณค่าของการโคลนนิ่ง
 - ค. ทราบวัตถุประสงค์ของการโคลนนิ่ง
 - ง. เลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตได้
15. บุคคลในข้อใดน่าจะเป็นผู้กล่าวข้อความข้างต้นนี้มากที่สุด (การสังเคราะห์)
- ก. แพทย์
 - ข. เกษัชกร
 - ค. นักเขียนสารคดี
 - ง. นักสื่อสารมวลชน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 16 - 17

ควาย คำนี้ถ้าเกิดพูดขึ้นมาตอนอารมณ์โกรธ อาจเปรียบเสมือนคำด่าที่รุนแรง แต่จริงๆ แล้วสัตว์ที่เรียกว่า ควายนั่น เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไทยๆ อย่างแท้จริง และยังเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณกับเรา อย่างที่จังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดตั้งบ้านควายซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมวิถีชีวิตแบบพื้นบ้านภาคกลาง มีพื้นที่ 100 กว่าไร่ แบ่งออกเป็น ส่วนต่างๆ เช่น หมู่บ้านชาวนาแสดงวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีลานนวดข้าว คอกควาย

นอกจากนี้ยังมีการแสดงของควายอีกด้วย อยากรู้ว่าแปลกและน่ารักแค่ไหน ต้องลองไปดูกัน

16. ข้อความข้างต้น น่าจะมีแหล่งที่มาจากที่ใด (การสังเคราะห์)

- ก. หนังสือสารานุกรม
- ข. หนังสือความรู้รอบตัว
- ค. หนังสือสารคดีท่องเที่ยว
- ง. หนังสือศิลปวัฒนธรรม

17. ข้อความข้างต้น ข้อใดกล่าวถึงประโยชน์ของควาย

ได้ถูกต้องน้อยที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. ควาย เป็นสัตว์ที่มีบุญคุณกับคน
- ข. ควาย เป็นคำที่ใช้ด่าคนที่ไม่ฉลาด
- ค. ควาย เป็นสัตว์ที่สามารถฝึกให้แสดงได้
- ง. ควาย เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตแบบไทยๆ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 18 - 21

เจ.เค. โรว์ลิง เจ้าของวรรณกรรมเยาวชน เรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์ เดิมยากจนมาก มีชีวิตอยู่ได้ด้วยเงินสวัสดิการสังคมเพียงเล็กน้อยที่รัฐบาลให้ หลังจากที่เธอหย่าจากสามี เธอก็ต้องดิ้นรนหาเงินมาเลี้ยงลูกและกระเบื้องกระเสี้ยวใช้เงินไปวันๆหนึ่ง อาศัยที่เธอมีจินตนาการ มีฝีมือในการเขียนหนังสือและเชื่อมั่นในฝีมือของตนเองว่า เรื่องของเธอต้องขายได้แน่ เธอจึงอดทนเขียนเรื่องสั้น เรื่องยาว ไปส่งสำนักพิมพ์แต่ก็ถูกส่งกลับคืนมาทั้งหมด แต่เธอก็ไม่ย่อท้อ ก้มหน้าก้มตาเขียนต่อไป โดยมีลูกสาวตัวน้อยนอนหลับอยู่ในรถเข็น หาที่ดีๆเขียนไม่ได้ ก็เขียนลูกเข้าไปในคอฟฟี่ช็อปซื้อกาแฟถ้วยเดียวประทังความหิว นั่งเขียนต้นฉบับต่อไป มาวันนี้ สิ่งมหัศจรรย์ก็เกิดขึ้น เธอได้รับรางวัลจากการเขียนเรื่องแฮร์รี่พอตเตอร์กลายเป็นเศรษฐินี ไปในที่สุด

18. จุดประสงค์ของผู้เขียนคือข้อใด (การวิเคราะห์)
- ยกตัวอย่างนักเขียนที่ประสบความสำเร็จ
 - แนะนำวิธีเป็นนักเขียนให้ประสบความสำเร็จ
 - อธิบายชีวิตของนักเขียนที่ประสบความสำเร็จ
 - เสนอแนะวิธีการเป็นนักเขียนที่ประสบความสำเร็จ
19. ข้อความดังกล่าว ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร (การสังเคราะห์)
- นักเขียนอนาคต
 - นักเขียนร้อยล้าน
 - นักเขียนมือทอง
 - นักเขียนผู้ยิ่งใหญ่
20. ชีวิตของ เจ.เค. โรว์ลิง ที่กล่าวถึง มีความสอดคล้องกับสำนวนใด (การสังเคราะห์)
- รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา
 - ปลูกพืชอย่างไร ได้ผลอย่างนั้น
 - ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
 - คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล

21. นักเรียนได้ประโยชน์อะไรจากการอ่านข้อความดังกล่าว (การประเมินค่า)
- ตระหนักว่าไม่ควรดูหมิ่นคนยากจน
 - ตระหนักว่าชีวิตมนุษย์ต้องอดทนต่อผู้
 - ทราบว่ารัฐบาลจัดเงินสวัสดิการสังคมให้
 - ทราบว่าคนที่หย่าจากสามีต้องเลี้ยงดูลูกเอง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22 - 26

แนวทางในการสร้างนักกีฬา สิ่งแรกต้องดูที่โครงสร้างร่างกาย อุดมพรมีร่างกายที่ได้เปรียบ แม้ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ยอมมาเป็นนักกีฬายกน้ำหนัก เพราะกลัวไม่สวย แต่ประเด็นนี้สำหรับอุดมพรไม่ใช่ปัญหา สัดส่วนร่างกายได้เปรียบ แต่ความสำเร็จกีฬายกน้ำหนักต้องขึ้นอยู่กับ การต่อสู้กับตนเอง ต้องขยันฝึกซ้อมด้วย คุณสมบัติข้อนี้อุดมพรก็มีพร้อม ระยะเวลา 1 ปี...อุดมพรฝึกซ้อมด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจมาก การซ้อมปกติ วันธรรมดาหลังเลิกเรียน 4 โมงเย็น...ถึง 6 โมง อุดมพรจะมานั่งรอซ้อมทุกวัน...บางวันต้องซ้อมหลายรายการหนักมาก จนบางครั้งก็ออกอาการไม่ไหว แต่อุดมพรก็ไม่เคยหนี...ทนซ้อมได้ทุกครั้ง

เสาร์ อาทิตย์...ให้พัก อุดมพรก็ไม่ไปเที่ยว ใช้เวลาว่างอยู่กับครอบครัว แม้ว่าอุดมพรอายุยังน้อยแต่ก็เคร่งครัดในการฝึก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหาร การกินแต่ละมือดูแลตัวเองเป็นพิเศษ...ลดอาหารประเภทไขมัน คุมน้ำหนักตัว

สิ่งที่ครูต้องเตือนคือ การบาดเจ็บ ถ้าเจ็บต้องคุยกัน โค้ชจะได้ปรับเปลี่ยนการฝึก ลดตารางการฝึกให้เป็นบางช่วง เพราะอุดมพรเป็นเด็กใจสู้...ให้ทำอะไรก็ทำ ไม่เคยบ่น เหล่านี้คือ...คุณสมบัติเด่นของอุดมพร พลศักดิ์

นักกีฬายกน้ำหนักเหรียญทองโอลิมปิก ครั้งที่ 28 ที่กรุงเอเธนส์ ประเทศกรีซ

22. ปัจจัยสำคัญในข้อใดที่ส่งเสริมให้ อุดมพร พลศักดิ์

ได้รับเหรียญทองโอลิมปิก

(การวิเคราะห์)

- พรสวรรค์
- สิ่งแวดล้อมต่างๆ
- ขยัน อดทนและมีวินัย
- โครงสร้างร่างกายที่เหมาะสม

23. ชีวิตของอุดมพร พลศักดิ์ที่กล่าวถึง มีความสอดคล้องกับสำนวนใดมากที่สุด (การประเมินค่า)
- รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเสา
 - ชีวิตคือการต่อสู้ ศัตรูคือยากำลัง
 - หนทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน
 - ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
24. การเตรียมตัวเพื่อเป็นนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จ ควรวางแผนอย่างไร (การสังเคราะห์)
- ฝึกซ้อมกีฬาทุกวัน
 - เชิญฟังผู้ฝึกสอนทุกอย่าง
 - มีความอดทนและขยันฝึกซ้อม
 - คบกับนักกีฬาที่มีชื่อเสียงโด่งดัง
25. เรื่องราวของอุดมพร พลศักดิ์ มีหรือไม่ประโยชน์แก่ใคร เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)
- มีประโยชน์แก่นักกีฬายกน้ำหนัก เพราะเป็นแบบอย่างที่ดี
 - มีประโยชน์แก่นักกีฬาทุกคน เพราะเป็นแบบอย่างที่ดี
 - ไม่มี เพราะการฝึกกีฬาแต่ละชนิดไม่เหมือนกัน
 - ไม่มี เพราะโอกาสที่จะได้เหรียญทองโอลิมปิกมีน้อยมาก
26. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ว่าการคัดเลือกนักกีฬาที่ดี ต้องพิจารณาโครงสร้างของร่างกายด้วย (การประเมินค่า)
- เห็นด้วย เพราะโครงสร้างร่างกายมีส่วนสำคัญในการฝึกกีฬา
 - เห็นด้วย เพราะโครงสร้างร่างกายทนต่อการบาดเจ็บได้
 - ไม่เห็นด้วย เพราะการเล่นกีฬาใช้ความสามารถมากกว่า
 - ไม่เห็นด้วย เพราะการเล่นกีฬาอยู่ที่พรสวรรค์ของเราเอง

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 27

เพื่อนของเราบางคนได้ค้นพบ	วิถีทางสงบแห่งวัดป่า
ต่อชีวิตนั่งขัดวิปัสสนา	แถลงจิตวิญญาณนักถาวรธรรม
ขณะที่บางคนกลับหม่นหมอง	สุราเข้าเข้าครองจรดค้ำ
ปากพล่ามเทศนา,ตาแดงซ้ำ	ถึงสูงสุดตกต่ำเฝ้ารำพัน

27. บทร้อยกรองนี้มีคุณค่าเด่นชัดในด้านใด (การประเมินค่า)

- ก. ปลุกฝังคุณธรรม
- ข. ชี้ให้เห็นสังขารของชีวิต
- ค. มีความงดงามทางวรรณศิลป์
- ง. ให้ความรู้เกี่ยวกับโลกและชีวิต

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28 - 30

พรากรหายไ้พรากร้าง	นิรันดร์กาล
มีพรากรมีพบพาน	เพื่อนพ้อง
ชิงโศกโศกพาผลาญ	เผาจิต
วันหนึ่งนั่นจักต้อง	กลับร้ายกลายเป็นดี

28. บทร้อยกรองดังกล่าว มีแนวคิดหลักที่เด่นชัดในเรื่องใดมากที่สุด(การประเมินค่า)

- ก. ชีวิตนี้ยังมีหวัง
- ข. การตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท
- ค. สุขทุกข์คือธรรมดาของชีวิต
- ง. คนดีตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้

29. บทร้อยกรองดังกล่าวตรงกับภาษิตในข้อใด (การสังเคราะห์)

- ก. กงกรรมกงเกวียน
- ข. ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน
- ค. วันพระไม่ได้มีหนเดียว
- ง. ไม้ล้มข้ามได้ คนล้มอย่าข้าม

30. บทร้อยกรองดังกล่าวมีความเด่นชัดในเรื่องใด (การประเมินค่า)

- ก. การซ้ำคำ
- ข. การเปรียบเทียบ
- ค. ใช้คำศัพท์เข้าใจง่าย
- ง. ความหมายลึกซึ้งกินใจ

อ่านร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 31 - 34

ห้องเอ๋ย ห้องสมุด	นำมนุษย์โอบยิบดินไพศาล
มีหนังสือเป็นมิตรจิตเบิกบาน	ก่อเกิดจินตนาการรื่นรมย์ใจ
ได้ท่องเที่ยวถิ่นไกลในภิกพ	ได้ประสบบุคคลพันสมัย
ได้รับทราบเหตุการณ์ที่ผ่านไป	เพียงนั่งในห้องสมุดสุดเพลินเอย

31. บทร้อยกรองข้างต้นนี้ใช้โวหารประเภทใด (การวิเคราะห์)

- ก. อุปมาโวหาร
- ข. สาธกโวหาร
- ค. อุปลักษณะ
- ง. เทศนาโวหาร

32. บทร้อยกรองข้างต้นตรงกับข้อใด (การสังเคราะห์)

- ก. ความรู้คือแสงสว่าง สองทางชีวิต
- ข. ห้องสมุดคือมิตร ช่วยชี้ทิศการศึกษา
- ค. ความรู้เพิ่มพูนได้ ถ้ารู้จักใช้ห้องสมุด
- ง. ห้องสมุดสุดประเสริฐ เป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา

33. ควรตั้งชื่อบทร้อยกรองนี้ว่าอย่างไร (การประเมินค่า)

- ก. หนังสือ
- ข. ห้องสมุด
- ค. บ่อเกิดความรู้
- ง. หนังสือมีประโยชน์

34. บทร้อยกรองข้างต้นแสดงคุณค่าในด้านใด (การประเมินค่า)

- ก. ด้านความรู้
- ข. ด้านความบันเทิง
- ค. ด้านวรรณศิลป์
- ง. ด้านจินตนาการ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 35 - 38

น้ำใจนักกีฬา	เห็นได้คราเข้าแข่งขัน
แพ้ชนะไม่สำคัญ	น้ำใจนั้นดีควรชม
รู้แพ้รู้ชนะ	รู้จังหวะอันเหมาะสม
รู้ถอยไม่ทรอมตรม	จึงสมศักดิ์นักกีฬา

35. บทร้อยกรองนี้ ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายใด (การวิเคราะห์)

- ก. อธิบายความ
- ข. บรรยายภาพ
- ค. ให้ความรู้
- ง. สั่งสอน

36. ผู้ปฏิบัติตามคำแนะนำในร้อยกรองนี้ น่าจะได้รับผลเช่นใด (การสังเคราะห์)

- ก. เป็นที่รักใคร่ชื่นชม
- ข. ไม่ขัดแย้งกับคู่แข่ง
- ค. เป็นที่ยกย่องนับถือ
- ง. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

37. ร้อยกรองนี้มีลักษณะเด่นในด้านใด (การประเมินค่า)
- ให้คติสอนใจที่ดี
 - ใช้ภาษาได้เข้าใจง่าย
 - ใช้คำที่มีสัมผัสในไพเราะ
 - ใช้คำสื่อความหมายได้ดี
38. บทร้อยกรองที่กล่าวมามีประโยชน์ในด้านใดมากที่สุด (การประเมินค่า)
- สั่งสอนนักกีฬาให้ตั้งใจแข่งขัน
 - แนะนำนักกีฬาให้ต่อสู้ให้สมศักดิ์ศรี
 - แนะนำนักกีฬาเรื่องกฎการแข่งขันกีฬา
 - สั่งสอนนักกีฬาให้รู้จักแพ้ชนะและมีน้ำใจนักกีฬา

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 39 - 42

ก้านบัวบอกกลิ่น	ชลธาร
มารยาทสอนสันดาน	ชาติเชื้อ
โศดฉลาดเพราะคำขาน	ควรทราบ
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเร็ว	บอกร้ายแสดงดิน

39. บทร้อยกรองข้างต้นผู้เขียนมีเจตนาใด (การวิเคราะห์)
- ชี้แจงให้รู้จักการมีมารยาทที่ดี
 - อธิบายลักษณะของดอกบัวบาน
 - แนะนำให้ดูธรรมชาติแล้วสอนใจ
 - สั่งสอนให้ดูคนจากคำพูดและมารยาท
40. บทร้อยกรองดังกล่าวให้แง่คิดในด้านใด (การวิเคราะห์)
- การพูดจา
 - การคบคน
 - การสังเกตคน
 - การไว้วางใจคน

41. บทร้อยกรองข้างต้นตรงกับสำนวนในข้อใด (การสังเคราะห์)
- ก. ปากว่าตาขยิบ
 - ข. สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล
 - ค. ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน
 - ง. พุดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

42. บทร้อยกรองนี้ดีเด่นในด้านใด (การประเมินค่า)
- ก. มีสัมผัสใน
 - ข. ให้อารมณ์สะเทือนใจ
 - ค. มีการเลียนเสียงธรรมชาติ
 - ง. ให้ความเปรียบเทียบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 43 - 47

“คุณยกมือซ้ายขึ้นซิคะ ขวาซิคะ”

“อัญ...ผมหายแล้ว วันนี้ผมรู้สึกสบายใจที่สุดอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนเลยคุณไม่ต้องกังวลหรอก ผมอาจจะหายขาดด้วยซ้ำ” ผมพยายามทำทุกอย่างให้เธอเห็นว่าผมปกติดี

อัญชัญมองผมอย่างไม่เชื่อสายตา คงเป็นเพราะผมไม่ได้พูดอะไรเป็นเหตุเป็นผลกับเธอมาหลายวันแล้ว

หลังจากทดสอบผมอีกหลายอย่าง เธอจึงโทรไปหาพ่อของเธอ ผู้ซึ่งมาช่วยดูแลผม ตอนกลางวันระหว่างเมียและลูกไม่อยู่บ้าน ช่วงไหนที่ผมมีอาการกำเริบคลุ้มคลั่งมาก ก็จะใช้โทรเรียกรถพยาบาลหรือรถตำรวจ...

“...ก็แปลกดีคะ ทำทางเค้าน่าเป็นปกติดีทุกอย่าง แต่หนูไม่อยากวางใจ หมอแนะนำให้มีคนคอยดูแลใกล้ชิดๆอีกสักระยะ...อ้าว เหมอคะ..พ่อไม่วางเหวอ...คือ อ้อ คงหาใครแทนไม่ทัน...ไม่รู้สิคะ หนูกังวล มันไม่ดีเลยที่จะทิ้งคนป่วยไว้ตามลำพัง...”

เธอใช้มือปิดปากกระบอกโทรศัพท์ หันมาพูดกับผม “คุณแน่ใจนะว่าสบายดี ไม่มีใครวางมาดูแลคุณเลย หรือฉันจะเอาคุณไปฝากไว้ที่โรงพยาบาลสักวันดีไหมนะ”

เธอยกนาฬิกาข้อมือขึ้นดู

“ฮือ...” ผมยิ้มเพื่อแสดงความปกติ “บอกพ่อคุณไม่ต้องมาดูแลผมหรอก ผมดูแลตนเองได้แล้ว เข้ากินยาสามเม็ด สีเหลืองกับสีแดง เทียงมีอาหารอยู่ในตู้เย็น เอามาอุ่นด้วยไมโครเวฟสามนาที บ่ายผมอาจออกไปเคลียร์บัญชีธนาคารสักหน่อย คุณโทรมาเช็คได้ทุกชั่วโมงเลยอ่า...ไม่ต้องห่วง”

เธอเชื่อตามที่ผมบอก...

ผมนั่งยิ้มกริ่ม สุขใจอย่างที่สุด รอเวลาให้ความจริงและความฝันเข้ามาหลอมรวมกันอีกครั้ง รอเวลาให้ในบ้านเหลือแต่ผม...

...กับผีหัวขาด ที่ผมลากไปซ่อนไว้ใต้บันได

ยังหรอก! ตอนนี้มันยังไม่เป็นผีหัวขาด

ต้องอีกสักครู่

รอให้อัญชันกับลูกออกไปเสียก่อน

43. สาเหตุที่อัญชันเป็นห่วง ไม่ไว้ใจให้สามีของเธออยู่บ้านคนเดียว เป็นผลมาจากข้อใด (การสังเคราะห์)
- สามีเกิดอาการคลุ้มคลั่ง
 - สามีมีอาการเจ็บผิปกติ
 - สามีช่วยเหลือตนเองไม่ได้
 - สามีนั่งจินตนาการคนเดียว
44. ขณะที่อัญชันกับลูกออกจากบ้าน อนุมานได้ว่า จะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น (การสังเคราะห์)
- “ผม” นอนหลับ
 - “ผม” ออกจากบ้าน
 - “ผม” เป็นฆาตกร
 - “ผม” เผาบ้าน
45. ข้อความข้างต้น “ผม” น่าจะป่วยเป็นโรคอะไร (การสังเคราะห์)
- โรคความดันโลหิตสูง
 - โรคความจำเสื่อม
 - โรคลมชัก
 - โรคจิตและประสาท
46. ข้อใดเป็นเหตุผลที่อัญชันต้องตามพ่อมาดูแลสามี (การประเมินค่า)
- เพราะกลัวสามีทำร้ายคนอื่น
 - เพราะสามีมีสติไม่สมประกอบ
 - เพราะกลัวสามีหนีออกจากบ้าน
 - เพราะสามีช่วยเหลือตนเองไม่ได้
47. การแสดงความกังวลของภรรยาถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ (การประเมินค่า) เพราะเหตุใด
- เหมาะสม เพราะหมอบอกว่าต้องมีคนดูแล
 - เหมาะสม เพราะผู้ป่วยบางประเภทต้องมีผู้ดูแล
 - ไม่เหมาะสม เพราะกังวลมากเกินไป
 - ไม่เหมาะสม เพราะไม่เข้าใจความรู้สึกของผู้ป่วย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 48 - 49

เมื่อ 1 มี.ค. 2515 ประเทศไทยเราเริ่มมีจังหวัดมากกว่า 70 จังหวัด โดยจังหวัดที่ 71 คือ ยโสธร ขณะที่ พะเยา ถูกตั้งเป็นจังหวัดที่ 72 เมื่อปี 2520 แล้วตามด้วย มุกดาหาร เป็นจังหวัดที่ 73 ของประเทศไทย เมื่อปี 2525 จากนั้นตัวเลขจังหวัดก็คงที่อยู่ตัวอีก 11 ปี กระทั่งถึง 1 ธ.ค. 2536 ประเทศไทยก็มีจังหวัดเพิ่มขึ้นรวดเดียวเป็น 76 จังหวัด (กรณีนับรวมกรุงเทพฯ) โดยอีก 3 จังหวัด ที่เพิ่มขึ้นมาคือ สระแก้ว, นongบัวลำภู, อำนาจเจริญ ผ่านมาอีก 12 ปี หลังสนาบบินสุวรรณภูมิเป็นรูปเป็นร่างชัดเจน ในวันที่ 17 ต่อเนื่องถึงวันที่ 18 ต.ค. 2548 คำว่า “จังหวัดที่ 77จังหวัดใหม่” ก็ผุดขึ้นให้ฮือฮา !?

48. สาละสำคัญของข้อความนี้คืออะไร (การวิเคราะห์)
- ประวัติประเทศไทย
 - การเพิ่มจังหวัดใหม่ในประเทศไทย
 - การขยายอาณาเขตของประเทศไทย
 - การกระจายอำนาจของประเทศไทย
49. ข้อความที่กล่าวมาข้างต้น ข้อใดสรุปได้ถูกต้องที่สุด (การประเมินค่า)
- คุณภาพชีวิตประชากรดีขึ้น
 - อาณาเขตประเทศไทยเพิ่มขึ้น
 - จำนวนผู้ว่าราชการจังหวัดเพิ่มขึ้น
 - จำนวนประชากรของประเทศไทยเพิ่มขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 50 - 52

เด็กโชคดี

แล้วคุณแม่ทองจันทร์ก็มา ทุกคนหลีกเลี่ยง ความโหดร้ายที่กระเข้ามาในมือ ผลไม้สด ผลไม้กระป๋อง ขนมปัง นมข้นหวานและนมดี ๆ ราคาแพงแบบที่เด็กไม่เคยเห็น ในร้าน นายชงอยู่ในกระเช้าคลุมด้วยพลาสติก ร้อยรัดด้วยริบบิ้นและโบสีแดง สวยงามเหลือเกิน

เพื่อนๆของคนป่วยกลืนน้ำลาย บางคนปากอ้าและมองค้างอยู่ที่กระเข้าไบนั้น คนป่วยนอนคิดว่า ใบหน้าตะแคงหันไปทางกระเข้า เลือดฉีดจนแก้มแดงระเรื่อ อมยิ้ม ปริ้มสุข

ตอนเย็นกำพลกับไอ้จิวเดินเกร่มาที่บ้านคุณแม่ทองจันทร์ สองคนกำลังร่างฝันขึ้น ในใจเงิบๆ ต่างคนต่างไม่พูดจาและแล้วลงนั่งลงตรงหลุมทราย ที่นี่เอง ลูกหมาชื่อโมไม่ชอบมาตະกฤษทรายเล่นกับเด็ก ๆ

กำพลกำลังคิดว่า ถ้าเขาโดนหมากัดบ้างจะเป็นอย่างไร ฉับพลัน ไอ้จิวตะโกนเสียงดังจนเขาสะดุ้ง

“โอ้ ไอ้โม มึงน่าจะกัดกูมากกว่า” ว่าแล้วกำทรายขว้างไปสุดแรง กำพลเอบบ้าง กำทรายขว้างไปที่บ้านคุณแม่ทองจันทร์

“มาเลย ไอ้โม”

50. ลักษณะนิสัยของกำพลและจิวตรงกับข้อใด (การวิเคราะห์)

- ก. ความอยากได้อะไรก็มี
- ข. ความอิจฉาริษยาเพื่อน
- ค. ความรักความสงสารเพื่อน
- ง. ความมีน้ำใจและเห็นใจเพื่อน

51. ชื่อเรื่อง มีลักษณะเช่นใด (การวิเคราะห์)

- ก. สมเพศเวทนา
- ข. เมตตาสงสาร
- ค. เยาะเย้ยถากถาง
- ง. เสียดสีประชดประชัน

52. การกระทำของกำพลและไอ้จ้าว สรูปได้ตรงกับข้อใดมากที่สุด (การสังเคราะห์)
- คนจนก็เป็นคนเหมือนกัน
 - คนจนเงินทองแต่ไม่จนน้ำใจ
 - คนโลภยอมเจ็บตัวเพื่อจะได้รับโอกาสที่ดี
 - คนมีเงินทำอะไรก็ได้ตั้งใจปรารถนา
53. นักเรียนคิดว่ากำพลและไอ้จ้าวกำลังสร้างฝันอะไรในใจ (การสังเคราะห์)
- คิดอยากให้สุนัขกัดตนเอง
 - คิดอยากเล่นกับสุนัขที่เจ้าของรวย
 - คิดเสียสละอยากเจ็บตัวแทนเพื่อน
 - คิดอยากได้ของกำนันจากเจ้าของสุนัข
54. ชื่อเรื่องกับเหตุการณ์ในเรื่องสอดคล้องกันหรือไม่ เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)
- สอดคล้อง เพราะคนป่วยโชคดีที่ได้รับ “ของเยี่ยม”
 - สอดคล้อง เพราะเด็กที่ป่วยแต่ก็มีความสุขและสมหวัง
 - ไม่สอดคล้อง เพราะเด็กที่ถูกหมากัดโชคร้ายมากกว่า
 - ไม่สอดคล้อง เพราะเหตุการณ์ในเรื่องมีแต่เรื่องร้ายๆ
55. “ไอ้ ไอ้โม่ มึงน่าจะกตัญญูมากกว่าไอ้จ้าวกล่าวเช่นนี้ เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)
- เหมาะสม เพราะไม่ยอมให้เพื่อนถูกหมากัด
 - เหมาะสม เพราะเขาจะได้รับขนมเป็นสิ่งตอบแทน
 - ไม่เหมาะสม เพราะพูดด้วยคึกคะนองตามประสาเด็ก
 - ไม่เหมาะสม เพราะไม่ควรถูกหมากัดเพราะของเยี่ยม

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 56 - 58

เหตุผลใจ นักเรียนชั้น ม.6 ยิงตัวตายคาบ้านพัก ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ให้สัมภาษณ์ว่า จากการวิเคราะห์ข้อความในจดหมายสาเหตุน่าจะมาจากเด็กมีความกดดันที่เกรดเฉลี่ยไม่ถึง 3 เพราะตั้งความหวังไว้สูงมากว่าต้องเอาไปฝากแม่ให้ได้ และคิดว่าตัวเองสามารถทำได้เพราะเทอมที่ผ่านมาได้เกรด 3.2 แต่ถึงเวลาจริงทำไม่ได้ จึงผิดหวังและเด็กเองเป็นคนซีเกรงใจผู้อื่น อ่อนไหวง่าย เปราะบาง จึงคิดว่าตัวเองผิดที่ทำให้แม่ผิดหวัง อยากจะบอกกับผู้ปกครองว่า อย่าตั้งความหวังหรือคาดหวัง และกดดันต่อเด็กมากเกินไป เด็กจะเกิดความเครียดได้

"การที่เด็กไม่มีคอมพิวเตอร์เพราะที่บ้านจน ส่งงานอาจารย์ประจำวิชาไม่ทันตามกำหนด จนทำให้สอบตก 2 วิชานั้น โดยทั่วไปในระหว่างการเรียนการสอน อาจารย์ที่สั่งงานต้องให้เวลาพอสมควร จึงไม่น่าจะเป็นไปได้ว่า ตกเพราะไม่ส่งงาน เพราะที่โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์เพียงพอและสามารถใช้เวลาว่างไปขอใช้บริการได้ ในส่วนคอมพิวเตอร์ที่เด็กอยากได้ทางครอบครัวเองก็ไม่ทราบ เด็กเองก็ไม่กล้าขอเพราะเกรงใจพ่อแม่ที่ทุ่มทุนทรัพย์มามากแล้ว และคาดหวังไว้สูงว่า ให้ลูกเป็นทหาร ส่งไปเรียนกวดวิชา ค่าใช้จ่ายเป็นแสนเพื่อไปสอบเตรียมทหาร 2 ครั้ง แต่สอบไม่ผ่าน" ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กล่าว

56. ข่าวดังต้นสะท้อนให้เห็นแนวคิดของการศึกษา ในด้านใดน้อยที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. เน้นการปฏิบัติ
- ข. เน้นผลการเรียน
- ค. เน้นให้นักเรียนมีความคิด
- ง. เน้นให้นักเรียนเชื่อฟังครู

57. ข่าวดังกล่าวเป็นอุทาหรณ์สำหรับใครและในเรื่องใดมากที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. ผู้ปกครองไม่ควรคาดหวังในตัวลูก
- ข. ครูไม่ควรให้นักเรียนติตศุนย์
- ค. เพื่อนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของเด็ก
- ง. ผู้ปกครองควรเลี้ยงดูเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ

58. เนื้อหาข่าวนี้ให้ประโยชน์อย่างไร (การประเมินค่า)
- ให้ความรู้
 - ให้ความคิด
 - ให้คติสอนใจ
 - ปลูกฝังคุณธรรม
59. ให้นักเรียนนำข้อความในตัวเลือกลงมาต่อกลอนที่มีความหมายว่า
“ความเสียสละของแม่ที่มีต่อลูกตั้งแต่ตั้งครรภ์จนเติบโตใหญ่”
แล้วได้ความดีที่สุด (การสังเคราะห์)
- “ตอนอุ้มท้องแม่อยู่อย่างผู้สร้าง
.....
เมื่อเติบโตใหญ่แม่อยู่อย่างผู้ภัย
ไม่มีใครรักลูกเท่าแม่รัก”
- เจ้าก่อร่างแม่รักดังดวงใจ
 - เจ้าก่อร่างแม่ไม่ไปไหน
 - พอเกิดร่างแม่นั้นแสนห่วงใย
 - พอเกิดร่างแม่อยู่อย่างผู้ให้
60. ให้นักเรียนเรียงข้อความที่กำหนดให้ตามหมายเลข ว่าเรียงอย่างไร
จึงจะทำให้ได้ความสมบูรณ์ตามหลักการใช้ภาษาไทยมากที่สุด (การสังเคราะห์)
- นับแต่ยุคนี้เป็นต้นมา
 - มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญ
 - ในการสร้างสรรค์ปัญญา
 - ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม
 - เสริมสร้างสังคม
- 2-3-5-4-1
 - 3-5-4-1-2
 - 1-2-3-5-4
 - 4-3-2-5-1

(ฉบับสอบหลังเรียน)

**แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

คำอธิบาย

โปรดอ่านคำอธิบายก่อนลงมือทำแบบสอบ

1. เขียนชื่อ สกุล เลขที่ลงบนหัวกระดาษคำตอบให้เรียบร้อย
2. แบบสอบนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ 60 คะแนน ใช้เวลาในการทำแบบสอบ 1.30 ชั่วโมง
3. ห้ามทำเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบสอบ
4. เปิดแบบสอบเมื่อได้รับอนุญาต
5. ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย X บน ตัวอักษรที่อยู่หน้าข้อความที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยให้เขียนในกระดาษคำตอบที่แจกให้ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ชัดเจน ตัวอย่าง เช่น หากต้องการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ข เป็นข้อ ง ให้ขีดฆ่าที่ข้อ ข แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ที่ข้อ ง ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		X

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1

วิธีดื่มน้ำรักษาโรคต่างๆ ตามที่ได้ทดลองมาแล้วได้ผลคือ ดื่มน้ำเข้าสู่ชั้นไม่ต้องล้างหน้า ไม่บ้วนปาก แล้วดื่มน้ำสุก 5 แก้ว (ขวดวิสกี้บรรจุน้ำได้ 3 แก้ว หรือน้ำหนักของน้ำ 1.26 กก. เท่ากับ 5 ถ้วยแก้ว) รวดเดียวจะรู้สึกหายใจเหนื่อยอึดอัดไปหน่อย หลังจากนั้นจะปัสสาวะบ่อย ๆ การปฏิบัติยากลำบากเช่นนี้ หากผู้ที่ไม่มีความเชื่อมั่นอาจเลิกกลางคัน ผู้ใช้สมองทั้งวันทั้งคืนในธุรกิจการค้า หาเวลาว่างไปออกกำลังกายไม่ได้ทุกเช้า ควรปฏิบัติวิธีดื่มน้ำรักษาโรคแทนการออกกำลังกาย เชื่อมั่นได้ว่าจะต้องปราศจากโรค ชีวิตยังยืน ไม่ต้องสงสัย

วิธีดื่มน้ำรักษาโรคต่าง ๆ ได้ เป็นเรื่องที่ไม่น่าเชื่อ แต่ความเป็นจริงได้ผลอย่างนี้แน่นอน เนื่องจากทำให้ลำไส้ใหญ่ผลิตโลหิตใหม่ขึ้นจากฝอยคล้ายสักหลาด ที่อยู่ใกล้ลำไส้ซึ่งทำหน้าที่ดูดธาตุต่าง ๆ จากอาหารมาผลิตให้เป็นเม็ดโลหิตคนบางส่วน เนื่องจากลำไส้ใหญ่เคลื่อนไหวไม่เต็มที่ เป็นเหตุให้โลหิตจาง มีอาการรู้สึกอ่อนเพลีย และเป็นโรคที่รักษายาก ลำไส้ใหญ่ยาว 8 เมตร ทำหน้าที่ดูดสารต่าง ๆ จากอาหาร ถ้าลำไส้สะอาดอาหารที่ได้รับประทานเข้าไปจะผ่านการย่อย แล้วถูกดูดไปผลิตให้เป็นโลหิตใหม่ เป็นการเร่งให้เกิดพลังงานในร่างกายสมบูรณ์ขึ้น โรคต่างๆจะหายไปเอง อายุจะยังยืน

1. ข้อความดังกล่าว ควรตั้งชื่อว่าอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุด (การสังเคราะห์)
 - ก. ดื่มน้ำวันละลิตรชีวิตยังยืน
 - ข. ดื่มน้ำรักษาโรค
 - ค. ดื่มน้ำปราศจากโรค
 - ง. ดื่มน้ำให้สุขภาพแข็งแรง

2. ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อความข้างต้นนี้ จะไม่ได้รับผลเช่นใด (การสังเคราะห์)
 - ก. อายุยืนยาว
 - ข. สุขภาพแข็งแรง
 - ค. ระบบขับถ่ายไม่ดี
 - ง. ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน

3. สภาวะนี้ไม่น่าจะเป็นประโยชน์กับบุคคลใดมากที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. เด็กทารก
- ข. ผู้สูงอายุ
- ค. ผู้ใหญ่วัยทำงาน
- ง. เด็กและเยาวชน

4. นักเรียนได้ประโยชน์อะไรจากการอ่านบทความนี้มากที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. รู้จักแหล่งน้ำที่สะอาด
- ข. รู้จักประโยชน์ของน้ำ
- ค. ตระหนักในคุณค่าของน้ำ
- ง. ตระหนักว่าไม่ควรทำลายแหล่งน้ำ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5

ปรัชญาอัตถิภาวนิยม มองว่า "เสรีภาพเป็นสิ่งที่ติดตัวเรามาพร้อมกับการเกิดเป็นมนุษย์" มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติอย่างหนึ่ง แต่ที่มนุษย์แตกต่างจากสิ่งอื่นๆ ในธรรมชาติคือ มนุษย์มีจิตสำนึกรับรู้ตนเอง มีเจตจำนงต่อเป้าหมายและมีเสรีภาพที่จะเลือกแต่โดยที่มนุษย์เป็นเพียงสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติอย่างหนึ่ง โดยพื้นฐานแล้วมนุษย์จึงเป็นเพียง "ชีวิตที่ว่างเปล่า" ส่วน "สาร์ตตะ" หรือความหมาย/คุณค่าใดๆ ของความเป็นมนุษย์เป็นสิ่งที่เราแต่ละคน "ใส่" เข้ามาใน "ชีวิต" ด้วยการให้เสรีภาพในการเลือกที่จะทำ หรือสร้างสรรค์ชีวิตตนเองให้มีสาร์ตตะ ความหมาย หรือคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่ง

5. ผู้เขียนใช้กลวิธีใดในการนำเสนอ (การวิเคราะห์)

- ก. การอธิบาย
- ข. การพรรณนา
- ค. การบรรยาย
- ง. การเปรียบเทียบ

6. ภาระนี้น่าจะเป็นประโยชน์กับบุคคลใดมากที่สุด (การประเมินค่า)
- ก. ผู้สูงอายุ
 - ข. ผู้คนทุพวิสัย
 - ค. เด็กและเยาวชน
 - ง. ผู้ใหญ่วัยทำงาน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7

“อย่าด่วนเชื่ออะไรง่าย ๆ แล้วเก็บเอามาคิดวิตกกังวล ให้อายามตรวจสอบข้อเท็จจริง ไตร่ตรองให้รอบคอบเสียก่อน นอกจากจะไม่ตกเป็นเหยื่อให้ใครหลอกได้ง่าย ๆ แล้วยังตัดความกังวลลงได้ด้วย”

7. บุคคลที่ปฏิบัติตามข้อความดังกล่าวจะมีลักษณะเช่นใด (การประเมินค่า)
- ก. เป็นผู้ที่คิดยึดหยุ่น
 - ข. เป็นผู้ที่คิดมีเหตุผล
 - ค. เป็นผู้ที่คิดหลายแง่มุม
 - ง. เป็นผู้ที่คิดเอาใจเขามาใส่ใจเรา

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8 - 12

หัวใจดอกไม้

“คำถามสุดท้าย อัญชัน” ฉันพูดพลางเก็บสมุดบันทึกและเสียบปากกาเข้าที่กระเป๋าเสื้อ

“อะไรที่ทำให้คุณตัดสินใจในคืนนั้น” เธอมองตาฉัน ดวงตาสีดำว่างเปล่าคู่นั้น มีน้ำตาเอ่อขึ้น นาที่นั้น ฉันเกลียดเสียงอีกที่กบนโรงพักสันติ ในความเงิบของเรา เธอก็มหันหน้าหุบตาต่ำเนิ่นนาน

“อัญชัน อะไรที่ทำให้คุณตัดสินใจยิงหมอ อังกาบและลูกของเขา”

อัญชันเงยหน้าขึ้น หยาดน้ำตาไหลริน

(มีต่อ)

“อัณฺชนัดัดสึนใจจะคฺยกับหมอใหรู้เรื่อทวงหมอเรื่อจะหย่า แต่หมอปฏิเสธ
 ซ้อมและช่มชู้อัณฺชน บอกรให้เรอเลิกติดต่อกัน หมอจะย้ายเข้ากรุงเทพฯ อยากรถึง
 ตัวตาย แต่...อัณฺชนทำไม่ได้ อัณฺชนท้อ!”...

ต้นฉบับรายงานพิเศษคดีนี้อยู่ในมือ เดี่ยวจะต้องเอาไปส่งบอ.กอ.

8. เหตุการณ์ในเรื่องตรงกับภษิตในข้อใด (การสังเคราะห์)
- ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์
 - บุญคุณต้องทดแทนแค้นต้องชำระ
 - ความรักคือการให้ที่ยิ่งใหญ่
 - ความรักเหมือนโรคบ้านดาลตาให้มีดม้ว
9. เหตุการณ์ในเรื่องข้อใดสรุปได้ตรงประเด็นมากที่สุด (การสังเคราะห์)
- อัณฺชนถูกรรยาหมอทำร้ายและช่มชู้
 - อัณฺชนเป็นภรรยาคคนที่สองของหมอ
 - อัณฺชนขอร้องให้หมอหย่ากับตนเอง
 - อัณฺชนไม่ได้บอกความจริงกับหมอว่ามีท้อ
10. ผู้สอบถามอัณฺชนน่าจะประกอบอาชีพใด (การประเมินค่า)
- นักข่าว
 - นักเขียน
 - นักเดินทาง
 - ตำรวจ
11. นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของอัณฺชนหรือไม่ เพราะอะไร (การประเมินค่า)
- เห็นด้วย เพราะอัณฺชนเป็นผู้เสียหยา
 - เห็นด้วย เพราะหมอไม่ยอมมสะสางปัญหา
 - ไม่เห็นด้วย เพราะในอนาคตลูกอัณฺชนจะไม่มีพ่อ
 - ไม่เห็นด้วย เพราะปัญหาทุกอย่างต้องมีทางแก้ไขได้

12. ชื่อเรื่องมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่อย่างไร (การประเมินค่า)
- เหมาะสม เพราะความรักเมื่อสมหวังก็สวยงามดั่งดอกไม้ที่เบ่งบาน แต่พอผิดหวังก็เหี่ยวเฉาดั่งดอกไม้
 - เหมาะสม เพราะความรักในเรื่องเปรียบดั่งดอกกลั่นทมที่มีแต่ความทุกข์ระทมมาตลอด
 - ไม่เหมาะสม เพราะความรักในเรื่องดังกล่าวไม่ได้สวยงามดั่งดอกไม้
 - ไม่เหมาะสม เพราะความรักในเรื่องดังกล่าวเป็นความรักที่ไม่ถูกต้อง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13 - 17

เรื่องราวการก้าวสู่นักเทควันโดของน้องวิว เป็นพลอตเรื่องประเภททำความฝันให้เป็นจริง อยากรู้ว่าใครๆ ก็คู้หนู คู้ตา เพียงแต่เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงของเด็กวัยรุ่น ยุคมิลเลนเนียม ซึ่งบอกตามตรงว่า หากคนฝันแล้วทำอะไร เขียวภา บุรพลชัย ยากชะมัดถามหน่อยว่า จะมีเด็กวัยรุ่นในเมืองหลวงซักกี่คน ที่ฝันอยากเป็นนักกีฬาทีมชาติ แถมฝันไม่ฝันเปล่า ยังเดินหน้าลุย สร้างโอกาสให้ตัวเอง พัฒนาตัวเองแบบจริงๆ จังๆ ทั้งที่ครอบครัวก็ไม่ถึงขนาดสุขสบาย มีเงินเหลือกินเหลือใช้ จนสนับสนุนให้ลูกสาวทำอะไรตามความฝันของตัวเองได้ทุกอย่าง แต่น้องวิวเป็นเด็กเอาจริงเอาจัง คิดแล้ว ทำเลย แถมพยายามทำให้ดี ทำให้ประสบความสำเร็จอีกต่างหากเด็กแบบนี้เป็นเยาวชนตัวอย่างได้สบาย เธอสมควรได้ทุกอย่างที่ได้รับในวันนี้จริงๆ และมันก็คงยอดเยี่ยมมาก ถ้าเรื่องของสาวน้อยเขียวภา จะกลายเป็นแรงบันดาลใจให้เกิด น้องวิว 2 น้องวิว 3 ต่อไป !!!

13. น้ำเสียงของผู้เขียนเป็นเช่นใด (การวิเคราะห์)
- พอใจ
 - ภูมิใจ
 - ชื่นชม
 - สงสาร

14. ชีวิตของเขียวภา บุรพลชัย มีความสอดคล้องกับข้อความในข้อใด(การสังเคราะห์)
- ตามองดาว ทำติดดิน
 - ฝันให้ไกลไปให้ถึง
 - สุดแต่ใจจะไขว่คว้า
 - ชัยชนะอยู่แค่เอื้อม

15. ใครอยากเป็นนักกีฬาทีมชาติแบบเยาวภา บุรพลชัย
 ควรวางแผนอย่างไร (การสังเคราะห์)
- ก. ไปอาศัยอยู่ในกรุงเทพ เพราะสนามฝึกซ้อมเพียบพร้อมทุกอย่าง
 - ข. สอบเข้าโรงเรียนกีฬา เพราะมีอุปกรณ์ในการฝึกซ้อมอย่างดี
 - ค. คบค้ากับนักกีฬาทีมชาติ เพราะจะได้รับคำแนะนำที่ดี
 - ง. ตั้งใจฝึกซ้อมกีฬา มีระเบียบวินัย เพราะจะทำให้พัฒนาได้
16. ปัจจัยในข้อใดที่ส่งเสริมให้ เยาวภา บุรพลชัย ได้เป็นนักกีฬา
 ทีมชาติมากที่สุด (การประเมินค่า)
- ก. มุ่งมั่นจริงจัง
 - ข. ความยากจน
 - ค. พรสวรรค์
 - ง. สิ่งแวดล้อมต่างๆ
17. เรื่องราวของเยาวภา บุรพลชัย มีประโยชน์แก่เยาวชน
 ในด้านใดมากที่สุด (การประเมินค่า)
- ก. เป็นแบบอย่างที่ดี
 - ข. เป็นคนพูดจริงทำจริง
 - ค. เป็นคนที่เชื่อฟังผู้ฝึกสอน
 - ง. เป็นคนที่อ่อนน้อมถ่อมตน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 18 - 23

1.5 ล้านคน ติดเกมคอมฯ 'กอล์ฟปังกยา' ยอดฮิต

เมื่อวานนี้ (5 ต.ค.48) นายณพดล กรรณิกา ผู้อำนวยการสำนักวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ หัวหน้าโครงการวิจัยพฤติกรรมกรรมการติดเกมออนไลน์ในกลุ่มเด็กและเยาวชนไทย เปิดเผยว่า ได้สุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุ 12 ปีขึ้นไป จำนวน 1,882 ตัวอย่าง ในเขต กทม.และปริมณฑล พบว่า ร้อยละ 21.4 เล่นเกมออนไลน์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 14.6 ที่เล่นเกมออนไลน์ ทุกวัน ขณะที่ร้อยละ 58.6 ระบุว่า ระยะเวลาในการเล่นเกม แต่ละครึ่งนาน 1-2 ชั่วโมง กับร้อยละ 6.3 ที่เล่นเกมแต่ละครึ่งนานกว่า 5 ชั่วโมง ผลวิจัย ยังระบุอีกว่า ค่าเล่นเกมโดยเฉลี่ยในแต่ละเดือน จะตกอยู่ที่ คนละ 759.74 บาท ประเด็นสำคัญที่พบจากการวิจัยในครั้งนี้คือ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.9 ยอมรับว่า การเล่นเกมออนไลน์ทำให้เกิดการติดเกม เกมที่ได้รับความนิยมคือเกมต่อสู้ มีจำนวนร้อยละ 37.7 รองลงมาคือเกมกีฬา ขณะที่เกมแรกนาร็อก ยังได้รับความนิยมอยู่ที่ร้อยละ 22.7 และร้อยละ 69.0 เล่นเกมตามเพื่อนและเล่นตามแฟชั่น โดยสถานที่เล่นเกมส่วนใหญ่จะเป็นร้านอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ร้อยละ 56.9 ระบุว่าการเล่นเกมออนไลน์สามารถนำไปสู่การพนันแบบต่างๆได้ และ ร้อยละ 80.2 ระบุว่า อยากให้รัฐบาลออกมาตรการควบคุมร้านคอมพิวเตอร์ให้เปิด-ปิดเป็นเวลา

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการติดเกมออนไลน์ ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่สำรวจมา กรณีศึกษาตัวอย่างเยาวชนที่เล่นเกมออนไลน์ในเขต กทม.และปริมณฑล อายุ 7-25 ปี จำนวน 1,300 ตัวอย่าง พบว่าในรอบ 30 วัน เด็กร้อยละ 22.2 ที่เล่นเกม 22-30 วัน โดยร้อยละ 57.0 ระบุว่าเล่นเกมนานกว่า 3 ชั่วโมง และร้อยละ 42.2 ยอมรับว่าติดเกมเมื่อสอบถามถึงจำนวนร้านเกมในบริเวณใกล้ที่พักอาศัย

(มีต่อ)

คณะวิจัยเชื่อว่าในเขต กทม. และปริมณฑล จะมีประชาชนจำนวนถึง 1,451,179 คน ที่นิยมเล่นเกมออนไลน์ โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเล่นเกมนานกว่าวันละ 4 ชั่วโมง ผลวิจัย ยังพบอีกว่าเกมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในขณะนี้คือ “เกมปิงยา” ซึ่งเป็นเกม ตีกอล์ฟฟิงรางวัล เพื่อนำเงินไปซื้ออุปกรณ์ต่างๆ รองลงมาคือเกมเร็กนาร์็อก เมื่อ คณะผู้วิจัยได้ศึกษานักเรียน รายหนึ่ง พบว่า ก่อนที่จะติดเกมมีผลการเรียนอยู่ที่เกรด 2.70-2.80 แต่หลังจากติดเกมผลการเรียน ก็ลดลง จนเหลือเทอมละ 0.4-0.5 เท่านั้น และยังพบประเด็นที่น่าสนใจอีกว่า เด็กอายุต่ำสุดที่ติดเกมมีอายุเพียง 6 ขวบเท่านั้น และเด็กคนนี้จะต้องเล่นเกมวันละ 1 ชั่วโมงทุกวัน ส่วนอายุมากที่สุดที่ติดเกมคือ 58 ปี เป็นแม่บ้านและมีลูกสาวเรียนอยู่ระดับมหาวิทยาลัย” นายนพดลกกล่าว

18. ผู้เขียนใช้กลวิธีใดในการนำเสนอ (การวิเคราะห์)
- การพรรณนา
 - การยกตัวอย่าง
 - การเปรียบเทียบ
 - การกล่าวอ้างข้อเท็จจริง
19. ข้อใดอนุมานได้จากข้อเขียนข้างต้น (การสังเคราะห์)
- สังคมไทยกำลังมีปัญหากับระบบการศึกษาไทย
 - สังคมไทยกำลังมีปัญหากับอาชญากรรมจากการพนัน
 - สังคมไทยกำลังมีปัญหากับเศรษฐกิจภายในครอบครัว
 - สังคมไทยกำลังมีปัญหากับคุณภาพของเด็กและเยาวชน
20. นักเรียนคิดว่าเหตุผลในข้อใดที่จะแก้ปัญหาเด็กติดเกมออนไลน์ได้ดีที่สุด (การสังเคราะห์)
- ผู้ปกครองดูแลเด็กให้ทั่วถึง
 - ควบคุมเวลาเปิด-ปิดเกมออนไลน์
 - ห้ามตั้งร้านเกมออนไลน์อยู่ใกล้บ้าน
 - ไม่อนุญาตให้เด็กเข้าไปเล่นเกมออนไลน์

21. นักเรียนเล่นเกมออนไลน์วันละ 4 ชั่วโมง เป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่
เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)
- ก. ถูกต้อง เพราะเป็นสิทธิส่วนบุคคล
 - ข. ถูกต้อง เพราะเป็นการระบายความเครียด
 - ค. ไม่ถูกต้อง เพราะผิดศีลว่าด้วยการเล่นอบายมุข
 - ง. ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการเสียทรัพย์สินและเสียเวลา
22. สาระในเรื่องนี้น่าจะเป็นประโยชน์กับบุคคลใดมากที่สุด (การประเมินค่า)
- ก. ผู้คนทุกวัย
 - ข. ผู้ปกครอง
 - ค. พ่อ แม่ ครู
 - ง. เด็กและเยาวชน
23. ข้อมูลเรื่อง “1.5 ล้านคนติดเกมคอม “กอล์ฟปิงปอง” ยอดฮิต”
มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร (การประเมินค่า)
- ก. น่าเชื่อถือ เพราะเป็นข้อมูลจากมหาวิทยาลัยชื่อดัง
 - ข. น่าเชื่อถือ เพราะมีแหล่งอ้างอิงข้อมูลครบถ้วน
 - ค. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเก็บข้อมูลและอ้างอิงจากคนกลุ่มเดียว
 - ง. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะเนื้อหาไม่สอดคล้องกับความจริง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 24 – 27

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อมวลชน กลุ่มเป้าหมายคือประชาชน โดยในส่วนนี้ ในที่ประชุมได้มีการเน้นในเรื่องของการสร้างลานกีฬาเพื่อสุขภาพให้กับชุมชนและเยาวชน ถือเป็นเป้าหมายหลักและจะต้องทำครอบคลุมทั่วประเทศ เนื่องจากเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้คนไทยหันมาเล่นกีฬาและห่างไกลยาเสพติด เพื่อแก้ปัญหาสังคมของไทยที่กำลังมีปัญหายุ่งยากในตอนนี้ ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ เป้าหมายคือ โอลิมปิกเกมส์ ครั้งที่ 29 ณ ประเทศจีน จะต้องได้เหรียญทองไม่น้อยกว่า 5-8 เหรียญ เอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 15 ประเทศกาตาร์ ในปี 2549 จะต้องได้เหรียญทองไม่น้อยกว่า 20 เหรียญ และในกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 23 ที่ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศไทยจะต้องเป็น เจ้าเหรียญทอง นอกจากนี้ ก็ได้สั่งการให้ทางผู้ว่าการ กกท. ดูเรื่องของการจัดงบประมาณ ในการก่อสร้างศูนย์องค์การกีฬา ที่ไว้เป็นที่ตั้งของสมาคมกีฬาทุกสมาคมแบบครบวงจร และมีศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มีห้องประชุม มีห้องผู้สื่อข่าวและหอสมุดกีฬา ว่าต้องใช้ งบประมาณเท่าไร โดยศูนย์ดังกล่าวต้องใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด

24. ข้อใดคือจุดประสงค์สำคัญของผู้เขียนข้อความนี้ (การวิเคราะห์)
- เตรียมแผนการฝึกกีฬา
 - เตรียมแผนการก่อสร้างอาคารฝึกกีฬา
 - เตรียมแผนการพัฒนากีฬาของประเทศ
 - เตรียมความพร้อมในการแข่งขันกีฬาระดับโลก
25. ถ้าปฏิบัติตามที่ผู้เขียนเสนอแนะ ผลที่ตามมาจะเป็นเช่นใด (การสังเคราะห์)
- สังคมไม่มีปัญหาเกิดขึ้น
 - ประชาชนมีสุขภาพดี
 - ประชาชนมีสถานที่เล่นกีฬา
 - นักกีฬาได้เหรียญทองจำนวนมาก

26. กทท. ควรวางแผนพัฒนากีฬาของประเทศอย่างไร
 จึงจะได้เป็นเจ้าของเหรียญทอง (การสังเคราะห์)
- ก. มีสนามฝึกซ้อม มีผู้เชี่ยวชาญในการฝึกกีฬา
 - ข. มีสวัสดิการ มีผู้เชี่ยวชาญในการฝึกซ้อมกีฬา
 - ค. มีงบประมาณ มีนักกีฬาเก่ง มีสนามฝึกซ้อมกีฬา
 - ง. ถูกทุกข้อ
27. นักเรียนคิดว่าข้อความข้างต้นให้ประโยชน์ในข้อใดน้อยที่สุด (การประเมิน)
- ก. ทราบนโยบายการจัดตั้งสมาคมกีฬา
 - ข. ทราบเป้าหมายเหรียญรางวัลอย่างคร่าวๆ
 - ค. ทราบนโยบายของรัฐบาลในด้านกีฬา
 - ง. ทราบงบประมาณในการแข่งขันกีฬา

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28 – 30

พ.ต.ท.ทักษิณกล่าวต่อว่า องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ได้ยกย่องพุทธศาสนิกชนเป็นบุคคลสำคัญของโลก ในวาระครบชาตกาล 100 ปี ในวันที่ 27 พ.ค. 2549 เพราะท่านตั้งปณิธานไว้ 3 ข้อ คือ

1. ให้ศาสนิกชนเข้าถึงความหมายอันลึกซึ้งแห่งศาสนาของตน
2. ตั้งใจกระทำความดีระหว่างศาสนา เพราะศาสนาทุกศาสนาต้องอยู่ร่วมกันได้ ไม่ใช่อยู่คนเดียวไปรังแกเขา เหมือนที่ไอ้พวกคนบ้าๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปรังแกเขา เพราะศาสนาเป็นของสูงกว่าที่ใครจะมาใช้เป็นประโยชน์แห่งตนหรือทางการเมือง
3. ดึงเพื่อนมนุษย์ให้ออกจากวัตถุนิยม

28. ท่านพุทธศาสนิกชนได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก
 อนุমানได้ว่าท่านมีลักษณะในข้อใด (การสังเคราะห์)
- ก. ปฏิบัติตนเป็นผู้ให้แก่ทุกคน
 - ข. เป็นผู้มิมีวิทยาอาคมแก่กล้า
 - ค. เป็นผู้ช่วยเหลือบุคคลที่เดือดร้อน
 - ง. ปฏิบัติตนตามคำสอนของพระพุทธเจ้า

29. ปณิธานข้อที่ 3 คือ ดึงเพื่อนมนุษย์ให้ออกจากวัตตุนิยม

หมายถึงข้อใด

(การสังเคราะห์)

- ก. ไม่ชื่อของต่างประเทศเข้ามาในประเทศ
- ข. ไม่แต่งกายตามยุคสมัยและไม่แต่งกายตามวัย
- ค. ไม่ถูกมอมเมาด้วยกิเลสตัณหา
- ง. ไม่หวังทรัพย์สินที่หามาได้

30. เนื้อหาของข่าวนี้ให้ประโยชน์อย่างไร

(การประเมินค่า)

- ก. ให้คติธรรม
- ข. ให้ความรู้
- ค. ให้ความคิด
- ง. ให้ความจรรโลงใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 31 - 35

เช้าวันหนึ่ง ขณะที่สายฝนโปรยพรำ พระราชาทรงกุฎีจอบปิดหน้าต่างพระราชวังด้วยความประหวั่นพรั่นพรึง เจ้าหญิงน้อยทรงโหมเข้ากอดศอกพระบิดา ดึงพระองค์ให้ลอยขึ้น

“พ่อขา ปิดหน้าต่างทำไมคะ ลูกอยากเห็นรุ้ง”

พระราชราชาซึ่งผ่ายผอมลงไปมาก อุ้มพระธิดาเกือบไม่ขึ้น

“ไม่ได้ปิด พ่อจะเปิดนั่นแหละ แต่เมื่อมันกระตุกเข้ามาเอง ว่า นี่ไม่ได้แก้ตัวนะ แล้วพ่อก็ไม่ได้ทำอะไรนะลูก” พระองค์รีบพูดจนลิ้นแทบพันกัน “นี่ก็สั่งเพิ่มรางวัลนำจับแล้ว ต้องได้ตัวเร็วๆนี่แน่”

“พ่อขา ลูกไม่อยากได้รุ้งแล้วค่ะ”

“อ้าว”

พระราชราชาทรงอ้าปากค้าง แล้วก็ค้างอยู่เช่นนั้น กระทั่งฝนขาดเม็ด สายแดดฉายท้องฟ้า ลูกรู้ก็ปรากฏขึ้น เกิดทั้งเจ็ดสีเพียบ สายลมดุจเรไรระบำ เจ้าหญิงทรงมองด้วยความชื่นชม

“ลูกชอบรุ้ง แต่แค่ได้เห็น ลูกก็พอใจแล้ว”

(มีต่อ)

“ถ้าเราอยู่ที่นั่นด้วยกันคงดีนะคะพ่อ จะได้อยู่ใกล้รุ่ง แล้วก็อยู่ใกล้แม่ด้วย”
พระราชินีไม่ตรัสอะไรอีก ทั้งที่ความจริงแล้วเวลาร่วมขวบปี ผ่านมามีหลายหลาก
มากเรื่อง ที่พระองค์อยากจะตรัส เพียงแต่ไม่รู้ว่าควรจะตรัสดีหรือไม่ และไม่ทรงรู้ด้วยว่า
พระราชินีทรงอยากจะสดับสิ่งที่พระองค์พูดหรือไม่

“เป็นไปไม่ได้หรอกลูก” พระราชินีตรัสเบาๆราวกับรำพึงกับพระองค์เอง

“มันเป็นไปไม่ได้เหมือนที่เราไม่สามารถจับรุ่งได้นั้นแหละ”

“แต่ลูกอยากให้มันเป็นไปได้”

พระราชินีสรวลเสียงขึ้นๆ

“ถ้าจั้น ลูกต้องรอให้รุ่งมีแปดสีก่อนละ ถึงวันนั้น แม่ของลูกคงจะยอมพูดกับ
พ่อสักคำ”

เจ้าหญิงทรงมองพระพักตร์พระบิดาแล้วหันไปมองรุ่ง ทรงทำปากขมขมขมิบพร้อม
กับกำนั้วน้อยๆ แล้วแบออกนับซ้ำๆ แม้จะนับถึงสองครั้งสองคราก็ยังได้แค่เจ็ดอยู่นั่นเอง

31. ผู้เล่าเรื่องมีจุดมุ่งหมายใด (การวิเคราะห์)

- ก. สะท้อนปัญหาการเลี้ยงดูบุตร
- ข. สะท้อนปัญหาครอบครัว
- ค. เสนอแนะขั้นตอนการเลี้ยงดูบุตร
- ง. เตือนให้รู้จักอบรมบุตร

32. “พ่อ” พูดถึงแม่ด้วยความรู้สึกเช่นใด (การวิเคราะห์)

- ก. ภูมิใจ
- ข. เห็นใจ
- ค. น้อยใจ
- ง. ไม่พอใจ

33. พฤติกรรมของพ่อที่ปฏิบัติต่อลูก ตรงกับสำนวนในข้อใด (การสังเคราะห์)

- ก. แก้วตาดวงใจ
- ข. กันไว้ดีกว่าแก้
- ค. ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น
- ง. รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี

34. การอบรมเลี้ยงดูบุตรของ “พ่อ” ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

เพราะเหตุใด

(การประเมินค่า)

- ก. เหมาะสม เพราะพ่อหวังดีและหาทุกอย่างมาให้ลูกได้
- ข. เหมาะสม เพราะพ่อบริการและสามารถสรรหาทุกอย่างได้
- ค. ไม่เหมาะสม เพราะพ่อเอาแต่ใจตนเอง
- ง. ไม่เหมาะสม เพราะตามใจลูกมากเกินไป

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 35 - 36

กีฬาเครื่องเล่นให้	พูนพลัง
กายจิตสมบุรณ์ยัง	ก่อเกื้อ
มิตรจิตเชื่อมดุจดั่ง	เครือญาติ
ถึงต่างผิวเชื้อชาติ	ไซ้กันไม่ตรี

35. ผู้ปฏิบัติตามคำแนะนำในร้อยกรองนี้ น่าจะได้รับผลเช่นใด (การสังเคราะห์)

- ก. จิตใจแจ่มใส
- ข. มีเพื่อนหลากหลาย
- ค. มีคนนับถือ
- ง. มีฐานะดีขึ้น

36. ร้อยกรองนี้มีลักษณะเด่นในด้านใดมากที่สุด

(การประเมินค่า)

- ก. ให้คติสอนใจที่ดี
- ข. ใช้คำสื่อความหมายได้ดี
- ค. ให้ความรู้เรื่องการเล่นกีฬา
- ง. สอนให้รู้จักหลักการเล่นกีฬา

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 37 - 38

การป้องกันไข้หวัดนก ในภาพรวม โดยสรุป...ต้องใส่ใจเรียนรู้เรื่องการติดต่อ หากมีการป่วย-ตายของไก่หรือสัตว์ปีกอื่นในจำนวนผิดปกติ ให้กลัวว่าป่วย-ตาย จากไข้หวัดนกเอาไว้ก่อน ห้ามไปสัมผัส หรือนำมาฆ่าแหวะเป็นอาหารเด็ดขาด โดยเฉพาะกับเด็กๆ ผู้ใหญ่ต้องดูแลย้ำเตือนเป็นพิเศษ

กรณีต้องสัมผัสกับสัตว์ปีกที่เลี้ยงหรือต้องเกี่ยวข้องกับการทำลายสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย ให้ป้องกันโดยใส่หน้ากากอนามัย สวมถุงมือ สวมแว่นที่สามารถป้องกันของเหลวจากสัตว์กระเด็นเข้าตา ใส่เสื้อผ้ามิดชิด ล้างมือให้บ่อย อาบน้ำหลังเสร็จภารกิจ และไม่ใช้มือที่ไม่ได้ล้างมาแตะจมูกหรือมาเปื้อนใบหน้า

ในส่วนของการรับประทานอาหารที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีก ต้องให้ความสำคัญกับหลักสุขอนามัยที่ดี เช่น ล้างมือให้สะอาด, ป้องกันการปนเปื้อนข้ามจากอาหารดิบสู่อาหารสุก หลีกเลี่ยงอาหารกึ่งสุกกึ่งดิบ ที่สำคัญคือ...ปรุงอาหารให้สุกด้วยความร้อนเกิน 70 องศาเซลเซียส...ซึ่งฆ่าเชื้อไข้หวัดนกได้เป็นต้น

37. ควรตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอย่างไร

(การสังเคราะห์)

- ก. อันตรายจากไข้หวัดนก
- ข. วิธีป้องกันตัวจากไข้หวัดนก
- ค. อันตรายจากการเลี้ยงนก
- ง. หวัดนกอันตรายคนกินตายคนขายติดเชื้อ

38. นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรจากการอ่านบทความนี้

(การประเมินค่า)

- ก. ทราบอันตรายจากไข้หวัดนก
- ข. ทราบวิธีป้องกันตนจากไข้หวัดนก
- ค. ตระหนักว่าไม่ควรเลี้ยงสัตว์ทุกชนิด
- ง. ตระหนักว่าไม่ควรรับประทานสัตว์ที่มีเชื้อไข้หวัดนก

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 39 - 42

สตรีมีสองมือ	มันยึดถือเป็นแก่นสาร
เกลียวเอ็นจักเป็นงาน	มิใช่ร่านหลงแพรวพราว
สตรีมีสองตีน	ไว้พายป็นเป็นไผ่ฝืน
ยื่นหยัดอยู่ร่วมกัน	มิหมายมันกินแรงใคร
สตรีมีดวงตา	เพื่อเสาะหาชีวิตใหม่
มองโลกอย่างกว้างไกล	มิใช่คอยขม้อยชวน
สตรีมีดวงใจ	เป็นดวงไฟไม่ผันผวน
สร้างสมพลังมวล	ด้วยเธอล้วนก็คือคน
สตรีมีชีวิต	ล้างรอยผิดด้วยเหตุผล
คุณค่าเสรีชน	มิใช่ปรนการมารมณ
ดอกไม้มีหนามแหลม	มิใช่แยมคอยคนชม
บานไว้เพื่อสะสม	ความอุดมแห่งแผ่นดิน ฯ

39. น้ำเสียงของผู้เขียนเป็นอย่างไร (การวิเคราะห์)
- ดูถูกเหยียดหยาม
 - เสียดสีประชดประชัน
 - เข้าใจ เห็นใจ ปรารถนาดี
 - เห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้หญิง
40. ควรตั้งชื่อบทร้อยกรองดังกล่าวอย่างไร (การสังเคราะห์)
- สตรีกับดอกไม้
 - สตรีผู้สร้างโลก
 - ศักดิ์ศรีสตรีไทย
 - อหังการของดอกไม้
41. ร้อยกรองนี้ดีเด่นในด้านใด (การประเมินค่า)
- การสรรคำมีสัมผัสไพเราะ
 - การสรรคำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ
 - ใช้ความเปรียบให้เกิดจินตภาพ
 - การซ้ำคำให้เกิดจังหวะ

42. นักเรียนคิดว่าบทร้อยกรองดังกล่าวมีประโยชน์หรือไม่อย่างไร (การประเมินค่า)
- มี เพราะสามารถให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตได้
 - มี เพราะสามารถนำมาเป็นแบบอย่างการแต่งกลอนได้
 - ไม่มี เพราะใช้ภาษากัดยคำรุนแรงทำให้ภาษาริบติ
 - ไม่มี เพราะเนื้อหาเป็นการดูหมิ่นผู้หญิงทุกคน

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 43 – 45

เจ้าของตาลรักหวานขึ้นปิ่นต้น เหมือนคบคนคำหวานรำคาญครัน	ระวังตนตื่นมีระมัดมัน อย่าพลังปล้นเจ็บอกเหมือนตกลาด
---	--

43. บทร้อยกรองข้างต้นนี้ใช้โวหารประเภทใด (การวิเคราะห์)
- อุปมาโวหาร
 - สาธกโวหาร
 - เทศนาโวหาร
 - พรรณนาโวหาร
44. บทร้อยกรองดังกล่าว ผู้เขียนต้องการสื่อความคิดในข้อใด (การสังเคราะห์)
- ความไม่ประมาท
 - ความเพียรพยายาม
 - ความเห็นอกเห็นใจ
 - ความอ่อนน้อมถ่อมตน
45. บทร้อยกรองดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร (การประเมินค่า)
- น่าเชื่อถือ เพราะเป็นบทร้อยกรองที่ไพเราะ
แต่งได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
 - น่าเชื่อถือ เพราะเป็นบทกวีของสุนทรภู่ซึ่งเป็นกวีเอกของโลก
 - ไม่น่าเชื่อถือ เพราะไม่มีแหล่งอ้างอิงว่านำมาจากของใครกล่าวไว้ในเรื่องใด
 - ไม่น่าเชื่อถือ เพราะว่านำมาเพียงบทเดียวไม่สามารถแปลความหมายได้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 46 – 47

อนิจจาธานินทร์สิ้นกษัตริย์	เหงามองเงยไปดั่งไพรสมนต์
แม้กรุงยังพรั่งพร้อมประชาชน	จะสับสนแซ่เสียงท้าวเวียงวัง
มโหรีปี่กลองจะก้องกึก	จะโครมครึกเซ็งแซ่ด้วยแตรสังข์
ดูพาราน่าคิดอนิจจัง	ยังได้ฟังแต่เสียงสกุณา

46. ข้อใดแสดงความรู้สึกที่เด่นชัดที่สุดของผู้ประพันธ์ (การประเมินค่า)
- เหงามใจ
 - เป็นทุกข์
 - สลดใจ
 - ปลงตก
47. คำประพันธ์ข้างต้นไม่แสดงคุณค่าด้านใด (การวิเคราะห์)
- ด้านค่านิยม
 - ด้านคุณธรรม
 - ด้านวรรณศิลป์
 - ด้านสังคมและวัฒนธรรม

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 48

ค่าใช้จ่ายในบ้านมีทั้งรายจ่ายประจำ เช่น ค่าอาหาร ค่าสาธารณูปโภค และรายจ่ายพิเศษ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ผู้เป็นแม่บ้าน จึงต้องรู้จักใช้เงินที่ได้รับแต่ละเดือน เพื่อจะได้ไม่มีหนี้สิน

48. ผู้เขียนมีจุดประสงค์ตามข้อใด (การสังเคราะห์)
- แนะนำ
 - ตักเตือน
 - บอกกล่าว
 - สั่งสอน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 49 - 51

อันคนเราอภิภิสมัยสัมฤทธิ์ผล ตัวอย่างพุทธองค์ทรงมีชัย	เพราะอดทนอดกลั้นไม่หวั่นไหว ขันติธรรมนำให้ชนะมาร
---	---

49. บทร้อยกรองนี้ใช้โวหารประเภทใด (การวิเคราะห์)
- ก. สาทกโวหาร
ข. อุปมาโวหาร
ค. เทศนาโวหาร
ง. บรรยายโวหาร
50. ควรตั้งชื่อบทร้อยกรองนี้ว่าอย่างไร (การสังเคราะห์)
- ก. อดทน
ข. อดกลั้น
ค. ขันติธรรม
ง. ถูกทุกข้อ
51. ผู้ที่ปฏิบัติตามคำแนะนำในบทร้อยกรองนี้ น่าจะได้รับผลเช่นใด (การประเมินค่า)
- ก. มีฐานะร่ำรวย
ข. มีคนยกย่องนับถือ
ค. ประสบความสำเร็จ
ง. หน้าที่การงานก้าวหน้า

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 52 - 55

ความเป็นคน "ชอบเรียน" และ "เรียนเก่ง" กลายเป็นข้อเด่น ของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่ญาติพี่น้องรวมถึงคนใกล้ชิดต่างยอมรับ และไม่แปลกใจเลย เมื่อในเวลาต่อมา เขาสามารถสอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหารสำเร็จในปี พ.ศ. 2510 และจบการศึกษาจาก โรงเรียนนายร้อยตำรวจรุ่นที่ 26 ในปี พ.ศ. 2516 โดยสอบได้คะแนน เป็นที่ 1 ของรุ่น

อย่างไรก็ตามดร.ทักษิณก็มีชื่อ "เด็กเรียน" ที่จมอยู่กับกองตำราอย่างเดียว อีกด้านหนึ่งของชีวิตวัยเยาว์ในฐานะ "ลูกพ่อค้า" ทำให้ดร.ทักษิณผ่านประสบการณ์การทำงาน ค้าขาย เรียนรู้การทำธุรกิจจากการติดตามผู้เป็นบิดาไปเกือบทุกที่ทุกแห่ง

หลังจากเรียน เขากลายเป็นเด็กเดินขายหวานเย็น ช่วยขายมอเดอริไซด์ ขายอะไหล่หน้าร้าน ออกไปติดตามทวงหนี้ ช่วยงานบัญชีที่ธนาคาร เป็นพนักงานโรงหนัง แม้กระทั่งงานปล่อยรถ-ขับรถเมล์ก็เคยทำมาแล้ว

52. จากข้อความนี้ อนุมานได้ว่า ดร.ทักษิณ มีอุปนิสัยอย่างไร (การวิเคราะห์)
- ก. ขยันหมั่นเพียร
 - ข. กตัญญูรู้คุณ
 - ค. เลื้อเพื่อพ่อแม่
 - ง. เสียสละ เรียนเก่ง
53. ลักษณะการดำเนินชีวิตของ ดร. ทักษิณ ตรงกับสำนวนในข้อใดการสังเคราะห์ (การสังเคราะห์)
- ก. ฝนทั่งให้เป็นเข็ม
 - ข. เก็บเล็กผสมน้อย
 - ค. เก็บหอมรอมริบ
 - ง. เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
54. ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอย่างไร (การสังเคราะห์)
- ก. ตามองดาวทำติดดิน
 - ข. ชีวิตคือการต่อสู้ ศัตรูคือยากำลัง
 - ค. ชีวิตเยาว์วัย เรียนดีกีฬาเด่น
 - ง. เป้าหลอมวัยเยาว์ เรียนรู้จากชีวิตจริง

55. ข้อใดมิใช่ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการอ่าน

ข้อความดังกล่าว

(การประเมินค่า)

- ก. ทราบประวัติของดร.ทักษิณ ชินวัตร
- ข. ทราบชีวิตวัยเด็กของดร.ทักษิณ ชินวัตร
- ค. ทราบอาชีพของดร.ทักษิณ ชินวัตร
- ง. ทราบผลการเรียนของดร.ทักษิณ ชินวัตร

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 56 - 57

“เจ้าภาพบวชลูกคนแรกว่าโต๊ะจีนมาเต็มศาลา เหล้าแล่นน้ำหวานเสิร์ฟไม่ขาดช่วง และเมื่อดื่มกินกันได้ที หลายคนพูดกันในเรื่องดื่มน้ำเมาในวัดว่า ปัจจุบันทางวัดทันสมัยมากขึ้น ถือว่าเป็นเรื่องของทางโลก พระไม่เกี่ยว พระไม่ได้มากินด้วย และด้วยเหตุผลนี้ จะมีบางคนพูดว่า หากเขาจะแต่งลูกสาวที่วัด พระจะอนุญาตหรือไม่ เพราะสถานที่กว้างขวางดี เจ้าภาพก็ยินดีจ่ายเงินค่าเช่าศาลาให้โดยไม่เกี่ยง”

56. จากเรื่องที่คุณอ่านท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าทางโลกพระไม่เกี่ยว

(การประเมินค่า)

- ก. เห็นด้วยเพราะพระไม่ใช่เจ้าภาพ
- ข. เห็นด้วยเพราะพระละกิเลสแล้ว
- ค. ไม่เห็นด้วยเพราะทำให้พระมีกิเลส
- ง. ไม่เห็นด้วยเพราะสังคมต้องพึ่งกัน

57. วัดควรเป็นสถานที่จัดแต่งงานหรือไม่

(การประเมินค่า)

- ก. ควรถ้าเปลี่ยนให้พระรดน้ำก็พอ
- ข. ควรถ้าวัดมีสถานที่เพียงพอ
- ค. ไม่ควรเพราะวัดจัดงานศพประจำ
- ง. ไม่ควรเพราะจะทำให้พระเกิดกิเลส

58. ให้นักเรียนนำข้อความในตัวเลือกลงมาต่อกลอนที่มีความหมาย (การสังเคราะห์)

“เพื่อนดีมีน้อย” แล้วได้ดีที่สุด

“เพื่อนที่ดีมีหนึ่งถึงจะน้อย

ดีกว่าร้อยเพื่อนคิดริษยา

.....

ยังดีกว่าน้ำเค็มเต็มทะเล”

- ก. เหมือนน้ำปลาดีมีน้อยด้วยราคา
- ข. เหมือนกะปิดีมีนิดหน่อยด้วยราคา
- ค. เหมือนเกลือดีมีนิดหน่อยด้วยราคา
- ง. เหมือนน้ำตาลดีมีนิดหน่อยด้วยราคา

59. ให้ท่านเรียงข้อความที่กำหนดให้ตามหมายเลข ว่าเรียงอย่างไร

จึงจะทำให้ได้ความสมบูรณ์ตามหลักการใช้ภาษาไทยมากที่สุด(การสังเคราะห์)

1. ขยะพลาสติกย่อยสลายได้ยากมากในสภาพธรรมชาติ
 2. จึงไม่ใช่ทางออกของการลดปริมาณขยะพลาสติกได้อย่างมีประสิทธิภาพนัก
 3. แม้จะมีการนำพลาสติกที่ย่อยสลายได้มาใช้
 4. แต่พลาสติกดังกล่าวไม่สามารถย่อยสลายได้อย่างสมบูรณ์ทางชีวภาพ
 5. เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า
- ก. 1-5-2-3-4
 - ข. 3-4-5-1-2
 - ค. 5-3-4-1-2
 - ง. 5-1-3-4-2

60. ให้ท่านเรียงข้อความที่กำหนดให้ตามหมายเลข ว่าเรียงอย่างไร
จึงจะทำให้ได้ความสมบูรณ์ตามหลักการใช้ภาษาไทยมากที่สุด (การสังเคราะห์)

1. เห็นมาแต่โบราณแล้วว่า
2. จิตอยู่เหมือนกัน
3. ร่างกายของคนเรา
4. คงจะเป็นที่สังเกต
5. เป็นเครื่องสอวิสัยแห่ง

ก. 4-1-2-5-3

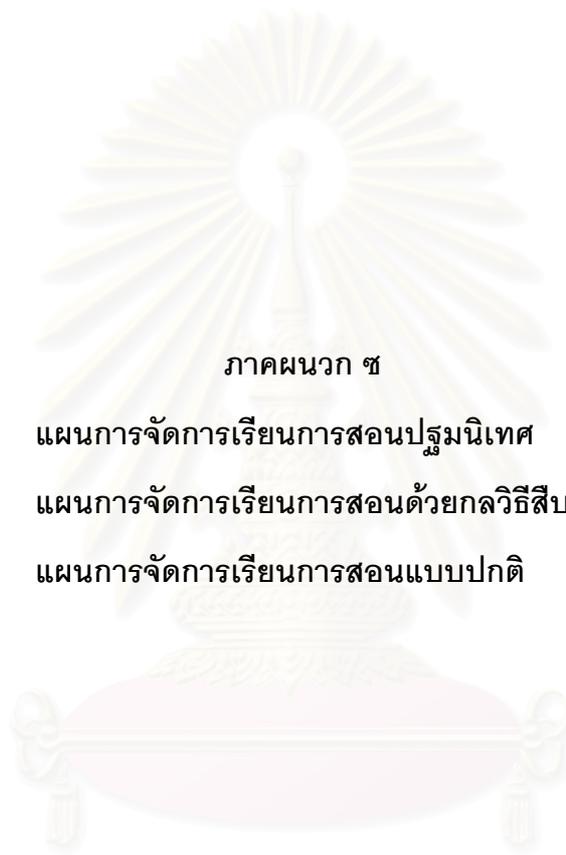
ข. 4-1-3-5-2

ค. 3-4-1-2-5

ง. 1-3-4-5-2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ซ

แผนการจัดการเรียนการสอนปฐมนิเทศ

แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

แผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนการสอนปฐมนิเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย
เรื่อง กลวิธีการอ่านแบบสืบสอบ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เวลา 2 คาบ 120 นาที

1. สาระสำคัญ

กลวิธีสืบสอบ เป็นกลวิธีการสอนที่มุ่งพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเน้นการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทอ่าน ครูมีบทบาทในการกระตุ้นและตั้งคำถามให้นักเรียนได้คิดก่อนจะอ่านเรื่องที่ครูเตรียมมาให้ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลและตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แล้วให้นักเรียนรวมกลุ่มเพื่อนำข้อมูลที่ได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม ตรวจสอบสมมติฐานที่เป็นไปได้ และมีหลักฐานน่าเชื่อถือ รวบรวมข้อมูล ประเมินข้อมูล เป็นข้อสรุปของกลุ่ม นำเสนอรายงาน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลวิธีการอ่านแบบสืบสอบและสามารถใช้กลวิธีการอ่านแบบสืบสอบในการเรียนได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 บอกความหมายและความสำคัญของกลวิธีการอ่านแบบสืบสอบได้
- 3.2 อธิบายลำดับขั้นตอนของกลวิธีการอ่านแบบสืบสอบได้
- 3.3 อ่านตามลำดับขั้นตอนของกลวิธีการอ่านแบบสืบสอบได้
- 3.4 อธิบายสมมติฐานของเรื่องได้
- 3.5 เขียนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานได้
- 3.6 ยกตัวอย่างกิจกรรมที่นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 3.7 อภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่านที่กำหนดให้ได้
- 3.8 บอกข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการอ่านด้วยกลวิธีสืบสอบ

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 ความหมายและความสำคัญของกลวิธีการอ่านแบบสืบสอบ
- 4.2 การปฏิบัติตามขั้นตอนของกลวิธีการอ่านแบบสืบสอบ
- 4.3 ประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากกลวิธีการอ่านแบบสืบสอบ

5. เนื้อหา

การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีสืบสอบ

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งให้นักเรียน ได้ค้นคว้าหาความรู้โดยการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า เพื่อค้นหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยจากบทอ่านที่กำหนดให้ ด้วยตนเองก่อนแล้วนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การเสนอปัญหา คือ ครูตั้งประเด็นปัญหาโดยใช้คำถามนำ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน คิดวิเคราะห์สถานการณ์
2. การตั้งสมมติฐาน คือ ครูตั้งประเด็นคำถาม หรือให้นักเรียนตั้งคำถาม ในประเด็น ที่นักเรียนสงสัย ลงในใบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล
3. การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน คือ นักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ข้อมูลทั้งหมดแล้วรวบรวมข้อมูลที่สมเหตุสมผล ลงในแบบบันทึกการสืบสอบกลุ่ม
4. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน คือ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ความรู้ที่ได้รับว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร หรือ ถ้าเหตุการณ์ นั้นเกิดขึ้นกับนักเรียนหรือบุคคลใกล้ชิดนักเรียนจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่นั้นอย่างไรบ้าง และ เพราะเหตุใดนักเรียนจึงเลือกแก้ไขเช่นนั้น

หลักการปฏิบัติตามขั้นตอนการอ่านแบบสืบสอบ

ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา

ครูเสนอ “ชื่อเรื่อง” ที่จะเรียน หลังจากนั้น ให้นักเรียนตั้งประเด็นปัญหาที่นักเรียนอยากรู้และยังไม่รู้จากชื่อเรื่อง โดยที่ครูจะสุ่มตัวอย่างเรียกชื่อนักเรียนถาม ผู้ที่ตอบ จะได้รับคะแนน ครั้งละ 1 คะแนน คนที่ครูเรียกชื่อให้ตอบในวันนี้ ในคาบต่อไปอาจจะเรียกชื่อซ้ำอีกก็ได้เพราะครูใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง และครูมีรายชื่อนักเรียนทุกคนอยู่ในกล่องนำโชค

ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน

นักเรียนทุกคนอ่านเนื้อเรื่องที่ครูกำหนดให้ แล้วตั้งสมมติฐานจากเรื่องที่อ่านสรุปเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านและบอกเหตุผลประกอบว่า ทำไมนักเรียนจึงแสดงความคิดเห็นเช่นนั้น ให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามในประเด็นที่นักเรียนสงสัย ลงในแบบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล (ครูนำแผ่นใสตัวอย่างแบบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล ให้นักเรียนดูประกอบ)

ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบสมมติฐาน

นักเรียนแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มๆละ 5 คน (ครูจะแบ่งกลุ่มใหม่ทุกครั้งที่มีการขึ้นหน่วยการเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับทุกคนได้และฟังความคิดเห็นคนอื่นบ้าง และเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสออกไปนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ทุกครั้งที่ขึ้นหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ให้นักเรียนไปดูรายชื่อกลุ่ม ซึ่งครูจะนำมาติดที่บอร์ดในห้องเรียนล่วงหน้า 5 วันและในบางครั้งครูจะมอบหมายให้แต่ละกลุ่มไปเตรียมข้อมูลเพิ่มเติมมาล่วงหน้า หรือนักเรียนบางคนอาจไปศึกษาเรื่องที่จะเรียนมาล่วงหน้า เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเข้ากลุ่ม) นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม โดยนำคำถามและข้อมูลที่บันทึกไว้รายบุคคลมาประกอบการอภิปราย เพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการระดมความคิดพิจารณาหาข้อมูลที่สมเหตุสมผลและน่าเชื่อถือมากที่สุด (นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากเอกสารที่ครูเตรียมมาให้ในระยะแรกๆ ต่อไปครูให้นักเรียนช่วยหามาเพิ่มเติมบ้าง กลุ่มไหนมีเอกสารเพิ่มเติมจะมีรางวัลพิเศษให้ทุกครั้ง) หลังจากนั้นให้นักเรียนช่วยกันหาข้อสรุปซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของ บทอ่าน รวบรวมข้อมูลทั้งหมด

ขั้นที่ 4 การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับ

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิด โดยการเชื่อมโยงความรู้และข้อคิดที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการยกตัวอย่างกิจกรรมที่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครั้งแรกนักเรียนบันทึกแบบสืบสอบรายบุคคลก่อน หลังจากรวมกลุ่มกับเพื่อนแล้วให้นักเรียนนำมาอภิปรายแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกการสืบสอบความคิดเห็นของกลุ่ม หลังจากนั้นให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย แล้วให้แต่ละกลุ่มประเมินผลการอภิปรายของเพื่อน หลังจากจบการอภิปราย ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

คำศัพท์และคำนิยาม

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการพิจารณาตัดสินใจ โดยการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สิ่งที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น (distinguishing fact and opinion)
2. ล่วงรู้ว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ (recognizing propaganda)
3. การสรุปเรื่องราวที่อ่านได้ (concluding)
4. การวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านได้ (analyzing)

5. การทำนายผลที่จะเกิดขึ้นได้ (anticipating outcome)
6. การรู้จุดมุ่งหมายของผู้เขียน (recognizing the author's purpose)
7. การตัดสินใจเรื่องทีอ่านโดยพิจารณาถึงภูมิหลังของผู้เขียน (judging the story by analyzing from the author's background)
8. การจับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้ (getting the author's main point)

การคิดวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การมีทักษะในการจัดกระทำกับข้อมูลในลักษณะที่ง่าย ๆ ก่อน แล้วจึงเพิ่มความซับซ้อนขึ้นตามลำดับ จะใช้ในวิชาใด ๆ ที่มีความเหมาะสม โดยเฉพาะ ภาษาและ วรรณคดีที่ต้องมีการวิเคราะห์ เป็นการฝึกให้นักเรียนได้คิดแยกข้อมูล แก้ปัญหาและ ฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบต่อตนเอง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 อย่าง คือ

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการจำแนกข้อเท็จจริงออกจากข้อสมมติฐาน และสามารถสรุปข้อความนั้นๆ ได้
2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ โดยการเชื่อมโยง เหตุและผล สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมมติฐานและข้อสรุป
3. การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์รูปแบบ วัตถุประสงค์ ทศนคติ และ ความคิดเห็นของผู้เขียนที่ต้องการสื่อให้ทราบ

การคิดเชิงสังเคราะห์ (Synthesis-Type Thinking) หมายถึง การรวมส่วนต่างๆ ให้ประกอบเข้า ด้วยกรรมวิธีที่เหมาะสมจนเกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น สำหรับจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ขั้นตอนการคิด เชิงสังเคราะห์

1. ตั้งจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าสร้างสรรคอะไร เพื่อนำไป ทำอะไร
2. หาความรู้ หลักการหรือทฤษฎีที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการสังเคราะห์
3. ทำความเข้าใจส่วนต่างๆ ที่จะนำมาสังเคราะห์ให้กระจ่าง
4. ใช้หลักความรู้ในข้อ 2 ให้เหมาะแก่กรณี
5. ทบทวนผลการสังเคราะห์ว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด

การประเมินค่า หมายถึง การใช้ดุลยพินิจตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยมี เกณฑ์ไว้ก่อนแล้ว วิธีคิดเชิงประเมินค่ามีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ทำความเข้าใจและวิเคราะห์สิ่งที่ประเมิน
2. มีเกณฑ์ในการประเมินชัดเจน
3. ถ้าไม่ใช้เกณฑ์ในการประเมิน อาจเปรียบเทียบกับหลักฐานอื่นซึ่งมีความ สมเหตุสมผลพอที่จะนำมาเปรียบเทียบกันได้

การตั้งสมมติฐาน (Formulating Hypothesis) หมายถึง การใช้หลักเหตุผลสรุปอ้างอิงเพื่อคาดคะเนคำตอบที่สามารถนำไปพิสูจน์ทดสอบได้ เช่น ถ้าเราเก็บต้นไม้ไว้ในห้องเรียนติดต่อกัน 1 สัปดาห์ ต้นไม้นี้จะเป็นอย่างไร

การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ (Applying) หมายถึง การนำหลักการหรือความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ที่ใกล้เคียงกัน

7. การจัดการกระบวนการเรียนการสอน

7.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูทักทายนักเรียน แนะนำตนเองและแจ้งจุดประสงค์ ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนการสอน จากนั้นครูทำความรู้จักกับนักเรียน โดยให้จับคู่กับเพื่อนและแนะนำเพื่อน

7.2 ขั้นสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

ครูเขียนคำว่า กลวิธีสืบสอบ ลงบนแผ่นใส แล้วถามความหมายตามความเข้าใจ ของนักเรียน จากนั้นครูแจกใบความรู้เรื่อง การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีสืบสอบ ให้เวลานักเรียนอ่าน 5 นาที แล้วครูซักถามพร้อมให้นักเรียนอธิบายความหมาย ขั้นตอนและประโยชน์ของกลวิธีสืบสอบจากนั้นครูสรุปโดยใช้แผ่นใสประกอบการอธิบาย

การเสนอปัญหา

ครูแจกบทอ่านเรื่อง “ความเรียบง่าย” ให้เวลานักเรียนอ่าน 10 นาที พร้อมทั้งแจก “ใบบันทึกการสืบสอบ” หลังจากนั้นครูตั้งคำถามจากบทอ่านว่า นักเรียนคิดว่าสาระสำคัญของบทความคืออะไร ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นลงในใบบันทึกการสืบสอบที่ครูแจกให้ (คำตอบที่คาดหวัง ความเรียบง่ายนั้นเกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์ มิได้เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ผู้ที่จะสัมผัสกับความเรียบง่ายคือผู้ที่ปฏิบัติตนโดยเรียบง่ายนั่นเอง)

การตั้งสมมติฐาน

ครูให้นักเรียนทุกคนตั้งคำถามหรือตั้งข้อสงสัยจากบทอ่าน โดยบันทึกลงในแบบบันทึกการสืบสอบและพยายามตอบคำถามจากข้อมูลที่มีและจากความรู้เดิม

การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน นำคำถามหรือข้อสงสัยของแต่ละคน มาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หาข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูล บันทึกผลการค้นคว้าข้อมูลทั้งหมด ลงในแบบบันทึกการสืบสอบ

การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้

คว่ำให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายและมีความสุขมา 1 คน
บันทึกลงในแบบบันทึกการสืบสอบ

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- 8.1 ครูสุ่มนักเรียนออกมาอธิบายลำดับขั้นตอนกลวิธีสืบสอบ
- 8.2 สังเกตจากการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

9. สื่อการเรียนการสอน/แหล่งการเรียนรู้

- 9.1 แผ่นใสเรื่อง “การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีสืบสอบ”
- 9.2 ใบความรู้เรื่อง “การฝึกอ่านโดยใช้กลวิธีสืบสอบ”
- 9.3 บทความเรื่อง “ความเรียบง่าย”
- 9.4 ใบบันทึกการสืบสอบ

บทความเรื่อง ความเรียบง่าย

มีผู้รู้เคยกล่าวไว้อย่างสั้น ๆ แต่น่าประทับใจว่า ความเรียบง่าย คือ ความงดงาม
คำกล่าวนี้ ชวนให้นึกตามต่อไปได้ว่า ผู้ใดดำรงชีวิตให้เรียบง่าย ชีวิตของผู้นั้นจะงดงาม
ทำอย่างไรเล่า คนเราจะดำรงชีวิตให้เรียบง่ายได้ นี่เป็นคำถามที่น่าขบคิดให้ได้คำตอบที่ชัดเจน
เป็นรูปธรรม คำตอบคงจะแตกต่างกันแล้วแต่พรศนะของแต่ละบุคคล

นับตั้งแต่สังคมมนุษย์เปลี่ยนจากสังคมเกษตรสู่สังคมอุตสาหกรรม และก้าวเข้าสู่
สังคมสารสนเทศในทุกวันนี้ ชีวิตมนุษย์ส่วนใหญ่นับวันแต่จะมีความสลับซับซ้อนทับทวีตลอดมา
ความรีบเร่งกลายเป็นสภาพปกติที่เห็นได้ทั่วไปในทุกกิจกรรมและทุกภารกิจของมนุษย์ โอกาสที่
ผู้คนจะดำเนินชีวิตไปอย่างง่าย ๆ สบาย ๆ แทบจะไม่มีให้เห็นแล้ว แม้ในชนบทที่ห่างไกล รถยนต์
ได้เข้าไปทำหน้าที่แทนเกวียน และล้อเลื่อน รถแทรกเตอร์ได้เข้าไปแทนที่วัวควายและคันไถ
รถยนต์ได้เข้าไปแทนที่เรือแจวและเรือพาย เสียงเพลงที่มีจังหวะเร้าร้อนรวดเร็วได้เข้าไปแทนที่
เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็กที่เยือกเย็นและอ่อนโยน ตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น
ตัวอย่างอื่นยังมีอีกมากมายเกินจะกล่าวได้ครบถ้วน ทำให้ดูประหนึ่งว่า ความเรียบง่ายน่าจะ
เป็นไปได้ยากในสังคมปัจจุบัน แต่ถ้าตรึกตรองให้ดีขึ้นเข้าถึงความจริง จะเห็นว่า ความเรียบง่าย
เกิดขึ้นในจิตในกายของมนุษย์ หาใช่เกิดในสิ่งแวดล้อมหรือในสังคมไม่ว่ามนุษย์จะตกอยู่ในความ
โกลาหลอลหม่าน หรือหน้าที่การงาน ที่สลับซับซ้อนปานใด หากรู้จักทำให้ถูกต้องในอริยาบถ
ทั้งสี่ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน แล้ว ความเรียบง่ายจะเกิดขึ้นได้ในพฤติกรรมของมนุษย์เสมอ และเมื่อ
ความเรียบง่ายเกิดขึ้นในจิตของผู้ใดแล้ว ผู้นั้นก็เห็นความงดงามของความเรียบง่ายนั้น แม้ผู้อื่น
อาจเห็นหรือไม่เห็นก็ตาม

การรู้จักทำให้ถูกต้องดังที่กล่าวนี้ก็คือ การไม่ปล่อยจิตให้ฟุ้งซ่าน ผันผวน กระเจิงไปตามอำนาจของอารมณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาสู่จิตใจ เป็นต้นว่า ระวังที่กำลังคอยงานหนักหรือว่างเว้นจากงานหนัก แม้เพียงช่วงสั้น ๆ ควรทำให้สงบอยู่กับอิริยาบถของตนในขณะนั้น มิใช่ว่าในระหว่างที่คอย กลับไปครุ่นคิด วาดภาพขึ้นในจิตให้เห็นความหนักหน่วงของภารกิจ ที่ยังไม่ถึงจนเกิดความวิตกกังวล ถ้าทำได้เช่นนี้เนื่อง ๆ แม้จะเป็นเพียงระยะสั้น ๆ ก็จะได้สัมผัสกับความเรียบง่าย ความรู้สึกสบายเบาไม่หนักอึ้ง นอกจากนี้ระหว่างที่กำลังทำงานอยู่ย่อมจะต้องมีช่วงเวลาด้าน ๆ ที่ตนอาจหยุดพักจากงานนั้นบ้าง ระวังพอก็ควรจะพักใจไว้กับอิริยาบถของตนในขณะนั้น ๆ ไม่ว่าจะ เป็นอิริยาบถใดก็ตาม คนที่กำลังต่อสู้อยู่กับงานหนักก็มีใช้ว่าจะต้องต่อสู้ตลอดไปโดยไม่ว่างเว้น ย่อมจะต้องมีช่วงเวลาที่ต้องกิน ต้องดื่ม ต้องเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงอิริยาบถบ้าง ผู้รู้จักฝึกใจให้เรียบง่าย ก็ควรรู้จักวางใจไว้กับอิริยาบถนั้น ขณะกินขณะดื่มก็ทำความรู้สึกไว้ที่การเคี้ยว การกลืน การรู้รส การได้กลิ่น มิใช่ระหว่างที่กินกลับไปครุ่นคิดกังวลวิตกกังกับ กิจกรรมงานทั้งที่ผ่านมาแล้ว และที่จะทำ ต่อไปข้างหน้า

การฝึกทำให้ได้เช่นนี้อยู่เนื่อง ๆ จะทำให้สามารถแยกออกได้ว่าลักษณะจิตเช่นไรเป็นลักษณะที่เรียบง่าย ไร้กังวล ลักษณะจิตเช่นไร เป็นลักษณะจิตที่สับสนวิตกกังวล เมื่อแยกได้เช่นนี้แล้วก็จะแลเห็นความแตกต่างว่า จิตลักษณะแรกนั้นเป็นจิตที่ตรงดงามผ่องแผ้ว ส่วนจิตลักษณะหลังนั้นเศร้าหมองไม่ผ่องใส เมื่อพัฒนาจิตให้แข็งแกร่งกล้าขึ้น และเคยชินอยู่กับความเรียบง่ายดังกล่าวข้างต้น ในระยะต่อไป แม้ในระหว่างที่กำลังงานอยู่กับงานก็จะสามารถแบ่งเวลาให้อยู่กับอิริยาบถช่วงสั้น ๆ ได้บ่อยขึ้นและมากขึ้น

ความเรียบง่ายและความผ่องแผ้วงดงามของจิตก็จะเกิดขึ้นกลายเป็นจิตที่เรียบง่ายไพบุลย์เป็นนิรันดร์อันเป็นยอดปรารถนา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบบันทึกการสืบสอบ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....วัน/เดือน/ปี.ที่เรียน.....

ชื่อเรื่องบทอ่าน.....ความเรียงง่าย.....

ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา

1.1 ให้นักเรียนอ่านชื่อเรื่องที่กำหนดแล้วตั้งประเด็นปัญหาจากเรื่องที่อ่าน

.....
.....
.....
.....

ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน

2.1 ให้นักเรียนตั้งสมมติฐานหรือคาดคะเนคำตอบที่นักเรียนสงสัยจากบทอ่าน

.....
.....
.....
.....

ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

3.1 ให้นักเรียนสรุปข้อมูลทั้งหมดจากบทอ่าน

.....
.....
.....
.....

ขั้นที่ 4 การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้

4.1 ให้นักเรียนยกตัวอย่างกิจกรรมที่นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอ่าน
เรื่อง “ความเรียงง่าย” ไปประยุกต์ใช้

.....
.....

แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
เรื่อง การอ่านและพิจารณาประเมินค่า
สารคดีท่องเที่ยว(คาบที่5-6) เวลา 2 คาบ 120 นาที

.....

1. สาระสำคัญ

สารคดีท่องเที่ยวเป็นวรรณกรรม ที่มีศิลปะในการเขียน ซึ่งผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความคิด และเพลิดเพลินในการอ่าน การอ่านสารคดีท่องเที่ยว ผู้เรียนควรศึกษาประเภทของสารคดี จุดมุ่งหมายในการเขียน เนื้อหา ส่วนประกอบของสารคดี กลวิธีการเขียนและการพิจารณาผู้แต่ง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เพื่อให้นักเรียนมีวิจรรย์ญาณในการอ่านสารคดีท่องเที่ยว

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 อธิบายแนวทางการอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยวได้
- 3.2 บอกประเภทของสารคดีท่องเที่ยวได้
- 3.3 บอกจุดมุ่งหมายของผู้แต่งได้
- 3.4 บอกกลวิธีในการแต่งสารคดีได้
- 3.5 จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
- 3.6 บอกข้อคิดและประโยชน์จากเรื่องที่อ่านได้

4. สาระการเรียนรู้

แนวทางการอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว

5. เนื้อหา

การอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว มี 6 ด้าน ดังนี้

1. **พิจารณาประเภทของสารคดีท่องเที่ยว** พิจารณาได้ว่าเป็นสารคดีท่องเที่ยวภายในหรือภายนอกประเทศ เป็นสารคดีที่ใช้วิธีการเล่าเรื่องหรือเปรียบเทียบ
2. **พิจารณาจุดมุ่งหมายของการเขียนสารคดีท่องเที่ยว** พิจารณาว่าผู้แต่งต้องการสื่อเรื่องราวอะไร หรือความคิดใดมายังผู้อ่าน ต้องการแต่งให้ใครอ่าน ฯลฯ
3. **พิจารณาเนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยว** เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบันทึกประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ผู้แต่งได้พบเห็นนำมาเสนอให้ผู้อ่านทราบตามความเป็นจริงพร้อมทั้งแทรกทัศนะส่วนตัวของผู้แต่งลงไว้ด้วย

3.1 พิจารณาว่าผู้แต่งให้ข้อมูลที่สำคัญครบถ้วนถูกต้องหรือไม่อย่างไร เช่น ความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เส้นทางการคมนาคม ที่พักอาศัย สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ระบบเศรษฐกิจ ค่านิยม ศิลปะ ประเพณีและนิสัยใจคอของชาวพื้นเมือง เป็นต้น นอกจากนี้อาจจะมีรายละเอียดปลีกย่อยอื่นๆ เช่น ค่าใช้จ่ายหรือเกร็ดตำนาน เป็นต้น ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้แต่งแต่ละคนว่าจะเน้นด้านใดหรือไม่

3.2 พิจารณาข้อมูลที่นำมากล่าว ชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ มีหลักฐานอ้างอิงได้มากน้อยเพียงใด

3.3 พิจารณาเรื่องราวที่เขียนนำมาจากเอกสาร สอบถามจากผู้รู้ของท้องถิ่นหรือเขียนจากประสบการณ์ของตนเอง

4. พิจารณาส່วนประกอบของสารคดีท่องเที่ยว

4.1 พิจารณาส່วนประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนนำ ส่วนเนื้อเรื่องและส่วนท้าย แยกพิจารณาทีละส่วน ว่าใช้กลวิธีอะไร วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับส่วนอื่นๆหรือไม่ ถ้าผู้แต่งเปลี่ยนไปใช้วิธีอื่นจะได้ผลเท่ากันหรือไม่

4.2 พิจารณาชื่อเรื่อง ชื่อเรื่องจะเป็นแรงจูงใจให้หยิบหนังสืออ่าน ชื่อเรื่องควรน่าสนใจ แปลก สะดุดตา น่าอ่าน

4.3 พิจารณาคำนำ ช่วยบอกจุดมุ่งหมายหรือลักษณะเด่นของสารคดีเรื่องนั้นให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องและแนวทางการเขียน

4.4 พิจารณาสารบัญ ช่วยให้อ่านเข้าใจเรื่องและขอบเขตของเรื่อง

4.5 พิจารณาภาพประกอบ ช่วยให้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จูงใจให้อ่านอยากอ่าน และเดินทางไปเที่ยว

4.6 พิจารณาบรรณานุกรม จะทำให้สารคดีท่องเที่ยวนั้นมีหลักฐาน มีที่มาของเรื่องน่าเชื่อถือ

5. กลวิธีการเขียน เหมาะกับเนื้อหาสารคดีหรือไม่อย่างไร ถ้าไม่เหมาะผู้แต่งควรใช้วิธีใดเพราะเหตุใด เช่น

5.1 พิจารณาการดำเนินเรื่อง ว่าผู้แต่งใช้การดำเนินเรื่องแบบใด เหมาะกับเรื่องหรือไม่ เพราะเหตุใด ช่วยให้เข้าใจเรื่องดีหรือไม่ การเรียบเรียงเรื่องดีจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและเกิดความเพลิดเพลิน เช่น เรียงลำดับเรื่องตามกาลเวลา เรียงลำดับตามความสำคัญหรือความประทับใจ เรียงลำดับตามเหตุผล

5.2 พิจารณาการใช้ภาษา ควรมีลักษณะชัดเจน แจ่มแจ้ง กระชับรัดกุมและสละสลวยชวนให้ติดตามหรือไม่ อย่างไร

5.3 พิจารณาการปิด – เปิดเรื่อง สร้างความเข้าใจและประทับใจแก่ผู้อ่านอย่างไร

5.4 พิจารณากลวิธีการเล่าเรื่อง จูงใจให้ผู้อ่านติดตามอ่านหรือไม่ อย่างไร

5.5 พิจารณาทัศนคติของผู้แต่งว่ามีความยุติธรรม ใจกว้าง ซ่างสังเกตหรือไม่
อย่างไร

5.6 พิจารณาการแทรกเกร็ดความรู้ คำพังเพย หรืออุทาหรณ์ที่เข้ากับเรื่อง
จะช่วยเพิ่มคุณค่าให้แก่สารคดี

6. การพิจารณาผู้แต่ง

พิจารณาว่าสารคดีนั้นๆช่วยให้ผู้อ่านรู้จักผู้แต่งในแง่มุมต่างๆมากน้อยเพียงใด
เพราะเหตุใด และการใช้นามปากกาแทนนามจริงนั้นเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

รายการอ้างอิง

สายทิพย์ นุกูลกิจ. 2539. **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์.

พรินดี้งแมสโปรดักส์ จำกัด.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. การจัดการกระบวนการเรียนการสอน

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา</p> <p>1. ครูเขียนข้อความ “การอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว” ลงบนแผ่นใสให้นักเรียนตั้งประเด็นปัญหาจากชื่อเรื่อง (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) คิดว่าจะได้อะไรบ้างจากการอ่านสารคดีท่องเที่ยว 2) สารคดีที่อ่านกับการเดินทางไปจริง ๆ จะเหมือนหรือต่างกันไหม อย่างไร 3) การอ่านและประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยวอ่านแบบเดียวกับการอ่านและประเมินค่าบทความใหม่ ต่างและเหมือนกันอย่างไร 4) การอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยวอ่านแล้วประเมินอะไร ประเมินอย่างไร ทำไมถึงต้องประเมิน <p>ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน</p> <p>1. ครูถามนักเรียนว่า ในการเขียนสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง “เที่ยวเมืองสุพรรณตามรอยวรรณคดีขุนช้าง - ขุนแผน” ในฐานะผู้เขียนนักเรียนคิดว่าจะเขียนอะไรให้ผู้อ่านรู้บ้าง (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เขียนแนะนำสถานที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี 	<p>ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูนำรูปภาพชายทะเลเป็นรูปภาพโปสเตอร์ขนาดใหญ่ให้นักเรียนดู 2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าเห็นภาพนี้แล้วรู้สึกอย่างไร (คำตอบที่คาดหวัง) <ol style="list-style-type: none"> 1) อยากจะไปเที่ยว 3. ครูถามว่า “ถ้านักเรียนจะไปเที่ยวควรเตรียมตัวเรื่องใด อย่างไร (คำตอบที่คาดหวัง เตรียมตัวเรื่องการเดินทาง ที่พัก ค่าใช้จ่าย เตรียมเงินเตรียมสุขภาพ สอบถามเส้นทางไปแล้วคุ้มค่ากับการเดินทางไหม) 4. ครูโยงเข้าสู่เรื่อง “การอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว” <p>ขั้นสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจก ใบความรู้ “การพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว พร้อมทั้งบรรยายโดยใช้แผ่นใสประกอบ 2. ครูแจกสารคดีเรื่อง “เที่ยวเมืองสุพรรณบุรีตามรอยวรรณคดีขุนช้าง-ขุนแผน” ให้เวลานักเรียนอ่าน 8 นาที (นักเรียนอ่านในใจเป็นรายบุคคล)

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	การสอนแบบปกติ
<p>2. ครูถามนักเรียนว่า “การเขียนคำนำนักเรียนจะขึ้นต้นอย่างไร” (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <p>1) การเขียนคำนำ ขึ้นต้นด้วยคำขวัญของจังหวัดสุพรรณบุรี แต่งกลอนเกี่ยวกับจังหวัดสุพรรณบุรี หรือกล่าวถึงความสำคัญของเมืองสุพรรณบุรีในด้านวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ฯลฯ</p> <p>3. ครูตั้งคำถามว่า “นอกจากคำนำแล้วนักเรียนจะเขียนอะไรอีก” (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <p>1) เนื้อหาสาระ</p> <p>4. ครูให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหา (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <p>1) เนื้อหาประกอบด้วยอะไรบ้าง</p> <p>5. ครูถามนักเรียนว่า “แล้วเนื้อหาของนักเรียนเป็นอย่างไร” (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <p>1) เนื้อหาบอกเส้นทาง บอกสถานที่สำคัญ เช่น วัดป่าเลไลยก์ บ้านขุนช้าง บ้านขุนแผน อนุสรณ์ดอนเจดีย์ หอคอยบรรหาร บึงฉวาก บอกที่พัก เช่น ที่พักโรงแรม พักวัด บอกชื่อร้านอาหารอร่อย ๆ ฯลฯ</p>	<p>3. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่า สารคดีเรื่อง “เที่ยวสุพรรณบุรีตามรอยวรรณคดีขุนช้าง-ขุนแผน” ตามหลักการที่เรียนไปแล้ว (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <p>1) พิจารณาประเภทของสารคดีที่ท่องเที่ยวเป็นสารคดีท่องเที่ยวในประเทศ</p> <p>2) พิจารณาจุดมุ่งหมายในการแต่ง เพื่อเชิญชวนให้ไปเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี</p> <p>3) พิจารณาเนื้อหาสาระ เนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ วัดป่าเลไลยก์ คุ่มขุนช้าง คุ่มขุนแผน หอคอยบรรหาร อนุสรณ์ดอนเจดีย์ หมู่บ้านควาย ตลาดริมน้ำร้อยปี และบึงฉวาก</p> <p>4) พิจารณาส่วนประกอบของเรื่อง ประกอบด้วยคำนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป สาระสำคัญ กล่าวถึงความสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านการมีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง ชื่อเรื่องน่าสนใจ นำวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนมา ตั้งชื่อเรื่องทำให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น พิจารณา</p>

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	การสอนแบบปกติ
<p>6. ครูถามนักเรียนว่า “นอกจากเนื้อหาแล้ว มีอะไรอีก” (คำตอบที่คาดหวัง) 1) นักเรียนตอบว่า บทสรุป</p> <p>7. ครูถามนักเรียนว่า “บทสรุปของนักเรียน เป็นอย่างไร” (ตอบที่คาดหวัง) 1) บทสรุปอาจจะเชิญชวนให้มาเที่ยว ตั้งคำถาม เขียนคำขวัญ</p> <p>8. ครูถามนักเรียนว่า “ถ้านักเรียนมาเที่ยว โดยที่ไม่ได้อ่านข้อมูลสารคดีท่องเที่ยว จังหวัดสุพรรณบุรีมาก่อน นักเรียนคิดว่า จะเป็นอย่างไร” (คำตอบที่คาดหวัง) 1) ไม่รู้ว่าควรจะไปที่ไหนก่อน-หลัง ไม่รู้เส้นทาง เสียเวลามาก หลงทาง เที่ยวไม่ครบทุกที่</p> <p>9. ครูให้นักเรียนเปรียบเทียบการอ่านสารคดีท่องเที่ยวกับการเดินทางมาเที่ยวจริง ๆ จะเหมือนหรือต่างกัน อย่างไร (คำตอบที่คาดหวัง) 1) การอ่านสารคดีทำให้ได้เกร็ดความรู้เรื่องต่าง ๆ เพราะผู้เขียนได้ค้นคว้าแล้วบอกเล่าไว้ส่วนการเดินทางมาจริง ๆ พบสิ่งที่ประทับใจ สวยงาม แต่อาจจะไม่ได้ข้อมูลบางส่วน ถ้าไม่มีนักคุเทศก์นำทาง ฯลฯ</p>	<p>ภาพประกอบ มีรูปภาพน่าสนใจ รูปภาพส่วนใหญ่ตรงกับเนื้อเรื่อง ยกเว้นรูปภาพกระบือ(ควาย)กับหอคอย บรรหาร-แจ่มใส วางไม่ตรงกับเนื้อหา สถานที่บางแห่งไม่มีรูปภาพ เช่น บึงฉวาก คุ่มขุนช้าง คุ่มขุนแผน มีแหล่งที่มาชัดเจน มีเว็บไซต์ให้ค้นหา ข้อมูลเพิ่มเติม</p> <p>5) พิจารณาวิธีการเขียน การใช้ ถ้อยคำและสำนวนภาษา ใช้ภาษา อ่านเข้าใจง่าย โดยการเล่าเรื่องไป เรื่อย ๆ การพิจารณาวิธีการเขียน การเปิดเรื่องขึ้นต้นด้วยเพลงเลียด สุพรรณ และกล่าวถึงบุคคลที่มีชื่อเสียง ของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ นักร้อง คือ สุรพล สมบัติเจริญ พุ่มพวง ดวงจันทร์ สายัณห์ สัญญา แอ๊ด คาราบาว นอกจากนี้ยังกล่าวถึง คำขวัญของจังหวัดสุพรรณบุรีด้วย การดำเนินเรื่อง กล่าวถึงสถานที่สำคัญ เริ่มจากคุ่มขุนแผน วัดป่าเลไลยก์ คุ่มขุนช้าง อนุสรณ์ดอนเจดีย์ หมู่บ้าน ควาย ตลาดริมน้ำร้อยปี บึงฉวาก การปิดเรื่อง เชิญชวนให้ผู้มาเที่ยวชื่อ ของฝากที่มีชื่อเสียงของจังหวัด สุพรรณบุรี ได้แก่ ขนมสาลี แห้วกระป๋อง ปลาฆ่า เป็นต้น</p>

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแจกบทอ่านสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง “เที่ยวเมืองสุพรรณ ตามรอยวรรณคดี ชุนช้าง - ชุนแผน” ให้นักเรียนอ่าน แล้วให้นักเรียนตอบคำถามเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป “แนวการอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว” 2. ครูตั้งคำถามนักเรียนว่า “จุดประสงค์ในการเขียนสารคดีท่องเที่ยวเพื่ออะไร” (คำตอบที่คาดหวัง) <ol style="list-style-type: none"> 1) เพื่อแนะนำและให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดสุพรรณบุรี 3. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร (คำตอบที่คาดหวัง) <ol style="list-style-type: none"> 1) เนื้อหาบอกเกร็ดความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ สถานที่ตั้ง แต่ไม่ได้บอกเส้นทางในการเดินทาง ระยะทางสถานที่ต่างๆ ที่พัก ร้านอาหาร ค่าใช้จ่ายต่างๆ การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางจะไปอย่างไรไม่ได้บอก ไม่มีแผนที่ 	<ol style="list-style-type: none"> 6) พิจารณาผู้แต่ง ผู้แต่งใช้นามปากกาว่า ผู้จัดการออนไลน์ นามแฝงทันสมัยใช้คำว่าออนไลน์ ผู้แต่งชื่นชมและประทับใจสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีและน่าจะเดินทางมาเที่ยวแล้วกลับไปเขียนสารคดี <ol style="list-style-type: none"> 4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย การอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว เรื่อง “เที่ยวสุพรรณบุรีตามรอยวรรณคดีชุนช้าง-ชุนแผน” หน้าห้องเรียน ครูช่วยเสริมเพื่อให้ครบถ้วน <p>ขั้นสรุป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปหลักการพิจารณาแนวการอ่านและพิจารณาคคุณค่าสารคดีท่องเที่ยวมี 6 ด้าน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาประเภทของสารคดี 2. พิจารณาจุดมุ่งหมายของสารคดี 3. พิจารณาเนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยว 4. พิจารณาส่วนประกอบของสารคดี 5. พิจารณาวิธีการเขียน 6. พิจารณาการพิจารณาผู้แต่ง

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	การสอนแบบปกติ
<p>4. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ส่วนประกอบของสารคดี ทั้งส่วนนำ เนื้อเรื่อง และส่วนท้าย เป็นอย่างไร (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <p>1) ส่วนนำนำด้วยเพลงเลียดสุพรรณ ภาษาถิ่น และศิลปินชาวจังหวัดสุพรรณบุรี เนื้อหากล่าวถึงประวัติเมืองสุพรรณบุรี สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่หอคอยบรรหาร บ้านขุนช้าง คุ่มขุนแผน วัดป่าเลไลยก์ พระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ วัดทับกระดาน หมู่บ้านควาย ตลาดริมน้ำร้อยปี บึงฉวาก แต่ละแห่งผู้เขียนแทรกเกร็ดประวัติไว้ด้วย ส่วนท้าย สรุปจบด้วยการแนะนำให้ชื่อของฝากขึ้นชื่อของเมืองสุพรรณ</p> <p>5. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์กลวิธีการเขียนสารคดี เป็นอย่างไรบ้าง (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <p>1) ส่วนใหญ่เป็นข้อเท็จจริง แต่อ่านแล้วเพลิดเพลินเพราะผู้เขียนแทรกเกร็ดประวัติไว้ การใช้ภาษาเรียบง่าย ส่วนใหญ่ใช้ภาษาเป็นทางการ มีภาพประกอบตรงกับเนื้อเรื่องแต่ไม่ครบทุกสถานที่ รูปภาพสวยงาม ชัดเจน ทำให้ผู้อ่านอยากไปเที่ยว ควรจัดรูปภาพกระป๋อง(ควาย) ไว้ตรงกับเนื้อหาที่กล่าวถึง หมู่บ้านควายและรูปภาพหอคอยบรรหาร-แจ่มใส ก็จัดวางรูปภาพไว้ให้ตรงกับเนื้อหาเช่นกัน</p>	<p>2. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านสารคดีข้ามวัฒนธรรม สารคดีวิทยาศาสตร์ จากเว็บไซต์ หรือจากหนังสือ นิตยสารในห้องสมุดแล้วประเมินค่าเรื่องที่อ่านตามหลักการที่ได้เรียนไปแล้ว</p>

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	การสอนแบบปกติ
<p>6. ครูให้นักเรียนบอกว่าคุณสมบัติที่ได้รับจากการอ่านมีอะไรบ้าง (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) รู้จักเกร็ดประวัติสถานที่ต่าง ๆ อย่างคร่าว ๆ เช่น คุ่มขุนแผน <p>7. ครูให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านมีอะไรบ้าง (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) โนบหน้าขึ้นต้นด้วยเพลงเสียดสุพรรณแสดงให้เห็นความสำคัญของความสามัคคี 2) จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีศิลปินที่มีชื่อเสียง คำขวัญของจังหวัดสุพรรณบุรีแสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของเมืองสุพรรณบุรี <p>8. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 6 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน อภิปราย “แนวการอ่านและพิจารณาคุณค่าสารคดีท่องเที่ยว” จากการตอบคำถามการอ่านสารคดีเรื่อง “เที่ยวเมืองสุพรรณ ตามรอยวรรณคดีขุนช้าง - ขุนแผน” ค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารที่ครูเตรียมไว้ และการอภิปรายในกลุ่ม (คำตอบที่คาดหวัง)</p> <p>แนวการอ่านและพิจารณาคุณค่าสารคดีท่องเที่ยว มี 6 ด้าน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาประเภทของสารคดี 2. พิจารณาจุดมุ่งหมายของสารคดี 3. พิจารณาเนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยว 4. พิจารณาส่วนประกอบของสารคดี 5. พิจารณาวิธีการเขียน 6. พิจารณาการพิจารณาผู้แต่ง <p>9. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ การอ่านและพิจารณาประเมินคุณค่าสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง “เที่ยวสุพรรณบุรี ตามรอยวรรณคดีขุนช้างขุนแผน”</p>	

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	การสอนแบบปกติ
<p>ขั้นที่ 4 การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้</p> <p>1. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านสารคดี ข้ามวัฒนธรรม สารคดีวิทยาศาสตร์ จากเว็บไซต์ หรือจากหนังสือ นิตยสารในห้องสมุดแล้วประเมินค่าเรื่องที่ อ่านตามหลักการที่ได้เรียนไปแล้ว</p> <p>7. การประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>7.1 ตรวจใบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล</p> <p>7.2 ตรวจใบบันทึกการสืบสอบประจำ กลุ่ม</p> <p>7.3 สังเกตจากการทำงานกลุ่ม</p> <p>7.4 แบบประเมินกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ</p> <p>8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้</p> <p>8.1 ใบความรู้ "แนวการอ่านและพิจารณา ประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว"</p> <p>8.2 สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง "เที่ยว สุพรรณบุรีตามรอยวรรณคดี ขุนช้าง - ขุนแผน"</p> <p>8.3 แบบบันทึกการสืบสอบ</p> <p>8.4 แผ่นใสเรื่อง "แนวการอ่านและ ประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว" ที่นักเรียนสรุปเป็นแผนที่ความคิด</p> <p>8.5 ห้องเรียน</p> <p>8.6 ห้องสมุด</p> <p>8.7 สายทิพย์ นุกุลกิจ. 2539. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.</p>	<p>7. การประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>7.1 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น</p> <p>7.2 สังเกตจากการตอบคำถาม</p> <p>7.3 ตรวจแบบฝึกทักษะ</p> <p>7.4 ตรวจผลงานในใบงาน</p> <p>8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้</p> <p>8.1 ใบความรู้ "แนวการอ่านและ พิจารณาประเมินค่าสารคดี ท่องเที่ยว"</p> <p>8.2 สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง "เที่ยวสุพรรณบุรี ตามรอยวรรณคดี ขุนช้าง-ขุนแผน"</p> <p>8.3 แบบฝึกทักษะ</p> <p>8.4 แผ่นใสเรื่อง "แนวการอ่านและ ประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว" ที่ครูใช้ประกอบการบรรยาย</p> <p>8.5 ห้องเรียน</p> <p>8.6 ห้องสมุด</p> <p>8.7 สายทิพย์ นุกุลกิจ. 2539. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.</p>

การสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ	การสอนแบบปกติ
8.8 http://www.sarakadee.com/	8.8 http://www.sarakadee.com/
8.9 http://www.google.co.th/	8.9 http://www.google.co.th/
8.10 http://www.panoramaworld-Wide.com/mosquito.php .	8.10 http://www.panoramaworld-Wide.com/mosquito.php .

เกณฑ์การประเมินแบบ RUBRICS

ใบบันทึกการสืบสอบ

ระดับคะแนน	5	4	3	2	1
สิ่งที่ประเมิน					
การเสนอปัญหา	ตั้งประเด็น ปัญหาจากชื่อ เรื่องได้ ครอบคลุม ถูกต้องและ ชัดเจนดีมาก	ตั้งประเด็น ปัญหาจาก ชื่อเรื่องได้ ครอบคลุม ถูกต้องและ ชัดเจนดี	ตั้งประเด็น ปัญหาจาก ชื่อเรื่องได้ไม่ ครอบคลุม ถูกต้องและ ชัดเจนปาน กลาง	ตั้งประเด็น ปัญหาจากชื่อ เรื่องได้ไม่ ครอบคลุม ถูกต้องและ ชัดเจนน้อย	ตั้งประเด็น ปัญหาจาก ชื่อเรื่องไม่ได้
การตั้งสมมติฐาน	ตั้งสมมติฐาน ได้ครอบคลุม ถูกต้องและ ชัดเจนดีมาก	ตั้งสมมติฐาน ได้ครอบคลุม ถูกต้องและ ชัดเจนดี	ตั้งสมมติฐาน ได้ครอบคลุม ถูกต้องและ ชัดเจนปาน กลาง	ตั้งสมมติฐาน ได้แต่ไม่ ครอบคลุม ยังไม่ค่อย ถูกต้องและ ชัดเจนน้อย	ตั้งสมมติฐาน ไม่ได้

ใบบันทึกการสืบสอบ (ต่อ)

ระดับคะแนน	5	4	3	2	1
สิ่งที่ประเมิน					
การรวบรวมข้อมูล และทดสอบ สมมติฐาน	ตั้งคำถาม และหา คำตอบ รวบรวม ข้อมูลและ ทดสอบ สมมติฐาน ในเรื่องที่ อภิปรายได้ ถูกต้องและ ชัดเจนดีมาก	ตั้งคำถาม และหา คำตอบ รวบรวม ข้อมูลและ ทดสอบ สมมติฐาน ในเรื่องที่ อภิปรายได้ ถูกต้องและ ชัดเจนดี	ตั้งคำถาม และหา คำตอบ รวบรวม ข้อมูลและ ทดสอบข้อมูล ในเรื่อง ที่ อภิปรายได้ ถูกต้องและ ชัดเจนปาน กลาง	ตั้งคำถาม และหา คำตอบ รวบรวม ข้อมูลและ ทดสอบ สมมติฐาน ในเรื่องที่ อภิปรายได้ ถูกต้องและ ชัดเจนน้อย	ตั้งคำถาม และหา คำตอบได้แต่ รวบรวม ข้อมูลและ ทดสอบ สมมติฐาน ในเรื่องที่ อภิปราย ไม่ได้
การนำความรู้ที่ ได้รับไปปรับใช้	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่าน และเชื่อมโยง ความรู้ที่ได้รับ จากการอ่าน ไปใช้ได้ดีมาก	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่าน และเชื่อมโยง ความรู้ที่ ได้รับจาก การอ่านไป ใช้ได้ดี	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่าน และเชื่อมโยง ความรู้ที่ได้รับ จากการอ่าน ไปใช้ได้ปาน กลาง	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่านได้ แต่เชื่อมโยง ความรู้ที่ได้รับ จากการอ่าน ไปใช้ไม่ได้	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่าน และเชื่อมโยง ความรู้ที่ ได้รับจาก การอ่านไป ใช้ไม่ได้

แบบประเมินงานกลุ่ม

ระดับคะแนน	5	4	3	2	1
สิ่งที่ประเมิน					
การทำงานกลุ่ม	<p>วิธีการนำเสนอ ผลงาน น่าสนใจดี มาก มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ดี มาก สรุปเนื้อหาได้ตรงประเด็นดีมาก ใช้ภาษาไทยในการพูดและเขียนได้ ถูกต้องทั้งหมด ทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด สมาชิกให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี มาก</p>	<p>วิธีการนำเสนอ ผลงาน น่าสนใจดี มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ดี สรุปเนื้อหาได้ตรงประเด็นดี ใช้ภาษาไทยในการพูดและเขียนได้ ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด สมาชิกให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี</p>	<p>วิธีการนำเสนอ ผลงาน น่าสนใจ มี ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ปานกลาง สรุปเนื้อหาได้ตรงประเด็น ปานกลางใช้ภาษาไทยในการพูดและการพูดและเขียนได้ ถูกต้องปานกลาง ทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด สมาชิกให้ความร่วมมือในการทำงาน ปานกลาง</p>	<p>วิธีการนำเสนอ ผลงานไม่ น่าสนใจ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ น้อยมาก สรุปเนื้อหาได้ไม่ค่อยตรงประเด็น ใช้ภาษาไทยในการพูดและเขียนได้ ไม่ถูกต้อง เป็น ส่วนมาก ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนด สมาชิกไม่ ค่อยให้ความร่วมมือในการทำงาน</p>	<p>วิธีการนำเสนอ ผลงานไม่ น่าสนใจ ไม่มี ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ สรุปเนื้อหาได้ไม่ตรงประเด็น ใช้ ภาษาไทยในการพูดและเขียนไม่ ถูกต้อง ทำงานเสร็จช้ากว่าเวลาที่กำหนด สมาชิก ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน</p>

ใบบันทึกการสืบสอบรายบุคคล

ชื่อ - สกุล.....เลขที่.....

ขั้นที่ 1 การเสนอปัญหา

* ให้นักเรียนตั้งประเด็นปัญหาจาก ชื่อเรื่อง “การอ่านและพิจารณาประเมินค่าสารคดีท่องเที่ยว” นักเรียนต้องการรู้อะไรบ้าง จากชื่อเรื่องดังกล่าว

.....

.....

.....

ขั้นที่ 2 การตั้งสมมติฐาน

* ในการเขียน สารคดีท่องเที่ยวเรื่อง “เที่ยวเมืองสุพรรณตามรอยวรรณคดีขุนช้าง - ขุนแผน” ในฐานะผู้เขียน นักเรียนคิดว่าจะเขียนอะไรบ้าง

.....

.....

* การเขียนคำนำนักเรียนจะขึ้นต้นอย่างไร

.....

.....

* เนื้อหาประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

* บทสรุปจะแนะนำอย่างไร

.....

.....

* ให้นักเรียนเปรียบเทียบว่าการอ่านสารคดีท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเดินทางมาเที่ยวจริงๆ เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

.....

.....

ขั้นที่ 3 การรวบรวมข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

ให้นักเรียนอ่านสารคดีท่องเที่ยวเรื่อง “เที่ยวเมืองสุพรรณบุรี ตามรอยวรรณคดี
ขุนช้าง – ขุนแผน” แล้วตอบคำถามดังนี้

* จุดประสงค์ในการเขียนสารคดีท่องเที่ยวคืออะไร

.....

.....

* ให้นักเรียนวิเคราะห์ส่วนประกอบของสารคดีทั้งส่วนนำ เนื้อเรื่องและส่วนท้ายเป็น
อย่างไรบ้าง

.....

.....

* ให้นักเรียนวิเคราะห์เนื้อหาของสารคดี ว่าถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่

.....

.....

* ให้นักเรียนวิเคราะห์กลวิธีการเขียนสารคดีเป็นอย่างไร

.....

.....

* ข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านมีอะไรบ้าง

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ให้นักเรียนประเมินกิจกรรมครั้งนี้ ท่านมีพฤติกรรมตามรายการต่อไปนี้หรือไม่

รายการที่ประเมิน	มี	ไม่มี
1. เห็นชื่อเรื่องที่จะเรียนแล้วคิดพิจารณาว่าประเด็นปัญหาที่สำคัญคืออะไร		
2. อ่านบทอ่านทั้งหมดก่อนที่จะคาดเดาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้		
3. พิจารณาบทอ่านแต่ละตอนว่าเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาหรือไม่		
4. พิจารณาแหล่งข้อมูลว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่		
5. จำแนกข้อมูลที่ปรากฏว่าข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นความคิดเห็น		
6. พิจารณาความสอดคล้องหรือความขัดแย้งของข้อมูลที่ปรากฏ		
7. พิจารณาข้อเสนอของแต่ละคนว่าขัดแย้งกับข้อมูลที่ปรากฏหรือไม่		
8. พิจารณาข้อเสนอของแต่ละคนว่ามีข้อมูลสนับสนุนหรือไม่		
9. พิจารณาข้อมูลที่ได้มาว่าตรงกับประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้หรือไม่		
10. เปรียบเทียบข้อสรุปและเหตุผลของตนเองกับคนอื่น		
11. รับฟังข้อสรุปและความคิดเห็นของคนอื่น		
12. เปลี่ยนแปลงข้อสรุปใหม่ถ้าข้อสรุปไม่สมเหตุผล		
13. กลับไปรวบรวมข้อมูลใหม่เมื่อมีข้อมูลเพิ่มเติม		
14. เปลี่ยนแปลงข้อสรุปของตนใหม่หลังจากได้ฟังข้อมูลจากผู้อื่นเพื่อให้ข้อสรุปสมเหตุผลมากขึ้น		
15. พิจารณาว่าความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง		

นักเรียนมีเวลาประเมินกระบวนการคิด 5 นาที

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เที่ยวสุพรรณบุรี ตามรอยวรรณคดีขุนช้าง-ขุนแผน

โดย ผู้จัดการออนไลน์

16 กรกฎาคม 2547 19:02 น.

“ไปด้วยกัน มาด้วยกัน เลือดสุพรรณเอ๋ย” เสียงเพลงปลุกใจดังมาจากมโนสำนึกเมื่อนึกย้อนเวลากลับไปในวัยเด็ก ที่เพลงนี้นับเป็นอีกเพลงหนึ่ง ที่พวกเราร้องกันติดปาก ในสภาวะที่ต้องการกำลังใจและแสดงออกถึงความสามัคคีของกลุ่ม

จ.สุพรรณบุรี นับเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีความน่าสนใจในแง่ของภาษาถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ชนิดที่ว่าพอเอ่ยวจี้ออกมาแล้ว สามารถบอกได้เลยว่า ต้องมาจากเมืองสุพรรณบุรีถิ่นนี้แน่นอน

นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งรวมศิลปินที่เด่นๆต่างๆอีกหลายคน ไม่ว่าจะเป็น สุรพล สมบัติเจริญ, สังข์ทอง สีใส,ราชินีลูกทุ่ง พุ่มพวง ดวงจันทร์, สายัณห์ สัญญา,ศรเพชร ศรสุพรรณ,แอ๊ด คาราบาว, แดน ดิทูบี และอีกมากมาย ดังปรากฏในคำขวัญประจำจังหวัดที่ว่า **“เมืองยุทธหัตถี วรรณคดีขึ้นชื่อ เลื่องลือพระเครื่อง รุ่งเรืองเกษตรกรรม สูงล้ำประวัติศาสตร์ แหล่งปราชญ์ศิลปิน ภาษาถิ่นชวนฟัง”**

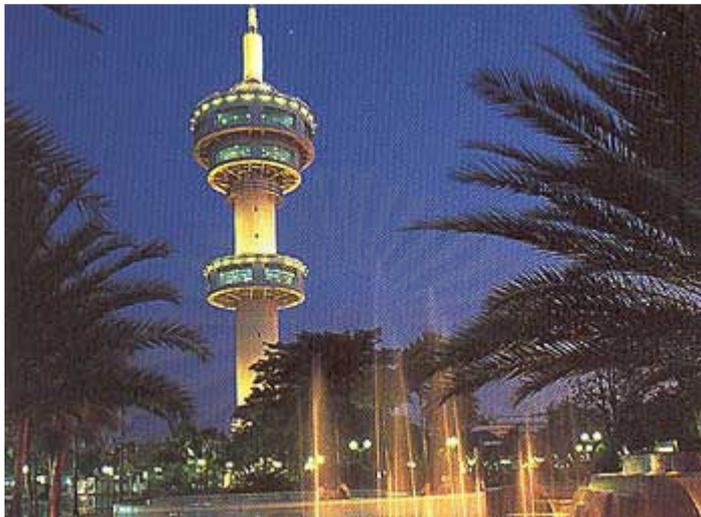
จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตร เป็นเมืองสมัยโบราณ พบหลักฐานทางโบราณคดี มีอายุไม่ต่ำกว่า 3,500-3,800 ปี โบราณวัตถุที่ขุดพบมีทั้งยุคหินใหม่ ยุคสัมฤทธิ์ ยุคเหล็ก และสืบทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ เดิมจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า **“เมืองทวารวดีศรีสุพรรณภูมิ”** หรือ **“พันธุมบุรี”** ต่อมาเมื่อพระเจ้ากาแต (เชื้อสายไทยปนพม่า) เสด็จขึ้นครองราชย์ และย้ายเมืองมาอยู่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำท่าจีน ได้ทรงสร้างวัดสนามไชย บูรณะวัดป่าเลไลยก์ ได้ทรงชักชวนข้าราชการออกบวช จำนวน 2,000 คน จึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า **“สองพันบุรี”** ครั้นพระเจ้าอู่ทองทรงย้ายเมืองไปอยู่ทางฝั่งใต้ (ทิศตะวันตกของแม่น้ำท่าจีน) เมืองนี้จึงได้ชื่อใหม่ว่า **“อู่ทอง”** จนกระทั่งลุเข้าสมัยขุนหลวงพะงั่ว จึงเปลี่ยนชื่อเป็น **“สุพรรณบุรี”** ในที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นเมืองกำเนิดเรื่อง ขุนช้างขุนแผน อันเป็นวรรณคดีสำคัญ เรื่องหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี และของชาติไทย ชื่อตำบล ชื่อบ้าน และชื่อสถานที่สำคัญอื่น ๆ ใน

หลวงพ่โต

ศูนย์รวมจิตใจของชาวเมืองสุพรรณบุรี

ท้องเรื่องยังมีปรากฏอยู่ เช่น บ้านรั้วใหญ่ วัดเขาใหญ่ ท่าสิบเบี้ย ไร่ฝ้าย วัดป่าเลไลยก์ วัดแค
อำเภอคูทอง และอำเภอศรีประจันต์ เป็นต้น

หอคอยบรรหาร-แจ่มใส อีกหนึ่งสัญลักษณ์

หลายคนที่มาเยือน จ.สุพรรณบุรี อาจถามหาบ้านของขุนช้าง-ขุนแผน ตามวรรณคดีที่ได้เคย
อ่านเมื่อสมัยเรียน ถ้าเป็นคุ่มขุนแผน ต้องมาที่วัดแคซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ที่มีชื่อปรากฏในวรรณคดีเรื่อง
“**ขุนช้างขุนแผน**” อยู่ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ภายในวัดนี้มีต้นมะขามใหญ่วัดโคนต้นโดยรอบ
ได้ประมาณ 9.50 เมตร อายุประมาณ 1,000 ปี เชื่อกันว่าขุนแผนได้เรียนวิชาเสกใบมะขามให้เป็น
ตัวต่อตัวแทนจากต้นมะขามต้นนี้กับท่านอาจารย์คงเพื่อใช้เวลาโจมตีข้าศึก ใกล้กับต้นมะขามยักษ์
นี้ทางจังหวัดได้สร้างเรือนไทยทรงโบราณเรียกว่า “**คุ่มขุนแผน**” เพื่อเป็นอุทยานวรรณคดีและเป็น
การอนุรักษ์ศิลปด้านวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ และวัดแคยังเป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยเสด็จประพาสเมื่อ พ.ศ. 2447 อีกด้วย

แต่ถ้าถามหาคุ่มขุนช้างผู้มั่งคั่ง ต้องมาที่วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร เพราะที่นี่ยกจากจะเป็นที่
ประดิษฐาน“**หลวงพ่อดโต**” ซึ่งถือว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีความงดงามและเป็นที่เคารพนับถือของ
ชาว จ.สุพรรณบุรีแล้ว ด้านหลังวัดยังมี “**คุ่มขุนช้าง**” ซึ่งสร้างเป็นเรือนไทยไม้สักหลังใหญ่
กว้างขวาง ตามบทพรรณนาเรือนของขุนช้างในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน บนเรือนแต่ละห้องมี
ภาพบรรยายเล่าเรื่องขุนช้างขุนแผน มีผู้จัดแสดงภาชนะเครื่องใช้ไม้สอยต่างๆไม่ว่าจะเป็นฉากกั้น
หรือถ้วยโถโอชามเก่าแก่แบบต่างๆให้เราได้ศึกษาถึงวิถีชีวิตผู้คนในสมัยก่อนได้เป็นอย่างดี

พระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์

อีกสถานที่หนึ่งที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ชาติไทยและเป็นเสมือนอีกสัญลักษณ์ของ จ.สุพรรณบุรี เห็นจะหนีไม่พ้น **พระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์** โดยเป็นพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงพระคชาธารออกศึก และ องค์เจดีย์ยุทธหัตถี

สำหรับความเป็นมานั้นเนื่องมาจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสร้างเจดีย์ขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะในสงครามยุทธหัตถีที่ทรงมีต่อพระมหาอุปราชาแห่งพม่าเมื่อเดือนมกราคม ปี พ.ศ.2135 และในปี พ.ศ. 2495 กองทัพบกได้บูรณปฏิสังขรณ์องค์เจดีย์ขึ้นใหม่ โดยสร้างเป็นเจดีย์แบบลังกา ทรงกลมใหญ่ สูง 66 เมตร

ฐานกว้างด้านละ 36 เมตร ครอบเจดีย์องค์เดิมไว้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเสด็จไปประกอบพิธีบวงสรวงและเปิดพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2502 ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้วันที่ 25 มกราคม ของทุกปี เป็นวันถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ และถือเป็นวันกองทัพไทยด้วยต่อมา ปี พ.ศ. 2549 รัฐบาลได้เปลี่ยนกำหนดวันกองทัพไทยใหม่ ให้เป็นวันที่ 18 มกราคมของทุกปี

ควาย คำ ๆ นี้ถ้าเกิดพูดขึ้นมาตอนอารมณ์โกรธ อาจเปรียบเสมือนคำด่าที่รุนแรง แต่จริง ๆ แล้วสัตว์ที่เรียกว่า ควายนั้น เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไทยๆอย่างแท้จริงและยังเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณกับเราอย่างที่ว่า จ.สุพรรณบุรีได้จัดตั้ง **บ้านควาย** ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมวิถีชีวิตแบบพื้นบ้านภาคกลาง มีพื้นที่ 100 กว่าไร่ แบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ เช่น หมู่บ้านชาวนาแสดงวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีลานนวดข้าว คอกควาย นอกจากนี้ยังมีการแสดงของควายอีกด้วย อยากรู้ว่าแปลกและน่ารักแค่ไหน ต้องลองไปดูกัน

เมื่อเอ่ยชื่อฟุ่มพวง ดวงจันทร์ เชื่อแน่ว่าไม่มีใครที่ไม่รู้จักราชินีลูกทุ่งคนนี้ และแน่นอนว่าจะต้องรู้จัก **วัดทับกระดาน จ.สุพรรณบุรี** ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีการเก็บรวบรวมเสื้อผ้าข้าวของเครื่องใช้ที่ใช้ในการร้องเพลง รวมทั้งรูปถ่ายจากข่าวหนังสือพิมพ์ของฟุ่มพวงไว้ในโบสถ์ของวัดนี้ นอกจากนี้บริเวณศาลาท่าน้ำจะมีรูปวาดของฟุ่มพวง ดวงจันทร์ที่มีคนนำมาให้เพื่อเก็บ

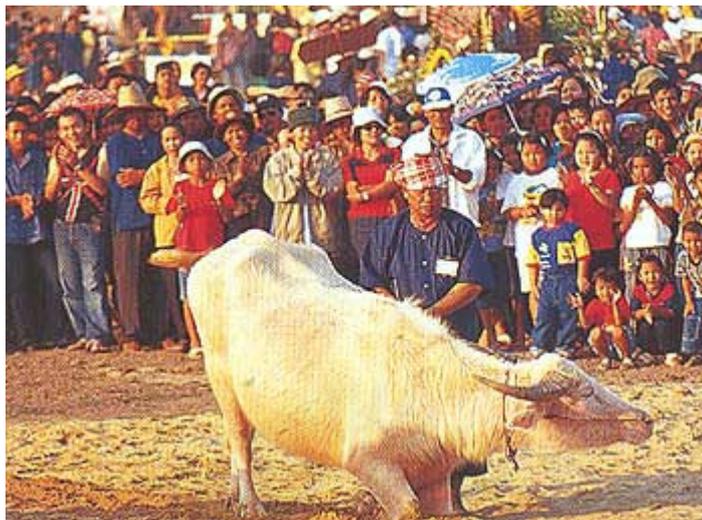

ได้บรรยากาศของสภากาแฟที่ร้านกาแฟโบราณที่ตลาดสามชุก

ถ้าหากอยากย้อนยุคไปดูชุมชนชาวแม่ค้ำ พ่อขายสมัยก่อนต้องไปที่ **ตลาดริมน้ำร้อยปี** โดยตลาดแห่งนี้อยู่ริมแม่น้ำท่าจีนติดกับที่ว่าการอำเภอสามชุกเป็นชุมชนชาวจีนเก่าแก่ที่ยังคงสภาพบ้านเรือนและตลาดแบบดั้งเดิมเอาไว้ สิ่งที่น่าสนใจได้แก่อาคารพิพิธภัณฑสถาน เป็นอาคารไม้โบราณขนาด 3 ชั้น ซึ่งท่านเจ้าสัวเจ้าของตลาดมอบให้เป็นแหล่งรวบรวมภาพถ่ายวิถีชีวิตของผู้คนในสมัยก่อน นอกจากนี้ยังมีร้านถ่ายรูปโบราณที่ยังมีกล้องถ่ายภาพเก่าแก่อายุกว่าร้อยปีให้บริการ ร้านขายยาสมุนไพร และผลิตผลิตภัณฑ์ขนม อาหารพื้นเมือง และกาแฟโบราณที่ยังใช้เครื่อง คั่วกาแฟแบบดั้งเดิม

บึงฉวาก ก็เป็นอีกสถานที่ท่องเที่ยวของ จ.สุพรรณบุรีที่ไม่ควรพลาดสำหรับผู้ชื่นชอบธรรมชาติและสนใจปลาประเภทต่างๆ เพราะที่นี่ยังนอกจากจะเป็นบึงน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 2,700 กว่าไร่แล้ว ริมบึงฉวากยังมีบรรยากาศร่มรื่น ลมพัดเย็นสบายตลอด ในบริเวณบึงเต็มไปด้วยดอกบัวสีแดงและชมพู ในช่วงตอนเช้าบัวจะบานสวยงาม นักเป็ดแดงฝูงใหญ่จับกลุ่มอยู่ตามกอบัวในช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมีนาคมและนักจะทยอยกลับในช่วงเดือนเมษายน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลีลาเหนือชั้นของเจ้าทวยที่บ้านควาย

นอกจากนี้ ยังมีสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติเป็นหน่วยงานของกรมประมง มีอาคารแสดงพันธุ์สัตว์น้ำรวบรวมพันธุ์ปลาน้ำจืด ปลาสวยงามและพันธุ์ปลาหายาก เอาไว้ให้ประชาชนได้ศึกษา แต่ถ้าอยากชมชีวิตความเป็นอยู่ของจระเข้แบบสบาย ๆ เอื่อย...ไม่ใช่ แบบธรรมชาติ ก็ต้องไปที่บ่อจระเข้ น้ำจืด ที่ทางกรมประมงได้ปล่อยจระเข้ น้ำจืดไว้จำนวน 50 ตัว ให้อยู่ในสภาพธรรมชาติในบ่อขนาด 5 ไร่ซึ่งผู้ชมจะได้เห็นความเป็นอยู่แบบธรรมชาติของจระเข้และสามารถเข้าชมได้อย่างใกล้ชิด เรียกได้ว่าได้บรรยากาศแบบสวนสัตว์เปิดนิด ๆ เลยทีเดียว

แต่ถ้ามา จ.สุพรรณบุรีแล้วไม่เอื่อยถึงพ่อเมืองอย่างท่านบรรหาร ศิลปะอาชา ก็ดูอะไรอยู่ เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าพ่อเมืองสุพรรณคนนี้รักบ้านเกิดอย่างยิ่ง จนหันหน้าไปทางไหนก็เห็นแต่โลโก้ บรรหาร-แจ่มใสอยู่ทุกมุมเมือง ไม่เว้นแม้แต่หอคอยบรรหาร-แจ่มใส ซึ่งนับว่าเป็นหอคอยชมวิวแห่งแรกและสูงที่สุดในประเทศไทย โดยมีความสูงถึง 123.25 เมตร หากขึ้นไปถึงบนยอดหอคอยนักท่องเที่ยวจะได้พบกับภาพ จ.สุพรรณบุรีสูงที่แลดูสวยงามไปอีกแบบ

หากกลับอย่าลืมซื้อของฝากติดไม้ติดมือกลับบ้าน อย่างสาขีสุพรรณรสชาติดกมกล่อมแก้ว กระจ่าง หน่อไม้กระป๋อง ปลาม้า ปลาแดดเดียว เนื้อแดดเดียว เป็นต้น มีจำหน่ายอยู่ทั่วไปตามท้องตลาดและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

สอบถามรายละเอียดบ้านควาย สำนักงานกรุงเทพฯ โทร.0-2619-6326-9

สำนักงาน สุพรรณบุรี โทร 0-3558-1668

ศูนย์พัฒนาการจัดการสัตว์ป่าบึงฉวาก โทร.035-439-206, 035-439-210

สำนักงาน ททท.ภาคกลาง เขต6 โทร.0-3524-6076-7

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาง สมจิต บุญคงเสน เกิดเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2511 ที่จังหวัดตาก สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ2) ภาควิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เมื่อปีการศึกษา 2535 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2546 ปัจจุบัน รับราชการครู คศ. 2 โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับรางวัลข้าราชการครู ผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่น ประเภทผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ประจำปี 2544 ของกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา และได้รับรางวัลครูสภา ครูผู้ปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเด่น (รางวัลชมเชย) ประเภทผู้สอนระดับมัธยมศึกษา เข้ารับพระราชทานรางวัลจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย